

คู่มือการสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์

Exploited **Human** Smuggling Forced Sex Abuse
Labor Violence Internet Brothels
Child Freedom Crimes **Trafficking** Slave Beggar
Woman Prison
Victims Social Legal Pornography
Prostitution

คำนำ

คู่มือการสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ คณะทำงานจัดทำคู่มือตามคำสั่งกองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์ ที่ ๓๐/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๔ ได้จัดขึ้นตามนโยบายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

การสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ มีความละเอียดอ่อนกว่าการสอบสวนคดีอาญาทั่วไป เพราะการค้ามนุษย์เป็นอาชญากรรมที่ทำลายศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ผู้เสียหายในคดีค้ามนุษย์มีความสำคัญยิ่งต่อกระบวนการสอบสวนคดีเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ มีบทกฎหมายเฉพาะเรื่องให้ความคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ดังเช่นตามมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.๒๕๕๑ กำหนดให้ความคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์โดยบัญญัติห้ามมิให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีกับผู้เสียหายบางฐานความผิดคือความผิดฐานเข้ามา ออกไปหรืออยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ความผิดฐานแจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงานฐานปลอมหรือใช้ซึ่งหนังสือเดินทางปลอม ตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตาม กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีเฉพาะที่เกี่ยวกับการติดต่อ ชักชวน แนะนำตัว ติดตามหรือรับเร้าบุคคลเพื่อค้าประเวณีและการเข้าไปมีส่วนร่วมในสถานการค้าประเวณีเพื่อ ค้าประเวณี หรือความผิดฐานเป็นคนต่างด้าวทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว แต่หากมีความจำเป็นต้องดำเนินคดีฐานดังกล่าวกับผู้เสียหาย ต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

กระบวนการสัมภาษณ์เบื้องต้นเพื่อคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ จึงเป็นอีกกระบวนการหนึ่งในการคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดยใช้ผู้เสียหายเป็นศูนย์กลาง ตามบทบัญญัติ มาตรา ๒๙ ได้กำหนดว่าในกรณีที่มีเหตุจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ การค้ามนุษย์และเพื่อคุ้มครองป้องกันภัยแก่บุคคลที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเป็นผู้เสียหายจากการ กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจจัดให้บุคคลดังกล่าวอยู่ในความคุ้มครองเป็นการชั่วคราวได้ไม่เกิน ๒๔ ชั่วโมง กรณีที่มีความจำเป็นต้องให้การคุ้มครองบุคคลที่อาจจะเป็นผู้เสียหายเกินกว่ากำหนดเวลาก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อมีคำสั่งอนุญาตได้ไม่เกิน ๗ วัน

จากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.๒๕๕๑ ซึ่งมีทั้งบทกฎหมายสารบัญญัติและวิธีสบัญญัติ ซึ่งบางบทกฎหมายไม่ปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายอาญาหรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประกอบกับการพิจารณาของศาลใช้ระบบไต่สวนตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ.๒๕๕๙ หากพนักงานสอบสวนไม่ได้ศึกษาการสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ให้ถ่องแท้ อาจก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนได้

คณะผู้จัดทำได้ยกร่างการจัดทำคู่มือฉบับนี้มาจากแนวคู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ยึดเป็นแนวทางในการเขียนคู่มือเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์มากที่สุด ทั้งนี้ขอขอบคุณ พลตำรวจตรีปัญญา ปิ่นสุข รองผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง ในฐานะที่ปรึกษาคณะทำงานเป็นอย่างสูงที่ให้คำปรึกษาแนวทางการจัดทำคู่มือฉบับนี้

คณะผู้จัดทำ

๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔

สารบัญ

บทที่ ๑ บททั่วไป	๑
๑. สถานการณ์และสภาพปัญหาการค้ามนุษย์	๑
๒. ความหมายของการค้ามนุษย์	๑
๓. ความแตกต่างระหว่างการค้ามนุษย์และการลักลอบขนคนเข้าเมือง	๕
๔. สาระสำคัญของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑	๘
๕. พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.๒๕๕๑	๑๑
๖. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีการค้ามนุษย์	๑๘
บทที่ ๒ ขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับคดีค้ามนุษย์	๓๒
๑. การรับแจ้งเหตุ	๓๓
๒. การตรวจสอบข้อเท็จจริง	๓๕
๒.๑ กรณีผู้รับแจ้งไม่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย	๓๕
๒.๒ กรณีผู้รับแจ้งมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย	๓๕
๒.๓ กรณีผู้แจ้งไม่ใช่ผู้เสียหายจากการกระทำผิดฐานค้ามนุษย์	๓๗
๓. การเตรียมการเข้าช่วยเหลือ/ตรวจค้น/จับกุม	๓๗
๓.๑ สถานที่เกิดเหตุ	๓๘
๓.๒ กฎหมาย	๓๘
๓.๒.๑ กรณีชัดเจนว่าเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์	๓๘
๓.๒.๒ กรณียังไม่ชัดเจนว่าเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์	๓๙
๓.๒.๒.๑ เมื่อมีคนงานอยู่ในสถานที่เกิดเหตุ	๓๙
๓.๒.๒.๒ เมื่อมีคนต่างด้าวอยู่ในสถานที่เกิดเหตุ	๔๐
๓.๒.๒.๓ เมื่อสถานที่เกิดเหตุเป็นสถานบริการ	๔๐
๓.๒.๒.๔ เมื่อสถานที่เกิดเหตุเป็นโรงแรม	๔๑
๓.๒.๒.๕ เมื่อสถานที่เกิดเหตุอยู่บนเรือไทยหรือเรือต่างประเทศ	๔๑
๓.๓ การวางแผนและจัดทีมเข้าปฏิบัติหรือเข้าทำการตรวจค้น	๔๖
๓.๔ ความเสี่ยงและการบริหารจัดการความเสี่ยงในการเข้าปฏิบัติหรือทำการตรวจค้น	๔๗
๓.๕ เครื่องมือและอุปกรณ์ในการเข้าปฏิบัติหรือเข้าทำการตรวจค้น	๔๗
๔. การเข้าช่วยเหลือ/ตรวจค้น/จับกุม	๔๘

๔.๑ การตรวจค้นและตรวจสอบบุคคล	๔๙
๔.๑.๑ การตรวจสอบการเข้าเมืองตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒	๕๐
๔.๑.๒ การตรวจสอบการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรและการอนุญาตให้ทำงาน	๕๑
๔.๑.๓ การตรวจสอบเบื้องต้นสำหรับใบอนุญาตทำงานและบัตรประจำตัว คนต่างด้าว ๓ สัญชาติ	๕๒
๔.๒ การตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุ	๕๒
๔.๒.๑ การแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี	๕๓
๔.๒.๒ การแสวงหาประโยชน์จากการเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก	๖๑
๔.๒.๓ การบังคับใช้แรงงานหรือบริการทั่วไป	๖๘
๔.๒.๔ การบังคับใช้แรงงานและบริการในเรือประมง	๗๙
๔.๒.๕ การนำคนมาขอราน	๘๕
๔.๒.๖ การบังคับใช้แรงงานเพื่อบริการตาม มาตรา ๖/๑	๘๕
๔.๒.๗ การแสวงหาประโยชน์การอื่นใดที่คล้ายคลึงกันอันเป็นการขูดรีดบุคคล	๙๙
๔.๓ การจัดทำบันทึกการตรวจค้น	๑๐๐
๔.๓.๑ ตัวอย่างบันทึกการค้นโดยมีหมายค้น	๑๐๑
๔.๓.๒ ตัวอย่างบันทึกการค้นโดยไม่มีหมายค้น	๑๐๓

๕. การคัดแยกผู้เสียหายจากการกระทำ ความผิดฐานค้ามนุษย์ **๑๐๖**

๕.๑ แบบสัมภาษณ์เบื้องต้นสำหรับการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์	๑๐๖
๕.๒ ผลการคัดแยกผู้เสียหายจากการกระทำผิดฐานค้ามนุษย์	๑๑๗
๕.๒.๑ กรณีไม่เข้าข่ายการค้ามนุษย์	๑๑๗
๕.๒.๒ กรณียังไม่ชัดเจนว่าผู้แจ้งเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ หรืออาจจะเข้าข่ายเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์	๑๑๗
๕.๒.๓ กรณีเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์	๑๑๘
๕.๒.๔ กรณีการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ กระทำโดยหลายหน่วยงาน และมีความเห็นแตกต่างกัน	๑๑๘
๕.๒.๕ กรณีบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปีและอาจเข้าข่ายเป็นผู้เสียหาย จากการค้ามนุษย์	๑๑๘
๕.๓ ตัวอย่างแบบฟอร์มคำร้องขอคุ้มครองชั่วคราวตามมาตรา ๒๙	๑๑๙

๖. การจับและการจัดทำบันทึกการจับกุมผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ **๑๒๑**

๖.๑ แนวทางการปฏิบัติในการจับของเจ้าพนักงานในสถานที่จับ	๑๒๑
๖.๒ แนวทางการปฏิบัติในการจับของเจ้าพนักงาน ที่ทำการของพนักงานสอบสวน	๑๒๒
๖.๓ ตัวอย่างบันทึกการจับโดยเจ้าพนักงาน	๑๒๓

๗. การสอบสวนคดีค้ามนุษย์ **๑๒๕**

๗.๑ การรับแจ้งความ	๑๒๕
๗.๒ การสอบปากคำผู้เสียหาย	๑๒๕
๗.๓ การสอบสวนผู้เสียหายที่เป็นผู้ใหญ่ชายหรือหญิง	๑๒๕
๗.๔ การสอบสวนผู้เสียหายที่เป็นเด็ก	๑๒๖
๗.๕ การรายงานเหตุ	๑๒๙
๗.๖ การคุ้มครองผู้เสียหาย	๑๒๙
๗.๗ การดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๐	๑๒๙
๗.๘ การสืบพยานไว้ก่อน	๑๒๙
๗.๙ การสอบสวนผู้ต้องหา	๑๓๐
๗.๑๐ การชี้ตัวผู้ต้องหา	๑๓๒
๗.๑๑ การถามปากคำผู้ต้องหา	๑๓๒
๗.๑๒ การแจ้งเหตุผู้ต้องหาเป็นชาวต่างชาติ	๑๓๒
๗.๑๓ การกันผู้ต้องหาเป็นพยาน	๑๓๒
๗.๑๔ การแจ้งความสืบหน้าการสอบสวน	๑๓๒
๗.๑๕ การดำเนินการกรณีเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายพอกเงิน	๑๓๒
๗.๑๖ กรณีคนต่างด้าวตกเป็นผู้เสียหายหรือผู้ต้องหา	๑๓๒
๗.๑๗ การดำเนินการตามพระราชบัญญัติพิจารณาคดีค้ำมนุษย์	๑๓๔
ตัวอย่างเอกสาร	๑๓๘

บทที่ ๓ การคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ๑๗๒

๑. การคุ้มครองชั่วคราวตามมาตรา ๒๙	๑๗๒
๑.๑ กรณียินยอมหรือไม่ยินยอมเข้ารับการคุ้มครองชั่วคราว	๑๗๓
๑.๒ กรณีคนขอทาน	๑๗๔
๑.๓ กรณีค้าประเวณี	๑๗๔
๒. การคุ้มครองสวัสดิภาพตามมาตรา ๓๓	๑๗๕
๒.๑ การให้ความช่วยเหลือ ตามมาตรา ๓๓	๑๗๕
๓. การคุ้มครองสวัสดิภาพตามมาตรา ๓๔	๑๗๗
๓.๑ การให้ความช่วยเหลือตามมาตรา ๓๔	๑๗๗
๔. การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๓๕	๑๗๙
๔.๑ การช่วยเหลือผู้เสียหายการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน ตามมาตรา ๓๕	๑๗๙
๕. การคุ้มครองความปลอดภัย ตามมาตรา ๓๖	๑๘๐
๖. การพำนักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวและทำงานเป็นการชั่วคราวได้ ตามกฎหมาย ตามมาตรา ๓๗	๑๘๐
๗. การส่งกลับประเทศที่เป็นถิ่นที่อยู่หรือภูมิสำเนา ตามมาตรา ๓๘	๑๘๒

๘. การช่วยเหลือผู้มีสัญชาติไทยและตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในต่างประเทศ	
ตามมาตรา ๓๙	๑๘๓
๙. การไม่ถูกดำเนินคดีอาญาในความผิดที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับความผิดฐานค้ามนุษย์	
ตามมาตรา ๔๑	๑๘๔
๑๐. การช่วยเหลือจากเงินกองทุนเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์	
ตามมาตรา ๔๓	๑๘๕
๑๑. การคุ้มครองความเป็นส่วนตัว ตามมาตรา ๕๖	๑๘๕
๑๒. การคุ้มครองผู้เสียหายตามกฎหมายอื่น	๑๘๕
๑. สิทธิที่จะได้รับคำตอบแทนผู้เสียหาย (พระราชบัญญัติคำตอบแทนผู้เสียหายและ	
ค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔)	๑๘๕
๒. สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองพยาน (พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา	
พ.ศ. ๒๕๕๖)	๑๘๗
๓. สิทธิประโยชน์ที่จะได้รับตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑	๑๙๐
๔. ประกาศคณะกรรมการประสานและกำกับการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้า	
มนุษย์ เรื่อง กำหนดวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายเป็นเงินรางวัลและ	
คำตอบแทนในการนำจับและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐาน	
ค้ามนุษย์จากกองทุน	๑๙๕
๕. การพิจารณาจ่ายเงินรางวัลและคำตอบแทน	๒๑๐
๖. ขั้นตอนการรับเงินรางวัลและคำตอบแทน	๒๑๐
๗ หนังสือ งบ. ที่ ๐๐๑๐.๑๗/๓๐๑๘ ลง ๑๒ ก.ย.๒๕๖๐ เรื่อง ประกาศคณะกรรมการ	
บริหารกองทุนเพื่อการสืบสวนและสอบสวนคดีอาญาเรื่องกำหนดรายการค่าใช้จ่ายอื่นๆ	
ในการสนับสนุนและรวบรวมพยานหลักฐาน ซึ่งทำให้หลักฐานในคดีมีคุณค่ามากขึ้น	
(ฉบับที่ ๒) ซึ่งสามารถนำค่าใช้จ่ายมาใช้ในคดีค้ามนุษย์ ได้	๒๑๓
ภาคผนวก รายชื่อคณะทำงานจัดทำคู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน	
ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์	๒๑๔
บรรณานุกรม	๒๑๖

บทที่ ๑ บททั่วไป

๑. สถานการณ์และสภาพปัญหาการค้ามนุษย์

ประเทศไทย ตระหนักในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ อย่างต่อเนื่องมานานหลายปี แต่ปัญหาการค้ามนุษย์ก็ยังไม่หมดไปหรือมีแนวโน้มที่จะลดลงแต่ประการใด ในทางตรงกันข้ามตัวเลขสถิติคดีจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกลับแสดงให้เห็นถึงจำนวนคดีที่เพิ่มมากขึ้น

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่กฎหมายเฉพาะเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ มีผลใช้บังคับ มีการแก้ไขเพิ่มเติมตาม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐ และ พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยมี พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ใช้ในการดำเนินคดี ทว่า ยังคงปรากฏปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งคือการบังคับใช้กฎหมายยังทำได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ โดยสาเหตุสำคัญสืบเนื่องมาจากการขาดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของกฎหมายและขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างถูกต้องและ เหมาะสม ดังนั้นจึงถือเป็นความจำเป็นที่จกต้อง มีแนวการทำงานที่ชัดเจนเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานได้ยึดถือและปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน

๒. ความหมายของการค้ามนุษย์

การค้ามนุษย์เป็นกระบวนการในการจัดหา นำพา หรือส่งตัวบุคคลไปยังที่ใดที่หนึ่ง หรือรับตัวบุคคลไว้ โดยการใช้กำลังบังคับ ข่มขู่ ลักพาตัว ฉ้อฉล หลอกลวง ใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือโดยให้เงินหรือผลประโยชน์ อย่างอื่นแก่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลบุคคลนั้นเพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลให้ความยินยอมแก่ผู้กระทำความผิด ทั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากบุคคลดังกล่าว กล่าวอีกนัยหนึ่ง หากบุคคลหนึ่งบุคคลใดถูกบังคับหรือถูกหลอกล่อลวงด้วยวิธีการต่าง ๆ จนกระทั่งบุคคลนั้นต้องมาตกอยู่ในสถานการณ์ที่ตนเองจำต้องยอมรับสภาพของการถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ดังนั้น ถือได้ว่ามีการค้ามนุษย์เกิดขึ้น และบุคคลนั้น ถือว่าตกเป็นเหยื่อ/ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

โดยทั่วไปการค้ามนุษย์จะประกอบด้วยขั้นตอนหลักๆ ๓ ขั้นตอน คือ

๑. ขั้นตอนของการจัดหาเหยื่อ/ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

๒. ขั้นตอนของการนำพาเหยื่อ/ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ไปยังจุดหมายปลายทาง ซึ่งโดยส่วนใหญ่ คือ สถานที่ที่เกิดการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ

๓. ขั้นตอนสุดท้ายคือขั้นตอนของการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องไม่ว่าในขั้นตอนใดโดยรู้หรือโดยเจตนา ย่อมมีความผิดฐานค้ามนุษย์ด้วยกันทุกคน

ประเทศไทยมีกฎหมายเฉพาะเพื่อดำเนินการป้องกันปราบปรามและช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ คือ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐ และพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยเหตุผลสำคัญของการประกาศใช้และแก้ไขกฎหมายข้างต้นคือ

-เพื่อกำหนดลักษณะความผิดให้ครอบคลุมการกระทำเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบที่หลากหลายมากขึ้น

-เพื่อขยายความคุ้มครองไปยังผู้ชายที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

-เพื่อปรับปรุงกลไกที่ใช้ในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับพันธกรณีที่กำหนดในข้อตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยได้ร่วมลงนาม ได้แก่ อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรและพิธีสารเพื่อป้องกันปราบปรามและลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็ก

-เพื่อปรับปรุงการช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพของผู้เสียหายให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

-เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ โดยการกำหนดให้มีมาตรการสร้างแรงจูงใจให้ผู้พบเห็นเหตุการณ์ค้ามนุษย์แจ้งข้อมูลต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ

-กำหนดมาตรการเพิ่มอำนาจทางปกครองให้แก่เจ้าหน้าที่

-เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์โดยการแก้ไขบทนิยามคำว่า “แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ” และ “การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ” ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

-ปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การเรียกค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์

-กำหนดฐานความผิดซึ่งได้กระทำต่อเด็กที่มีอายุไม่เกินสิบห้าปีให้ทำงานหรือให้บริการ อันอาจเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงและมีผลกระทบต่อร่างกายหรือจิตใจ การเจริญเติบโต หรือพัฒนาการของบุคคลนั้น

-แก้ไขเพิ่มเติมบทกำหนดโทษให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

อนึ่ง กฎหมายดังกล่าวนี้ได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นต้นมา โดยการประกาศใช้กฎหมายฉบับนี้มีผลเป็นการยกเลิก พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๐

ตามมาตรา ๖ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดความผิดฐานค้ามนุษย์ มีองค์ประกอบที่สำคัญ ๒ ประการคือ

องค์ประกอบภายนอก ประกอบด้วย

๑. การกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่าง คือ การเป็นธุระจัดหา ซื้อมา จำหน่าย พามาจาก หรือ ส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยว กักขัง จัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งบุคคลใด

๒. การกระทำตามข้อ ๑. ได้กระทำลงโดยใช้วิธีการต่างๆ อย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่าง คือ ช่มชู้ ใช้กำลังบังคับ ลักพาตัว ฉ้อฉล หลอกลวง ใช้อำนาจโดยมิชอบใช้อำนาจครอบงำบุคคลด้วยเหตุที่อยู่ในภาวะอ่อนด้อยทางร่างกาย จิตใจ การศึกษา หรือทางอื่นใดโดยมิชอบ ชูเชิญว่าจะใช้กระบวนการทางกฎหมายโดยมิชอบ หรือโดยให้เงินหรือผลประโยชน์อื่นแก่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลบุคคลนั้น เพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลให้ความยินยอมแก่ผู้กระทำความผิดในการแสวงหาประโยชน์จากบุคคลที่ตนดูแล หรือโดยให้เงินหรือผลประโยชน์อื่นแก่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลบุคคลนั้น เพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลให้ความยินยอมแก่ผู้กระทำความผิด

องค์ประกอบภายใน ประกอบด้วย

๑. มีเจตนาในการกระทำผิด

๒. เป็นการกระทำโดยมี**เจตนาพิเศษ** เพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากเหยื่อ /ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

ความหมายของการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ หมายความว่า การแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี การผลิตหรือเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก การแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น การเอาคนลงเป็นทาสหรือให้มีฐานะคล้ายทาส การนำคนมาขอราน การตัดอวัยวะเพื่อการค้าการบังคับใช้แรงงานหรือบริการตามมาตรา ๖/๑ หรือการอื่นใดที่คล้ายคลึงกันอันเป็นการขูดรีดบุคคลไม่ว่าบุคคลนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม

“เจตนาพิเศษ” หมายถึง มูลเหตุจูงใจในการกระทำ โดยปกติในกฎหมายมักใช้คำว่า “เพื่อ” และ “โดยทุจริต” ถ้าขาด เจตนาพิเศษ การกระทำนั้นจะยังไม่เป็นความผิด เช่น แดงต้องการแสดงให้ดำดูว่าตนเองสามารถขึ้นชื่อขาวได้เหมือนกับที่ขาวเห็นด้วย ตนเอง แดงจึงไปเอาเชือกของขาวมาเขียนส่งจ่ายและเขียนลายเซ็นของขาวในช่องผู้ส่งจ่ายให้ดำดู หลังจากนั้น ก็ทำลายเชือกดังกล่าวทิ้ง เช่นนี้ การกระทำของแดงยังไม่เป็นความผิดฐานปลอมเอกสารตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๔ เพราะการจะเป็น ความผิดตามมาตราดังกล่าว ผู้กระทำความผิดต้องมีเจตนาพิเศษ คือ “เพื่อให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นเอกสารที่แท้จริง”

-การนำคนมาขอรานในบางประเทศถือว่าการขอรานเป็นการทำงานอย่างหนึ่ง (เป็นการทำงานในความหมายอย่างกว้าง) แต่สำหรับประเทศไทยการขอรานไม่ถือเป็นอาชีพ จึงไม่ถือเป็นการทำงาน ดังนั้น จึงได้บัญญัติแยกออกมาเป็น พระราชบัญญัติควบคุมการขอราน พ.ศ.๒๕๕๙

-การบังคับใช้แรงงานหรือบริการการกระทำที่จะถือว่าเป็นการค้ามนุษย์โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อวัตถุประสงค์ในการแสวงหาประโยชน์ด้านแรงงาน ต้องเป็นการบังคับใช้แรงงานเท่านั้น ดังนั้น หากเป็นการทำงาน โดยไม่ได้ถูกบังคับก็ไม่ใช่ค้ามนุษย์อาจต้องไปพิจารณาว่าเป็นการกระทำที่เข้าข่ายกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงานหรือไม่

-การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ หมายถึง งานหรือบริการที่เกิดจากการบังคับ ชูเชื้อ กดดัน ให้ผู้อื่น (เหยื่อ)ทำโดยที่เหยื่อไม่เต็มใจทั้งนี้หลักฐานสำคัญคือ ต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าเหยื่อทำเพราะถูกบังคับ หรือชูเชื้อ (ถ้าไม่ถูกบังคับ หรือชูเชื้อ ก็จะไม่ทำ) และ เหยื่อไม่สามารถปฏิเสธ หรือหยุดทำงานหรือให้บริการ หรือลาออกจากงานได้โดยอิสระ (UNODC: Model Law against Trafficking in Persons และกฎหมายตัวอย่างของประเทศสหรัฐอเมริกา อิสราเอล และออสเตรเลีย) สิ่งบ่งชี้ของการบังคับใช้แรงงาน

- แรงงานเป็นคนเปราะบาง เช่น พิการ หรือเป็นกลุ่มเสี่ยง
- มีการหลอกลวง (ประเภท สภาพ สถานที่ เป็นต้น)
- ถูกจำกัดเสรีภาพในการใช้ชีวิตประจำวัน มีการติดลูกกรงหน้าต่าง ล็อคประตู กั้นรั้วสูงในที่พักมีคนเฝ้าระวังทางเข้า - ออก มีกล้องวงจรปิดตรวจตราห้ามออก
- นอกสถานที่ทำงานหรือที่พักอาศัย ให้คนคอยติดตาม
- ถูกโดดเดี่ยวจากสังคม เช่น อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ถูกยึดเครื่องมือสื่อสาร เป็นต้น
- มีการใช้ความรุนแรงต่อร่างกาย รวมถึงการบังคับให้ใช้ยาเสพติดหรือแอลกอฮอล์ บังคับให้มีเพศสัมพันธ์กับนายจ้าง บังคับให้ต้องทำงานอื่นนอกเหนือไปจากข้อตกลง มีการใช้ความรุนแรงทางร่างกายหรือ

การทารุณทางเพศ หรือขู่ว่าจะใช้ความรุนแรง อาจทุบตีหรือละเมิดทางเพศ บังคับให้ใช้ยาเสพติดหรือเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์เพื่อควบคุมคนงาน การบังคับให้ยอมรับในงานที่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของข้อตกลงตั้งแต่เริ่มแรก

• มีการขู่เช็ญ ข่มขู่ เช่น การไม่ให้ใช้ที่พัก การขบไล่สมาชิกในครอบครัว การตัดสิทธิ บางอย่างการเหยียดหยาม

- มีการยึดเอกสารประจำตัว (เจตนาเพื่อเป็นเงื่อนไขในการบีบบังคับให้ทำงาน)
- ไม่จ่ายค่าจ้าง
- แรงงานขัดหนี้ หรือการเอาภาระหนี้สินมาเป็นข้อผูกมัดให้ต้องทำงาน
- สภาพการทำงานและสภาพการดำรงชีพที่เลวร้าย
- ชั่วโมงการทำงาน/ทำงานล่วงเวลาที่ยาวนาน (โดยลูกจ้างปฏิเสธไม่ได้)

อย่างไรจึงจะถือว่าเป็นการบังคับใช้แรงงาน ให้พิจารณาตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา ๖/๑ ผู้ใดข่มขืนใจผู้อื่นให้ทำงานหรือให้บริการโดยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๑. ทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของบุคคลนั้นเองหรือของผู้อื่นขู่เช็ญด้วยประการใดๆ

๒. ใช้กำลังประทุษร้าย

๓. ยึดเอกสารสำคัญประจำตัวของบุคคลนั้นไว้

๔. นำภาระหนี้ของบุคคลนั้นหรือของผู้อื่นมาเป็นสิ่งผูกมัดโดยมิชอบ

๕. ทำด้วยประการอื่นอันมีลักษณะคล้ายคลึงกับการกระทำความดังกล่าวข้างต้น ถ้าได้กระทำให้ผู้อื่นนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ ผู้ที่กระทำความผิดฐานบังคับใช้แรงงานหรือบริการ

ตัวอย่างเช่น คนงานที่เดินทางไปทำงานต่างประเทศ โดยได้รับคำมั่นสัญญาว่าจะได้รับค่าตอบแทนสูง แต่เมื่อเดินทางไปถึงกลับพบว่าเงื่อนไขของการทำงานเปลี่ยนไปโดยนอกจากจะได้ค่าจ้างต่ำกว่าที่ตกลงแล้ว ยังถูกนายจ้างยึดหนังสือเดินทางเพื่อไม่ให้หลบหนี และถูกบังคับให้ทำงานวันละหลายชั่วโมง ดังนี้ ถือว่าเข้าข่ายเป็นการค้ามนุษย์ แต่ถ้าข้อเท็จจริงเปลี่ยนไปว่าเมื่อเดินทางไปถึงแล้วนายจ้างผิดเงื่อนไขเฉพาะการจ่ายค่าจ้าง โดยลูกจ้างเหล่านั้นสามารถที่จะเลือกทำหรือไม่ก็ได้ ดังนี้ ไม่เข้าข่ายการค้ามนุษย์

- การบังคับตัวไว้เพื่อการค้า หรือ

- การอื่นใดที่คล้ายคลึงกันอันเป็นการขูดรีดบุคคล ได้แก่ การเอาไรต์เอาเปรียบอย่างไม่เป็นธรรม เช่น การทำให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งต้องทนทำงานเพื่อชดใช้หนี้ที่ไม่เป็นธรรม หรือที่ตนไม่รู้หรือไม่ได้รับแจ้งล่วงหน้า หรือที่เรียกว่า debt bondage หรือ debt work เป็นต้น

อนึ่ง มีข้อสังเกตเกี่ยวกับบทที่ว่า “ไม่ว่าบุคคลนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม” ในตอนท้ายของนิยามคำว่า “แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ” นั้น เป็นวลีที่มาขยายคำว่า “แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ” ซึ่งมีความหมายว่า แม้จะปรากฏว่ามีบุคคลใดยินยอมหรือเต็มใจที่จะถูกพามาเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งที่กล่าวมาข้างต้น แต่หากข้อเท็จจริงปรากฏว่า ความยินยอมดังกล่าวสืบเนื่องมาจากการถูกผู้ที่พามาใช้วิธีการต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา ๖ (๑) เช่น ฉ้อฉล หลอกลวง ซึ่งหากผู้ที่พามาไม่ใช้วิธีการดังกล่าวบุคคลนั้น ก็จะไม่ยินยอม ดังนี้ ต้องถือว่าบุคคลนั้นเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ด้วย เช่น ไปชักชวนหญิงสาวจากต่างจังหวัดให้มาค้าประเวณีในกรุงเทพฯ โดยหลอกว่าจะช่วยให้สามารถหาเงินได้ดี แต่เมื่อเดินทางมาถึงก็นำหญิงสาวดังกล่าวไปกักขังบังคับให้ค้าประเวณีโดยไม่ได้เงิน เช่นนี้ แม้หญิงสาวคนดังกล่าวจะยินยอมมา

คำประเวณี แต่ก็สืบเนื่องมาจากเป็นเพราะการถูกล่อลวงจากผู้ที่มา จึงอาจเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ได้

มาตรา ๖ (๒) ใช้ในกรณีที่ผู้เสียหายเป็น “เด็ก” ซึ่งมาตรา ๔ กำหนดว่า “เด็ก” หมายถึง บุคคล ผู้มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี (แตกต่างจาก ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่พยานหรือผู้ต้องหาที่เป็นเด็ก หมายถึง บุคคลอายุไม่เกิน ๑๘ ปี)

สำหรับองค์ประกอบความผิดของมาตรา ๖ (๒) นี้ จะแตกต่างจากมาตรา ๖ (๑) กล่าวคือ ในกรณีที่เป็นการกระทำต่อเด็ก การพิจารณาว่าจะมีความผิดฐานค้ามนุษย์หรือไม่พิจารณาองค์ประกอบเพียง ๒ ประการคือ องค์ประกอบในส่วนของกรกระทำ และวัตถุประสงค์ของการกระทำ คือ เพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบเท่านั้น

ผู้ที่กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา ๕๒ คือจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงสิบสองปีและปรับตั้งแต่สี่แสนบาทถึงหนึ่งล้านสองแสนบาท ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ได้กระทำแก่บุคคลอายุเกินสิบห้าปีแต่ไม่ถึงสิบแปดปีต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หกแสนบาทถึงหนึ่งล้านห้าแสนบาท ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ได้กระทำแก่บุคคลอายุไม่เกินสิบห้าปีหรือผู้มีกายพิการหรือมีจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่แปดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่แปดแสนบาทถึงสองล้านบาท

ข้อควรจำ - ความผิดฐานค้ามนุษย์เป็นการกระทำความผิดที่ผิดกฎหมายหลายบท ซึ่งผู้กระทำความผิดนอกจากจะต้องรับผิดตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว หากการกระทำนั้นเข้าองค์ประกอบความผิด ทางอาญาตามกฎหมายอื่น เช่น ประมวลกฎหมายอาญา กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี กฎหมายคนเข้าเมือง หรือกฎหมายแรงงาน ผู้กระทำก็ต้องรับผิดตามกฎหมายนั้นๆ ด้วย อย่างไรก็ตาม ในการลงโทษกฎหมายกำหนดให้ใช้บทที่มีโทษหนักที่สุดลงโทษแก่ผู้กระทำความผิด

๓. ความแตกต่างระหว่างการค้ามนุษย์และการลักลอบขนคนเข้าเมือง

การเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายการค้ามนุษย์ และการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานมีความคล้ายและเกี่ยวข้องกันหลายประการ จนในบางครั้งได้ก่อให้เกิดความสับสนแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน การทำความเข้าใจ ตลอดจนการสามารถแยกความแตกต่างของการกระทำดังกล่าวจึงเป็นความจำเป็นและสำคัญยิ่ง ขบวนการคัดแยกที่ถูกต้องและรวดเร็วจะช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถป้องกัน สืบสวนสอบสวน และสามารถนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษได้อย่างถูกต้อง ในขณะที่เดียวกันก็จะสามารถให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายการค้ามนุษย์ได้อย่างทันท่วงที การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายคนต่างด้าวจะเข้ามาในราชอาณาจักรและมีสิทธิอยู่ในราชอาณาจักรได้ จะต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบพิธีการตรวจคนเข้าเมือง ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ การลักลอบเข้ามาจึงมีความผิดกฎหมายอาญามีโทษถึงจำคุก โดยทั่วไปแล้วคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาจะมีความผิดสองฐาน ฐานแรกคือการเข้ามาโดยไม่ได้รับอนุญาตและอีกฐานหนึ่งคืออยู่โดยไม่ได้รับอนุญาต บุคคลที่หลบหนีเข้าเมืองดังกล่าวนี้หากถูกเจ้าพนักงานจับตัวได้ จะถูกพนักงานสอบสวนกล่าวหา และพนักงาน อัยการฟ้องต่อศาลว่าเป็นบุคคลต่างด้าวเข้ามาและอยู่ในราชอาณาจักรฝ่าฝืนต่อกฎหมายตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๔, ๕, ๑๑, ๑๒, ๑๘, ๔, ๕๘, ๖๒ และ ๘๑ คดีอยู่ในอำนาจการพิจารณาของ ศาลแขวง และหากบุคคลเหล่านี้ได้เข้ามาทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งก็จะมีผลผิดตาม พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๖๑ อีกด้วย อย่างไรก็ตามพึง

ตระหนักว่าผู้ที่เดินทางเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเหล่านี้ ถือเป็นประชาชนกลุ่มเสี่ยงที่อาจถูกล่อลวง หรือบังคับให้เป็นผู้เสียหายของการค้ามนุษย์ได้

การลักลอบขนคนเข้าเมือง หรือการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน (People Smuggling) คือ การนำพาบุคคลที่ประสงค์จะเดินทางเข้าไปยังประเทศอื่นเพื่อความมุ่งประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งโดยไม่ผ่านช่องทางและวิธีการตามที่กฎหมายของประเทศนั้นๆ ได้กำหนดไว้และเมื่อการดำเนินการดังกล่าวสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ คือ สามารถนำพาบุคคลที่ประสงค์เดินทางเข้าประเทศได้เรียบร้อยแล้ว ผู้ที่รับจ้างนำพาก็จะได้รับผลตอบแทน เป็นเงินหรือวัตถุอย่างอื่น จากผู้ประสงค์เดินทาง ดังนั้น หากพิจารณาตามหลักกฎหมายของประเทศไทยจะเห็นได้ว่าผู้รับจ้าง คือ ผู้ที่ลงมือกระทำผิด โดยผู้ประสงค์เดินทาง คือ ผู้ใช้ให้ผู้อื่นกระทำความผิดนั่นเอง

จากนิยาม ความหมายของ “การค้ามนุษย์” และ “การลักลอบขนคนเข้าเมือง” ข้างต้น จึงเห็นได้ว่าอาชญากรรมทั้งสองประเภทมีความแตกต่างกัน บุคคลที่ถูกนำพาก็มีสถานะที่ต่างกัน ทั้งนี้ความแตกต่างที่สำคัญพอจะเปรียบเทียบให้เห็นได้ ดังนี้

การเปรียบเทียบระหว่างอาชญากรรมการค้ามนุษย์กับการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน

การค้ามนุษย์	การลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน
<p>๑. เป็นความผิดที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตร่างกายเสรีภาพ และอนามัยของผู้เสียหายซึ่งถูกบังคับ หลอกลวง นำตัวมาแสวงหาประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ</p> <p>๒. โดยทั่วไปแล้วผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ไม่ได้ยินยอมที่จะถูกพาไปแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ อย่างไรก็ตาม มีบางกรณี que ผู้เสียหายยินยอมหรือเต็มใจที่จะถูกพาไปจากภูมิลำเนาของตนแต่ความยินยอมดังกล่าวมักเกิดจากการถูกหลอกลวง หรือใช้อุบายชักจูง ซึ่งหากในที่สุดแล้วผู้เสียหายตกอยู่ในสภาพ ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ เช่น หลอกผู้เสียหายว่าจะพาไปหางานทำที่กรุงเทพฯ แต่เมื่อเดินทางมาถึงกลับถูกขายหรือบังคับให้ค้าประเวณี แล้วจะถือว่าผู้เสียหายให้ความยินยอมไม่ได้ เนื่องจากความยินยอมดังกล่าวไม่ได้เกิดจากความสมัครใจโดยแท้กล่าวโดยสรุป ในเรื่องการค้ามนุษย์นั้น ผู้เสียหายส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความยินยอมที่จะถูกพาไปแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ หรือแม้จะมีบ้างที่ให้ความยินยอมในครั้งแรก แต่ความยินยอมดังกล่าวก็มักเกิดจากการถูกหลอกลวง ถูกบังคับ หรืออยู่ในภาวะจำเป็นต้องยอมตาม ไม่สามารถขัดขืนได้ เป็นต้น</p>	<p>๑. เป็นความผิดที่ส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อย ความมั่นคง ปลอดภัยของประเทศ ที่มีการลักลอบเดินทางระหว่างกัน</p> <p>๒. ผู้ที่ลักลอบข้ามแดนมานั้นยินยอมหรือ สมัครใจที่จะข้ามแดนไปที่ประเทศปลายทางผู้รับจ้างพาข้ามแดน เป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกในการข้ามแดนเท่านั้นและเมื่อข้ามแดนได้สำเร็จแล้ว ผู้ที่ลักลอบข้ามแดน มีอิสระที่จะทำการใดๆ ตามแต่ที่ตนจะต้องการ ผู้รับจ้างจะไม่เข้ามายุ่งเกี่ยวอีก ต่อไปลักลอบข้ามแดน มีอิสระที่จะทำการใดๆ ตามแต่ที่ตนจะต้องการ ผู้รับจ้างจะไม่เข้ามายุ่งเกี่ยวอีกต่อไป</p>
<p>๓. วัตถุประสงค์ของการค้ามนุษย์ คือการพาผู้เสียหายไปแสวงหาประโยชน์ยังสถานที่ที่กำหนดไว้ ซึ่งในทางกฎหมายถือว่าผู้กระทำมีเจตนาพิเศษเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ (exploitative purpose) เช่น แสวงหาประโยชน์ทางเพศ บังคับใช้แรงงานหรือบริการ บังคับตัดอวัยวะเพื่อการค้า เป็นต้น</p>	<p>๓. วัตถุประสงค์ของผู้กระทำความผิดฐานรับจ้างพาข้ามแดน คือนำพาผู้ประสงค์ข้ามผ่านแดนไปได้ตามที่ตกลงกันไว้มิได้มีเจตนาแสวงหาประโยชน์อื่นใดจากผู้ลักลอบข้ามแดน นอกจากค่าจ้างที่ได้ตกลงกัน</p>

การค้ำมนุษย์	การลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน
๔.เป็นการกระทำผิดที่เกิดขึ้นได้ ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ เช่น หลอกหลวงหญิงจากทางภาคเหนือของประเทศเพื่อมาขายประเวณีทางภาคใต้ของประเทศหรืออาจข้ามประเทศ ไปยังประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง เป็นต้น	๔.เป็นความผิดที่เกิดขึ้นได้เฉพาะระหว่างประเทศเท่านั้น เพราะวัตถุประสงค์ก็ถือเป็นการลักลอบพาคนจากประเทศหนึ่งข้ามแดนไป ยังอีกประเทศหนึ่ง โดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย
๕.ผู้กระทำความผิดจะเป็นฝ่ายสรรหาผู้เสียหายโดยผ่านวิธีการต่างๆ เช่น ผ่านตัวแทน นายหน้า และมักมีการใช้อุบายหลอกหลวงทำให้ผู้เสียหายหลงเข้าใจผิดว่าจะไปประกอบอาชีพมั่นคงมีรายได้ดี หรือบางรายใช้กำลังประทุษร้าย ทันทันที่ผู้เสียหาย ตกอยู่ภายใต้การควบคุมแล้วผู้เสียหายจะไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ หรือต่อรองใดๆ ทั้งสิ้น หากผู้เสียหายต่อสู้ขัดขืน หรือหาทาง หลบหนี ผู้ค้ำมนุษย์มักจะใช้ความรุนแรงต่อผู้เสียหาย และเมื่อผู้เสียหายถึงจุดหมายปลายทาง หรือสถานที่ที่กำหนดให้ผู้เสียหายอยู่ ผู้เสียหายจะไม่มีอิสรภาพ จะถูกควบคุมจากผู้ค้ำมนุษย์หรือผู้แสวงหาประโยชน์จากผู้เสียหาย	๕.ผู้ประสงค์จะข้ามแดน จะเป็นผู้มาติดต่อ ขอใช้บริการจากผู้รับจ้างขนคนข้ามแดน โดยตรงหรือจากการผ่านโฆษณาเชิญชวน ผู้รับจ้างขนคนข้ามแดนจะมีอำนาจควบคุม ได้เฉพาะช่วงเวลาในการพาข้ามแดนเท่านั้นถ้าผู้ประสงค์จะข้ามแดนประเมินถึงความเสี่ยงแล้วเห็นว่าไม่เหมาะสมที่ข้ามแดนในช่วงเวลาดังกล่าวแล้วเขาจะบอกเลิกก็ได้ผู้รับจ้างขนคนข้ามแดนไม่มีอำนาจบังคับจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้ความรุนแรง และ เมื่อผู้ประสงค์ข้ามแดนมาถึงที่หมายปลายทางตามที่ตกลงกับผู้รับจ้างขนคนข้ามแดน ก็สิ้นสุดภารกิจ
๖.ผลประโยชน์จากการค้ำมนุษย์จากการนำตัวผู้เสียหายไปทำงานหรือใช้บริการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อก่อให้เกิดกำไรแก่นักค้ำมนุษย์	๖.ผลประโยชน์ คือ ค่าตอบแทนที่คนประสงค์เดินทางข้ามแดนจ่ายให้เมื่อสามารถพาข้ามพรมแดนประเทศมาได้
๗.การค้ำมนุษย์มักมีการใช้ความรุนแรง หรือการจำกัดเสรีภาพของผู้เสียหายเป็นมาตรการในการควบคุมไม่ให้ผู้เสียหายหลบหนี หรือยอมปฏิบัติตาม	๗.การเดินทางเข้าแดนเป็นความประสงค์ของผู้เดินทางโดยแท้ ถ้าผู้ประสงค์จะข้ามแดนประเมินถึงความเสี่ยงแล้วเห็นว่าไม่เหมาะสมที่ข้ามแดนในช่วงเวลาดังกล่าวเขาบอกเลิกก็ได้ ซึ่งผู้รับขนคนข้ามแดนไม่มีอำนาจบังคับหรือใช้ความรุนแรง
๘.เมื่อเดินทางมาถึงที่หมาย ผู้เสียหายถูกขายหรือถูกบังคับให้ทำงานในประเภทและสถานที่ที่กำหนดไว้ ผู้เสียหายจะถูกจำกัดเสรีภาพโดยมักจะถูกควบคุม หรือคุมขังในสถานที่ที่ถูกแสวงหาประโยชน์ เอกสารเดินทาง หรือเอกสารสำคัญอื่น เช่น ตัวเครื่องบินจะถูกยึดไว้	๘.เมื่อผู้รับจ้างพาผู้ประสงค์เดินทางมาถึงที่หมายปลายทางตามที่ตกลงกันไว้ ทั้งสองฝ่ายไม่มีพันธะผูกพันใดๆ ต่อกัน การจะดำเนินชีวิตต่อไปอย่างไร เป็นการตัดสินใจของผู้ประสงค์เดินทางแต่เพียงฝ่ายเดียว

ลักษณะทั้ง ๘ ประการดังที่เสนอข้างต้น เป็นเพียงแนวทางที่จะชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างของอาชญากรรม ทั้งสองประเภท ในการปฏิบัติงานเมื่อพบสถานการณ์จริง การจะสามารถหาคำตอบเหล่านี้คงไม่ใช่เรื่องง่าย ดังนั้นจึงเป็นความท้าทายของเจ้าหน้าที่และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ทั้งสองประเภทที่จะต้องช่วยกันค้นหาความจริงเหล่านี้ออกมาให้ได้

๔. สาระสำคัญของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐ และ พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พ.ศ. ๒๕๖๒

๔.๑ มีการบัญญัติความผิดฐานค้ามนุษย์ขึ้นใหม่ (มาตรา ๖) แก้ไขบทนิยามคำว่า “แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ” และ “การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ” ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐ ยกเลิกบทนิยามคำว่า “แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ” และ “การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ” ในมาตรา ๔ • ยกเลิกมาตรา ๖ เดิม โดยให้ใช้ความใหม่แทน

- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดฐานความผิดซึ่งได้กระทำต่อเด็กที่มีอายุไม่เกินสิบห้าปีให้ทำงานหรือให้บริการ อันอาจเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงและมีผลกระทบต่อร่างกายหรือจิตใจ การเจริญเติบโต หรือพัฒนาการของบุคคลนั้น

- พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้กำหนดให้ความผิดฐานบังคับใช้แรงงาน หรือบริการ เป็นความผิด และกำหนดมาตรการในการคุ้มครองผู้เสียหายจากการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ เพื่อเป็นการป้องกันและขจัดปัญหาการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบตามความผิดฐานค้ามนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งได้กำหนดมาตรการในการช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการถูกบังคับใช้แรงงานหรือบริการ และการพิจารณาคดีให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนตามแนวทางเดียวกับผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ตลอดจนเพื่อเป็นการอนุวัติการให้เป็นไปตามพิธีสาร ค.ศ. ๒๐๑๔ ส่วนเสริม อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ ๒๙ ว่าด้วยแรงงานบังคับ ค.ศ. ๑๙๓๐ และโดยที่การดำเนินการดังกล่าวต้องกระทำให้เสร็จโดยเร็วเพื่อประโยชน์ในการสร้างความมั่นคงทางด้านแรงงาน สังคม และความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ

๔.๒ กฎหมายฉบับนี้กำหนดให้มี “พนักงานเจ้าหน้าที่” โดยมีทั้งบุคคลที่เป็นโดยตำแหน่ง คือ พนักงานฝ่ายปกครองและตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และบุคคลที่ต้องได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีคือข้าราชการประเภทใด สังกัดใดก็ได้ ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าข้าราชการพลเรือน สามัญระดับ ๓ และมีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

๔.๓ มีการกำหนดโทษและความผิดสำหรับผู้ที่ช่วยเหลือ สนับสนุน หรือเตรียมเพื่อกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ (มาตรา ๗ และมาตรา ๘)

๔.๔ กำหนดโทษและความผิดสำหรับความผิดที่กระทำลงโดยการสมคบกันตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป รวมทั้งความผิดที่กระทำลงโดยการร่วมกันกระทำความผิดตั้งแต่ ๓ คนขึ้นไป หรือโดยสมาชิกขององค์กรอาชญากรรม (มาตรา ๙ และมาตรา ๑๐)

๔.๕ ความผิดฐานค้ามนุษย์แม้กระทำลงนอกราชอาณาจักร ก็สามารถลงโทษผู้กระทำความผิดในราชอาณาจักรได้ ทั้งนี้ตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๑๑ ซึ่งหลักการดังกล่าวเป็นหลักการลงโทษอำนาจสากล เช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๗

๔.๖ กฎหมายกำหนดโทษหนักขึ้นกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นผู้มีตำแหน่งหน้าที่ เช่น เป็นเจ้าพนักงาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการ เป็นต้น (มาตรา ๑๓)

๔.๗ กฎหมายได้กำหนดให้ความผิดตามมาตรา ๖/๑ ที่เป็นเหตุให้ผู้ถูกระทำได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (มาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ.๒๕๕๑ พ.ศ.๒๕๖๒)

๔.๘ กฎหมายคุ้มครองผู้แจ้งแก่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจให้ทราบว่าการกระทำความผิดตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ ถ้าได้กระทำโดยสุจริต ไม่ต้องรับผิดชอบแพ่งและทางอาญา (มาตรา ๑๓/๑)

๔.๙ กำหนดมาตรการเพิ่มอำนาจทางปกครองให้แก่เจ้าหน้าที่ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘ (มาตรา ๑๖/๒)

๔.๑๐ ให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบายและการกำกับดูแลการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์อย่างจริงจังมากขึ้น โดยการกำหนดให้มีคณะกรรมการ ๒ ระดับ คือ ระดับนโยบาย โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และระดับประสานงานและกำกับดูแลซึ่งกฎหมายกำหนดให้นายกรัฐมนตรีมอบหมายรองนายกรัฐมนตรีท่านใดท่านหนึ่งมาทำหน้าที่เป็นประธาน (หมวด ๒)

๔.๑๑ เสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยการกำหนดมาตรการต่างๆ หลายประการที่ช่วยให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำงานได้สะดวกยิ่งขึ้น ที่สำคัญคือ อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๗

อนึ่ง มาตรา ๒๗ (๔) เป็นหลักการเดียวกับที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการค้นและการออกหมายค้น เพียงแต่มาตรา ๒๗ (๔) ได้นำข้อยกเว้นมาเขียนไว้ หลักคือจะค้นเคหสถานหรือสถานที่ใดๆ โดยไม่มีหมายค้นไม่ได้ เว้นแต่จะเข้าข้อยกเว้นตามที่มาตรา ๒๗ (๔) บัญญัติไว้ นั่นคือเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีพยานหลักฐานในการค้ำมนุษย์อยู่ในสถานที่นั้น หรือเพื่อพบและช่วยบุคคลที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์ กับทั้งต้องประกอบด้วยว่าหากเน้นซ้ำกว่าจะได้หมายค้นมา พยานหลักฐานนั้นอาจถูกโยกย้าย ซ่อนเร้น หรือทำลาย หรือบุคคลนั้นอาจถูกประทุษร้าย โยกย้าย ซ่อนเร้น นอกจากนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าในการค้นต้องเป็นบุคคลตามที่มาตรา ๒๗ วรรคสอง กำหนดไว้ด้วย ในบางพื้นที่หัวหน้าสถานีตำรวจอาจเป็นเพียงระดับสารวัตรซึ่งแม้จะถือว่าเป็นตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ก็ไม่สามารถเป็นหัวหน้าในการเข้าค้นในเวลากลางคืนตาม มาตรา ๒๗ วรรคสองได้ หลังทำการค้นแล้วโดยปกติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้รายงานให้ผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป ๑ ระดับทราบ แต่ตามกฎหมายฉบับนี้ ต้องสำเนารายงานเหตุผลและผลการตรวจค้น บัญชีพยานหลักฐานหรือบุคคลที่ตกเป็นผู้เสียหายและบัญชีทรัพย์สินที่ได้ยึดหรืออายัดไว้ต่อศาลจังหวัด ที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่ที่ทำการค้น หรือศาลอาญา ภายใน ๔๘ ชั่วโมง หลังการค้นสิ้นสุดด้วย ทั้งนี้ เพื่อเก็บไว้เป็นพยานหลักฐานหากมีการฟ้องร้องกันในภายหลัง

๔.๑๒ กฎหมายให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการให้ความคุ้มครองชั่วคราวบุคคลที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ วัตถุประสงค์สำคัญของมาตรานี้ก็เพื่อให้ความคุ้มครองบุคคลที่อาจตกเป็นผู้เสียหายหรือเป็นผู้เสียหายของการค้ำมนุษย์ มีหลายกรณีที่บุคคลดังกล่าวไม่รู้ว่าตัวเองกำลังจะตกเป็นผู้เสียหาย

ดังนั้นการดำเนินการตามมาตรานี้จึงไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากบุคคลดังกล่าวแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม พนักงานเจ้าหน้าที่ก็ควร จะพยายามอธิบายให้บุคคลดังกล่าวเข้าใจสถานการณ์และให้ความร่วมมือ ทั้งนี้ เนื่องจากความร่วมมือจากเหยื่อ/ ผู้เสียหายถือเป็นปัจจัยสำคัญในการสืบสวนสอบสวนเพื่อเอาตัวผู้กระทำความผิด มาลงโทษ

ในมาตรา ๒๙ วรรคแรกตอนท้ายได้กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องรายงานการคุ้มครองชั่วคราว ให้ผู้บังคับบัญชาของตนทราบโดยไม่ชักช้า นั้น เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการให้รายงานก็เพื่อให้ผู้บังคับบัญชา ได้รับรู้รับทราบ จึงมิได้หมายความว่าต้องรายงานภายใน ๒๔ ชั่วโมง หากแต่หมายถึงให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยการรายงานอาจส่งเป็นรายงานผ่านทางโทรสารก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระเบียบภายในของแต่ละหน่วยงาน ที่จะ กำหนดตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ด้วย

สำหรับกรณีที่มีความจำเป็นต้องให้ความคุ้มครองชั่วคราวเกินกว่า ๒๔ ชั่วโมง พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องยื่น คำร้องเพื่อขอขยายระยะเวลาการให้ความคุ้มครองต่อศาล ซึ่งหากศาลได้สอบสวนแล้วเห็นว่า มีเหตุอันควรเชื่อว่า บุคคลดังกล่าวเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์และการให้ความคุ้มครองชั่วคราวต่อไปจะเป็นประโยชน์ต่อการ แสวงหาข้อเท็จจริงหรือเป็นการคุ้มครองป้องกันภัยให้แก่บุคคลนั้น ศาลก็จะอนุญาตโดยศาลอาจกำหนดเงื่อนไข ใดๆ ก็ได้ แต่ทั้งนี้ศาลจะอนุญาตได้ไม่เกิน ๗ วัน

กฎหมายกำหนดว่า เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ การบังใช้แรงงานหรือ บริการ และการช่วยเหลือคุ้มครองผู้เสียหาย ให้คำว่า “การค้ามนุษย์” ใน หมวด ๓ และหมวด ๔ หมายความรวมถึง “บังใช้แรงงานหรือบริการ” ด้วยอีกทั้งให้นำกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์มาใช้บังคับการกับพิจารณา คดีบังใช้แรงงานหรือบริการด้วยโดยอนุโลม (มาตรา ๑๔/๑)

๔.๑๓ กฎหมายฉบับนี้ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการได้มาซึ่งข้อมูลเอกสารหรือข่าวสารที่ถูกใช้หรือ อาจถูกใช้เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ในทุกรูปแบบ แต่ทั้งนี้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับอนุมัติ จะต้องได้รับอนุญาตจากศาลเสียก่อน ส่วนหลักเกณฑ์และวิธีการในการได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารหรือเอกสาร จะเป็นอย่างไร ประธานศาลฎีกาจะเป็นผู้กำหนดโดยการออกเป็นข้อบังคับ อย่างไรก็ตามกฎหมายฉบับนี้ได้ กำหนดเงื่อนไขในการร้องขอไว้ ๓ ประการดังที่ปรากฏในมาตรา ๓๐ วรรคสอง ซึ่งเงื่อนไขทั้งสามประการจะต้อง ครบ หากขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ถือว่าอยู่ในเงื่อนไขที่จะร้องขอต่อศาลได้

อนึ่ง คำว่า “ได้มา” นั้น น่าจะรวมถึง “การเข้าถึง” ข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่เก็บรักษาไว้ใน คอมพิวเตอร์ด้วย โดยปกติเมื่อพูดถึงการได้มามักจะนึกถึงเพียงการเข้ายึดถือครอบครองวัตถุหรือสิ่งของอย่างใด อย่างหนึ่งที่มีรูปร่างจับต้องได้ อย่างไรก็ตามในยุคปัจจุบันโดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่มีการติดต่อสื่อสารโดยผ่าน ทางระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์เป็นเรื่องปกติเช่นนี้ การได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารดังกล่าวจึงน่าจะรวมถึงการเข้าถึง ข้อมูลและทำการคัดลอกข้อมูลดังกล่าวมาเพื่อใช้ประโยชน์ในการสืบสวนหรือใช้เป็นพยานหลักฐานด้วย

๔.๑๔ กฎหมายกำหนดให้สามารถทำการสืบพยานไว้ล่วงหน้าได้ (มาตรา ๓๑) ซึ่งเหตุผลของการ ขอสืบพยานล่วงหน้าตามกฎหมายฉบับนี้จะกว้างกว่าที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๓๗ ทวิ

๔.๑๕ มีการขยายการคุ้มครองและให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ไว้อย่างกว้างขวาง ที่สำคัญได้แก่ การให้ความช่วยเหลือในระหว่างการฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจ (มาตรา ๓๓) สิทธิในการ เรียกร้องค่าสินไหมทดแทน (มาตรา ๓๔, ๓๕) ปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การเรียกค่าสินไหมทดแทน อันเนื่องมาจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ (พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

(ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐) สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองความปลอดภัย (มาตรา ๓๖) ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะดำเนินการให้มีการผ่อนผันให้ผู้เสียหายอยู่ในราชอาณาจักรและทำงานเป็นการชั่วคราว (มาตรา ๓๗) กำหนดห้ามพนักงานสอบสวนดำเนินคดีกับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในความผิดบางฐาน (มาตรา ๔๑)

๔.๑๖ แก้ไขเพิ่มเติมบทกำหนดโทษให้เหมาะสมยิ่งขึ้น พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐ แก้ไขเพิ่มเติมบทกำหนดโทษให้เหมาะสมยิ่งขึ้น (มาตรา ๕๒) กรณีนิติบุคคล กระทำผิด (มาตรา ๕๓ มาตรา ๕๓/๑)

๔.๑๗ มีการกำหนดความผิดฐานขัดขวางกระบวนการยุติธรรม (มาตรา ๕๔) กำหนดความผิดสำหรับผู้ขัดขวางการได้มาซึ่งข้อมูลตามมาตรา ๓๐ รวมทั้งเปิดเผยข้อมูลเช่นว่ากับผู้ที่ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง (มาตรา ๕๕) กำหนดความผิดสำหรับผู้เผยแพร่ภาพ เสียง ข้อความ หรือทำด้วยประการใดๆ อันอาจทำให้รู้ว่าเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ (มาตรา ๕๖)

๕. พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.๒๕๕๑

พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.๒๕๕๑ เป็นผู้มีความสำคัญยิ่ง ในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ทั่วไป เช่น การช่วยเหลือคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เป็นต้น อำนาจหน้าที่ในการดำเนินการมาตรการทางอาญา เช่น การตรวจค้น การจับกุม การยึดอายัด การแสวงหาข้อเท็จจริงและการรวบรวมพยานหลักฐาน เป็นต้น การดำเนินการมาตรการทางแพ่ง เช่น การเรียกร้องค่าสินไหม การติดตามทรัพย์สินเพื่อยึดอายัดทางแพ่ง เป็นต้น

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดให้มีพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งใครจะสามารถเป็น “พนักงานเจ้าหน้าที่” ตามกฎหมายฉบับนี้ได้มีการกำหนดไว้ใน มาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑

๕.๑ อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ทั่วไป

มาตรา ๔ “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่และให้หมายความรวมถึงข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าข้าราชการพลเรือนสามัญ ระดับสามซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวงเพื่อให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ดังนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายฉบับนี้จึงต้องเป็นข้าราชการเท่านั้น โดยจะมี ๒ ประเภท

ประเภทแรก คือ ข้าราชการที่เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่โดยตำแหน่งซึ่งได้แก่ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

อีกประเภทหนึ่งคือ ข้าราชการที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ได้แก่ ข้าราชการประเภทใด สังกัดใดก็ได้ ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าข้าราชการพลเรือนสามัญ ประเภทวิชาการระดับปฏิบัติการ ซึ่งหมายถึงข้าราชการอื่นที่เทียบเท่าระดับดังกล่าวด้วยและต้องมีคุณสมบัติอื่นตรงตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งขณะนี้ก็มีกฎกระทรวงกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๕๒

ประกาศกำหนดคุณสมบัติว่าผู้ซึ่งจะได้รับการแต่งตั้งต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

๑. เป็นข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าข้าราชการพลเรือนสามัญประเภทวิชาการระดับปฏิบัติการ

๒. สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

๓. เคยปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์มาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

๔. เป็นผู้มีความประพฤติเหมาะสมในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

๕. ผ่านการอบรมการเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ตามหลักสูตรที่ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กำหนดและผ่านการประเมินจากคณะกรรมการประเมิน ที่ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์แต่งตั้ง สำหรับผู้มีประสบการณ์ทำงานเป็นที่ประจักษ์ ไม่ต้องผ่านการอบรม แต่ต้องผ่านการประเมินตามระเบียบที่ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของ มนุษย์กำหนด

จากคุณสมบัติในข้อ ๕. ผู้ที่อยู่ในข่ายได้รับการแต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่นั้น ก็จะมีอยู่ ๒ ประเภท คือ

๑) ผู้ที่ผ่านการอบรมและการประเมิน

๒) ผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานเป็นที่ประจักษ์และผ่านการประเมิน ซึ่งปัจจุบันนี้ปลัดกระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำระเบียบกำหนดคุณสมบัติของผู้มี ประสบการณ์ทำงานเป็นที่ประจักษ์โดยไม่ต้องผ่านการอบรมหลักสูตรการเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์แล้ว

เหตุผลสำคัญที่กฎหมายฉบับนี้กำหนดให้เฉพาะข้าราชการเท่านั้นที่สามารถเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ก็ เนื่องมาจากการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ รวมถึงการช่วยเหลือคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ให้ มีประสิทธิภาพอาจจำเป็นต้องใช้อำนาจรัฐบางอย่างเข้าไปดำเนินการ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวอาจเป็นการ ละเมิดสิทธิบางประการของผู้เกี่ยวข้อง

ดังนั้น การที่กฎหมายกำหนดให้เฉพาะข้าราชการเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่จึงเป็นเรื่องสืบเนื่องกับการ ใช้อำนาจรัฐดังกล่าว นอกจากนั้น ความเป็นข้าราชการซึ่งต้องปฏิบัติหน้าที่ภายใต้กรอบของกฎหมาย และ กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องจึงเป็นหลักประกันประการหนึ่งที่จะทำให้เกิดความมั่นใจว่าการใช้อำนาจของพนักงาน เจ้าหน้าที่ตามกฎหมายฉบับนี้จะเข้าไปโดยเคร่งครัดและจำเป็นเพียงเท่าที่กฎหมายให้อำนาจไว้ เพราะมีเช่นนั้น แล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่ก็อาจมีความผิดและต้องรับโทษทั้งทางด้านวินัยและอาญา

ที่จะกล่าวต่อไปนี้เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายฉบับนี้ในหมวด ที่ ๓ และหมวดที่ ๔

หมวดที่ ๓ อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในหมวดนี้จะเน้นไปที่การดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือผู้เสียหายจาก การค้ามนุษย์ รวมไปถึงการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน ดังนั้นวิธีดำเนินงานที่ไม่มีการบัญญัติ ไว้โดยเฉพาะในกฎหมายฉบับนี้ ก็ต้องพิจารณาและนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้ด้วย

มาตรา ๒๗ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจ

(๑) มีหนังสือเรียกให้บุคคลมาให้ถ้อยคำ ส่งเอกสาร หรือพยานหลักฐาน

(๒) ตรวจตัวบุคคลที่มีเหตุควรเชื่อว่าเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ แต่ทั้งนี้

ก.ต้องได้รับความยินยอมจากบุคคลนั้น

ข.เป็นหญิงต้องให้หญิงค้น

ข้อสังเกต

๑) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ไม่มีบทบัญญัติให้อำนาจเจ้าพนักงานหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจทำการค้นตัวผู้เสียหาย

๒) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๕ ได้ให้อำนาจเจ้าพนักงานผู้จับหรือรับตัวผู้ถูกจับมีอำนาจค้นตัวผู้ต้องหา

๓) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๓ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจค้นตัวบุคคลที่สงสัยว่ามีสิ่งของที่ใช้ในการกระทำความผิด ซึ่งได้มาโดยการกระทำความผิดหรือซึ่งมีไว้เป็นความผิด

(๓) ตรวจค้นยานพาหนะ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยตามสมควรว่า ในยานพาหนะนั้นมี

ก. พยานหลักฐาน หรือ

ข. ผู้เสียหาย

ข้อสังเกต

- ยานพาหนะไม่ใช่ที่รื้อถอน การค้นจึงไม่ต้องมีหมายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๒

(๔) เข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใดๆ เพื่อตรวจค้น ยึด หรืออายัด ได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น ภายใต้งบเงื่อนไข

๑) มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีพยานหลักฐานในการค้ามนุษย์ หรือเพื่อพบและช่วยผู้เสียหาย และ

๒) หากเน้นซ้ำกว่าจะได้หมายค้น พยานหลักฐานอาจถูกโยกย้าย ทำลายซ่อนเร้นหรือผู้เสียหายถูกประทุษร้าย โยกย้าย ซ่อนเร้น

อนึ่ง หากเป็นการค้นในเวลากลางคืน พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าในการค้น ต้องเป็น

ก. นายอำเภอ

ข. ข้าราชการตำรวจระดับรองผู้กำกับการ

ค. ข้าราชการพลเรือนระดับ ๗

หลังทำการค้นแล้วพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าต้องส่งสำเนารายงานเหตุผลและผลการตรวจค้นต่อศาลจังหวัดหรือศาลอาญา ภายใน ๔๘ ชั่วโมง

อนึ่ง พนักงานเจ้าหน้าที่อาจขอความช่วยเหลือจากบุคคลใกล้เคียงเพื่อดำเนินการตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้นได้

มาตรา ๒๙ ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้ความคุ้มครองชั่วคราวแก่บุคคลที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

เหตุผลในการจัดให้ความคุ้มครอง

(๑) เพื่อประโยชน์ในการแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการค้ามนุษย์

(๒) เพื่อคุ้มครองป้องกันภัยแก่บุคคลที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

ระยะเวลาในการให้ความคุ้มครอง ไม่เกิน ๒๔ ชั่วโมง โดยต้องรายงานให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดทราบโดยไม่ชักช้า ด้วยกรณีมีเหตุจำเป็นต้องขออนุญาตศาล ศาลอนุญาตได้ไม่เกิน ๗ วันโดยจะกำหนดเงื่อนไขในการให้ความคุ้มครองด้วยก็ได้

มาตรา ๓๐ ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารซึ่งส่งทางไปรษณีย์โทรเลข โทรศัพท โทรสาร คอมพิวเตอร์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อสารสนเทศต่างๆ แต่มีข้อจำกัดคือผู้ร้องขอต้องเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับอนุมัติเป็นหนังสือจากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ

หรือผู้ว่าราชการจังหวัด เท่านั้น

สำหรับศาลผู้พิจารณาอนุญาต คือศาลอาญาหรือศาลจังหวัดที่มีเขตอำนาจ

เหตุผลในการร้องขอ กล่าวคือ ต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่ามีหรือจะมีการค้ามนุษย์ มีเหตุอันควรเชื่อว่าการเข้าถึงข้อมูลจะช่วยให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิด ซึ่งไม่อาจใช้วิธีอื่นที่เหมาะสมหรือมีประสิทธิภาพเพียงพอ ระยะเวลาในการอนุญาต และการอนุญาตได้คราวละไม่เกิน ๙๐ วัน โดยจะกำหนดเงื่อนไขได้ด้วยก็ได้ เอกสารหรือ ข้อมูลที่ได้มาต้องเก็บรักษาและใช้ประโยชน์ในการสืบสวนและใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีเท่านั้น หากเปิดเผยแก่ผู้ที่ไม่มีความจำเป็นต้องเข้าถึงอาจมีความผิดตามมาตรา ๕๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.๒๕๕๑ ได้

หมวดที่ ๔ การช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

หมวดนี้ได้กำหนดบทบาทของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในหมวดนี้จะเน้นไปที่การให้ความคุ้มครองและช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์เป็นหลัก

มาตรา ๓๖ กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้มีการคุ้มครองความปลอดภัยให้แก่ผู้เสียหายทั้งก่อน ขณะและหลังการดำเนินคดี โดยผู้เสียหายที่จะให้การหรือเบิกความเป็นพยานจะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา

ข้อสังเกต

- พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องจัดให้มีการคุ้มครองความปลอดภัยแม้ผู้เสียหายจะไม่ยอมให้การเป็นพยาน
- การคุ้มครองความปลอดภัยตามมาตรา ๓๖ วรรคแรก สามารถใช้เงินกองทุนได้ตามมาตรา ๔๔ (๒)

แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๓๗ กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการให้มีการผ่อนผันให้ผู้เสียหายอยู่ในราชอาณาจักรชั่วคราว และได้รับอนุญาตให้ทำงานเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายการขอผ่อนผันตามมาตรา ๓๖ ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดี การรักษาพยาบาลการบำบัดฟื้นฟู หรือการเรียกร้องสิทธิของผู้เสียหาย

ข้อสังเกตการผ่อนผันผู้เสียหาย ตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑

๑. กฎหมายกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการให้มีการผ่อนผันและได้รับอนุญาตให้ทำงาน ดังนั้น การจะได้รับการผ่อนผันหรือได้รับอนุญาตอย่างไรเป็นอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว

๒. ผู้เสียหายที่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว ไม่จำเป็นต้องได้รับอนุญาตให้ทำงานเป็นการชั่วคราวด้วย แต่ผู้เสียหายที่จะได้รับอนุญาตให้ทำงานเป็นการชั่วคราวได้ต้องได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเสียก่อน

มาตรา ๓๘ กำหนดให้เป็นหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการส่งตัวผู้เสียหายที่เป็นคนต่างด้าวกลับประเทศที่เป็นถิ่นที่อยู่หรือภูมิลำเนาโดยไม่ชักช้า เว้นแต่จะมีเหตุจำเป็นต้องอยู่และได้ดำเนินการตาม มาตรา ๓๗

ทั้งนี้ ก่อนส่งกลับ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องทำการประเมินความเสี่ยงด้านความปลอดภัยและสวัสดิภาพของผู้เสียหายด้วย

มาตรา ๓๙ กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ต้องดำเนินการตามที่จำเป็นเพื่อให้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในต่างประเทศได้เดินทางกลับประเทศไทย เป็นกรณีที่บุคคลเหล่านั้นประสงค์จะเดินทางกลับประเทศไทย

ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่มีสิทธิได้รับการช่วยเหลือเพื่อเดินทางกลับมาภายใต้มาตรานี้ คือ

๑. บุคคลซึ่งมีสัญชาติไทย

๒. คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง หรือเป็นผู้ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และก่อนออกนอกราชอาณาจักรสถานะของการได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่เป็นการชั่วคราวยังไม่สิ้นสุด หรือ

๓. คนต่างด้าวและไม่มีเอกสารประจำตัว แต่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเป็นผู้ที่มีหรือเคยมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรโดยถูกต้องตามกฎหมาย

ข้อสังเกต บุคคลตามข้อ ๒. และ ๓. เมื่อได้รับการช่วยเหลือกลับมาแล้วสามารถอยู่ในราชอาณาจักรต่อไปได้ตามสถานะและระยะเวลาที่เป็นอยู่เดิมก่อนออกไปนอกราชอาณาจักร

๕.๒ อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตราทางอาญา

การจับกุม ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๗๘ การจับจะต้องกระทำโดยพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ และต้องมีหมายจับหรือคำสั่งของศาล ยกเว้น

๑. เมื่อบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้าหรือ

๒. เมื่อพบบุคคลโดยมีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าผู้นั้นน่าจะก่อเหตุร้ายให้เกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่นโดยมีเครื่องมืออาวุธหรือวัตถุอย่างอื่นซึ่งอาจใช้ในการกระทำความผิด หรือ

๓. เมื่อมีเหตุที่จะออกหมายจับบุคคลนั้นแต่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่อาจขอให้ศาลออกหมายจับบุคคลนั้นได้หรือ

๔. เป็นการจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนีหรือจะหลบหนีในระหว่างถูกปล่อยชั่วคราวเจ้าพนักงานผู้จัดการตามหมายจับจะขอความช่วยเหลือจากบุคคลใกล้เคียงเพื่อจัดการ ตามหมายจับนั้นก็ได้ แต่จะบังคับให้ผู้นั้นช่วยโดยอาจเกิดอันตรายแก่เขาไม่ได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๒

เจ้าพนักงานผู้จัดการตามหมายจับจะขอความช่วยเหลือจากบุคคลใกล้เคียงเพื่อจัดการ ตามหมายจับนั้นก็ได้ แต่จะบังคับให้ผู้นั้นช่วยโดยอาจเกิดอันตรายแก่เขาไม่ได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ตามที่กล่าวแล้วพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ไม่มีอำนาจในการจับกุมตัวผู้กระทำความผิด จึงต้องมีเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจร่วมปฏิบัติการด้วย หรืออาจเป็นผู้ช่วยเจ้าพนักงานในการจัดการตามหมายจับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๒ หรือกรณีพบการกระทำความผิดซึ่งหน้าในฐานะราษฎรก็มีอำนาจจับตามความผิด ตามที่ระบุไว้ในบัญชีท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาด้วย เช่น ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ความผิดฐานประทุษร้ายต่อชีวิตหรือร่างกาย หรือความผิดฐานกระทำให้เสื่อมเสียเสรีภาพ เป็นต้น

มีข้อสังเกตที่สำคัญพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๑ อันเป็นที่ของการคัดแยกผู้เสียหาย “ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีกับผู้เสียหายในความผิดฐานเข้ามาออกไปหรืออยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ความผิดฐานแจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงานฐานปลอมหรือใช้หนังสือเดินทางปลอมตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีเฉพาะที่เกี่ยวกับการติดต่อชักชวนแนะนำตัว ติดตาม หรือรับเร้าบุคคลเพื่อค้าประเวณีและการเข้าไปมั่วสุมในสถานการค้าประเวณีเพื่อค้าประเวณี หรือความผิดฐานเป็นคนต่างด้าวทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว”

ดังนั้น การพิจารณาจับบุคคลหนึ่งบุคคลใดควรที่จะคัดแยกผู้เสียหายเบื้องต้นก่อนว่าบุคคลที่จะจับเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์หรือไม่ หากเป็นผู้เสียหายและไม่ได้กระทำความผิดอื่นนอกจากที่กล่าวข้างต้น ก็ไม่

ควรที่จะจับกุม แต่ถ้ามีเหตุผลจะดำเนินคดีต้องขออนุญาตเป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีกระทรวงยุติธรรมเสียก่อนก็ได้

๕.๓ อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตราทางแพ่ง

การค้ำนุชย์เป็นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนการดำเนินการมาตรการในทางแพ่งใน พระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการค้ำนุชย์ พ.ศ.๒๕๕๑ ได้กำหนดการช่วยเหลือผู้เสียหายโดยให้พนักงานสอบสวนแจ้ง ในโอกาสแรกถึงสิทธิดังกล่าวตามมาตรา ๓๔ “เพื่อประโยชน์ในการช่วยเหลือผู้เสียหาย ให้พนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการแจ้งให้ผู้เสียหายทราบในโอกาสแรกถึงสิทธิที่จะเรียกค่าสินไหมทดแทนอัน เนื่องมาจากการ กระทำความผิดฐานค้ำนุชย์และสิทธิที่จะได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมาย”

เมื่อผู้เสียหายมีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายและประสงค์จะเรียกค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการ กระทำความผิดฐานค้ำนุชย์กฎหมายกำหนดให้พนักงานอัยการเรียกร้องโดยผู้เสียหายไม่ต้องนำคดีมาฟ้อง ต่อศาลเองตามมาตรา ๓๕ “ในกรณีที่ผู้เสียหายมีสิทธิและประสงค์ที่จะเรียกค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจาก การกระทำความผิดฐานค้ำนุชย์ ให้พนักงานอัยการเรียกค่าสินไหมทดแทนแทน ผู้เสียหายตามที่ได้รับแจ้งจาก ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย” มีข้อสังเกตต่อไปว่าหากการ ดำเนินการตามมาตรา ๓๕ ไม่ทันโดยได้ฟ้องคดีต่อศาลไปก่อน สามารถนำพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ำนุชย์ พ.ศ.๒๕๕๙ ที่ให้อำนาจให้ฟ้องเพิ่มเติมหรือศาลเห็นเองแม้ไม่มีคำขอก็ได้ นอกจากนี้ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้จำเลย จ่ายค่าเสียหายเพื่อการลงโทษเพิ่มขึ้นได้ตามที่เห็นสมควรโดยคำนึงถึงพฤติการณ์ต่างๆ เช่น ความรุนแรงของความ เสียหายที่เกิดขึ้น ตลอดจนการบังคับคดียังได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมด้วย

ตามที่ปรากฏ มาตรา ๑๓ การเรียกค่าสินไหมทดแทนแทนผู้เสียหายตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการค้ำนุชย์พนักงานอัยการจะขอรวมไปกับฟ้องคดีอาญาหรือจะยื่นคำร้องในระหว่างการพิจารณา ของศาลชั้นต้นก็ได้ ทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิของผู้เสียหายที่จะยื่นคำร้องเพื่อเรียกค่าสินไหมทดแทนเพิ่มเติมได้ตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก่อนที่ศาลจะมีคำวินิจฉัยชี้ขาดคดีถึงแม้ไม่มีคำขอให้ใช้ค่าสินไหมทดแทนตาม วรคหนึ่งหากศาลมีคำพิพากษาลงโทษจำเลยศาลจะสั่งในคำพิพากษาคดีอาญาให้จำเลยใช้ค่าสินไหมทดแทน แก่ผู้เสียหายตามจำนวนที่เห็นสมควรก็ได้คำสั่งดังกล่าวไม่กระทบถึงสิทธิของผู้เสียหายในอันที่จะฟ้องจำเลยเป็น คดีแพ่งเพื่อเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนในส่วนที่ยังขาดอยู่ “มาตรา ๑๔” นอกจากการให้ใช้ค่าสินไหมทดแทน ตามมาตรา ๑๓ แล้วถ้าปรากฏว่าในการกระทำความผิดมีการกระทำทารุณกรรมหน่วงเหนี่ยวกักขังทำร้าย ร่างกายหรือกดขี่ข่มเหงโดยขาดมนุษยธรรมอย่างร้ายแรงต่อผู้เสียหายเมื่อศาลมีคำพิพากษาให้จำเลยชดใช้ ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายให้ศาลมีอำนาจสั่งให้จำเลยจ่ายค่าเสียหาย เพื่อการลงโทษเพิ่มขึ้นได้ตาม ที่เห็นสมควรโดยคำนึงถึงพฤติการณ์ต่างๆ เช่น ความรุนแรงของความเสียหายที่เกิดขึ้นผลประโยชน์ที่จำเลยได้รับ ฐานะทางการเงินของจำเลยตลอดจนประวัติการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ำนุชย์ของจำเลยประกอบด้วย มาตรา ๑๕ คำพิพากษาในส่วนที่เกี่ยวกับค่าสินไหมทดแทนและค่าเสียหายเพื่อการลงโทษให้รวมเป็นส่วนหนึ่ง แห่งคำพิพากษาในคดีอาญาและในกรณีที่ต้องมีการบังคับคดีให้ถือว่าผู้เสียหายเป็นเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาในการ นี้ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ดำเนินการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ผู้เสียหาย ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ำนุชย์เพื่อบังคับคดีให้เป็นไปตามคำพิพากษาในการ ดำเนินกระบวนการพิจารณาเพื่อเรียกค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๓ ตลอดจนการบังคับคดีตามวรรคหนึ่งให้ ได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมทั้งปวง

มาตรการในทางแพ่งในคดีค้ำนุชย์ให้อำนาจหน้าที่ตั้งแต่ชั้นพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานอัยการ ศาล โดยผู้เสียหายไม่มีค่าใช้จ่ายใดๆเลย เนื่องกระทำโดยการใช้อำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งสิ้น แม้แต่ชั้นบังคับคดีก็ ได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล บ่งบอกถึงการให้ความสำคัญต่อการป้องกันและปราบปรามการค้ำนุชย์ยิ่งนัก

และในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ.๒๕๕๙ ยังกำหนดวิธีการเรียกค่าสินไหมทดแทนของผู้เสียหายไว้เพิ่มเติมอีกตาม มาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔ กล่าวคือการเรียกค่าสินไหมทดแทนแทนผู้เสียหายตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการค้ามนุษย์ ให้ พนักงานอัยการจะขอรวมไปกับฟ้องคดีอาญาหรือจะยื่นคำร้องในระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้นก็ได้

ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิของผู้เสียหายที่ยื่นคำร้องเพื่อเรียกค่าสินไหมทดแทนเพิ่มเติมได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก่อนที่ศาลจะมีคำวินิจฉัยชี้ขาดคดี ถึงแม้ไม่มีคำขอให้ใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่ง หากศาลมีคำพิพากษาลงโทษจำเลยศาลจะสั่งในคำพิพากษาคดีอาญาให้จำเลยใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายตามจำนวนที่เห็นสมควรก็ได้ และในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้กำหนดต่อไปว่านอกจากการให้ใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๓ แล้ว ถ้าปรากฏว่าในการกระทำความผิดมีการกระทำความรุนแรง หน่วงเหนี่ยวกักขัง ทำร้ายร่างกาย หรือกดขี่ข่มเหงโดยขาดมนุษยธรรมอย่างร้ายแรงต่อผู้เสียหาย เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้จำเลยจ่ายค่าเสียหายเพื่อการลงโทษเพิ่มขึ้นได้ตามที่เห็นสมควรโดยคำนึงถึงพฤติการณ์ต่าง ๆ เช่น ความรุนแรงของความเสียหายที่เกิดขึ้น ผลประโยชน์ที่จำเลยได้รับฐานะทางการเงินของจำเลย ตลอดจนประวัติการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ของจำเลยประกอบด้วย และยังกำหนดต่อไปว่าคำสั่งของศาลดังกล่าวไม่กระทบถึงสิทธิของผู้เสียหายในอันที่จะฟ้องจำเลยเป็นคดีแพ่งเพื่อเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนในส่วนที่ยังขาดอยู่

๕.๔ อำนาจพนักงานหน้าที่ตามมาตรการทางปกครอง

กรณีอำนาจตามมาตรการทางปกครอง เป็นแนวคิดวิธีการรูปแบบในการนำมาตรการทางปกครองมาใช้เพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยออกมารูปแบบเป็นมาตรการบังคับทางปกครอง ซึ่งภายใต้มาตรการทางปกครองไม่ใช่ผู้กระทำความผิดอาญาฐานค้ามนุษย์โดยตรง แต่อาจเป็นเจ้าของผู้ประกอบการ ผู้ประกอบกิจการ โรงงานและยานพาหนะ การดำเนินงานตามมาตรการที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบการ โรงงานและยานพาหนะซึ่งเป็นสถานที่เกิดเหตุหรือบริเวณค้ามนุษย์ หรือสถานที่เสี่ยงอาจเกิดการค้ามนุษย์ ซึ่งให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ตามที่ปรากฏในมาตรา ๑๖/๒ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘ บัญญัติว่า ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบว่ามีกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์หรือพบการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ในสถานประกอบการ โรงงาน หรือยานพาหนะตามมาตรา ๑๖/๑ หากเจ้าของผู้ประกอบการ หรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการ โรงงาน หรือยานพาหนะดังกล่าวไม่สามารถชี้แจงหรือพิสูจน์ให้คณะกรรมการตามมาตรา ๒๕ วรรคสอง เชื่อได้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังตาม สมควรแก่กรณีแล้ว ให้คณะกรรมการตามมาตรา ๒๕ วรรคสอง มีอำนาจสั่งอย่างหนึ่งอย่างใด

- (๑) ปิดสถานประกอบการหรือโรงงานชั่วคราว
- (๒) พักใช้ใบอนุญาตประกอบการสำหรับการประกอบธุรกิจหรือโรงงาน
- (๓) ห้ามใช้ยานพาหนะเป็นการชั่วคราว
- (๔) ดำเนินมาตรการที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำผิดเกิดขึ้นอีก

๖. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีการค้ำมนุษย์

ในการดำเนินคดีค้ำมนุษย์นั้น นอกจากความผิดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ แล้ว ยังมีกฎหมายอื่นที่พื้่นนำมาใช้พิจารณาประกอบด้วย ได้แก่

๑. ประมวลกฎหมายอาญา
๒. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙
๓. พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖
๔. พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙
๕. พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒
๖. พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๖๑
๗. พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑
๘. กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑
๙. พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. ๒๕๕๔
๑๐. พระราชบัญญัติจัดระเบียบกิจการแพปลา พ.ศ. ๒๕๔๖
๑๑. พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๕๕๖
๑๒. พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ. ๒๔๘๑
๑๓. พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐
๑๔. พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ. ๒๔๔๒
๑๕. พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑
๑๖. พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐
๑๗. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒
๑๘. พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ำมนุษย์ พ.ศ.๒๕๕๙

รายละเอียดของมาตรฐานความผิดและบทกำหนดโทษตามกฎหมายข้างต้นแสดงเป็นตารางได้ดังนี้

๑.พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา	ฐานความผิด	บทกำหนดโทษ
มาตรา ๖ (๑)	ค้ามนุษย์ (ผู้ใหญ่)	มาตรา ๕๒ - ระวังโทษจำคุก ๔-๑๒ ปี และปรับตั้งแต่ ๔๐๐,๐๐๐-๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท
มาตรา ๖ (๒)	ค้ามนุษย์ (เด็ก) กระทำแก่บุคคลอายุ ๑๕-๑๘ ปี กระทำแก่บุคคลอายุไม่เกิน ๑๕ ปี หรือผู้มีกายพิการ หรือมีจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ	- ระวังโทษจำคุก ๖-๑๕ ปี และ ปรับตั้งแต่ ๖๐๐,๐๐๐-๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท - ระวังโทษจำคุก ๘-๒๐ ปี และปรับตั้งแต่ ๘๐๐,๐๐๐-๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท
มาตรา ๖/๑	บังคับใช้แรงงานหรือบริการ (ข่มขืนใจผู้อื่นให้ทำงาน หรือให้บริการโดยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ (๑) ทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพชื่อเสียงหรือทรัพย์สินของบุคคล นั้นเองหรือ ของผู้อื่น (๒) ชูเชี่ยวด้วยประการใด ๆ (๓) ใช้กำลังประทุษร้าย (๔) ยึดเอกสารสำคัญประจำตัวของบุคคลนั้นไว้ (๕) นำภาระหนี้ของบุคคลนั้นหรือของผู้อื่นมาเป็นสิ่ง ผูกมัดโดยมิชอบ (๖) ทำด้วยประการอื่นใดอันมีลักษณะคล้ายคลึงกับ การกระทำความผิดข้างต้น ถ้าได้กระทำให้ผู้อื่นนั้น อยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้) ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นเหตุให้ ผู้ถูกกระทำได้รับอันตรายสาหัสหรือเป็นโรคร้ายแรง ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อชีวิต ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นเหตุให้ ผู้ถูกกระทำถึงแก่ความตาย ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง และ วรรคสาม เป็นกรณีที่ถูกบุพการี ให้ผู้สืบสันดาน ทำงานหรือให้บริการเพราะเหตุความยากจนเหลือ หนทาง หรือเมื่อพิจารณาถึงสภาพความผิด หรือ เหตุอันควรปรานีอื่นแล้ว	มาตรา ๕๒/๑ - ระวังโทษจำคุกตั้งแต่ ๖ เดือน - ๔ ปี หรือ ปรับตั้งแต่ ๕๐,๐๐๐ - ๔๐๐,๐๐๐ ต่อ ผู้เสียหายหนึ่งคน หรือทั้งจำทั้งปรับ - ระวังโทษจำคุกตั้งแต่ ๘-๒๐ ปี และปรับตั้งแต่ ๘๐๐,๐๐๐-๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท หรือ จำคุกตลอดชีวิต ต้องระวังโทษ จำคุกตลอดชีวิต หรือประหาร ชีวิต ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนด หรือไม่ลงโทษผู้กระทำความผิดเลยก็ได้

มาตรา	ฐานความผิด	บทกำหนดโทษ
มาตรา ๗ (๑)	สนับสนุนการกระทำผิดฐานค้ามนุษย์	-ระวางโทษตามมาตรา ๕๒
มาตรา ๗ (๒)	อุปการะโดยให้ทรัพย์สิน จัดหาที่ประชุม หรือที่พำนักให้แก่ผู้กระทำผิดฐานค้ามนุษย์	-ระวางโทษตามมาตรา ๕๒
มาตรา ๗ (๓)	ช่วยเหลือด้วยประการใดเพื่อให้ผู้กระทำฐานค้ามนุษย์พ้นจากการถูกจับกุม	-ระวางโทษตามมาตรา ๕๒
มาตรา ๗ (๔)	เรียกรับหรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากผู้กระทำผิดฐานค้ามนุษย์เพื่อมิให้ผู้กระทำผิดถูกลงโทษ	-ระวางโทษตามมาตรา ๕๒
มาตรา ๗ (๕)	ชักชวน ชี้นำ หรือติดต่อบุคคลให้เข้าเป็นสมาชิกองค์กรอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ในการกระทำผิดฐานค้ามนุษย์	-ระวางโทษตามมาตรา ๕๒
มาตรา ๘	ตระเตรียมเพื่อค้ามนุษย์	-ระวางโทษ ๑ ใน ๓
มาตรา ๙	สมคบค้ามนุษย์โดยตกลงกันตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป	-ระวางโทษไม่เกินกึ่งหนึ่ง
มาตรา ๑๐	ร่วมกันค้ามนุษย์ตั้งแต่ ๓ คนขึ้นไปหรือโดยสมาชิกขององค์กรอาชญากรรม	-ระวางโทษหนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ กึ่งหนึ่ง
มาตรา ๑๑	ค้ามนุษย์นอกราชอาณาจักร	รับโทษในราชอาณาจักร
มาตรา ๑๒	แสดงตนเป็นเจ้าของพนักงานและกระทำการเป็นเจ้าพนักงานโดยไม่ได้มีอำนาจหน้าที่	-ระวางโทษเป็น ๒ เท่า
มาตรา ๑๓ วรรค ๑	เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำผิดฐานค้ามนุษย์	-ระวางโทษเป็น ๒ เท่า
มาตรา ๑๓ วรรค ๒	กรรมการ กรรมการ ปกค. อนุกรรมการ พนักงานเจ้าหน้าที่ กระทำผิดฐานค้ามนุษย์	-ระวางโทษเป็น ๓ เท่า
มาตรา ๑๔	ค้ามนุษย์ ตามมาตรา ๖ บังคับใช้แรงงานหรือบริการตามมาตรา ๖/๑ เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายฟอกเงิน	-ระวางโทษตามกฎหมายฟอกเงิน
มาตรา ๑๖/๒	ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์หรือพบการกระทำผิดตามพระราชบัญญัตินี้ในสถานประกอบกิจการ โรงงาน หรือยานพาหนะตามมาตรา ๑๖/๑ หากเจ้าของผู้ครอบครองหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบกิจการโรงงานหรือยานพาหนะ ดังกล่าวไม่สามารถชี้แจง หรือพิสูจน์ให้คณะอนุกรรมการตามมาตรา ๒๕วรรคสองเชื่อได้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวัง ตามสมควรแก่กรณีแล้ว อีก	ให้คณะอนุกรรมการตามมาตรา ๒๕ วรรคสองมีอำนาจสั่งอย่างหนึ่ง อย่างใด ดังต่อไปนี้ (๑) ปิดสถานประกอบกิจการหรือโรงงานชั่วคราว (๒) พักใช้ใบอนุญาตประกอบการสำหรับการประกอบธุรกิจหรือโรงงาน (๓) ห้ามใช้ยานพาหนะเป็นการชั่วคราว (๔) ดำเนินมาตรการที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำผิดเกิดขึ้น
มาตรา ๕๓	นิติบุคคลกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์	ปรับตั้งแต่ ๑,๐๐๐,๐๐๐-๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท

มาตรา	ฐานความผิด	บทกำหนดโทษ
มาตรา ๕๓ วรรค ๒	กรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบ ในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณี ที่ บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการ และละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้ นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด กระทำแก่บุคคลตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง หรือ มาตรา ๕๒ วรรคสาม	-ระวางโทษจำคุก ๖-๑๒ ปี และปรับตั้งแต่ ๖๐๐,๐๐๐-๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท -ระวางโทษตามที่กำหนดไว้ในมาตราดังกล่าว แล้วแต่กรณี
มาตรา ๕๓/๑	ถ้าการกระทำผิดตามมาตรา ๕๒ หรือมาตรา ๕๓ วรรคสอง เป็น เหตุให้ผู้ถูกรกระทำ (๑) รับอันตรายสาหัส (๒) ถึงแก่ความตาย	จำคุกตั้งแต่ ๘-๒๐ ปี และปรับตั้งแต่ ๑๖๐,๐๐๐ - ๔๐๐,๐๐๐ บาท หรือจำคุก ตลอดชีวิต -ระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือประหาร ชีวิต
มาตรา ๕๓/๒	เจ้าของผู้ครอบครองหรือผู้ดำเนินกิจการสถาน ประกอบกิจการ โรงงานหรือยานพาหนะ ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตามมาตรา ๑๖/๒	-ระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือนหรือปรับตั้ง แต่ ๑๐,๐๐๐-๑๐๐,๐๐๐ บาท
มาตรา ๕๔	ขัดขวางกระบวนการสืบสวน สอบสวนฟ้องร้อง ดำเนินคดี ความผิดฐานค้ำมนุษย์	-ระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑๐ ปี หรือปรับไม่ เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
มาตรา ๕๕	เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการค้ำมนุษย์ตาม มาตรา ๓๐ ให้แก่ผู้ไม่มีอำนาจหน้าที่	-ระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท
มาตรา ๕๖	เผยแพร่ โฆษณา ภาพหรือเสียงของผู้เสียหายจาก การค้ำมนุษย์	-ระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่ เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท
มาตรา ๕๖/๑	เป็นธุระจัดหา ซื้อ ขาย จำหน่าย พามาจากหรือ ส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยวกักขัง จัดให้อยู่อาศัย หรือ รับไว้ ซึ่งบุคคลอายุไม่เกินสิบห้าปี ให้ทำงาน หรือ ให้บริการที่เป็นอันตรายอย่างร้ายแรงและมี ผลกระทบต่อร่างกายหรือจิตใจ การเจริญเติบโต หรือพัฒนาการ หรือในลักษณะ หรือใน สภาพแวดล้อมที่เป็นอันตรายต่อ ความปลอดภัยของ บุคคลนั้น หรือขัดต่อศีลธรรมอันดี ถ้าการกระทำ ความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นกรณีที่ผู้บุพการีให้ ผู้สืบสันดาน ทำงานหรือให้บริการเพราะเหตุความ ยากจนเหลือทนทาน หรือเมื่อพิจารณาถึงสภาพ ความผิด หรือเหตุอันควรปรานีอื่น	-จำคุกไม่เกิน ๔ ปีและปรับไม่เกิน ๔๐๐,๐๐๐ บาท ศาลจะไม่ลงโทษผู้กระทำความผิดเลยก็ ได้

๒.ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา	ฐานความผิด	บทกำหนดโทษ
มาตรา ๒๘๒ วรรค ๑	ความผิดฐานเพื่อสนองความใคร่ เป็นธูระจัดหาเพื่อ การอนาจารซึ่งชายหรือหญิง	-ระวางโทษจำคุก ๑-๑๐ ปี และปรับ ๒๐,๐๐๐ - ๒๐๐,๐๐๐ บาท
มาตรา ๒๘๒ วรรค ๒	ความผิดฐานเป็นธูระจัดหาบุคคลอายุเกิน๑๕ ปี แต่ ไม่เกิน ๑๘ ปี ไปเพื่อการอนาจารแม้บุคคลนั้นจะ ยินยอม	-ระวางโทษจำคุก ๓-๑๕ ปี และปรับ ๖๐,๐๐๐ - ๓๐๐,๐๐๐ บาท
มาตรา ๒๘๒ วรรค ๓	ความผิดฐานเป็นธูระจัดหาบุคคลอายุไม่เกิน๑๕ ปี ไปเพื่อการอนาจาร	-ระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๕-๒๐ ปี และปรับ ๑๐๐,๐๐๐ - ๔๐๐,๐๐๐ บาท
มาตรา ๒๘๒ วรรค ๔	ความผิดฐานรับตัวบุคคลหรือเด็กซึ่งมีผู้จัดหาล่องไป หรือซักพาไปเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น	-ระวางโทษตามมาตรา ๒๘๒ วรรค ๑, วรรค ๒,วรรค ๓ แล้วแต่กรณี
มาตรา ๒๘๓ วรรค ๑	ความผิดฐานเป็นธูระจัดหาชายหรือหญิงเพื่อสนอง ความใคร่ของผู้อื่นโดยชายหรือหญิงนั้นไม่ยินยอม	-ระวางโทษจำคุก ๕-๒๐ ปี และปรับตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐-๔๐๐,๐๐๐ บาท
มาตรา ๒๘๓ วรรค ๒	ความผิดฐานเป็นธูระจัดหาบุคคลอายุไม่เกิน ๑๕ ปี แต่ยังไม่เกิน ๑๘ ปี ไปเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น โดยบุคคลนั้นไม่ยินยอม	-ระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๗-๒๐ ปี และปรับ ๑๔๐,๐๐๐-๔๐๐,๐๐๐ บาท หรือจำคุก ตลอดชีวิต
มาตรา ๒๘๓ วรรค ๓	ความผิดฐานเป็นธูระจัดหาเด็กอายุไม่เกิน ๑๕ ปี ไปเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่นโดยเด็กนั้นไม่ ยินยอม	-ระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๑๐-๒๐ปี และปรับ ๒๐๐,๐๐๐-๔๐๐,๐๐๐ บาท หรือจำคุก ตลอดชีวิตหรือประหารชีวิต
มาตรา ๒๘๓ วรรค ๔	ความผิดฐานรับตัวบุคคลหรือเด็กซึ่งมีผู้จัดหาล่องไป หรือซักพาไปเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น โดยบุคคลหรือเด็กนั้นไม่ยินยอม	-ระวางโทษตามมาตรา ๒๘๓ วรรค ๑, วรรค ๒,วรรค ๓ แล้วแต่กรณี
มาตรา ๒๘๓ ทวิ วรรค ๑	ความผิดฐานพาบุคคลอายุเกิน ๑๕ ปี แต่ไม่เกิน ๑๘ ปี ไปเพื่อการอนาจาร แม้บุคคลนั้นจะยินยอม	-ระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่ เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
มาตรา ๒๘๓ ทวิ วรรค ๒	ความผิดฐานพาบุคคลอายุยังไม่เกิน ๑๕ ปี ไปเพื่อ การอนาจาร แม้บุคคลนั้นจะยินยอม	-ระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๗ ปี หรือปรับไม่ เกิน ๑๔๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
มาตรา ๒๘๓ ทวิ วรรคสาม	ความผิดฐานซ่อนเร้นบุคคลที่ถูกพาไปเพื่อการ อนาจาร	-ระวางโทษตามมาตรา ๒๘๓ ทวิ วรรค ๑ หรือ วรรค ๒ แล้วแต่กรณี
มาตรา ๒๘๓ ทวิ วรรคสี่	ความผิดตามมาตรา ๒๘๓ ทวิ วรรคแรกและวรรค สาม เฉพาะกรณีที่ทำแก่บุคคลอายุเกินสิบห้าปี	เป็นความผิดอันยอมความได้
มาตรา ๒๘๔	ความผิดฐานพาผู้อื่นไปเพื่อการอนาจาร โดยบุคคล นั้นไม่ยินยอม	-ระวางโทษจำคุก ๑-๑๐ ปี และปรับ ๒๐,๐๐๐-๒๐๐,๐๐๐ บาท
มาตรา ๒๘๔ วรรค ๒	ความผิดฐานซ่อนเร้นบุคคลที่ถูกพาไปเพื่อการ อนาจาร โดยบุคคลนั้นไม่ยินยอม	-ระวางโทษตามมาตรา ๒๘๔ วรรคแรก ความผิดในมาตรานี้ เป็นความผิดอันยอม ความได้

มาตรา	ฐานความผิด	บทกำหนดโทษ
มาตรา ๒๘๕	ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๒๗๖ มาตรา ๒๗๗ มาตรา ๒๗๗ ทวิ มาตรา ๒๗๗ ตริ มาตรา ๒๗๘ มาตรา ๒๗๙ มาตรา ๒๘๐ มาตรา ๒๘๒ หรือมาตรา ๒๘๓ เป็นการกระทำแก่บุพการี ผู้สืบสันดานพี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมแต่บิดาหรือมารดา ญาติสืบสายโลหิต ศิษย์ซึ่งอยู่ในความดูแล ผู้อยู่ในความควบคุมตามหน้าที่ราชการ ผู้อยู่ในความปกครอง ในความพิทักษ์หรือในความอนุบาล หรือผู้อยู่ภายใต้อำนาจด้วยประการใดๆ	-ระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้นๆ หนึ่งในสาม
มาตรา ๒๘๕/๑	การกระทำความผิดตามมาตรา ๒๗๗ มาตรา ๒๗๙ มาตรา ๒๘๒ วรรคสาม มาตรา ๒๘๓ วรรคสาม และมาตรา ๒๘๓ ทวิ วรรคสอง หากเป็นการกระทำต่อเด็กอายุไม่เกินสิบสามปี	ห้ามอ้างความไม่รู้อายุของเด็กเพื่อให้พ้นจากความผิดนั้น
มาตรา ๒๘๕/๒	ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๒๗๖ มาตรา ๒๗๗ มาตรา ๒๗๗ ทวิ มาตรา ๒๗๗ ตริ มาตรา ๒๗๘ หรือมาตรา ๒๗๙ เป็นการกระทำแก่บุคคลซึ่งไม่สามารถปกป้องตนเองอันเนื่องมาจากเป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้มีจิตบกพร่อง โรควิต หรือจิตฟั่นเฟือน คนป่วยเจ็บ คนชรา สตรีมีครรภ์ หรือผู้ซึ่งอยู่ในภาวะไม่สามารถรู้ผิดชอบ	-ระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้นๆหนึ่งในสาม
มาตรา ๒๘๖	(๑) ช่วยเหลือ ให้ความสะดวก หรือคุ้มครองการค้าประเวณีของผู้อื่น (๒) รับประโยชน์ไม่ว่ารูปแบบใด จากการค้าประเวณีของผู้อื่นหรือจากผู้ซึ่งค้าประเวณี (๓) บังคับ ชูเชิญ หลอกลวง หรือใช้อำนาจครอบงำผู้อื่น หรือรับผู้อื่นเข้าทำงานเพื่อการค้าประเวณี (๔) จัดให้มีการค้าประเวณีระหว่างผู้ซึ่งค้าประเวณีกับผู้ให้บริการ (๕) ปกปิดหรืออำพรางแหล่งที่มาของรายได้หรือทรัพย์สินซึ่งได้มาจากการค้าประเวณี (๖) อยู่ร่วมกับผู้ซึ่งค้าประเวณีหรือสมาคมกับผู้ซึ่งค้าประเวณีคนเดียวหรือหลายคนเป็นอาจिन และไม่สามารถแสดงที่มาของรายได้ในการดำรงชีพของตน ชัดขวางการดำเนินการของหน่วยงานที่ดูแลในการป้องกัน ควบคุม ช่วยเหลือ หรือให้การศึกษาแก่ผู้ซึ่งค้าประเวณี ผู้ซึ่งจะเข้าร่วมในการค้าประเวณี หรือผู้ซึ่งอาจได้รับอันตรายจากการค้าประเวณี	-ระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๒๐ ปี และปรับ ๔๐๐,๐๐๐ บาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

มาตรา	ฐานความผิด	บทกำหนดโทษ
	ความในวรรคหนึ่ง (๒) และ (๖) มิให้ใช้บังคับแก่ผู้รับประโยชน์ไม่ว่ารูปแบบใด ซึ่งถึงได้รับตามกฎหมายหรือตามธรรมเนียมจรรยา	
มาตรา ๒๘๗(๑)	ความผิดฐานเพื่อความประสงค์แห่งการค้าหรือโดยการค้าเพื่อการแจกจ่ายหรือเพื่อการแสดงอวดแก่ประชาชนทำผลิตมีไว้นำเข้าหรือยังให้นำเข้าในราชอาณาจักรส่งออกหรือยังให้ส่งออกไปนอกราชอาณาจักรพาไปหรือยังให้พาไปหรือทำให้แพร่หลายโดยประการใด ๆ ซึ่งเอกสารภาพเขียนภาพพิมพ์ภาพระบายสีสิ่งพิมพ์รูปภาพภาพโฆษณาเครื่องหมายรูปถ่ายภาพยนตร์แถบบันทึกเสียง แถบบันทึกภาพหรือสิ่งอื่นใดอันลามก	- ระวังโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
มาตรา ๒๘๗ (๒)	ความผิดฐาน ประกอบการค้า หรือมีส่วนหรือเข้าเกี่ยวข้องในการค้าเกี่ยวกับวัตถุหรือสิ่งของลามกดังกล่าวแล้วแจกจ่ายหรือแสดงอวดแก่ประชาชนหรือให้เช่าวัตถุหรือสิ่งของเช่นว่านั้น	- ระวังโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
มาตรา ๒๘๗ (๓)	เพื่อจะช่วยให้การทำให้แพร่หลาย หรือการค้าวัตถุหรือสิ่งของลามกดังกล่าวแล้ว โฆษณาหรือโฆษณาโดยประการใด ๆ ว่ามีบุคคลกระทำการอันเป็นความผิดตามมาตรานี้ หรือโฆษณาหรือโฆษณาว่าวัตถุหรือสิ่งของลามกดังกล่าวแล้วจะหาได้จากบุคคลใด หรือโดยวิธีใด	- ระวังโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
มาตรา ๒๘๗/๑	ครอบครองสื่อลามกอนาจารเด็ก เพื่อแสวงหาประโยชน์ในทางเพศสำหรับตนเองหรือผู้อื่น	- ระวังโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
มาตรา ๒๘๗/๑ วรรคสอง	ส่งต่อซึ่งสื่อลามกอนาจารเด็กแก่ผู้อื่น	- ระวังโทษจำคุกไม่เกิน ๗ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๔๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
มาตรา ๒๘๗/๒ (๑)	กระทำความผิดฐาน เพื่อความประสงค์แห่งการค้าหรือโดยการค้า เพื่อการแจกจ่ายหรือเพื่อการแสดงอวดแก่ประชาชน ทำ ผลิต มีไว้นำเข้าหรือยังให้นำเข้าในราชอาณาจักร ส่งออกหรือยังให้ส่งออกไปนอกราชอาณาจักร พาไปหรือยังให้พาไปหรือทำให้แพร่หลายโดยประการใด ๆ ซึ่งสื่อลามกอนาจารเด็ก	- ระวังโทษจำคุกตั้งแต่ ๓-๑๐ ปี และปรับตั้งแต่ ๖๐,๐๐๐ - ๒๐๐,๐๐๐ บาท
มาตรา ๒๘๗/๒ (๒)	กระทำความผิดฐาน ประกอบการค้า หรือมีส่วนหรือเข้าเกี่ยวข้องในการค้าเกี่ยวกับสื่อลามกอนาจารเด็ก แจกจ่ายหรือแสดงอวดแก่ประชาชนหรือให้เช่าสื่อลามกอนาจารเด็ก	- ระวังโทษจำคุกตั้งแต่ ๓-๑๐ ปี และปรับตั้งแต่ ๖๐,๐๐๐ - ๒๐๐,๐๐๐ บาท

มาตรา	ฐานความผิด	บทกำหนดโทษ
มาตรา ๒๘๗/๒ (๓)	เพื่อจะช่วยการทำให้แพร่หลาย หรือการค้าสื่อลามก อนาจารเด็กแล้ว โฆษณาหรือโฆษณาโดยประการใดๆ ว่ามีบุคคลกระทำการอันเป็นความผิดตามมาตรานี้ หรือโฆษณาหรือโฆษณาว่าสื่อลามก อนาจารเด็ก ดังกล่าวแล้วจะหาได้จากบุคคลใดหรือโดยวิธีใด	- ระวังโทษจำคุกตั้งแต่ ๓-๑๐ ปี และปรับตั้งแต่ ๖๐,๐๐๐ - ๒๐๐,๐๐๐ บาท
มาตรา ๒๘๕	ผู้ใดทำร้ายผู้อื่น จนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจของผู้นั้น ผู้นั้นกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกาย	- ระวังโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๔๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
มาตรา ๒๘๖	ผู้ใดกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ถ้าความผิดนั้น	- ระวังโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
มาตรา ๒๘๗	กระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกายจนเป็นเหตุให้ถูกกระทำร้ายรับอันตรายสาหัส อันตรายสาหัสนั้น คือ (๑) ตาบอด หูหนวก ลิ่นขาด หรือเสียอวัยวะประสาท (๒) เสียอวัยวะสืบพันธุ์หรือความสามารถสืบพันธุ์ (๓) เสียแขน ขา มือ เท้า นิ้วหรืออวัยวะอื่นใด (๔) หน้าเสียโฉมอย่างติดตัว (๕) แขนงู (๖) จิตพิการอย่างติดตัว (๗) ทูพพลภาพ หรือป่วยเจ็บเรื้อรังซึ่งชีวิต (๘) ทูพพลภาพ หรือป่วยเจ็บด้วยอาการทุกขเวทนาเกินกว่ายี่สิบวันหรือจนประกอบกรณีกิจตามปกติไม่ได้เกินกว่ายี่สิบวัน	- ระวังโทษจำคุกตั้งแต่ ๖ เดือน - ๑๐ ปี และปรับตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐-๒๐๐,๐๐๐บาท
มาตรา ๒๘๘	กระทำความผิดตามมาตรา ๒๘๗ ถ้าความผิดนั้น มีลักษณะประการหนึ่งประการใด ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘๘	- ระวังโทษจำคุกตั้งแต่ ๒-๑๐ ปี และปรับตั้งแต่ ๔๐,๐๐๐-๒๐๐,๐๐๐บาท
มาตรา ๓๐๙	ผู้ใดข่มขืนใจผู้อื่นให้กระทำการใด ไม่กระทำการใด หรือจำยอมต่อสิ่งใด โดยทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของผู้ถูกข่มขืนใจนั้นเองหรือของผู้อื่น หรือโดยใช้กำลังประทุษร้ายจนผู้ถูกข่มขืนใจต้องกระทำการนั้น ไม่กระทำการนั้นหรือจำยอมต่อสิ่งนั้น	- ระวังโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา	ฐานความผิด	บทกำหนดโทษ
	ถ้าความผิดตามวรรคแรกได้กระทำโดยมีอาวุธ หรือ โดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป หรือได้กระทำเพื่อให้ผู้ถูกข่มขืนใจ ทำ ถอน ทำให้เสียหายหรือทำลายเอกสารสิทธิอย่างใดถ้ากระทำ โดยอ้างอำนาจอัยย์หรือช่องโหลรไม่ว่าอัยย์หรือช่อง โหลรนั้นจะมีอยู่หรือไม่	-ระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับ ไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ -ระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๑-๗ ปี และปรับ ตั้งแต่ ๒๐,๐๐๐ - ๑๔๐,๐๐๐ บาท
มาตรา ๓๑๐	ผู้ใดหน่วงเหนี่ยวหรือกักขังผู้อื่นหรือกระทำ ด้วยประการใดให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพในร่างกาย ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรก เป็นเหตุให้ผู้ ถูกหน่วงเหนี่ยวถูกกักขังหรือต้องปราศจากเสรีภาพ ในร่างกายนั้นถึงแก่ความตาย หรือรับอันตราย สาหัส	-ระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปีหรือปรับ ไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ -ระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับ ไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
มาตรา ๓๑๐ ทวิ	กระทำความผิดฐานหน่วงเหนี่ยวหรือกักขังผู้อื่น หรือกระทำด้วยประการใดให้ผู้อื่นปราศจาก เสรีภาพใน ร่างกาย และให้ผู้อื่นนั้นกระทำการใด ให้แก่ผู้กระทำหรือบุคคลอื่น	-ระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี และปรับ ไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท
มาตรา ๓๑๒	กระทำความผิดฐาน เพื่อจะเอาคนลงเป็นทาส หรือ ให้มีฐานะคล้ายทาสนำเข้าไปหรือส่งออกไปนอก ราชอาณาจักร พามาจากที่ใด ชื่อ ชาย จำหน่าย รับ หรือหน่วงเหนี่ยวซึ่งบุคคลหนึ่งบุคคลใด	-ระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๗ ปีและปรับ ไม่เกิน ๑๔๐,๐๐๐ บาท
มาตรา ๓๑๒ ทวิ	ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๓๑๐ หรือ มาตรา ๓๑๒ เป็นการกระทำต่อเด็กอายุยังไม่เกิน สิบห้าปี ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรก หรือมาตรา ๓๑๐ ทวิ หรือมาตรา ๓๑๒ เป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำ (๑) รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ (๒) รับอันตรายสาหัส (๓) ถึงแก่ความตาย	-ระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๓-๑๐ ปี และปรับ ไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท -ระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๕-๑๕ ปี และปรับ ไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท -ระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุก ตั้งแต่ ๗-๒๐ ปี -ระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่ ๑๕-๒๐ ปี
มาตรา ๓๑๒ ตรี	ผู้ใดโดยทุจริตรับไว้ จำหน่าย เป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปซึ่งบุคคลอายุเกินสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบ แปดปี แม้ผู้นั้นจะยินยอมก็ตาม ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำ แก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี -	-ระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับ ไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ -ระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับ ไม่ เกิน ๑๔๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
มาตรา ๓๑๗ วรรค ๑	พรากเด็กอายุยังไม่เกิน ๑๕ ปี ไปเสียจากบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล	-ระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๓-๑๕ ปี และ ปรับตั้งแต่ ๖๐,๐๐๐-๓๐๐,๐๐๐ บาท

มาตรา	ฐานความผิด	บทกำหนดโทษ
มาตรา ๓๑๗ วรรค ๒	ทุจริต ชื่อ ชาย จำหน่าย หรือรับตัวเด็กที่ถูกพราก	-ระวางโทษเช่นเดียวกับ มาตรา ๓๑๗ วรรค ๑
มาตรา ๓๑๗ วรรค ๓	พรากเด็กเพื่อหาทำไรหรือการอนาจาร	-ระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๕-๒๐ ปี และ ปรับตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐-๔๐๐,๐๐๐ บาท
มาตรา ๓๑๘ วรรค ๑	พรากผู้เยาว์อายุกว่า ๑๕ ปี แต่ยังไม่เกิน ๑๘ ปี โดยผู้เยาว์ไม่เต็มใจไปด้วย	-ระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๒-๑๐ ปี และ ปรับตั้งแต่ ๔๐,๐๐๐-๒๐๐,๐๐๐ บาท
มาตรา ๓๑๘ วรรค ๒	ทุจริต ชื่อชาย จำหน่าย หรือรับตัวผู้เยาว์ซึ่งถูก พราก	-ระวางโทษเช่นเดียวกับมาตรา ๓๑๘ วรรค ๑
มาตรา ๓๑๘ วรรค ๓	พรากผู้เยาว์เพื่อหาทำไร หรือเพื่อการอนาจาร	-ระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๓-๑๕ ปี และ ปรับตั้งแต่ ๖๐,๐๐๐-๓๐๐,๐๐๐ บาท
มาตรา ๓๑๙ วรรค ๑	พรากผู้เยาว์อายุกว่า ๑๕ ปี แต่ยังไม่เกิน ๑๘ ปี โดยผู้เยาว์เต็มใจไปด้วย	-ระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๒-๑๐ ปี และ ปรับตั้งแต่ ๔๐,๐๐๐-๒๐๐,๐๐๐ บาท
มาตรา ๓๑๙ วรรค ๒	ทุจริต ชื่อชาย จำหน่าย หรือรับตัวผู้เยาว์ที่เต็มใจ ไปด้วย	-ระวางโทษเช่นเดียวกับมาตรา ๓๑๙ วรรคแรก
มาตรา ๓๒๐ วรรค ๑	ความผิดฐานพาหรือส่งคนออกนอกราชอาณาจักร โดยมิชอบ	-ระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๒-๑๐ ปี หรือ ปรับตั้งแต่ ๔๐,๐๐๐-๒๐๐,๐๐๐ บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ
มาตรา ๓๒๐ วรรค ๒	ความผิดฐานพาหรือส่งคนออกนอกราชอาณาจักร โดย มิชอบกรณีพิเศษ	-ระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๓-๑๕ ปี และ ปรับตั้งแต่ ๖๐,๐๐๐-๓๐๐,๐๐๐ บาท
มาตรา ๓๒๑	ความผิดตามมาตรา ๓๐๙ วรรคแรก มาตรา ๓๑๐ วรรคแรก และมาตรา ๓๑๑ วรรคแรก	เป็นความผิดอันยอมความได้

๓. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา	ฐานความผิด	บทกำหนดโทษ
มาตรา ๙ วรรค ๓	เป็นธุระจัดหาโดยกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกิน ๑๕ ปี	-ระวางโทษจำคุก ๑๐-๒๐ ปี และปรับ ๒๐๐,๐๐๐-๔๐๐,๐๐๐ บาท
มาตรา ๑๑ วรรค ๑	เป็นเจ้าของกิจการการค้าประเวณี ผู้ดูแลหรือ ผู้จัดการหรือเป็นผู้ควบคุม ผู้กระทำการค้าประเวณี ในสถานการค้าประเวณี	-ระวางโทษจำคุก ๓-๑๕ ปี และปรับตั้งแต่ ๖๐,๐๐๐-๓๐๐,๐๐๐ บาท
มาตรา ๑๑ วรรค ๒	สถานการค้าประเวณีมีบุคคลซึ่งมีอายุกว่า ๑๕ ปีแต่ ยังไม่เกิน ๑๘ ปี ทำการค้าประเวณีอยู่ด้วย	-ระวางโทษจำคุก ๕-๑๕ ปี และปรับตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐-๓๐๐,๐๐๐ บาท
มาตรา ๑๑ วรรค ๓	สถานการค้าประเวณีมีเด็กอายุยังไม่เกิน ๑๕ ปี ทำ การค้าประเวณีด้วย	-ระวางโทษ ๑๐-๒๐ ปี และ ปรับ ๒๐๐,๐๐๐-๔๐๐,๐๐๐ บาท
มาตรา ๑๒	หน่วงเหนี่ยว กักขัง ทำร้ายร่างกาย หรือขู่เข็ญ ด้วย ประการใดๆ เพื่อให้ผู้อื่นกระทำการค้าประเวณี	-ระวางโทษจำคุก ๑๐-๒๐ ปี และปรับ ๒๐๐,๐๐๐-๔๐๐,๐๐๐บาท

๔. พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา	ฐานความผิด	บทกำหนดโทษ
มาตรา ๒๖	<p>ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการ ดังต่อไปนี้ความผิดฐานกระทำการอันเป็นข้อห้ามปฏิบัติ</p> <p>(๑)กระทำหรือละเว้นการกระทำอันเป็นการทารุณกรรมต่อร่างกายหรือจิตใจของเด็ก</p> <p>(๒)จงใจหรือละเลยไม่ทำให้สิ่งจำเป็นแก่การดำรงชีวิตหรือรักษาพยาบาลแก่เด็ก</p> <p>(๓)บังคับ ชูเชิญ ชักจูง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กประพฤติตนไม่สมควร</p> <p>(๔)โฆษณาทางสื่อมวลชนหรือเผยแพร่ด้วยประการใด เพื่อรับเด็กหรือยกเด็กให้แก่บุคคลอื่นที่มีโชฎาติ</p> <p>(๕)บังคับ ชูเชื่น ชักจูง ส่งเสริม ยินยอม หรือกระทำด้วยประการใดให้เด็กไปเป็นขอทานเด็ก เร่ร่อน</p> <p>(๖)ใช้ จ้าง หรือวานเด็กให้ทำงานหรือกระทำการอันอาจเป็นอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจมีผลกระทบต่อการศึกษาเติบโต</p> <p>(๗)บังคับ ชูเชื่น ใช้ ชักจูง ยุยง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กเล่นกีฬาหรือให้กระทำการใดเพื่อแสวงหาประโยชน์ทางการค้า</p> <p>(๘)ใช้หรือยินยอมให้เด็กเล่นการพนันไม่ว่าชนิดใดหรือเข้าไปในสถานที่เล่นการพนัน สถานค้าประเวณี หรือสถานที่ที่ห้ามให้เด็กเขา</p> <p>(๙)บังคับ ชูเชิญ ใช้ ชักจูง ยุยง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กแสดงหรือกระทำการอันมีลักษณะลามกอนาจาร ไม่วาจะเป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งค่าตอบแทนหรือเพื่อการใด</p> <p>(๑๐)จำหน่ายแลกเปลี่ยนหรือให้สุราหรือบุหรี่แก่เด็ก เว้นแต่การปฏิบัติทางการแพทย์ ถาการกระทำผิดตามวรรคหนึ่งมีโทษตามกฎหมายอันที่หนักกว่าก็ให้ลงโทษตามกฎหมายนั้น</p>	<p>มาตรา ๓๘</p> <p>-ระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ เดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ</p>
มาตรา ๒๗	<p>ความผิดฐานโฆษณาหรือเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก หรือผู้ปกครองอันก่อให้เกิดความเสียหายหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดของเด็ก</p>	<p>มาตรา ๓๙</p> <p>-ระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p>

๕. พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙

มาตรา	ฐานความผิด	บทกำหนดโทษ
มาตรา ๑๔	ไม่จัดทำบัตรประวัติของพนักงานก่อนเริ่มเข้าทำงานในสถานบริการและคอยปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ รวมทั้งให้พนักงานติดหมายเลขประจำตัวในสถานบริการให้ชัดเจน	มาตรา ๒๗ - ระวังโทษปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท
มาตรา ๑๖ (๑)	รับเด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์ เข้าทำงาน	มาตรา ๒๗ - ระวังโทษปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท
มาตรา ๑๖ (๒), (๓)	จำหน่ายสุรา, ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้มีอาการมึนเมาจนประพฤติกุณวายหรือครองสติไม่ได้เข้าไปหรืออยู่ในสถานบริการระหว่างเวลาทำการ	มาตรา ๒๗ - ระวังโทษปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท
มาตรา ๑๖ (๔)	ยินยอมให้ผู้ที่ไม่มีหน้าที่เฝ้าดูแลสถานบริการนั้น พักอาศัยหลับนอนในสถานบริการ	มาตรา ๒๗ - ระวังโทษปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท
มาตรา ๑๖ (๕)	ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานบริการ	มาตรา ๒๘ - ระวังโทษปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท
มาตรา ๑๖ (๖)	ไม่เปิดปิดตามเวลา และไม่จัดสถานที่ รวมถึงจัดคอมพิวเตอร์ให้เป็นไปตามที่กฎกระทรวงกำหนด	มาตรา ๒๘ - ระวังโทษปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท
มาตรา ๑๖/๑ วรรค ๑	ปล่อยปละละเลยให้ผู้มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์ ซึ่งมีได้ทำงานในสถานบริการนั้น เข้าไปในสถานบริการระหว่างเวลาทำการ, ไม่จัด	มาตรา ๒๗, ๒๘/๑ - ระวังโทษปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท
	ผู้ตรวจสอบบัตรประชาชนหรือเอกสารแสดงอายุของผู้ที่จะเข้าใช้บริการทุกครั้ง	
มาตรา ๑๖/๒	ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการนำอาวุธเข้าไปในสถานบริการ เว้นแต่เป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ในเครื่องแบบและนำเข้าไปเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย	มาตรา ๒๘/๒ - ระวังโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน ปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หากเป็นอาวุธปืน โทษจำคุก ๑-๕ ปี ปรับ ๒๐,๐๐๐-๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หากเป็นวัตถุระเบิดหรืออาวุธสงคราม โทษจำคุก ๒-๒๐ ปี ปรับ ๔๐,๐๐๐-๔๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
มาตรา ๑๙	ปล่อยให้มีการแสดงในทางลามกหรืออนาจาร และมีสัตว์ร้ายเข้าร่วมการแสดงในสภาพที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้ชม	มาตรา ๒๘/๓ - จำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
มาตรา ๒๖	เปิดสถานบริการโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือดำเนินกิจการสถานบริการระหว่างถูกพักใช้ใบอนุญาตหรือดำเนินกิจการสถานบริการผิดประเภทที่ระบุไว้ในใบอนุญาต	- ระวังโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๖. พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒

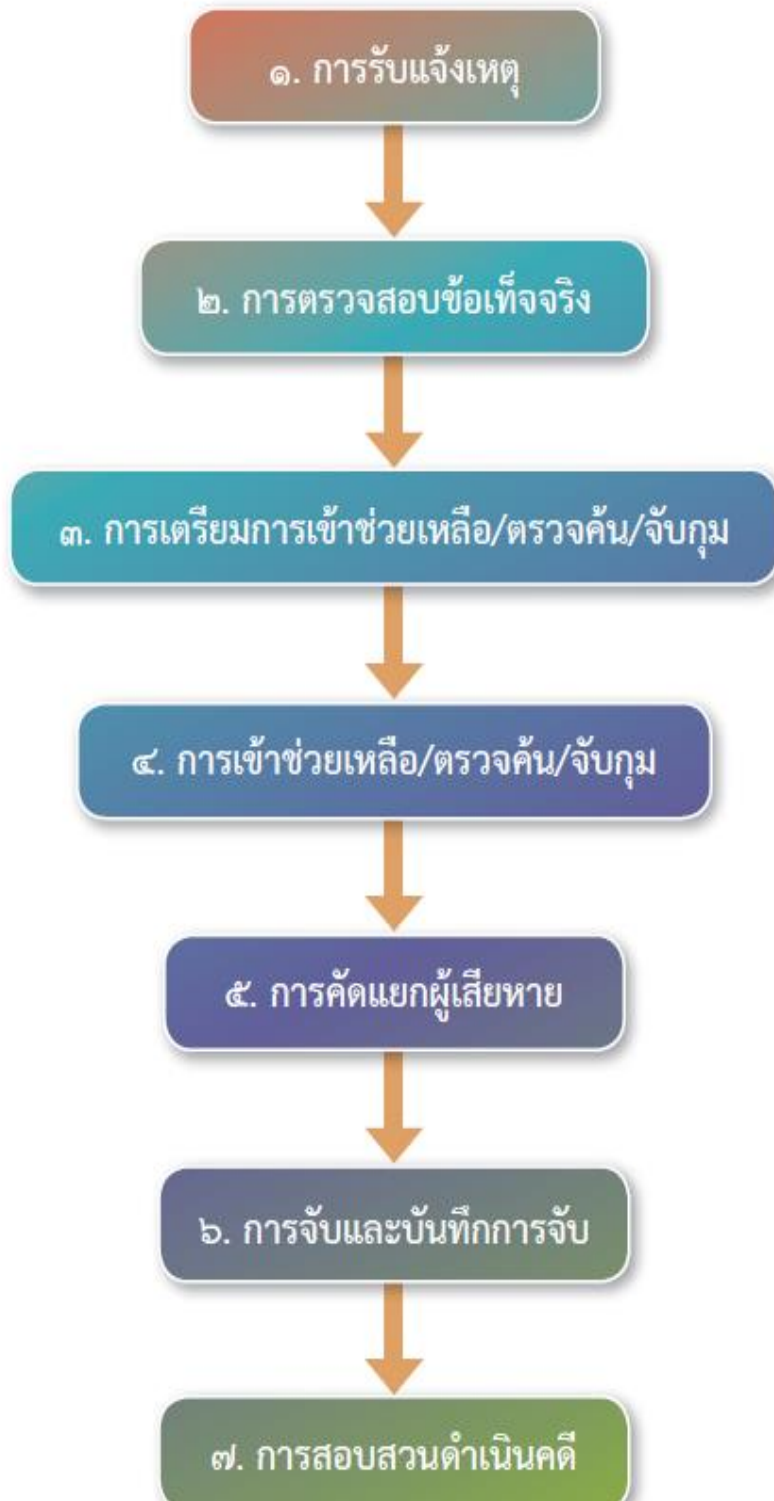
มาตรา	ฐานความผิด	บทกำหนดโทษ
มาตรา ๑๑	ไม่เดินทางเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรตามช่องทางด่านตรวจคนเข้าเมือง	มาตรา ๖๒ -ระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี และปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท
มาตรา ๑๘	เดินทางเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรไม่ยื่นรายการตามแบบและไม่ผ่านการตรวจอนุญาตของพนักงานเจ้าหน้าที่	มาตรา ๖๒ -ระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี และปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท
มาตรา ๒๓	เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะ ไม่นำพาหนะเข้ามาใน หรือออกไปนอกราชอาณาจักรตามช่องทางด่านตรวจคนเข้าเมือง เขตท่าสถานีหรือท้องที่ตามกำหนดเวลา	มาตรา ๖๕ -ระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
มาตรา ๒๕	เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะไม่แจ้งกำหนดวันและเวลาที่พาหนะเข้ามาหรือที่จะออกไปนอกราชอาณาจักร ที่จะเข้ามาถึงหรือที่จะออกจากเขตท่าสถานีหรือท้องที่ตามแบบที่กำหนดต่อพนักงานตรวจคนเข้าเมืองซึ่งควบคุมเขตท่าสถานี หรือท้องที่นั้นภายในกำหนดเวลา	มาตรา ๖๖ -ระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๒ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
มาตรา ๒๖	เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะต้องยื่นรายการตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง และผ่านการตรวจของพนักงานเจ้าหน้าที่ของพาหนะเข้ามาหรือจะออกไปนอกราชอาณาจักร	มาตรา ๖๖ -ระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๒ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
มาตรา ๒๗ (๒)	เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะที่เข้ามาหรือที่จะออกไปนอกราชอาณาจักรต้องยื่นบัญชีคนโดยสารและบัญชีคนประจำพาหนะรวมทั้งผู้ควบคุมพาหนะต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบที่กำหนด	มาตรา ๖๖ -ระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๒ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
มาตรา ๓๐	ในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้เจ้าของพาหนะ หรือผู้ควบคุมพาหนะ หยุดพาหนะหรือนำพาหนะไปยังที่ใดที่หนึ่งตามที่จำเป็นเพื่อการตรวจ	มาตรา ๗๓ -ระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
มาตรา ๓๑	พาหนะใดที่เข้ามาในราชอาณาจักรนับแต่เวลาที่พาหนะนั้นนั้นเข้ามาในราชอาณาจักรแล้วจนกว่าพนักงานเจ้าหน้าที่จะทำการตรวจเสร็จห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งไม่ใช่เจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องกับพาหนะนั้นขึ้นไปบนพาหนะหรือนำพาหนะอื่นเข้าเทียบ	มาตรา ๗๔ -ปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท

มาตรา	ฐานความผิด	บทกำหนดโทษ
มาตรา ๓๒	พาหนะใดที่จะออกไปนอกราชอาณาจักรในระหว่างที่พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการตรวจหรือหลังจากที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำการตรวจแล้วแต่พาหนะนั้นยังอยู่ในราชอาณาจักร ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งมิใช่เจ้าพนักงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับพาหนะนั้น ขึ้นไปบนพาหนะหรือนำพาหนะอื่นเข้าเทียบ ทั้งนี้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่	มาตรา ๓๔ - ปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท
มาตรา ๖๓	นำหรือพาคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักร	- ระวังโทษจำคุกไม่เกิน ๑๐ ปี และปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท
มาตรา ๖๔	อุปการะหรือช่วย ด้วยประการใดๆ ให้คนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง พ้นการจับกุม	- ระวังโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี และปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท
มาตรา ๘๑	อยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือการอนุญาตสิ้นสุดหรือถูกเพิกถอน	- ระวังโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๗. พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ = ถูกยกเลิกการใช้บังคับ
๘. พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ = ได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมจากเดิมในคู่มือ
๙. กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ = ได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมจากเดิมในคู่มือ
๑๐. พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. ๒๕๕๔ = ได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมจากเดิมในคู่มือ
๑๑. พระราชบัญญัติจัดระเบียบกิจการแพปลา พ.ศ. ๒๔๙๖ = ได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมจากเดิมในคู่มือ
๑๒. พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖ = ได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมจากเดิมในคู่มือ
๑๓. พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ. ๒๔๘๑ = ได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมจากเดิมในคู่มือ
๑๔. พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ = ได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมจากเดิมในคู่มือ
๑๕. พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ. ๒๔๘๒ = ได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมจากเดิมในคู่มือ
๑๖. พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียม พ.ศ. ๒๕๕๑ = ได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมจากเดิมในคู่มือ
๑๗. พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ = ได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมจากเดิมในคู่มือ
๑๘. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ = ได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมจากเดิมในคู่มือ

บทที่ ๒ ขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับคดีค้ามนุษย์

แผนผังแสดงขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับคดีค้ามนุษย์

การปฏิบัติเกี่ยวกับการค้ามนุษย์อาจเริ่มจากมีบุคคลที่พบเห็น หรือทราบเหตุ เช่น บุคคลที่พักอาศัยอยู่ใกล้เคียงที่เกิดเหตุ หรือมีผู้เสียหายมาแจ้งเหตุด้วยตนเอง หรือจากการสืบสวนหาข่าวของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ ซึ่งมีหลายหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติเกี่ยวกับคดีค้ามนุษย์ แต่มีภารกิจแตกต่างกัน และถือกฎหมายคนละฉบับ เช่น สถานีตำรวจทั่วประเทศ มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันปราบปรามและสืบสวนสอบสวนดำเนินคดีในความผิดที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ในเขตรับผิดชอบของสถานีตำรวจนั้นๆ กองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์ มีอำนาจหน้าที่ปราบปรามและสืบสวนสอบสวนดำเนินคดีในความผิดฐานค้ามนุษย์ และความผิดที่เกี่ยวข้องทั่วราชอาณาจักร กรมการจัดงาน มีหน้าที่ในการตรวจสอบคนต่างด้าว เพื่อตรวจสอบและช่วยเหลือคนต่างด้าวที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ หน่วยงานในสังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เช่น บ้านพักเด็กและครอบครัวในจังหวัดต่าง ๆ มีหน้าที่ในการช่วยเหลือและให้ความคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีองค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ซึ่งหลายหน่วยงานดังกล่าวจะต้องทำงานแบบประสานความร่วมมือกัน ในลักษณะ “ทีมสหวิชาชีพ” ตามอำนาจหน้าที่ ความรู้ ความชำนาญในแต่ละด้านตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นแต่ละคดี โดยบางสถานการณ์ต้องให้หน่วยงานหนึ่ง เป็นเจ้าภาพ บางสถานการณ์ต้องให้อีกหน่วยงานหนึ่งเป็นเจ้าภาพ แต่การทำงานลักษณะดังกล่าวให้ประสบผลสำเร็จและสามารถแก้ปัญหาการค้ามนุษย์อย่างมีระบบ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจักต้องรู้และเข้าใจพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ต้องรู้บทบาทหน้าที่ของตนเองตามกฎหมายที่ตนเป็นเจ้าภาพ และต้องรู้บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานอื่นตามกฎหมายที่ร่วมเป็นเจ้าภาพด้วย และเพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ ทุกหน่วยมีความรู้และเข้าใจในการปฏิบัติจึงได้แยกลำดับขั้นตอนการปฏิบัติคดีค้ามนุษย์ออกเป็น ๗ ขั้นตอน ตามแผนผังแสดงขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับคดีค้ามนุษย์ ดังต่อไปนี้

๑. การรับแจ้งเหตุ

กรณีบุคคลตกเป็นผู้เสียหายจากการกระทำผิดฐานค้ามนุษย์ หรือผู้พบเห็น หรือทราบเบาะแสการกระทำผิดฐานค้ามนุษย์ อาจเข้าแจ้งเหตุหรือมีหนังสือแจ้งเหตุต่อเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนได้ดังนี้

๑.๑ สถานีตำรวจท้องที่เกิดเหตุหรือท้องที่ประสบเหตุ

มีอำนาจหน้าที่ในการรับแจ้งเหตุและอำนาจการสอบสวนที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดฐานค้ามนุษย์ และมีอำนาจสอบสวนดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดฐานค้ามนุษย์ ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของสถานีตำรวจท้องที่นั้นๆ

๑.๒ กองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์ กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง

มีอำนาจหน้าที่ในการรับแจ้งเหตุและอำนาจการสอบสวนที่เกี่ยวข้องกับความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการค้ามนุษย์รวมทั้งความผิดเกี่ยวกับแรงงานและความผิดที่เกี่ยวข้องเนื่องมีเขตพื้นที่ความรับผิดชอบทั่วราชอาณาจักร ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการเป็นกองบังคับการหรือส่วนราชการอย่างอื่น ในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๖ ให้กองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑) รักษาความสงบเรียบร้อยป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เกี่ยวกับการค้ามนุษย์ทั่วราชอาณาจักร

๒) ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการค้ามนุษย์การกระทำความผิดต่อเด็ก เยาวชน และสตรี รวมทั้ง ความผิดเกี่ยวกับแรงงาน และการจัดระเบียบสังคม และความผิดอื่นที่เกี่ยวข้อง

๓) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย สามารถแจ้งเหตุและร้องทุกข์ให้สอบสวนดำเนินคดีได้ที่ กองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคาร B) ชั้น ๔ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๒๐ โทรศัพท์สายด่วน ๑๑๙๑

๑.๓ สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองหรือตรวจคนเข้าเมืองในพื้นที่นั้น

๑) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการสืบสวนสอบสวน สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง มีอำนาจหน้าที่ในการรับแจ้งเหตุและอำนาจการสอบสวนที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง กฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าว กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ และกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดทางอาญาที่พระราชอาณาจักร

สามารถแจ้งเหตุและร้องทุกข์ให้สอบสวนดำเนินคดีได้ที่ กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการสืบสวนสอบสวน สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เลขที่ ๕๐๗ ซอยสวนพลู ถนนสาทรใต้ แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตสาทร กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๒๐

๒) ตรวจคนเข้าเมืองในพื้นที่ มีอำนาจหน้าที่ในการรับแจ้งเหตุที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง กฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าว กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ และกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดทางอาญาในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของตรวจคนเข้าเมือง พื้นที่นั้น ๆ แต่ไม่มีอำนาจสอบสวน”

๑.๔ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม

กรมสอบสวนคดีพิเศษ เป็นหน่วยงานระดับกรม สังกัดกระทรวงยุติธรรม มีอำนาจหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนคดีความผิดทางอาญาตามกฎหมายที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยความผิดทางอาญาดังกล่าวจะต้องมีลักษณะของการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ และอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษจะต้องพิจารณาแล้วมีคำสั่งให้ทำการสอบสวนเป็นคดีพิเศษ หรือมีอำนาจในการสืบสวนสอบสวนคดีอาญาอื่นใด ตามที่คณะกรรมการคดีพิเศษมีมติให้ทำการสืบสวนสอบสวน

ปัจจุบันคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์เป็นคดีความผิดที่ปรากฏตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ แล้ว

๑.๕ หน่วยงานของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

๑.๖ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑

๑.๗ องค์กรพัฒนาเอกชนที่เกี่ยวข้องที่ทำงานเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์

๒. การตรวจสอบข้อเท็จจริง

๒.๑ กรณีผู้รับแจ้งไม่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

หลังจากที่รับแจ้งเหตุแล้ว หากผู้รับแจ้งไม่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น แล้วส่งเรื่องให้สถานีตำรวจท้องที่ที่เกิดเหตุ หรือกองบังคับการปราบปรามการค้ำมนุษย์ สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองหรือตรวจคนเข้าเมืองในพื้นที่ กรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อดำเนินการตามกฎหมาย ต่อไป”

การพิจารณาส่งเรื่องจะต้องพิจารณาด้วยเหตุผลและไม่ตัดสิทธิของผู้เสียหายในการแจ้งเหตุต่อหน่วยงานอื่น เนื่องจากถือว่าเป็นสิทธิของผู้เสียหายในเรื่องความไว้วางใจและความสะดวกของผู้เสียหาย ทั้งนี้ ผู้รับแจ้ง ควรอธิบายให้ผู้แจ้งหรือผู้เสียหายทราบและเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของตนด้วย

๒.๒ กรณีผู้รับแจ้งมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

๒.๒.๑ ผู้แจ้งเป็นผู้เสียหาย ให้สอบปากคำหรือสัมภาษณ์ผู้แจ้งและพิจารณาตามแนวทางการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์เบื้องต้น (ดูรายละเอียดแนวทางการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ในข้อ ๕. ว่าด้วยเรื่องการคัดแยกผู้เสียหายเบื้องต้น) โดยพิจารณาว่าผู้แจ้งเป็นผู้เสียหายจากการกระทำผิดฐานค้ำมนุษย์หรือไม่ โดยพิจารณาจากองค์ประกอบความผิดฐานค้ำมนุษย์ ตาม มาตรา ๖ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พ.ศ. ๒๕๖๒ มีการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด การเป็น รุ้ระจัดหา ชื่อ ขาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยวกักขัง จัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งบุคคลใด โดยมีวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด ซ่มขู่ ใช้กำลังบังคับ ลักพาตัว ฆ้อฉล หลอกลวง ใช้อำนาจโดยมิชอบใช้อำนาจครอบงำบุคคลด้วยเหตุที่อยู่ในภาวะอ่อนด้อยทางร่างกาย จิตใจ การศึกษา หรือทางอื่นใดโดยมิชอบหรือโดยให้เงินหรือผลประโยชน์อื่นแก่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลบุคคลนั้น เพื่อ(เจตนาพิเศษ)ให้ผู้ปกครองหรือผู้ดูแล ให้ความยินยอมแก่ผู้กระทำความผิดในการแสวงหาประโยชน์จากบุคคลที่ตนดูแล หากเป็นเด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี เป็นเพียงการเป็นรุ้ระจัดหา ชื่อ ขาย จำหน่าย พามาจากหรือ ส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยวกักขัง จัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งเด็ก เพื่อ(เจตนาพิเศษ)แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากบุคคลที่ตนดูแลหรือจากการแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี การผลิตหรือเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก การแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น การเอาคนลงเป็นทาสหรือให้มีฐานะคล้ายทาส การนำคนมาขอทาน การตัดอวัยวะเพื่อการค้า การบังคับใช้แรงงานหรือบริการตามมาตรา ๖/๑ หรือการอื่นใดที่คล้ายคลึงกันอันเป็นการขูดรีดบุคคลไม่ว่าบุคคลนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ซึ่งกฎหมายให้คำนิยามว่าการข่มขืนใจให้ทำงานหรือให้บริการโดยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด คือ

๑. ทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของบุคคลนั้นเองหรือของผู้อื่น

๒. โดยขู่เข็ญด้วยประการใดๆ

๓. โดยใช้กำลังประทุษร้าย

๔. ยึดเอกสารสำคัญประจำตัวของบุคคลนั้นไว้

๕. นำภาระหนี้ของบุคคลนั้นหรือของผู้อื่นมาเป็นสิ่งผูกมัดโดยมิชอบ

๖. ทำด้วยประการใดอันมีลักษณะคล้ายคลึงกับการกระทำดังกล่าวข้างต้น ถ้าได้กระทำให้ผู้อื่นนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้

อีกทั้งการกระทำดังกล่าวจะต้องเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการดำเนินการตาม มาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้แก่

๑. การแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี
๒. การผลิตหรือเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก
๓. การแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น
๔. การเอาคนลงเป็นทาส
๕. การนำคนมาขอตาน

๖. การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ ซึ่งกฎหมายให้คำนิยามว่า การข่มขืนใจให้ทำงานหรือให้ บริการโดยทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของบุคคลนั้นเองหรือ ของ ผู้อื่นโดยขู่ใช้ภัยด้วยประการใดๆ โดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือโดยทำให้บุคคลนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถ ขัดขืนได้

๗. การบังคับตัวอวัยวะเพื่อการค้า

๘. การอื่นใดที่คล้ายคลึงกันอันเป็นการขูดรีดบุคคลไม่ว่าบุคคลนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม

หากพิจารณาแล้วเข้าข่ายเป็นผู้เสียหายจากการกระทำผิดฐานค้ามนุษย์ ให้ส่งตัวผู้เสียหาย พร้อมเอกสารการคัดแยกผู้เสียหายให้พนักงานสอบสวนพิจารณารับคำร้องทุกข์ตามกฎหมาย

หากไม่เข้าข่ายเป็นผู้เสียหายจากการกระทำผิดฐานค้ามนุษย์และเป็นความผิดตามกฎหมายอื่น ให้ส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีในคราวเดียวกัน

เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในการส่งตัวผู้เสียหายจากการกระทำผิดฐานค้ามนุษย์ ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์พิจารณาให้ความช่วยเหลือ ตามพระราชบัญญัติป้องกัน และปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๓

๒.๒.๒ กรณียังไม่ชัดเจนว่าผู้แจ้งเป็นผู้เสียหายจากการกระทำผิดฐานค้ามนุษย์หรืออาจจะ เข้าข่ายการค้ามนุษย์

หากมีเหตุจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการแสวงหาข้อเท็จจริงและเพื่อคุ้มครองป้องกันภัยแก่บุคคล ที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเป็นผู้เสียหายจากการกระทำผิดฐานค้ามนุษย์ หากจะจัดให้บุคคลดังกล่าวอยู่ใน ความ คุ้มครองชั่วคราวตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๙ พนักงาน เจ้าหน้าที่จะตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ จะต้องรายงานให้ผู้บัญชาการ ตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ หรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณีทราบโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ต้องไม่เกิน ๒๔ ชั่วโมง นับตั้งแต่วันที่จัดให้บุคคลดังกล่าวอยู่ในความคุ้มครอง ชั่วคราว หากมีความจำเป็นจะต้องให้การคุ้มครองเกินกว่ากำหนดเวลาดังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยื่นคำร้อง ต่อศาลขอคุ้มครองชั่วคราวได้อีก ทั้งนี้ ศาลมีอำนาจอนุญาตได้ไม่เกิน ๗ วันโดยจะกำหนดเงื่อนไขใดๆ ไว้ด้วยก็ได้

สำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ดำเนินการจะต้องเป็นข้าราชการตำรวจระดับสารวัตรขึ้นไป (ตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๑๗) หรือผู้ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยในทางปฏิบัติให้นำบุคคลดังกล่าวมาสอบปากคำในฐานะผู้ให้ถ้อยคำ และรวบรวมพยานหลักฐานเบื้องต้นเพื่อประกอบการยื่นคำร้องต่อศาลว่า มีความจำเป็นจะต้องแสวงข้อเท็จจริง และเพื่อคุ้มครองป้องกันภัยแก่บุคคลที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเป็นผู้เสียหายจากการกระทำผิดฐานค้ามนุษย์อย่างไร หากศาลไม่อนุญาตให้ยุติการคุ้มครองชั่วคราว กรณีหากศาลอนุญาต ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวอยู่ในสถานที่อันสมควรตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด ซึ่งมีใช้ห้องขังหรือสถานคุมขังเมื่อครบกำหนด ๗ วัน ตามที่ศาลอนุญาตแล้ว ยังไม่มีพยานหลักฐานพิจารณาได้ว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้เสียหายให้ยุติการคุ้มครองชั่วคราว หากมีพยานหลักฐานพิจารณาได้ว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้เสียหายจากการกระทำผิดฐานค้ามนุษย์ ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการรับคำร้องทุกข์ ส่งตัวให้กระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ให้ความช่วยเหลือต่อไป

กรณีมีผู้เสียหายจากการกระทำผิดฐานค้ามนุษย์หลายรายให้ส่งเอกสารการดำเนินการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๙ ดังกล่าวให้พนักงานสอบสวนประกอบการสอบสวน และพิจารณาจัดบุคคลดังกล่าวเป็นพยานประกอบการดำเนินคดี

๒.๓ กรณีผู้แจ้งไม่ใช่ผู้เสียหายจากการกระทำผิดฐานค้ามนุษย์

ควรทำการตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมหลักฐาน และจัดทำรายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงเสนอผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจ ทั้งนี้ ในรายงานการตรวจสอบข้อเท็จจริงควรจะต้องมีรายละเอียด ดังนี้

(๑) พฤติกรรมตามที่แจ้งเป็นอย่างไร

(๒) การดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง มีการสอบปากคำพยานบุคคลที่ปาก พยานวัตถุและพยานเอกสารมีอะไรบ้าง

(๓) สรุปผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงว่า มีการกระทำผิดอาญาตามที่ได้รับแจ้งหรือไม่ หากไม่พบว่าเป็นความผิดให้เสนออยู่ดีเรื่อง หากเป็นความผิดทางอาญา ให้พิจารณาด้วยว่าเป็นความผิดฐานใดแล้วเสนอผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งการให้พนักงานสอบสวนรับคำร้องทุกข์เพื่อดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป กรณีความผิดฐานค้ามนุษย์ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงอาจเรียกบุคคลที่ตรวจพบว่าเป็นผู้เสียหายจากการกระทำผิด ค้ามนุษย์มาทำการคัดแยกผู้เสียหายเบื้องต้น แล้วส่งเอกสารการคัดแยกผู้เสียหายเบื้องต้นประกอบการรายงานการตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อให้พนักงานสอบสวนนำประกอบการสอบสวนต่อไป

(๔) กรณีเจ้าหน้าที่ตรวจพบหรือสืบสวนด้วยตนเอง ปฏิบัติเช่นเดียวกันกับข้อ ๒.๒

๓. การเตรียมการเข้าช่วยเหลือ/ตรวจค้น/จับกุม

การเข้าทำการตรวจค้นสถานที่ที่พบว่าเป็นสถานที่ค้ามนุษย์หรือสถานที่เกี่ยวข้อง กรณีที่พยานหลักฐานยังไม่ชัดเจนหรือเป็นกรณีที่ผู้กระทำผิดอยู่ในสถานที่ดังกล่าวและยังไม่มีอำนาจจับหรือควบคุมตัวไว้ได้ ทำให้ต้องปล่อยตัวไปและโอกาสในการติดตามจับกุมทำได้ยาก ดังนั้น จึงควรพิจารณาเข้าตรวจค้นหลังจากการสอบสวน และรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อขออนุมัติต่อศาลออกหมายจับก่อน เว้นแต่เป็นกรณีเร่งด่วนอาจดำเนินการไประหว่างการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามข้อ ๒. เช่น มีบุคคลตกเป็นผู้เสียหายจากการกระทำ

ผิดฐานค้ำมนุษย์ตกอยู่ในสภาพที่หากไม่รีบเข้าช่วยเหลืออาจได้รับอันตรายแก่กายหรือเสียชีวิตโดยควรแยก การดำเนินการ ดังนี้

๓.๑ สถานที่เกิดเหตุ

หากทราบสถานที่แน่ชัด ให้จัดเจ้าหน้าที่เข้าตรวจสอบและพิจารณาว่ามีสภาพเป็นไปตามที่ได้รับแจ้งหรือไม่ หากมีข้อมูลเพียงพอว่าเป็นสถานที่ที่ได้รับแจ้งและน่าเชื่อว่ามีบุคคลที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการกระทำผิดฐานค้ำมนุษย์อยู่ในสถานที่ดังกล่าว ให้ตรวจดูทางเข้าออกของสถานที่ดังกล่าว อาจขอแผนผังของสถานที่ดังกล่าวจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ฝ่ายโยธาธิการของสำนักงานเขตต่างๆ ในกรุงเทพมหานคร เป็นต้น

ในการปฏิบัติ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติอาจแฝงตัวเข้าไปหาข้อมูลในสถานที่เกิดเหตุเพื่อนำประกอบการวางแผนเข้าตรวจค้นก็ได้

หากข้อมูลที่ได้รับแจ้งไม่ระบุสถานที่ได้ชัดเจนให้สืบสวนจากพยานหลักฐานอื่นโดยเร็ว (วิธีการตรวจสอบ ขอให้จริงจังให้ดูวิธีการตรวจสอบในคดีค้ำมนุษย์รูปแบบต่างๆ ตามหัวข้อที่ ๔.๒)

๓.๒ กฎหมาย

หลังจากทราบสถานที่เกิดเหตุแน่ชัดแล้ว สิ่งที่ต้องคำนึงถึงก่อนการเข้าปฏิบัติ คือ การพิจารณาข้อกฎหมาย ที่ให้อำนาจผู้ปฏิบัติเข้าทำการตรวจสอบหรือตรวจค้น ซึ่งแยกออกได้ ๒ กรณี คือ

๓.๒.๑ กรณีชัดเจนว่าเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์

กรณีมีข้อมูลชัดเจนว่ามีการค้ำมนุษย์ภายในสถานที่เกิดเหตุให้พิจารณาว่าสถานที่ดังกล่าว มีกฎหมายให้อำนาจผู้ปฏิบัติในการเข้าตรวจค้นหรือไม่ เช่น เมื่อสถานที่เกิดเหตุเป็นที่รโหฐานให้ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้ศาลออกหมายค้นเพื่อเข้าทำการตรวจค้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๑ หรือเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีพยานหลักฐานในการค้ำมนุษย์หรือเพื่อพบและช่วยบุคคลที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการกระทำผิดฐานค้ำมนุษย์ และหากเน้นย้ำว่าจะเอาหมายค้นมาได้ พยานหลักฐานนั้นอาจถูกโยกย้ายซ่อนเร้นหรือทำลายไปเสียก่อน หรือบุคคลนั้นอาจถูกประทุษร้ายโยกย้ายหรือซ่อนเร้น หากเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ก็ให้อำนาจเข้าไปในสถานที่ดังกล่าวเพื่อตรวจค้น ยึด หรืออายัดสิ่งของได้ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๗ เป็นต้น

หากการสืบสวนปรากฏว่าในการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๗ ดังกล่าว พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงความบริสุทธิ์ก่อนการเข้าค้น และรายงานเหตุผลที่ทำให้สามารถเข้าค้นได้ รวมทั้งผลการตรวจค้นเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปตลอดจนจัดทำสำเนารายงานดังกล่าวไว้แก่ผู้ครอบครองเคหสถานหรือสถานที่ค้น ถ้าไม่มีผู้ครอบครองอยู่ ณ ที่นั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งมอบสำเนารายงานนั้นให้แก่ผู้ครอบครองดังกล่าวในทันทีที่กระทำได้และหากเป็นการเข้าค้นในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ตกและขึ้น พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าในการเข้าค้นต้องดำรงตำแหน่งนายอำเภอหรือรองผู้กำกับการตำรวจขึ้นไป หรือเป็นข้าราชการพลเรือนตั้งแต่ระดับ ๓ ขึ้นไป ทั้งนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าในการเข้าค้น ส่งสำเนารายงานเหตุผลและผลการตรวจค้น บัญชีพยานหลักฐาน หรือบุคคลที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการกระทำผิดฐานค้ำมนุษย์ และบัญชีทรัพย์สินที่ได้ยึดหรืออายัดไว้ต่อศาล

จังหวัดที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่ที่ทำการค้นหรือศาลอาญา ทั้งนี้ ภายในสี่สิบแปดชั่วโมงหลังจากสิ้นสุดการตรวจค้นเพื่อเป็นหลักฐาน

ในการดำเนินการดังกล่าว พนักงานเจ้าหน้าที่อาจสั่งให้ผู้ใดบังคับบัญชาทำแทนได้และ ในการปฏิบัติหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่จะขอความช่วยเหลือจากบุคคลใกล้เคียงเพื่อดำเนินการก็ได้ แต่จะบังคับให้ผู้ใดช่วยโดยอาจเกิดอันตรายแก่ผู้นั้นไม่ได้

อีกทั้งในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วย ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๘

๓.๒.๒ กรณียังไม่ชัดเจนว่าเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

กรณียังไม่ชัดเจนว่าเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ หรือเป็นกรณียังไม่มีความเชื่อได้ว่ามี พยานหลักฐานในการค้ามนุษย์ หรือเพื่อพบและช่วยบุคคลที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ แต่มีความจำเป็นเร่งด่วน จะต้องเข้าทำการตรวจค้น เช่น การรับแจ้งขอให้เข้าช่วยเหลือคนงานถูกกักขัง แต่ยังไม่ทราบข้อเท็จจริงชัดเจนว่า คนงานดังกล่าวถูกกักขังไว้ด้วยสาเหตุใด ก็อาจอาศัยอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายอื่น เข้าทำการตรวจค้นได้ โดยหากตรวจพบพยานหลักฐานที่เป็นความผิดฐานค้ามนุษย์จึงค่อยดำเนินคดีกับผู้เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เช่น พบว่าคนงานต่างด้าว ดังกล่าวถูกบังคับใช้แรงงานเป็นต้น ทั้งนี้ หากเป็นการปฏิบัติหลายหน่วยงานควรให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติที่ใช้ อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่นั้นๆ เป็นหน่วยงานเจ้าภาพในการเข้าตรวจค้น ซึ่งสามารถแยกการดำเนินการได้ดังนี้

๓.๒.๒.๑ เมื่อมีคนงานอยู่ในสถานที่เกิดเหตุ

หากตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วทราบเบื้องต้นว่า มีคนงานอยู่ในสถานที่ตามที่ได้รับแจ้ง ก็อาจอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๔ ในการเข้าไปตรวจ ยังสถานประกอบกิจการของนายจ้างเพื่อจะได้เห็นสภาพจริงในการปฏิบัติงานของนายจ้างลูกจ้างเกี่ยวกับสภาพ การจ้าง และสภาพการทำงานของลูกจ้างชายลูกจ้างหญิง หรือลูกจ้างเด็ก และการเข้าไปตรวจในสถานประกอบ กิจการของพนักงานตรวจแรงงาน เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงจากทั้งฝ่ายลูกจ้าง นายจ้าง ตลอดจนตรวจสอบรวบรวม พยานหลักฐาน ทั้งที่นายจ้างได้จัดทำขึ้นตามที่กฎหมายกำหนดหรือนายจ้างจัดทำขึ้นเองเพื่อประโยชน์ ในการจ้างงาน หรือเอกสารหลักฐานที่ลูกจ้างจัดทำขึ้นเอง

การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานตรวจแรงงานในการตรวจสถานประกอบกิจการตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ต้องเป็นไปตามระเบียบกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ว่าด้วยการตรวจสถานประกอบกิจการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ พนักงานตรวจแรงงาน หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน โดยให้ พนักงานตรวจ แรงงานซึ่งเป็นข้าราชการในสังกัดกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน และสำนักงานปลัดกระทรวง แรงงาน ณ กรุงเทพมหานครหรือจังหวัดอื่น ดำเนินการตรวจสถานประกอบกิจการที่ตั้งอยู่ในเขตท้องที่ในความ รับผิดชอบ เพื่อให้คำแนะนำหรือมีคำสั่งเป็นหนังสือตามมาตรา ๑๓๙ (๓) แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้นายจ้างปฏิบัติให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว และตรวจติดตามผลในกรณีที่นายจ้างยัง

ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมาย และให้พนักงานตรวจแรงงานซึ่งเป็นข้าราชการในสังกัดส่วนราชการอื่นดำเนินการตรวจสถานประกอบกิจการในลักษณะเป็นการตรวจทั่วไป ตามคู่มือการตรวจสถานประกอบกิจการ ของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานเพื่อให้คำแนะนำแก่นายจ้างในการปฏิบัติตามกฎหมาย โดยให้จัดทำแผนการตรวจในรอบหนึ่งเดือนประสานกับพนักงานตรวจแรงงาน ซึ่งเป็นข้าราชการสังกัดกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานและสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานเป็นการล่วงหน้าเพื่อมิให้เกิดความซ้ำซ้อนในการตรวจ ทั้งนี้ ขณะการตรวจแรงงานให้พนักงานตรวจแรงงานสังกัดส่วนราชการอื่นต้องตรวจสถานประกอบกิจการเฉพาะ ในเขตอำนาจของตนเท่านั้น โดยให้ติดบัตรประจำตัวพนักงานตรวจแรงงานทุกครั้งก่อนออกปฏิบัติงาน เมื่อได้ดำเนินการตรวจสถานประกอบกิจการแล้ว ให้พนักงานตรวจแรงงานซึ่งเป็นข้าราชการในสังกัดส่วนราชการอื่น ประสาน กับพนักงานตรวจแรงงานซึ่งเป็นข้าราชการสังกัดกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานและสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานเพื่อแจ้งผลการดำเนินการหรือร่วมดำเนินการในขั้นตอนต่อไปในกรณีที่นายจ้างยังปฏิบัติไม่ถูกต้อง ตามกฎหมาย และพนักงานตรวจแรงงานสังกัดส่วนราชการอื่นซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในเขตท้องที่ความรับผิดชอบใด สามารถประสานกับพนักงานตรวจแรงงานของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เพื่อแจ้งผลการดำเนินการหรือร่วมดำเนินการในขั้นตอนต่อไปในกรณีที่นายจ้างยังปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยสามารถประสานงานโดยตรงกับกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานได้ที่โทรศัพท์สายด่วน ๑๕๕๖

๓.๒.๒.๒ เมื่อมีคนต่างด้าวอยู่ในสถานที่เกิดเหตุ

หากได้ข้อเท็จจริงว่ามีคนงานต่างด้าวอยู่ในสถานที่ตามที่ได้รับแจ้งและมีเหตุอันควรสงสัยว่าคนต่างด้าวดังกล่าวทำงานในระหว่างเวลาที่เชื่อได้ว่ามีการทำงานก็อาจอาศัยอำนาจตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ เข้าทำการตรวจสอบเพื่อให้เป็นไปตาม พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ แต่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติจะต้องเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ และจะต้องมีบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ในการเข้าไปปฏิบัติการ ดังกล่าว โดยจะต้องแสดงบัตรประจำตัวเมื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องร้องขอ การตรวจสอบดังกล่าว เรียกว่าการตรวจสอบการทำงานของคนต่างด้าว ซึ่งต้องกระทำไปพร้อมๆ กับการหาพยานหลักฐานการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ และในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวยังถือว่าเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ตามคำสั่งกระทรวงแรงงานที่ ๗๕/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๑ อีกด้วย และสามารถประสานงานโดยตรงกับกรมการจัดหางานได้ที่โทรศัพท์สายด่วน ๑๖๙๔

๓.๒.๒.๓ เมื่อสถานที่เกิดเหตุเป็นสถานบริการ

เมื่อตรวจสอบพบว่า สถานที่เกิดเหตุเป็นสถานบริการ อาจใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติ สถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ มาตรา ๒๔ เข้าไปตรวจสอบสถานที่ดังกล่าวได้ โดยเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อหรือสงสัยว่า มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ในสถานบริการแห่งใด ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาอาญามีอำนาจเข้าไปตรวจภายในสถานบริการนั้นได้ไม่ว่าในเวลาใดๆ ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตรวจแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วยโดยสามารถ ประสานงานโดยตรงกับสถานีตำรวจในท้องที่นั้นๆ ได้

๓.๒.๒.๔ เมื่อสถานที่เกิดเหตุเป็นโรงแรม

เมื่อตรวจสอบพบว่าสถานที่เกิดเหตุเป็นโรงแรม อาจใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๔๕ เข้าทำการตรวจสอบโดยผู้ทำการตรวจสอบจะต้องเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๔ และจะต้องได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากนายทะเบียน ทั้งนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(๑) เข้าไปในโรงแรมในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตกเพื่อตรวจสอบใบอนุญาต ทะเบียนผู้พัก บัตรทะเบียนผู้พัก สภาพและลักษณะของโรงแรม หรือตรวจสอบห้องพัก ที่ว่าง หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของโรงแรมที่เปิดใช้ร่วมกันหรือเข้าไปในโรงแรมในเวลาทำการเพื่อตรวจสอบจำนวนและประวัติของพนักงานโรงแรม ทั้งนี้ เพื่อควบคุมให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) มีหนังสือเรียกผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม ผู้จัดการหรือเจ้าหน้าที่ของโรงแรมมาให้ถ้อยคำหรือชี้แจงหรือส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณาเมื่อได้เข้าไปและลงมือทำการตรวจ สอบตาม (๑) แล้ว ถ้ายังดำเนินการไม่เสร็จจะกระทำต่อไปในเวลากลางคืนหรือนอกเวลาทำการของโรงแรมนั้น ก็ได้ ทั้งนี้ เฉพาะในกรณีที่การตรวจสอบใกล้จะเสร็จสิ้นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่า หากเน้นเข้าในการตรวจสอบ จะมีการปกปิดหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงเอกสารหรือหลักฐานไปจากเดิม และสามารถประสานงานโดยตรงกับ กรมการปกครองได้ที่โทรศัพท์สายด่วน ๑๕๔๘

และในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวและหนังสือมอบหมาย จากนายทะเบียนแก่บุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง โดยในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ ดังกล่าวเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย

๓.๒.๒.๕ เมื่อสถานที่เกิดเหตุอยู่บนเรือไทยหรือเรือต่างประเทศ

เมื่อได้รับแจ้งว่ามีการกระทำผิดฐานค้ามนุษย์อยู่บนเรือ เจ้าหน้าที่ผู้รับแจ้งควรแจ้งหน่วยงานที่มีเรือซึ่งเป็นยานพาหนะที่สามารถออกไปตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ และหน่วยงานดังกล่าวจะต้องมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจค้นหรือตรวจสอบภายในเรือดังกล่าวด้วย หน่วยงานที่มีอำนาจและยานพาหนะที่สามารถตรวจสอบการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์และความผิดที่เกี่ยวข้องได้มีดังนี้

(ก) กองทัพเรือ

กองทัพเรือมีภารกิจและพื้นที่รับผิดชอบทางทะเล นอกจากการรักษาความมั่นคงของชาติ แล้ว ยังมีอำนาจหน้าที่ในการรักษากฎหมายในทะเลตามกฎหมายต่างๆ รวม ๒๔ ฉบับ เช่น พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ. ๒๕๙๐ มาตรา ๔ เมื่อปรากฏว่ามีการกระทำ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่า มีการกระทำเกี่ยวกับการนำข้าว หรือสินค้าอื่น หรือยาเสพติดออกไปนอก หรือเข้ามาในราชอาณาจักร หรือการที่คนต่างด้าวเข้ามาหรือนำคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักร ทั้งนี้ โดยทางทะเล ทางลำน้ำซึ่งติดต่อกับต่างประเทศ หรือทางลำน้ำซึ่งออกไปสู่ทะเลได้ หรือทำการประมงทางทะเลอันเป็น ความผิดต่อกฎหมายว่าด้วยการสำรวจและห้ามกักกันข้าว กฎหมายว่าด้วยการควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่นๆ ในภาวะคับขัน กฎหมายว่าด้วยการส่งออกปอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า กฎหมาย ว่าด้วยแร่ กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง หรือ

กฎหมายเกี่ยวกับการประมง ให้เจ้าหน้าที่ ทหารเรือมีอำนาจสืบสวนสอบสวนได้ และมีอำนาจทำการหรือสั่งให้ทำการเฉพาะเท่าที่จำเป็นดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจ ค้น และบังคับผู้ควบคุมเรือและคนประจำเรือให้เรือ หรือขนส่งของในเรือ เพื่อการตรวจค้น

(๒) จับเรือ และบังคับผู้ควบคุมเรือและคนประจำเรือให้พวงเรือ หรือให้ทำการอื่น เพื่อให้เรื่อนั้นไปยังที่ซึ่งสะดวกแก่การตรวจค้น การสอบสวน หรือการดำเนินคดี

(๓) ยึดเรือที่จับไว้จนกว่าจะมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ต้องหาหรือจนกว่าศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นในกรณีที่ฟ้องผู้ต้องหา

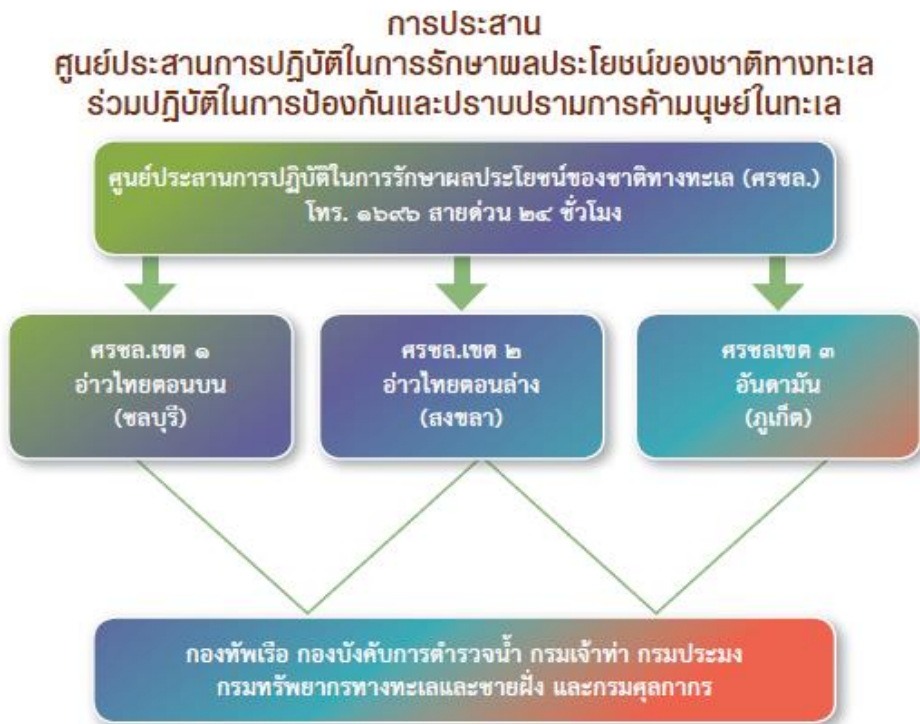
(๔) จับและควบคุมผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดไว้ได้ไม่เกิน ๗ วัน เมื่อพ้นกำหนดต้องปล่อยหรือส่งตัวให้พนักงานสอบสวนพร้อมด้วยสำนวนการสอบสวนเท่าที่ทำไว้

นอกจากอำนาจหน้าที่ดังกล่าวแล้ว กองทัพเรือยังมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.๒๕๕๖ พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ.๒๕๘๑ พระราชกำหนดการบริหาร จัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๖๑ และพระราชบัญญัติ ศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๙ เป็นต้น เจ้าหน้าที่ทหารเรือจึงเป็นทั้ง พนักงานเจ้าท่า พนักงานศุลกากร พนักงานประมง พนักงานตรวจแรงงาน และเป็นเจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ ตามกฎหมายอื่นๆ ในขณะเดียวกัน รวมทั้งมีสิทธิในการ ขึ้นตรวจเรือในเขตเศรษฐกิจจำเพาะและทะเลหลวง ในกรณีมีเหตุอันควรสงสัย ๕ กรณี และสิทธิในการไล่ ตามติดพันเรือต่างชาติออกไปในเขตเศรษฐกิจจำเพาะและ ทะเลหลวง ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วย กฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒ ดังนั้นในการปฏิบัติการที่เกี่ยวข้อง กับการปราบปรามการกระทำผิดตามกฎหมาย ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะกรณีที่ต้องมีการปฏิบัติการในทะเลเจ้าหน้าที่ทหารเรือจึง สามารถใช้อำนาจที่มีอยู่ตามกฎหมายต่างๆ ปฏิบัติการได้ทั้งการปฏิบัติโดยลำพังหรือปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงาน อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนต่างๆ ตั้งแต่การรับแจ้งเหตุการณ์ตรวจสอบข้อเท็จจริง การเข้าช่วยเหลือ ตรวจค้น จับกุม ตามแต่สถานการณ์ โดยกองทัพเรือมีพร้อมทั้ง ด้านองค์วัตถุและองค์บุคคลในการปฏิบัติการในทะเล

นอกจากนั้นแล้ว กองทัพเรือยังเป็นศูนย์กลางการปฏิบัติของศูนย์ประสานการ ปฏิบัติ ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) ซึ่งมีหน่วยงานหลักที่มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานอยู่ใน ทะเลอีก ๕ หน่วย ได้แก่ กองบังคับการตำรวจน้ำ กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า กรมประมง และกรมทรัพยากร ทางทะเลและชายฝั่งเป็นเครือข่ายในการรักษาผลประโยชน์ของชาติในทะเลซึ่งรวมถึงการป้องกันและ ปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายทางทะเล ศรชล. จึงเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการประสานการปฏิบัติในการ ปราบปราม การค้ามนุษย์ในทะเลโดย ศรชล. มีพื้นที่รับผิดชอบทางทะเลของไทยทั้งหมดแบ่งเป็น ศรชล.เขต ๑ รับผิดชอบ พื้นที่อ่าวไทยตอนบน ศรชล.เขต ๒ รับผิดชอบอ่าวไทยตอนล่างและ ศรชล.เขต ๓ รับผิดชอบด้าน ทะเลอันดามัน สามารถประสานงานโดยตรงกับกองทัพเรือ/ศรชล. ได้ที่โทรศัพท์สายด่วน หมายเลข ๑๖๙๖ ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

การประสาน ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ร่วมปฏิบัติในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในทะเล

(ข) กองบังคับการตำรวจน้ำ

ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดให้กองบังคับการตำรวจน้ำเป็นหน่วยงานสังกัดกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง มีอำนาจหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทั่วราชอาณาจักร ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดทางอาญาในเขตน่านน้ำไทย ท่าเรือชายฝั่งทะเล ซึ่งเป็นอาณาเขตของประเทศไทย รวมทั้งเขตเศรษฐกิจจำเพาะและในทะเลหลวงเฉพาะเรือไทย และความผิดอื่นที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย โดยถือปฏิบัติในพื้นที่รับผิดชอบตามหน้าที่คือ พื้นที่ในทะเลอาณาเขต ๑๒ ไมล์ทะเลจากเส้นฐาน และพื้นที่ในทะเลเขตต่อเนื่องอีก ๑๒ ไมล์ทะเล รวมทั้งพื้นที่ในแม่น้ำใกล้ฝั่งทะเล และพื้นที่ตามลำแม่น้ำโขงโดยมี เรือตรวจการณ์เป็นยานพาหนะในการออกตรวจทางทะเลและแม่น้ำ สามารถประสานงานโดยตรงกับตำรวจน้ำได้ที่ โทรศัพท์สายด่วน หมายเลข ๐-๒๓๘๔-๒๓๔๒

นอกจากนี้อธิบดีกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี (หรือกรมเจ้าท่า) ได้มอบอำนาจ ให้ตำรวจน้ำมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) สั่งห้ามหรือจำกัดมิให้เรือรับจ้างในเขตใดๆ เมื่อเห็นว่า การเดินเรือรับจ้างนั้นจะเป็นเหตุให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย หรือเกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน (มาตรา ๕ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๕๕๖)

(๒) การฝ่าฝืนตามข้อ (๑) จะสั่งงดการเดินเรือ หรือยึดใบอนุญาตชั่วคราวได้ไม่เกิน ๖ เดือน (มาตรา ๗ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๕๕๖)

(๓) สั่งยึดใบอนุญาตใช้เรือไว้มีกำหนดไม่เกิน ๕ เดือน หากฝ่าฝืนใช้เรือที่ไม่มีใบอนุญาตใช้เรือ หรือใบอนุญาตใช้เรือสิ้นอายุ หรือผิดไปจากเขตการเดินเรือ (มาตรา ๙ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๕๕๖)

(๔) เมื่อมีเหตุจำเป็นเพื่อความปลอดภัยแก่การเดินเรือให้มีอำนาจประกาศกำหนดเส้นทางเดินเรือในแม่น้ำลำคลองเป็นการชั่วคราว หากฝ่าฝืนมีอำนาจให้ยึดประกาศนียบัตรควบคุมเรือได้ (มาตรา ๕๒ ทวิ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๕๕๖)

(๕) ยึดใบอนุญาต หรือประกาศนียบัตรของผู้ที่ฝ่าฝืนในเรื่องความเร็วเรือเกินอัตราที่เจ้าท่ากำหนด (มาตรา ๑๐๑ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๕๕๖)

(๖) มีอำนาจออกคำสั่งห้ามใช้เรือที่มีสภาพไม่ปลอดภัย หรือไม่เหมาะสมกับการใช้งาน จนกว่าจะแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้เรียบร้อย (มาตรา ๑๓๙ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๕๕๖)

(๗) มีอำนาจขึ้นไปตรวจตราเรือทุกลำเพื่อความปลอดภัยถูกต้อง (มาตรา ๑๕๘ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๕๕๖)

(๘) มีอำนาจสั่งพักใบอนุญาตใช้เรือสำหรับเรือไทยที่ได้รับอนุญาตแล้วมีอุปกรณ์การเดินเรือที่ไม่ถูกต้องครบถ้วน (มาตรา ๑๖๐ วรรคแรกและวรรคสอง พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๕๕๖)

(๙) สั่งห้ามเรือโดยสาร หรือเรือบรรทุกสินค้าโดยสารที่มีสภาพไม่ปลอดภัยต่อคนโดยสารหรือไม่เหมาะสมกับการใช้งาน (มาตรา ๑๗๐ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๕๕๖)

(๑๐) สั่งกักเรือลำใดที่บรรทุกเกินกว่าเส้นแวงที่กำหนดในใบสำคัญการตรวจเรือ จนกว่าจะดำเนินการให้เรียบร้อย (มาตรา ๑๗๖ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๕๕๖)

(๑๑) ออกคำสั่งงดใช้ใบอนุญาตหรือใบประกาศนียบัตร กรณีผู้ได้รับหย่อนความสามารถหรือประพฤติตนไม่สมควรแก่หน้าที่ (มาตรา ๒๙๑ พระราชบัญญัติการเดินเรือ ในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๕๕๖)

การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ในเรือประมง และกิจการต่อเนื่องเป็นงานหลักงานหนึ่งของกองบังคับการตำรวจน้ำ โดยอาศัยอำนาจดังกล่าวข้างต้นในการตรวจเรือประมงและเรือประเภทต่างๆ ซึ่งถ้าพบการกระทำความผิดอันเกี่ยวกับความผิดทางอาญาในเขตน่านน้ำไทย ทำเรือชายฝั่งทะเลซึ่งเป็นอาณาเขตของประเทศไทย รวมทั้งเขตเศรษฐกิจจำเพาะ และในทะเลหลวง ก็สามารถดำเนินการบังคับใช้กฎหมายได้ในทันที

(ค) กรมเจ้าท่า

กรมเจ้าท่าเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคม มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุม กำกับ ดูแล ด้านความปลอดภัยต่อการสัญจรทางน้ำและระบบการขนส่งทางน้ำของประเทศในภาพรวม มีเครื่องมือหรือ กลไกในการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่โดยใช้อำนาจกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบทั้งสิ้น ๑๑ ฉบับ ทั้งนี้ กฎหมายที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ในด้านการบังคับใช้แรงงานและบริการในเรือประมง ได้แก่ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๕๕๖ และพระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ. ๒๕๘๑ ซึ่งกฎหมายได้ให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่เจ้าท่าคนใดก็ดี หรือผู้ที่ได้รับมอบ อำนาจจากเจ้าท่ามีอำนาจในการขึ้นตรวจเรือได้ทุกลำที่อยู่ในราชอาณาจักรไทย เพื่อให้ทราบว่าได้มีการละเมิดต่อข้อบังคับในพระราชบัญญัตินี้หรือไม่

การขึ้นตรวจเรือของพนักงานเจ้าหน้าที่ สามารถดำเนินการตรวจสอบทั้งบุคคลและยานพาหนะเพื่อให้ทราบว่าได้ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ เช่น การตรวจประกาศบัตรผู้ควบคุมเรือ การตรวจเอกสารประจำเรือ การตรวจหนังสือคนประจำเรือ การตรวจสภาพความปลอดภัยของตัวเรือและ อุปกรณ์ความปลอดภัยภายในเรือ เป็นต้น

ในกรณีมีการตรวจตราจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ในเรือประมงนั้น กรมเจ้าท่า สามารถเป็นหน่วยงานสนับสนุนข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเรือ และบุคคลประจำเรือ และเจ้าของเรือได้ เพื่อจัดเป็น ประโยชน์ต่อการสืบสวนสอบสวน รวบรวมเอกสารหลักฐานในการดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิด โดยประสาน การติดต่อกับหน่วยงานเจ้าท่า ทั้งในส่วนภูมิภาคและส่วนกลางได้ที่โทรศัพท์สายด่วนหมายเลข ๑๑๙๔

(ง) กรมประมง

ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการออกตรวจตราจับกุมผู้กระทำความผิดตาม กฎหมายว่าด้วยการประมง ส่วนใหญ่จะเป็นการตรวจตราในน่านน้ำภายในทะเลอาณาเขตของประเทศไทย คือ ๑๒ ไมล์ทะเลนับจากเส้นฐานที่ใช้กำหนดในการวัดทะเลอาณาเขตตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วย ทะเล เนื่องจากความผิดตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประมงจะเกี่ยวข้องกับพื้นที่ห้ามทำการประมง ซึ่งมีอยู่ภายในบริเวณทะเลอาณาเขต ในบางกรณีเขตพื้นที่ห้ามทำการประมงอาจอยู่ห่างไกลออกไปจากแนว ทะเลอาณาเขต เช่น แนวเขตห้ามทำการประมงในฤดูที่สัตว์น้ำมีไข่ วางไข่ และเลี้ยงตัวในวัยอ่อน ในบางส่วนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และสุราษฎร์ธานี ประมาณ ๕๐ ไมล์ทะเล บริเวณหลังเกาะสมุย เกาะพะงัน จังหวัด สุราษฎร์ธานี แต่ก็อยู่ภายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย (ภายในเขต ๒๐๐ ไมล์ทะเลนับจากเส้นฐาน)

ซึ่งประเทศไทยในฐานะรัฐชายฝั่งย่อมมีสิทธิอธิปไตย (Sovereign Right) ในการดูแล และปกป้องการแสวงหา ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ดังนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายประมง จึงมีอำนาจในการตรวจสอบการทำการประมงของเรือประมงในบริเวณดังกล่าวได้ด้วย

เนื่องจากความผิดตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประมง เป็นความผิดที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติที่อยู่ภายในน่านน้ำซึ่งเป็นที่จับสัตว์น้ำ หรือเขตการประมงของประเทศไทย ดังนั้น อำนาจในการจับกุมของพนักงานเจ้าหน้าที่จึงอยู่ภายในเขตดังกล่าวเท่านั้น มิได้มีอำนาจออกไปทำการจับกุมนอกน่านน้ำหรือในเขตทะเลหลวง (High Sea) แต่ประการใด เว้นแต่เป็นกรณีที่อยู่ระหว่างการไล่ติดตามจับกุม

ผู้กระทำ ความผิด (Hot pursuit) ซึ่งความผิดได้เกิดขึ้นก่อนหน้าแล้วในเวลาน้ำที่รัฐชายฝั่งมีอำนาจจับกุมเท่านั้น

การตรวจตราจับกุมผู้กระทำความผิด พนักงานเจ้าหน้าที่ของกรมประมงมีอำนาจหน้าที่จับกุมเฉพาะตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ และตามพระราชบัญญัติฉบับอื่นๆ ที่มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของกรมประมงเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายเท่านั้น อย่างไรก็ตามพนักงานเจ้าหน้าที่ของกรมประมงมิได้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์โดยตรง เช่น พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๖๑ ดังนั้น หากมีการพบการกระทำความผิดดังกล่าวเกิดขึ้น พนักงานเจ้าหน้าที่ของกรมประมงก็ไม่สามารถจับกุมผู้กระทำความผิดได้ และไม่สามารถกักเรือประมงไว้ได้หากเรือประมงลำดังกล่าวมิได้มีการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการประมง จึงต้องอาศัยพนักงานเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่นซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายดำเนินการ

การเข้าตรวจเรือ พนักงานเจ้าหน้าที่ของกรมประมงจะใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ. ๒๔๘๑ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๕๕๖ เพื่อตรวจสอบเอกสารเกี่ยวกับเรือต่างๆ เช่น ใบทะเบียนเรือ ใบอนุญาตให้ใช้เรือ ใบอนุญาตของผู้ควบคุมเรือ ตามที่ได้รับมอบอำนาจจากเจ้าท่าตลอดจน จะใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ในการตรวจสอบใบอนุญาต (ใบอนุญาตให้ใช้เครื่องมือทำการประมง) ว่าได้รับอนุญาตถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ มีการระบุบุคคลผู้มีสิทธิใช้เครื่องมือทำการประมงอยู่ในใบอนุญาตถูกต้องหรือไม่เท่านั้น โดยสามารถประสานงานโดยตรงกับสำนักงานประมงประจำจังหวัดนั้นๆ หรือสำนักบริหารจัดการด้านการประมง ได้ที่โทรศัพท์หมายเลข ๐๒-๕๖๑ ๓๖๙๑

ในส่วนของการตรวจบุคคลพนักงานเจ้าหน้าที่ของกรมประมงมิได้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องนี้โดยตรง และไม่มีกฎหมายให้อำนาจในการตรวจสอบในเรื่องใดๆ ได้เพียงแต่ใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในการตรวจค้นบุคคลในเบื้องต้นได้เท่านั้น

นอกจากนี้ยังมีสถานที่ตามกฎหมายอื่นซึ่งในการตรวจค้นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติต้องนำกฎหมาย เหล่านั้นมาใช้ในการตรวจสอบสถานที่ เช่น หอพัก ก็ต้องอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. ๒๕๐๗ เป็นต้น

๓.๓ การวางแผนและจัดทีมเข้าปฏิบัติหรือเข้าทำการตรวจค้น

เมื่อทราบสถานที่เกิดเหตุและกฎหมายที่จะใช้เข้าทำการตรวจสอบหรือตรวจค้นแล้ว ก่อนเข้าดำเนินการ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติจะต้องคำนึงถึงข้อมูลต่างๆ เพื่อให้พิจารณาด้วยดังนี้

(๑) มีผู้เสียหายที่ต้องการให้ช่วยเหลืออยู่ในที่เกิดเหตุจำนวนมากน้อยเพียงใด หลังจากการช่วยเหลือแล้ว จะดำเนินการกับผู้เสียหายอย่างไร นำไปไว้ ณ ที่ใด

(๒) มีผู้ต้องสงสัยอยู่จำนวนเท่าใด และจะต้องใช้เจ้าหน้าที่มากเท่าใดจึงจะสามารถควบคุมผู้ต้องสงสัยได้อย่างปลอดภัย และควรนำตัวผู้ต้องสงสัยไปไว้ที่ใดหลังการจับกุม

(๓) นอกจากผู้เสียหายและผู้ต้องหายอยู่ในสถานที่เกิดเหตุแล้ว ยังมีบุคคลอื่นอีกหรือไม่ เช่น ลูกค้าที่มาซื้อบริการทางเพศ คนงานถูกต้องตามกฎหมาย สมาชิกครอบครัว ฯลฯ หากมีให้พิจารณาว่าควรทำอย่างไรกับบุคคลเหล่านั้น

(๔) มีข้อมูลบ่งชี้ว่า มีผู้เสียหายเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บหรือไม่ หากมีให้พิจารณาเหตุผลว่า สมควรหรือไม่ที่จะต้องนำเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ไปด้วย

(๕) ให้พิจารณาจัดหาล่าม หากผู้เสียหายหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นบุคคลต่างด้าว

(๖) บุคคลอื่นๆ เช่น นักสังคมสงเคราะห์ ตัวแทนหน่วยงานเอกชน ภาคประชาสังคม ฯลฯ อาจร่วมไปด้วย กรณีที่อาจต้องคัดแยกผู้เสียหายในที่เกิดเหตุ

(๗) กำหนดช่องทางที่ดีที่สุดในการเข้าไปยังสถานที่ดังกล่าว (๔) หากจำเป็นให้จัดชุดแนวป้องกันและชุดปฏิบัติชุดแรกในเวลาเดียวกัน

(๘) กำหนดหน้าที่ของผู้ที่เข้าไปปฏิบัติชัดเจน เช่น จัดให้มีผู้รับผิดชอบปิดเส้นทางเข้าออก ผู้รับผิดชอบควบคุมผู้ต้องสงสัยและดูแลผู้เสียหาย ผู้รับผิดชอบถ่ายภาพและถ่ายวิดีโอ เป็นต้น หากมีหลายหน่วย ควรให้หัวหน้าหน่วยที่รับผิดชอบตามกฎหมายหรือผู้รับผิดชอบตามหมายค้นเป็นหัวหน้าผู้สั่งการ

๓.๔ ความเสี่ยงและการบริหารจัดการความเสี่ยงในการเข้าปฏิบัติการหรือเข้าทำการตรวจค้น ควรพิจารณาดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณามีข้อมูลอะไรบ้างที่บอกลถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น

(๒) ผู้ต้องสงสัย มีจำนวนเท่าใด และมีพฤติกรรมหรือประวัติในการถูกดำเนินคดีและการใช้อาวุธใดหรือไม่

(๓) ผู้เสียหาย มีจำนวนเท่าใดและมีท่าทางว่าจะตื่นตระหนกหรือไม่

(๔) สถานที่เกิดเหตุ มีสิ่งใดที่เป็นอันตรายหรือไม่

(๕) จะมีวิธีบริหารจัดการความเสี่ยงที่เกิดขึ้นอย่างไร

๓.๕ เครื่องมือและอุปกรณ์ในการเข้าปฏิบัติหรือเข้าทำการตรวจค้นควรพิจารณาดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาถึงเครื่องมือรักษาความปลอดภัย เช่น อาวุธปืน เสื้อเกราะ กุญแจมือ สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ

(๒) พาหนะ กำลังพล จะเดินทางไปยังสถานที่นั้น และการเคลื่อนย้ายผู้ต้องหาและผู้เสียหายออกจากสถานที่ที่เข้าตรวจค้นจับกุม กรณีมีจำนวนมากจะใช้พาหนะใด

(๓) อุปกรณ์ถ่ายภาพ กล้องวิดีโอ รวมถึงกล้องถ่ายภาพ

(๔) เครื่องมือในการตรวจค้นไฟฉาย ไฟฟ้าเดินทาง ไซควง เอกสารบันทึกการตรวจค้น ปากกา

(๕) การติดต่อสื่อสาร เจ้าหน้าที่จะติดต่อสื่อสารกันอย่างไร ใช้เสียง วิทยูหรือโทรศัพท์เคลื่อนที่

(๖) การแต่งกายควรมีสัญลักษณ์เพื่อสามารถบอกฝ่ายได้

๔. การเข้าช่วยเหลือ/ตรวจค้นจับกุม

ควรพิจารณาประเด็นต่างๆ ต่อไปนี้

(๑) ก่อนเข้าไปปฏิบัติ หัวหน้าชุดควบคุมการปฏิบัติควรประชุมชี้แจงการปฏิบัติและตรวจสอบความพร้อมเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติ

(๒) กำชับเจ้าหน้าที่ชุดที่เข้าไปปฏิบัติชุดแรก ให้มีกล้องถ่ายวิดีโอ และกล้องถ่ายภาพ บันทึกภาพสถานที่เกิดเหตุในโอกาสแรกที่สามารถกระทำได้

(๓) ตรวจสอบการแต่งกายของชุดปฏิบัติว่ามีสัญลักษณ์ของหน่วยปฏิบัติการเพื่อเป็นการบอกฝ่ายและป้องกันความสับสน

(๔) ควบคุมสถานที่เกิดเหตุในพื้นที่ที่ทำได้

(๕) ให้แน่ใจว่าชุดปฏิบัติทราบตำแหน่งของผู้ต้องสงสัย และกักตัวไว้ในพื้นที่ที่ทำได้เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ต้องสงสัยทิ้งหรือทำลายสิ่งใดที่ครอบครองอยู่และเพื่อป้องกันความเสี่ยงต่ออันตรายของบุคคล และตัดการสื่อสารระหว่างผู้ต้องสงสัยกับบุคคลอื่น รวมทั้งผู้ต้องสงสัยด้วยตนเอง หากจำเป็นให้ใช้เครื่องพันธนาการ

(๖) หากผู้เสียหาย ผู้ต้องสงสัย เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใด ได้รับบาดเจ็บจากการปฏิบัติ หรือเจ็บป่วยอย่างเห็นได้ชัด และต้องการความช่วยเหลือทางการแพทย์ทันที ให้จัดหาการรักษาพยาบาลทันทีที่ทำได้ ทั้งในสถานที่เกิดเหตุ หรือเคลื่อนย้ายไปยังโรงพยาบาล

(๗) พยายามหาสถานที่ที่ปลอดภัยเพื่อแยกผู้เสียหายได้ส่วนหนึ่ง มอบผู้รับผิดชอบดูแลผู้เสียหายและให้คิดเสมอว่าผู้เสียหายอาจตื่นตระหนก หรืออาจมีปฏิกิริยาต่อต้าน ให้พยายามทำความเข้าใจและกันผู้เสียหายออกจากผู้ต้องสงสัยเพื่อที่จะได้ไม่ถูกผู้ต้องสงสัยข่มขู่ได้ ทั้งทางสายตาและวาจา

(๘) เมื่อจับกุมผู้ต้องสงสัย และสามารถควบคุมสถานที่เกิดเหตุได้แล้ว ให้นำล่าม นักสังคมสงเคราะห์ หรือเจ้าหน้าที่เอกชน ภาคประชาสังคม (ถ้ามี) เข้ามายังสถานที่นั้น เพื่ออธิบายถึงสถานการณ์และสร้างความมั่นใจให้ผู้เสียหาย

(๙) มอบให้ผู้รับผิดชอบนำผู้เสียหายชี้ทรัพย์สินส่วนตัว จัดทำแผนที่สังเขปคร่าวๆ และก่อนเคลื่อนย้ายทรัพย์สินให้ถ่ายภาพและวิดีโอประกอบ เพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน

(๑๐) ควรย้ายผู้เสียหายออกไปจากสถานที่นั้น และนำไปไว้ยังที่ปลอดภัย เช่น สถานีตำรวจ บ้านพัก ผูกเชน โรงพยาบาล เป็นต้น

(๑๑) หากมีบุคคลอื่นอยู่ด้วย เช่น ลูกค้า หรือคนงานถูกต้องตามกฎหมาย ให้หารายละเอียดและย้ายออกจากสถานที่เกิดเหตุในพื้นที่ที่ทำได้

(๑๒) เมื่อควบคุมผู้ต้องสงสัยและเคลื่อนย้ายผู้เสียหายไว้ในที่ปลอดภัยแล้ว ให้ตรวจค้นสถานที่เกิดเหตุโดยละเอียด รวมทั้งยานพาหนะที่เกี่ยวข้อง เพื่อเก็บพยานหลักฐานอย่างซ้่าๆ ไม่ต้องรีบร้อน เพื่อการตรวจค้นจะทำได้อย่างสมบูรณ์ โดยแบ่งความรับผิดชอบตามที่กำหนดไว้ ชุดหนึ่งตรวจค้น ชุดหนึ่งบันทึกข้อมูล ชุดหนึ่งเก็บหลักฐาน

(๑๓) ก่อนเริ่มการตรวจค้น แจ้งผู้ต้องสงสัยให้ทราบดังนี้

- อำนาจในการตรวจค้นครั้งนี้
- หากใช้หมายศาลในการตรวจค้น ให้แสดงให้ผู้รับผิดชอบสถานที่ทราบ
- ในการตรวจค้นควรมีผู้รับผิดชอบสถานที่ร่วมเป็นพยานในการตรวจค้นและถ่ายภาพ และถ่ายวิดีโอไว้โดยตลอด

(๑๔) ระหว่างการตรวจค้น หัวหน้าผู้ตรวจค้นหรืออาจมอบความรับผิดชอบแก่ผู้หนึ่งผู้ใดเป็นผู้รวบรวมพยานหลักฐาน จดรายละเอียด เพื่อพิจารณาพยานหลักฐาน ข้อกล่าวหาที่จะดำเนินคดีกับผู้ถูกจับ และจัดทำบันทึกการจับ

(๑๕) ให้พิจารณาเก็บสิ่งของทุกชิ้นที่คิดว่าอาจใช้เป็นหลักฐานพยานที่เกี่ยวข้องกับคดีและสามารถยืนยัน การกระทำผิดหรือหลักฐานที่ได้แจ้งการกระทำผิดได้ หากไม่แน่ใจให้เก็บสิ่งนั้นไว้ก่อนแล้วให้พนักงานสอบสวน คืบในภายหลัง

(๑๖) จัดทำบัญชีรายการสิ่งของทั่วไป และสิ่งของที่ใช้เป็นพยานหลักฐาน หากมีสิ่งของ และเอกสารเป็นจำนวนมากให้หากล่องมาพนักแล้วให้เจ้าหน้าที่และผู้รับผิดชอบสถานที่ลงลายมือชื่อกำกับพร้อมถ่ายภาพและวิดีโอไว้เป็นหลักฐานเพื่อนำไปตรวจสอบในภายหลัง

๔.๑ การตรวจค้นและตรวจสอบบุคคล

หลังจากควบคุมผู้ต้องสงสัยและแยกผู้เสียหายไว้ในที่ปลอดภัยแล้ว ควรมีการตรวจค้นและตรวจสอบตัวบุคคลโดยละเอียด ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การตรวจค้นบุคคล มี ๓ กรณี คือ

(๑) การค้นบุคคลในที่สาธารณะสถาน ตามมาตรา ๙๓ บัญญัติไว้ว่า ห้ามมิให้ค้นตัวบุคคลในสาธารณะสถาน เว้นแต่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้น เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่า บุคคลนั้นมีสิ่งของไว้ในครอบครอง เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือซึ่งมีไว้เป็นความผิด

(๒) การค้นตัวบุคคลอยู่ในที่รโหฐาน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๐๐ วรรคสอง เป็นการตรวจค้นบุคคลเนื่องจากการค้นในที่รโหฐาน และมีบุคคลขัดขวางการตรวจค้นโดยมีเหตุอันควร สงสัยว่า บุคคลนั้นนำสิ่งของที่ต้องการพบชุกซ่อนในร่างกาย เจ้าพนักงานผู้ทำการตรวจค้นมีอำนาจค้นตัวบุคคล ดังกล่าว และหากพบสิ่งของนั้นก็ยึดไว้เป็นพยานหลักฐานได้

(๓) การค้นตัวผู้ต้องหา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๙๕ เป็นการตรวจค้นกรณีมีการจับตัวผู้ต้องหาแล้ว เจ้าพนักงานผู้จับหรือผู้รับตัวผู้ถูกจับ มีอำนาจค้นตัวผู้ต้องหาและยึดสิ่งของต่างๆ ไว้เป็นพยานหลักฐานได้

การตรวจค้นบุคคลจักต้องกระทำโดยความสุภาพ หากเป็นการค้นผู้หญิง ต้องให้หญิงอื่นเป็นผู้ค้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๙๕ วรรคสอง

นอกจากอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้ว พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ยังให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจค้นบุคคล ซึ่งมีเหตุอันควรเชื่อ

ได้ว่าเป็นผู้เสียหายจากการกระทำผิดฐานค้ำมนุษย์เมื่อนั้นยินยอม แต่ถ้าผู้นั้นเป็นหญิง จะต้องให้หญิงอื่นเป็นผู้ตรวจค้นเช่นเดียวกัน

นอกจากการตรวจค้นตัวบุคคลแล้ว เจ้าพนักงานผู้ทำการตรวจค้นควรตรวจค้นยานพาหนะที่จอดไว้บริเวณสถานที่เข้าทำการตรวจค้นด้วย มาตรา ๒๗ (๓) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจค้นยานพาหนะใดๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีพยานหลักฐาน หรือบุคคลที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการกระทำผิดฐานค้ำมนุษย์อยู่ในยานพาหนะนั้น

สำหรับการตรวจค้นโดยอาศัยอำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วย (มาตรา ๒๘)

ในการตรวจค้นสถานที่และบุคคล เจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติจะต้องมีการตรวจสอบตัวบุคคลกับหลักฐานต่างๆ เช่น บัตรประจำตัวประชาชน หนังสือเดินทาง ใบอนุญาตขับขี่ ฯลฯ เพื่อสามารถยืนยันตัวบุคคลที่พบในสถานที่ ดังกล่าว แต่ถ้าบุคคลดังกล่าวไม่มีหลักฐานที่สามารถยืนยันตัวบุคคลได้ หากเป็นคนไทยให้ตรวจสอบกับข้อมูล ทะเบียนราษฎรโดยการชกถามรายละเอียดของบุคคลดังกล่าว เช่น วัน/เดือน/ปีเกิด ชื่อบิดามารดา หรือเปรียบเทียบกับรูปถ่ายในบัตรประจำตัวประชาชน เป็นต้น แต่ถ้าบุคคลดังกล่าวเป็นบุคคลต่างด้าวให้ตรวจสอบเอกสารเกี่ยวกับการเข้าเมือง การอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรและการอนุญาตทำงาน ปรากฏรายละเอียดดังนี้

๔.๑.๑ การตรวจสอบการเข้าเมือง ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒

(๑) แนวทางการตรวจสอบหนังสือเดินทาง

- สอบถามชื่อ นามสกุล วันเดือนปีเกิด ว่าตรงกับที่ระบุในหนังสือเดินทางหรือไม่
- ประเมินอายุคนต่างด้าวกับอายุที่แจ้งอยู่ในหนังสือเดินทางว่าต่างกันหรือไม่
- ดูภาพถ่าย เปรียบเทียบความสูง
- ดูการแก้ไขเปลี่ยนแปลงภาพถ่าย
- ดูวันหมดอายุของหนังสือเดินทาง
- ดูลายมือชื่อโดยให้เขียนลายมือชื่อแล้วเปรียบเทียบกับลายมือชื่อในหนังสือเดินทาง
- ฟังจากภาษาที่คนต่างด้าวใช้

ถ้าไม่มีหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง ให้ดำเนินคดีตามมาตรา ๑๑, ๑๕, ๖๒ หรือ ๘๑ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒

(๒) แนวทางการตรวจรอยตราประทับการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร

- ดูว่าผ่านการตรวจและประทับตราการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรไทยจากเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองในหนังสือเดินทางนั้นหรือไม่ (ตราประทับรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าซึ่งจะระบุ วันที่เดินทาง

เข้าและวันที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร) ถ้าไม่มีต้องดำเนินการคดีตามมาตรา ๑๑, ๑๕, ๖๒ หรือ ๘๑ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒

- ตรวจสอบวันอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรว่าสิ้นสุดหรือไม่ถ้าการอนุญาตสิ้นสุดแล้ว ต้องดำเนินการคดีตามมาตรา ๘๑ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒

๔.๑.๒. การตรวจสอบการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรและการอนุญาตให้ทำงาน

(๑) รายละเอียดการตรวจแบบรับรองรายการทะเบียนประวัติของคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ (แบบ ทร. ๓๘/๑)

- ให้สังเกตหมายเลขประจำตัวคนต่างด้าวและชื่อคนต่างด้าวในแบบ ทร.๓๘/๑ ต้องตรงกับใบเสร็จรับเงิน

- เปรียบเทียบส่วนสูงที่ปรากฏอยู่บนรูปใบหน้าของคนต่างด้าวในแบบ ทร.๓๘/๑ กับส่วนสูงของคนต่างด้าวว่าสอดคล้องกันหรือไม่

- ตรวจสอบอายุของเอกสารกรณีเลยกำหนดควบคุมคู่กับใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมใบอนุญาตทำงาน

(๒) ใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมใบอนุญาตทำงาน (ฉบับจริง)

- วัน/เดือน/ปี ต้องสอดคล้องกับแบบ ทร.๓๘/๑

- หมายเลขประจำตัวคนต่างด้าวในใบเสร็จรับเงินต้องตรงกับใบ ทร.๓๘/๑

- ชื่อคนต่างด้าว ต้องสอดคล้องกับแบบ ทร.๓๘/๑

- อายุของการอนุญาตต้องสอดคล้องกับแบบ ทร.๓๘/๑

(๓) ใบอนุญาตเดินทางออกนอกเขตควบคุมบุคคลพื้นที่สูง

- รูปใบหน้า

- ชื่อ สกุล

- สถานที่ไปดำเนินการ

- ตราประทับอำเภอ/จังหวัดผู้อนุญาต

- ระยะเวลาการอนุญาต/วันหมดอายุ

(๔) ใบอนุญาตทำงาน

- หมายเลขประจำตัวคนต่างด้าว

- ชื่อคนต่างด้าว

- รูปใบหน้า

- นายจ้าง/สถานที่ทำงาน

- อายุใบอนุญาต/วันหมดอายุ

- รายการเปลี่ยน หรือเพิ่มท้องที่ หรือสถานที่ทำงาน

๔.๑.๓ การตรวจสอบเบื้องต้นสำหรับใบอนุญาตทำงานและบัตรประจำตัวคนต่างด้าว ๓ สัญชาติ (พม่า ลาว กัมพูชา) บัตรสีชมพู, สีเขียว หรือสีอื่น ๆ

ซึ่งในปัจจุบันมีการยกเลิกการใช้บัตรดังกล่าวแล้ว แต่ทั้งนี้หากตรวจพบควรตรวจสอบเบื้องต้น
ดังนี้

- วันหมดอายุใบอนุญาตทำงาน
- วันหมดอายุบัตรประจำตัวคนต่างด้าว
- วันเดือนปีที่ออกใบเสร็จรับเงิน
- ระยะเวลาการอนุญาตให้ทำงาน
- อายุระยะเวลาของการใช้ใบ ทร.๓๘/๑
- หนังสือเดินทาง (ถ้ามี)

กรณีบัตรอย่างใดอย่างหนึ่งหมดอายุหรือบัตรทั้งสองอย่างหมดอายุให้พิจารณาตรวจสอบใบเสร็จ รับเงิน
คู่กับใบ ทร.๓๘/๑ เช่นเดียวกับการตรวจคนต่างด้าวทั่วไป

๔.๒ การตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุ

เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติสามารถควบคุมพื้นที่เกิดเหตุได้แล้ว สิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในการปฏิบัติเมื่อพบว่า
มีการกระทำผิดฐานค้ามนุษย์คือ การรวบรวมพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุ ซึ่งการจะใช้สิ่งของหรือเอกสารใด
เพื่อจะใช้เป็นพยานหลักฐานนั้นเบื้องต้นควรทราบก่อนว่า การกระทำผิดฐานค้ามนุษย์ที่ตรวจพบมีลักษณะเป็น
การกระทำผิดในรูปแบบใด ทั้งนี้ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้แบ่ง
ลักษณะของการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการค้ามนุษย์ไว้ ๘ รูปแบบ ได้แก่

๑. การแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี

๒. การผลิตหรือเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก

๓. การแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น

๔. การเอาคนลงเป็นทาส

๕. การนำคนมาขอตาน

๖. การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ ซึ่งกฎหมายให้คำนิยามว่า การข่มขืนใจให้ทำงานหรือให้บริการ โดย
ทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของบุคคลนั้นเองหรือของผู้อื่น โดย
ขู่เชิญด้วยประการใดๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือโดยทำให้บุคคลนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้

๗. การบังคับตัดอวัยวะเพื่อการค้า

๘. การอื่นใดที่คล้ายคลึงกันอันเป็นการขูดรีดบุคคล ไม่ว่าบุคคลนั้นจะยินยอมหรือไม่ ก็ตาม

ดังนั้น ก่อนเข้าตรวจค้นแต่ละครั้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติจะต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นก่อนว่าเหตุ
ที่เกิดขึ้นเป็นการค้ามนุษย์ในรูปแบบหรือลักษณะใด เนื่องจากเมื่อเข้าตรวจค้นแล้วในการตรวจสอบสถานที่เกิด
เหตุจะได้ทราบว่าจำเป็นต้องตรวจยึดสิ่งของใดเพื่อนำประกอบเป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด
ทั้งนี้ การค้ามนุษย์แต่ละรูปแบบอาจมีกฎหมายอื่นๆ ที่จะต้องดำเนินคดีควบคู่กันไปด้วย หรือหาก ไม่พบว่าเป็น

ความผิดฐานค้ามนุษย์ก็อาจเป็นความผิดอาญาฐานอื่นที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติอาจจะต้องจับกุมหรือส่งเรื่องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการก็อาจเป็นไปได้โดยในการปฏิบัติหน้าที่เชิงสหวิชาชีพเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหลักหรือเจ้าหน้าที่ผู้เข้าไปปฏิบัติเบื้องต้นจะต้องทราบเกี่ยวกับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม การค้ามนุษย์ฯ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี เพื่อที่จะได้ประสานแจ้งเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปร่วมปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติมอบหมายให้กองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์ รวบรวมสถิติคดีค้ามนุษย์ทั่วประเทศในปี ๒๕๕๑ - ๒๕๖๓ พบว่าคดีค้ามนุษย์ในรูปแบบการแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีมีสถิติเกิดขึ้นเป็นลำดับแรกรองลงมาได้แก่การค้ามนุษย์ในรูปแบบการแสวงหาประโยชน์จากการผลิตเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก การแสวงหาประโยชน์จากการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ โดยเฉพาะแรงงานประมงทางทะเล และการนำคนมาขอทาน ตามลำดับ ดังนั้น คู่มือฉบับนี้จะอธิบายการตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุคดีค้ามนุษย์ใน ๔ รูปแบบ ได้แก่

- (๑) การแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี
- (๒) การแสวงหาประโยชน์จากการผลิตเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก
- (๓) การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ
  - (๓.๑) การบังคับใช้แรงงานหรือบริการทั่วไป
  - (๓.๒) การบังคับใช้แรงงานในเรือประมง
- (๔) การนำคนมาขอทาน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๔.๒.๑ การแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี

คดีค้ามนุษย์ในรูปแบบการแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี มักเกิดในสถานบริการเป็นส่วนใหญ่และผู้เสียหายส่วนใหญ่เป็นบุคคลต่างด้าวจากประเทศเพื่อนบ้านเนื่องจากบุคคลต่างด้าวเหล่านี้ มักจะแสวงหาความเป็นอยู่ที่ดีกว่า จึงอพยพเข้ามาประกอบอาชีพในประเทศไทย ประกอบกับปัจจุบันคนไทยไม่นิยมประกอบอาชีพกรรมกรและงานบ้าน โดยเฉพาะงานประมงทะเลทำให้รัฐบาลไทยจึงมีนโยบาย เปิดให้มีการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย แต่การจดทะเบียนมีหลายขั้นตอนและมีหน่วยงานหลายหน่วยงานเข้ามาดำเนินการจึงทำให้เกิดความยุ่งยากและเกิดกระบวนการนายหน้าเข้ามาดำเนินการ ทำให้นายจ้างส่วนใหญ่ยังนิยมแรงงานที่ผิดกฎหมายเนื่องจากเสียค่าใช้จ่ายน้อย จึงทำให้แรงงาน ที่ผิดกฎหมายตกอยู่ในสภาพที่เสี่ยงต่อการนำมาแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบในรูปแบบต่างๆ และเนื่องจากผู้เสียหายส่วนใหญ่เป็นบุคคลต่างด้าว ดังนั้น การรวบรวมพยานหลักฐานจึงต้องดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและต้องเชื่อมโยงระหว่างภายในและนอกประเทศ

ข้อบ่งชี้ว่าได้มีการค้ามนุษย์ในสถานบริการ

- มีการกักขังหน่วงเหนี่ยว ข่มขู่ ใช้กำลังประทุษร้าย โดยสังเกตจากหลายปัจจัย เช่น มีชายฉกรรจ์คอยควบคุมพนักงาน มีการถือคประตู่ห้องจากด้านนอก มีการยึดบัตรประจำตัว หนังสือเดินทาง หรือทรัพย์สินของผู้เสียหายไว้ (โดยปกติจะอยู่ที่เจ้าของร้าน) พนักงานไม่พูดคุยหยอกล้อกับเจ้าหน้าที่ที่เข้าตรวจสอบ

- มีการชู้ตริตในลักษณะต่างๆ เช่น ให้อู่เงินและคิดดอกเบื้อในอัตราสูง คิดค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าเดินทางในอัตราที่แพงมาก

การรวบรวมพยานหลักฐานในคดีค้ำมนุษย์ รูปแบบการแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี มีความจำเป็นจะต้องทราบเกี่ยวกับรูปแบบการค้าประเวณี ซึ่งมีการพัฒนา รูปแบบและวิธีการค้าประเวณี ที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น จึงควรรศึกษาข้อมูลรูปแบบการค้าประเวณีของประเทศไทยในรูปแบบต่างๆ ประกอบ การพิจารณารวบรวมพยานหลักฐานด้วย ดังนี้

รูปแบบ “การค้าประเวณี” ของประเทศไทย

ในอดีตถึงปัจจุบัน อาจแบ่งได้เป็น ๓ กลุ่ม มีรูปแบบการให้บริการจำนวน ๑๙ รูปแบบ ดังต่อไปนี้

๑. กลุ่มการค้าประเวณีในสถานค้าประเวณีโดยตรง มี ๗ รูปแบบ คือ

(๑.๑) สถานค้าประเวณีโดยตรงหรือช่องโศภณี โดยการจัดให้มีหญิงโศภณีขายบริการ ร่วมประเวณีกับชายในสถานค้าประเวณีโดยจัดห้องไว้เฉพาะสำหรับการค้าประเวณี

(๑.๒) สถานบริการประเภทอาบอบนวด ซึ่งขออนุญาตเป็นสถานบริการ ตามมาตรา ๓ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ แต่ก็เป็นที่ยกเว้นว่ามีการดำเนินการให้มีการค้าประเวณี เช่นเดียวกับ ข้อ ๑.๑

(๑.๓) สถานนวดแผนไทยหรือนวดแผนโบราณ นวดน้ำมัน ตลอดจนสถานประกอบการสปา บางแห่งทั้งที่ถูกต้องและไม่ถูกต้องตามกฎหมาย แต่พบว่า ยังคงมีการลักลอบบริการแอบแฝงการค้าประเวณี ในสถานที่ดังกล่าวอยู่เป็นบางแห่ง

(๑.๔) โรงแรมขนาดเล็ก หรือโรงแรมมานรูดที่จัดให้มีหญิงบริการค้าประเวณีแก่ลูกค้าหรือ โดยให้พนักงานจัดหาหญิงบริการประเวณีแก่ลูกค้าโดยได้รับค่าตอบแทน มีแมงดาเป็นธุระจัดหา

(๑.๕) สถานบริการคาราโอเกะบังหน้า ซึ่งมีหญิงบริการร้องเพลงหรือผสมเครื่องดื่ม มีการจัดสถานที่ตลอดจนแสง สี เสียงไปในทางที่ล่อแหลม และมีการจัดห้องแยกเป็นการเฉพาะสำหรับลูกค้าและ หญิงบริการ

(๑.๖) ร้านตัดผมบางประเภท ส่วนใหญ่จะเป็นร้านที่มีพนักงานตัดผมเป็นผู้หญิง และมีการแยก ห้องบริการมิดชิดเป็นการเฉพาะ

(๑.๗) หอพักของหญิงโดยตรง มักมีการติดต่อโดยตรงระหว่างผู้ชายกับผู้หญิงบริการทางเพศ และมีการจ่ายค่าบริการทางเพศโดยตรงกับแขกที่มาบริการโดยตรง

๒. กลุ่มสถานค้าประเวณีในลักษณะสถานที่ติดต่อเพื่อการค้าประเวณี มี ๓ รูปแบบ

(๒.๑) สถานที่ที่จัดให้มีหญิงไว้บริการให้ชายเลือกแล้วพาไปร่วมประเวณีที่อื่น อาจเป็นลักษณะ บ้านเช่าหรือโรงแรมมีการจัดสถานที่ให้ผู้รับบริการสามารถเลือกผู้ให้บริการได้และพากันไปร่วมหลับนอนกัน ที่สถานที่อื่นๆ

(๒.๒) สถานบริการประเภทคาราโอเกะคอกเทลเลาจ์หรือคาเฟ่ ซึ่งจะมีหญิงนั่งบริการแก่ลูกค้า ภายในสถานที่ดังกล่าวไม่มีการค้าบริการแต่พนักงานจะได้รับเฉพาะค่าดื่มและเมื่อตกลงราคากันได้ก็ จะไป ให้บริการทางเพศกับแขกในสถานที่อื่นๆ ช่างนอกโดยอาจเหมาค่าดื่มจากสถานบริการหรือสถานประกอบการ นั้นๆ ที่มีส่วนรับรู้ด้วย

(๒.๓) บาร์อะโกโก้ โคโยตี้ หญิงเต้น เดินแบบโชว์บนเวที การให้บริการทางเพศ มักเกิดขึ้นเมื่อ พนักงานเต้นเลิกันงาน และมักเป็นการติดต่อกันเองระหว่างแขกมาเที่ยวกับผู้หญิงบริการในบาร์อะโกโก้ หรือ โคโยตี้ เดินแบบโชว์บนเวทีถูกใจกับแขกมาเที่ยวก็จะมีการตกลงราคากับลูกค้าและพากันไปหลบนอน ที่สถานที่ อื่นๆ นอกสถานบริการ

๓. กลุ่มอื่นๆ มี ๙ รูปแบบ

(๓.๑) การค้าประเวณีตามสถานที่หรือถนนสาธารณะ : โดยยืนในลักษณะเสนอตัวติดต่อ รบเร้า ให้ลูกค้าทั้งที่ขับขี่ยานพาหนะหรือเดินเท้ามาใช้บริการ (Hooker) พบเห็นเป็นจำนวนมากบริเวณท้องสนามหลวง หรือบริเวณโดยรอบสวนลุมพินี ตลอดจนย่านเพชรบุรีตัดใหม่ เมื่อติดต่อตกลงราคากันก็จะพากันไปหลบนอนกัน ที่อื่น

(๓.๒) การค้าประเวณีโดยมีเอเยนต์หรือนายหน้าเป็นธุระจัดทำให้มีการค้าประเวณี : มีภาษา เรียกกันวาม่าซังซึ่งก็คือแมงดาที่รับเป็นธุระจัดหาผู้ให้บริการทางเพศให้ โดยการติดต่อทางโทรศัพท์ เรียกอีก อย่างหนึ่งว่านางทางโทรศัพท์ เมื่อตกลงการซื้อขายกันได้แล้ว ผู้ที่เป็นธุระจัดหาก็จพาหญิงบริการไปพบกับแขก และเมื่อจ่ายเงินก็จะรับส่วนแบ่งเปอร์เซ็นต์ตามแต่จะตกลงกัน

(๓.๓) การค้าประเวณีในลักษณะเครือข่ายของหญิงบริการด้วยตนเอง : อาจไม่มีมามาซัง เป็น ตัวกลางหากแต่หญิงบริการซึ่งค้าประเวณีด้วยกันจะติดต่อลูกค้าให้แก่กันและกันทางโทรศัพท์ โดยมี การแนะนำ หญิงอื่นให้แก่ลูกค้าเพื่อการค้าประเวณีอาจมีหรือไม่มีการแบ่งเปอร์เซ็นต์กับหญิงบริการตามแต่จะตกลงกัน

(๓.๔) การค้าประเวณีแฝงผ่านทางนิตยสาร หรือสื่อสิ่งพิมพ์อื่นโดยใช้ข้อความหรือภาพที่สื่อ ถึงการค้าประเวณีโดยทางอ้อม และสามารถคาดเดาเข้าใจได้ เช่น บริการเพื่อนเที่ยวคลายเหงาบริการ Escort ทั้งชายและหญิง

(๓.๕) การค้าประเวณีทางโทรศัพท์ ระบบ ๑๙๐๐ XXXXXXX : โดยในปัจจุบัน จะเป็นรูปแบบ ที่มีหญิงบริการพูดคุยกับลูกค้า และมีคำพูด หรือส่งเสียง สำเนียงวาจาส่อไปในทางลามก หรือมีเจตน์จางที่จะ ให้ลูกค้าสำเร็จความใคร่ทางกามารมณ์

(๓.๖) การค้าประเวณีทางอินเทอร์เน็ต : โดยการนำเสนอการค้าประเวณีในทางอินเทอร์เน็ต ในโปรแกรมหรือจะทำเป็นเว็บเพจทั้งในแบบการโฆษณาหาลูกค้าโดยตรงและโดยอ้อม โดยสื่อความหมาย ดังกล่าว หรือทางระบบห้องแชท (chat room) เช่น เอ็มเอสเอ็น (MSN), PIRCH, ICQ เป็นต้น เมื่อตกลงราคากัน ได้ ก็จะนัดหมายกันไปซื้อขายบริการทางเพศบางกรณีอาจออกมาในรูปของการ “ขายวิว” ทางเว็บแคมโชว์ เปิดเผย ร่างกาย หรือแสดงการร่วมเพศ เพื่อให้อีกฝ่ายสำเร็จความใคร่ โดยอาจแลกเปลี่ยน โดยการให้ซื้อบัตร เต็มเงิน บอกรหัสซึ่งทั้งสองฝ่ายจะไม่ได้เจอตัวตนกันจริงๆ ซึ่งเฉพาะกรณีขายวิวนี้ ยังเป็นประเด็นถกเถียงกันว่า จะเข้าข่าย การค้าประเวณีหรือไม่ เพราะยังไม่มีการติดต่อหรือสื่อเจตนากันอย่างชัดเจนโดยตรงเหมือนกรณีอื่นๆ

(๓.๗) การค้าประเวณีโดยการหาคนเลี้ยงดูหลายคน : โดยได้รับค่าตอบแทนเป็นรายเดือนในแต่ละราย โดยหญิงบริการบางคนอาจมีคนเลี้ยงดูมากกว่า ๒ ราย จากการตรวจสอบพบว่า บางส่วนยังเป็นนักศึกษา หรือพนักงานระดับปฏิบัติที่ต้องการเงินเป็นค่าตอบแทน หรือค่าเลี้ยงดู โดยแลกกับการให้บริการทางเพศดังกล่าว ส่วนใหญ่มักเป็นการค้าประเวณีสมัครใจยอมรับการกระทำ

(๓.๘) การค้าประเวณีที่แฝงอยู่ในอาชีพอื่น แต่เป็นที่รู้จักในวงการ : เช่น แคตตี้สนามกอล์ฟ กลางคืนบางแห่ง หรือผู้หญิงจัดเต็มโต๊ะสนุกเกอร์บางแห่ง หรือพริตตี้ (Pretty) หญิงเชียร์สินค้ารูปแบบต่างๆ ซึ่งบางส่วนก็มีการแฝงการเสนอบริการทางเพศโดยมีค่าตอบแทนซึ่งพบเห็นได้อยู่เสมอ

(๓.๙) การค้าประเวณีในลักษณะองค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) : ถือได้ว่าเป็นธุรกิจที่ส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองมากกว่ารูปแบบอื่นๆ และปัจจุบันมีแนวโน้มจะสูงขึ้นเรื่อยๆ ในรูปแบบของการค้ามนุษย์ (Human Trafficking) ประเทศไทยนับว่าเป็นประเทศหนึ่ง มีการค้ามนุษย์ทั้งเป็นต้นทางทางผ่านและปลายทางจากการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี (Transnational Sexual Exploitation)

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่ารูปแบบของการค้าประเวณีมีหลากหลายรูปแบบ ซึ่งแต่ละรูปแบบอาจใช้พยานหลักฐานที่แตกต่างกัน แต่พอจะสรุปแนวทางในการรวบรวมพยานหลักฐานได้ดังนี้

(๑) หากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติใช้วิธีการสืบสวนโดยใช้วิธีการล่อซื้อ ซึ่งเป็นการสืบสวนที่มีคุณค่า ช่วยให้ได้หลักฐานเป็นที่น่าพอใจ เป้าหมายหลักก็เพื่อพิสูจน์ว่า มีการขายบริการทางเพศจริง เช่น การส่งตำรวจแฝงตัวเป็นนักเที่ยวเข้าไปใช้บริการในสถานที่เกิดเหตุ ก่อนดำเนินการเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติจะต้องนำธนบัตรที่จะใช้ซื้อบริการหญิงขายบริการ มาทำสัญลักษณ์และลงประจำวันที่เป็นหลักฐานว่า จะนำธนบัตรดังกล่าวไปล่อซื้อ ดังนั้น หลักฐานที่สำคัญอย่างแรกที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติจะต้องเก็บไว้เป็นหลักฐานคือ ธนบัตรที่ใช้ล่อซื้อดังกล่าว โดยจะต้องยืนยันได้ว่าธนบัตรอยู่ในการครอบครองของผู้ใด (ถ่ายรูปขณะตรวจพบเป็นหลักฐาน)

(๒) หลักฐานที่แสดงว่ามีการค้าประเวณี เช่น ถุงยางอนามัย ครีมสำหรับใช้หล่อลื่นขณะร่วมเพศ ตัว หรือเอกสารใดๆ ที่ผู้ประกอบการทำขึ้นเพื่อเป็นหลักฐานในการจ่ายเงินให้กับหญิงขายบริการ หรือเพื่อให้ทราบจำนวนครั้งหรือวงรอบในการค้าประเวณี

(๓) เอกสารเกี่ยวกับสถานที่เกิดเหตุ ได้แก่ ใบอนุญาตประกอบการ ใบอนุญาตขายบุหรี่หรือสุรา เอกสารแสดงกรรมสิทธิ์หรือการครอบครองอาคารที่เกิดเหตุ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการขยายผลให้ทราบว่าผู้ประกอบการ ที่แท้จริงคือผู้ใด

(๔) หลักฐานเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน หนังสือเดินทางของผู้เสียหายหรือผู้ต้องสงสัยที่อยู่ในสถานที่เกิดเหตุ ทั้งนี้ ควรถ่ายรูปหรือถ่ายวิดีโอไว้เป็นหลักฐานว่า ถูกเก็บไว้ที่ใดหรือเก็บในลักษณะชุกซ่อนหรือไม่ เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานกรณีผู้เสียหายยืนยันว่าถูกยึดเอกสารดังกล่าวไว้

(๕) หลักฐานทางการเงิน เช่น สมุดบัญชีธนาคาร บัตรเอทีเอ็ม หลักฐานการส่งเงิน เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักฐานในการตรวจสอบรายได้ของหญิงบริการและเพื่อใช้เป็นหลักฐานในการสืบสวนความผิดฐานฟอกเงินอีกส่วนหนึ่ง

(๖) หลักฐานเพื่อเป็นหลักฐานกรณีมีการพนันการ เช่น กุญแจประตู กุญแจมือ โชตรวน

(๗) หลักฐานทางการสื่อสาร เช่น โทรศัพท์มือถือ ใบเสร็จรับเงินค่าโทรศัพท์ จดหมายติดต่อกับผู้อื่นเพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการสืบหาและเชื่อมโยงขบวนการค้ายาเสพติด

(๘) หากเป็นคนต่างด้าวให้ตรวจยึดหลักฐานการเข้าเมือง ใบอนุญาตทำงานหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบหานายจ้างและผู้เกี่ยวข้อง

(๙) รถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ที่จอดใกล้เคียงสถานที่เกิดเหตุ ควรทำการตรวจสอบเนื่องจากอาจมีพยานเอกสารที่เกี่ยวข้องอยู่ภายใน

(๑๐) หากเป็นกรณีใช้วิธีล่อซื้อหญิงบริการไปใช้บริการนอกลูกค้าที่เกิดเหตุ เช่น โรงแรมให้ตรวจ ยึดรถจักรยานยนต์หรือรถยนต์ที่ใช้ส่งหญิงบริการเป็นของกลางประกอบการดำเนินคดี และตรวจสอบทะเบียนรถเพื่อให้ทราบผู้เป็นกรรมสิทธิ์หรือผู้ครอบครอง และหาความเชื่อมโยงว่าเหตุใดจึงนำมาใช้ในสถานที่เกิดเหตุ

(๑๑) เสื้อผ้าเครื่องใช้ของหญิงบริการหรือผู้เสียหายจะต้องนำไปเป็นหลักฐานเพื่อแสดงให้เห็นว่าหญิงบริการหรือผู้เสียหายพักอาศัยอยู่ในที่เกิดเหตุเพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานป้องกันการต่อสู้ว่าหญิงเข้ามาบริการเองโดยที่ผู้ประกอบการไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง

(๑๒) หากเป็นกรณีการค้ายาเสพติดทางอินเทอร์เน็ต จะต้องตรวจสอบและตรวจยึดหลักฐานการใช้ อินเทอร์เน็ต เช่น จากเครื่องคอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก หรือแท็บเล็ตในที่เกิดเหตุ ทั้งนี้ ในการดำเนินการเก็บหลักฐาน จะต้องใช้พนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์ฯ เข้ามาร่วมเก็บพยานหลักฐานตามกฎหมายด้วย

กรณีเป็นการค้ายาเสพติดในรูปแบบการค้าประเวณีข้ามชาติ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติจะต้องตรวจสอบหลักฐานการเข้า-ออกของผู้เสียหายจากสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง หลักฐานการขออนุญาตเดินทางจากหนังสือเดินทาง กระทรวงการต่างประเทศ หลักฐานการขอวีซ่าเข้าประเทศปลายทาง หลักฐานการซื้อตั๋วเครื่องบิน และตรวจสอบบุคคลในเที่ยวบินที่เดินทางเข้าและออกประเทศดังกล่าว แล้วนำข้อมูลมาเชื่อมโยงกันเพื่อสามารถวิเคราะห์หาผู้นำผู้เสียหายไปค้าประเวณีซึ่งเป็นหนึ่งในขบวนการค้ายาเสพติดมาดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

และในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติจะต้องนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาด้วย เช่น หากเข้าข่ายเป็นสถานบริการจะต้องนำพระราชบัญญัติสถานบริการ ซึ่งกฎหมายฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบันคือ ฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๔๗ (ฉบับที่ ๑ ออกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๔) มาใช้พิจารณา โดยในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติจะต้องตรวจสอบสภาพบริเวณสถานที่เกิดเหตุว่ามีสภาพเป็นสถานบริการตามที่กฎหมายบัญญัติไว้หรือไม่ และพิจารณาดำเนินคดีตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น ความผิดตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๔

คำว่า “สถานบริการ” หมายความว่า สถานที่ที่สร้างขึ้นเพื่อให้บริการโดยหวังประโยชน์ในทางการค้า ซึ่งได้กำหนดไว้ในมาตรา ๓ ดังต่อไปนี้

(๑) สถานเต้นรำ รำวง หรือรอกเง้งเป็นปกติธุระประเภทที่มีและประเภทที่ไม่มีคู่อบริการ (disco theque มีฟลอร์สำหรับเต้น)

(๒) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายและบริการ โดยมีผู้บําเรอสำหรับปรนนิบัติลูกค้า (ร้านอาหารประเภท no hand)

(๓) สถานอาบน้ำ นวด หรืออบตัว ซึ่งมีผู้บริการให้แก่ลูกค้า (อาบอบนวด, สปาต่างๆ) เว้นแต่ (ก) สถานที่ซึ่งผู้บริการได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทยประเภทการนวดไทยตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะ หรือได้รับยกเว้นไม่ต้องขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ สาขาการแพทย์แผนไทยประเภทการนวดไทยตามกฎหมายดังกล่าว หรือสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล (ข) สถานที่เพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมสวยที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย หรือ (ค) สถานที่อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๔) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายหรือให้บริการ โดยมีรูปแบบ อยู่นิ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(ก) มีดนตรี การแสดงดนตรี หรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิง และยินยอมหรือปล่อยให้พนักงานนักแสดงหรือพนักงานอื่นใด นั่งกับลูกค้า (คาเฟ่ ผับบาร์ที่ให้นักแสดงหรือพนักงานนั่งกับลูกค้า)

(ข) มีการจัดอุปกรณ์การร้องเพลงประกอบดนตรีให้แก่ลูกค้า โดยจัดให้มีผู้บริการขับร้องเพลงกับลูกค้า หรือยินยอมหรือปล่อยให้พนักงานอื่นใดนั่งกับลูกค้า (คาราโอเกะหรือร้านอาหารที่ลูกค้าสามารถขึ้นร้องเพลงได้)

(ค) มีการเต้นหรือยินยอมให้มีการเต้น หรือจัดให้มีการแสดงเต้น เช่น การเต้นบนเวที หรือการเต้นบริเวณโต๊ะอาหารหรือเครื่องดื่ม (ผับต่างๆ ที่ไม่มีพลอร์สำหรับเต้นรำโดยเฉพาะ)

(ง) มีลักษณะของสถานที่ การจัดแสงหรือเสียงหรืออุปกรณ์อื่นใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๕) สถานที่ที่มีอาหารสุราหรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่าย โดยจัดให้มีการแสดงดนตรีหรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิง ซึ่งปิดทำการหลังเวลา ๒๔.๐๐ นาฬิกา (ร้านอาหารที่มีดนตรีแต่ไม่มีนักแสดงหรือพนักงานนั่งกับลูกค้า)

(๖) สถานที่อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้ใดเปิดดำเนินกิจการเพื่อหวังประโยชน์ทางการค้าอันมีลักษณะตาม ๖ ข้อดังกล่าวต้องได้รับการอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ หากผู้ใดเปิดสถานบริการโดยไม่ได้รับอนุญาตก็จะมีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการนั้น ไม่ว่าจะอนุญาต ณ วันที่ใดก็ตาม จะมีอายุถึงแค่สิ้นปีนั้นๆ เท่านั้น ใบอนุญาตจะระงับรายละเอียดเกี่ยวกับผู้รับใบอนุญาต สถานที่ ขนาดพื้นที่ และเวลาเปิด-ปิด ของสถานบริการนั้นๆ หากมีการเปลี่ยนแปลงต้องแจ้งและยื่นขออนุญาตต่อผู้มีอำนาจ ผู้ยื่นขอตั้งสถานบริการจะต้องได้รับการตรวจสอบประวัติว่ามีคุณสมบัติเหมาะสม ดังนี้

๑. อายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

๒. ไม่เป็นผู้ประพฤติดีเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรม

๓. ไม่เป็นผู้วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

๔. ไม่เป็นผู้เจ็บป่วยด้วยโรคติดต่ออันเป็นที่รังเกียจของสังคม โรคพิษสุราเรื้อรัง หรือโรคยาเสพติดให้โทษอย่างร้ายแรง

๕. ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษในความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามประมวลกฎหมายอาญาในความผิดว่าด้วยการค้าหญิงและเด็ก

โดยผู้ประสงค์จะรับอนุญาตต้องยื่นขอที่ทำการอำเภอ (สำหรับในต่างจังหวัด) และสถานีตำรวจ (สำหรับกรุงเทพมหานคร) เมื่อได้รับการพิมพ์มือที่สถานีตำรวจและส่งไปตรวจสอบประวัติการต้องโทษแล้ว หากเป็นการขออนุญาตในปีแรกก็ต้องรอจนได้รับการอนุญาตเป็นที่เรียบร้อย จึงจะสามารถเปิดดำเนินกิจการได้ แต่หากเป็นการขออนุญาตในปีต่อๆ ไปเมื่อได้รับหนังสือจากที่ว่าการอำเภอส่งถึงสถานีตำรวจให้ทำการพิมพ์มือตรวจสอบประวัติแล้ว ก็ให้อนุโลมเปิดสถานบริการต่อไปได้แม้ใบอนุญาตฯ ยังไม่ได้รับการอนุญาต

หลังจากที่ได้รับอนุญาตเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้รับอนุญาตก็มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายหลายประการเพื่อควบคุมสถานบริการให้ดำเนินกิจการได้อย่างสงบเรียบร้อย โดยมีข้อกำหนดหลายข้อไว้ควบคุมผู้รับใบอนุญาต เจ้าของ ผู้ดูแล นิติบุคคล กรรมการผู้จัดการของสถานบริการดังกล่าวพอสรุปได้เป็นข้อๆ ดังนี้

-สถานบริการต้องไม่ปล่อยปละละเลยให้ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ ซึ่งมีได้ทำงานในสถานบริการนั้น เข้าไปในสถานบริการระหว่างเวลาทำการโดยสถานบริการต้องจัดผู้ตรวจสอบบัตรประชาชน หรือเอกสารแสดงอายุของผู้ที่จะเข้าใช้บริการทุกครั้ง (มาตรา ๑๖/๑)

-สถานบริการต้องจัดทำบัตรประวัติของพนักงานก่อนเริ่มเข้าทำงานในสถานบริการและคอยปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอรวมทั้งให้พนักงานติดหมายเลขประจำตัวในสถานบริการให้ชัดเจน (มาตรา ๑๔), (มาตรา ๑๗)

-สถานบริการต้องไม่ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการนำอาวุธเข้าไปในสถานบริการ เว้นแต่เป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ในเครื่องแบบและนำเข้าไปเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย (มาตรา ๑๖ (๕))

-สถานบริการต้องไม่รับเด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์เข้าทำงาน (มาตรา ๑๖ (๑))

-สถานบริการต้องไม่จำหน่ายสุรายินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้มีอาการมึนเมา จนประพฤติกว้างวายหรือครองสติไม่ได้เข้าไป หรืออยู่ในสถานบริการระหว่างเวลาทำการ (มาตรา ๑๖ (๒) (๓))

-สถานบริการต้องไม่ยินยอมให้ผู้ที่ไม่มีหน้าที่เฝ้าดูแลสถานบริการนั้นพักอาศัยหลับนอนในสถานบริการ (มาตรา ๑๖ (๔))

-สถานบริการต้องไม่ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานบริการ (มาตรา ๑๖ (๕))

-สถานบริการต้องเปิดปิดตามเวลา และจัดสถานที่ รวมถึงจัดคอมพิวเตอร์ให้เป็นไปตามที่กฎกระทรวงกำหนด (มาตรา ๑๗)

-สถานบริการต้องควบคุมมิให้มีการแสดงในทางลามกหรืออนาจาร และมีให้มีสัตว์ร้ายเข้าร่วมการแสดงในสภาพที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้ชม (มาตรา ๑๔)

ทั้งนี้ การควบคุมสถานบริการนอกจากมาตรการทางกฎหมายที่เจ้าหน้าที่สามารถจับกุมได้ในขณะที่เข้าทำการตรวจสอบแล้ว ยังมีมาตรการทางการปกครองคอยควบคุมสถานบริการดังนี้

-หากตรวจพบการกระทำความผิดสถานเบา ตามมาตรา ๑๔, ๑๕, ๑๖ (๒) (๓) หรือกฎกระทรวงตาม มาตรา ๑๗ ผู้จับกุมหรือเจ้าหน้าที่ที่ตรวจพบการกระทำความผิดสามารถทำหนังสือไปยังผู้อนุญาต (ผู้บัญชาการตำรวจนครบาลเป็นผู้อนุญาตสำหรับเขตกรุงเทพมหานคร และผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับจังหวัดอื่น) ให้พิจารณาสั่งพักใบอนุญาตได้ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน

-หากตรวจพบการกระทำความผิดที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการมั่วสุมเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ในสถานบริการ และความผิดตามมาตรา ๑๖/๑ วรรค ๑, ๑๖/๒, ๑๖ (๑), (๔), (๕) (๖) และมาตรา ๑๙ หรือกฎกระทรวงซึ่งได้กำหนดเวลาเปิดปิดสถานบริการ สามารถเสนอสั่งพักใบอนุญาตได้ครั้งละไม่เกิน ๙๐ วัน

พระราชบัญญัติสถานบริการฯ มิได้ควบคุมเพียงผู้ประกอบการเท่านั้นแต่ยังมีบทลงโทษสำหรับบุคคลอื่นมิให้นำอาวุธเข้าไปในสถานบริการหากฝ่าฝืนนำอาวุธเข้าไป ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หากเป็นอาวุธปืน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี แต่หากเป็นอาวุธสงครามหรือวัตถุระเบิด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงยี่สิบปีหรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาท ถึงสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับและยังระบุให้ศาลมีอำนาจสั่งริบอาวุธนั้นด้วย ทั้งนี้ การตรวจสถานบริการของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เมื่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีเหตุอันควรเชื่อหรือสงสัยว่ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎกระทรวงซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้ในสถานบริการแห่งใด ให้เจ้าพนักงานนั้นมีอำนาจเข้าไปตรวจภายในสถานบริการนั้นได้ ไม่ว่าเวลาใดๆ แต่ในการปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสถานบริการนั้นให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตรวจสอบแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วยเมื่อแสดงตนแล้วหากยังมีผู้ขัดขืน เช่น พนักงานรักษาความปลอดภัย (การ์ด) ซึ่งดูแลหน้าสถานบริการยังไม่ยินยอมให้เข้าไปตรวจสอบ หรือไม่ให้ความสะดวกตามที่ร้องขอก็สามารถดำเนินคดีกับการ์ดผู้นั้นได้ตามมาตรา ๒๕ อันจะมีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล กรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดๆ ซึ่ง รับผิดชอบในการดำเนินการของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษตามที่กฎหมายบัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น (มาตรา ๒๔/๔)

ประโยชน์ของพระราชบัญญัติสถานบริการฯ นั้นมีมากมาย ทั้งคอยควบคุมเจ้าของ ผู้ดูแล พนักงานเจ้าหน้าที่ตำรวจที่จะเข้าไปในสถานบริการและบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับสถานบริการ และยังควบคุมการกระทำความผิดต่างๆ ในร้านไม่ว่าจะเป็นเรื่องยาเสพติด ค่าประเวณี อาวุธปืนฯ แต่ทั้งนี้ มีผู้ประกอบการจำนวนมากที่เลี้ยงไม่ยอมขออนุญาตเปิดสถานบริการ คงยินยอมให้จับกุมในข้อหาเปิดสถานบริการโดยไม่ได้รับอนุญาตเท่านั้น

๔.๒.๒ การแสวงหาประโยชน์จากการผลิตและเผยแพร่วัตถุและสื่อลามก

ในปัจจุบันรูปแบบการค้ามนุษย์ได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบการกระทำความผิดเด็กและเยาวชนซึ่งมีการนำรูปแบบการหลอกลวงโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดค้ามนุษย์ โดยใช้กลวิธีผ่านแอปพลิเคชันต่างๆโดยใช้เงินหรือการแสดงตนเป็นบุคคลอื่นให้ผู้เสียหายหลงเชื่อและผู้เสียหายยอมกระทำตามซึ่งผู้กระทำความผิดได้นำคลิปหรือรูปภาพเด็กไปแสวงหาประโยชน์ในการเผยแพร่วัตถุและสื่อลามกเด็กซึ่งรูปภาพหรือคลิปของเด็กก็จะอยู่ในแอปพลิเคชันต่างๆเพื่อเป็นช่องทางในการหาเงินในรูปแบบหนึ่ง ซึ่งค่านิยมทางศีลธรรมในแต่ละสังคมและในแต่ละประเทศนั้นแตกต่างกันนำไปสู่การบัญญัติกฎหมายที่แตกต่างกัน เช่น การกระทำบางอย่างที่เป็นความผิดอาญาในประเทศใดประเทศหนึ่ง อาจจะไม่เป็นความผิดอาญาในประเทศอื่นๆ แต่การแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็กนั้นเป็นเรื่องที่แตกต่างออกไป นานาประเทศรวมทั้งองค์กรระหว่างประเทศให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าว โดยการใช้กฎหมายเพื่อคุ้มครองเด็กจากการถูกแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศโดยมิชอบ เช่น การค้าประเวณีเด็ก หรือสื่อลามกอนาจารเด็ก เนื่องจากเด็กไม่ได้มีประสบการณ์เพียงพอในการตัดสินใจที่เหมาะสมเกี่ยวกับชีวิตของตนเองทำให้เด็กอาจถูกล่วงละเมิดทางเพศได้จึงต้องใช้มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองเด็กจากรื่องดังกล่าว สื่อลามกอนาจารเด็กเป็นส่วนหนึ่งของการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศจากเด็กโดยมิชอบ เนื่องจากการผลิตสื่อลามกอนาจารเด็กต้องมีการล่วงละเมิดทางเพศเด็กเพื่อแสดงในสื่อดังกล่าว และสื่อลามกอนาจารเด็กนั้นเปรียบเสมือนอาวุธที่จะใช้บังคับให้เด็กยอมให้ถูกล่วงละเมิดทางเพศในครั้งต่อไป การแสวงหาประโยชน์จากเด็กในการแสดงลามกอนาจารและที่เกี่ยวข้องกับสื่อลามกอนาจาร ไม่ว่าจะเป็นการครอบครอง การผลิต การส่งต่อการเผยแพร่ และการจำหน่าย เป็นกฎหมายที่แยกออกจากกฎหมายเกี่ยวกับสื่อลามกอนาจารทั่วไป เนื่องจากวัตถุประสงค์ของกฎหมายทั้งสองประเภทนั้นแตกต่างกัน กฎหมายเกี่ยวกับสื่อลามกอนาจารทั่วไปมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองศีลธรรมอันดีของสังคม การครอบครองสื่อลามกอนาจารทั่วไปโดยไม่ได้มีวัตถุประสงค์ในการเผยแพร่หรือส่งต่อหรือจำหน่ายจึงไม่ผิดกฎหมาย แต่กฎหมายเกี่ยวกับสื่อลามกอนาจารเด็กมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองเด็กจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ เพราะการมีอยู่ของสื่อลามกอนาจารเด็กนั้นเป็นการล่วงละเมิดทางเพศเด็กในตัวเอง ดังนั้นการครอบครองสื่อลามกอนาจารเด็กแม้ไม่ได้มีเจตนาในการส่งต่อหรือเผยแพร่หรือจำหน่ายก็ควรเป็นความผิดอาญา

คำนิยาม “สื่อลามกอนาจารเด็ก” หมายความว่า วัตถุหรือสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงการกระทำทางเพศของเด็กหรือกับเด็กซึ่งมีอายุไม่เกินสิบแปดปีโดยรูปเรื่อง หรือลักษณะสามารถสื่อไปในทางลามกอนาจาร ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบของเอกสาร ภาพเขียน ภาพพิมพ์ ภาพระบายสี สิ่งพิมพ์ รูปภาพ ภาพโฆษณา เครื่องหมาย รูปถ่าย ภาพยนตร์ แถบบันทึกเสียง แถบบันทึกภาพ หรือรูปแบบอื่นใดในลักษณะทำนองเดียวกัน และให้หมายความรวมถึงวัตถุหรือสิ่งต่างๆ ช่างต้นที่จัดเก็บในระบบคอมพิวเตอร์หรือในอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อื่นที่สามารถแสดงผลให้เข้าใจความหมายได้

สรุปได้ว่าสื่อลามก หมายถึง สิ่งที่ผู้พบเห็นมีความรู้สึกอูจาด บัดสี หยาบช้า นำไปสู่ความใคร่ทางกามารมณ์ ส่วนใหญ่จะเป็นในรูปของภาพเปลือยมนุษย์หรือภาพอวัยวะเพศ ของหญิงและชาย ภาพการร่วมเพศ หรือการบรรยายให้เกิดจินตนาการดังกล่าวเพื่อยั่วให้เกิดความใคร่ทางกามารมณ์แต่ถ้าเป็นสิ่งที่เป้นศิลปะ เช่น การวาดภาพสัดส่วนหญิงเปลือยกายที่อวัยวะเพศถูกระบายให้ลบลือนไม่น่าเกลียด อูจาด บัดสี ที่จะนำไปสู่ความใคร่ทางกามารมณ์ไม่เป็นลามกอนาจาร

สาเหตุของผู้กระทำความผิดในปัจจุบัน

๔.๒.๒.๑ การแพร่กระจายของสื่อลามกอนาจารเด็กเกี่ยวข้องกับการล่อลวงละเมิด ทางเพศเด็ก การล่อลวงเด็กเพื่อไปล่อลวงละเมิดทางเพศหรือทารุณกรรมทางเพศ (Child grooming) เป็นพฤติกรรมเบื้องต้นของผู้กระทำความผิดทางเพศ โดยมีกระบวนการคือ ผู้กระทำความผิดทางเพศจะเลือกเป้าหมายของเด็กที่จะเป็นเหยื่อ จากนั้นก็จะให้ความสนใจกับเด็กจนเด็กรู้สึกถึงความพิเศษและไว้วางใจ และพัฒนาไปสู่การกระทำที่ทำให้เด็กยอมรับหรือยินยอมมีกิจกรรมทางเพศด้วยหรือโดยใช้เทคโนโลยีในการดำเนินการล่อลวงเด็ก เช่น เครือข่ายสังคมออนไลน์ การเขียนบล็อก โปรแกรมสนทนาออนไลน์ ซึ่งผู้กระทำความผิดมักจะใช้คำย่อและภาษาอื่นที่ไม่ใช่ ภาษาพูด (เรียกว่า “อีโมติคอน”) เพื่อแสดงเนื้อหาในทางเพศสื่อลามกอนาจารเด็กอาจถูกนำมาใช้ เป็นเครื่องมือหนึ่งในการล่อลวงเด็ก โดยการนำภาพที่เด็กมีกิจกรรมในทางเพศไม่ว่าจะเป็นภาพจริง หรือภาพการ์ตูน ให้เด็กที่เป็นเป้าหมายดูให้เด็กเห็นว่ากิจกรรมนั้นเป็นเรื่องปกติที่ใครๆ ก็ทำกันเพื่อกระตุ้นให้เด็กยอมทำตามท่าทางในสื่อลามกอนาจารเด็กนั้น หรือเพื่อให้เด็กยอมมีเพศสัมพันธ์กับผู้ใหญ่การเผยแพร่สื่อลามกอนาจารเด็กในปัจจุบันเป็นไปอย่างง่ายตายและรวดเร็วผ่านทางอินเทอร์เน็ต

๔.๒.๒.๒ สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook), ทวิตเตอร์ (Twitter) และ ยูทูบ (Youtube) นอกจากสื่อลามกอนาจารเด็กจะเกี่ยวข้องโดยตรงกับการล่อลวงละเมิดทางเพศเด็กแล้ว การเผยแพร่สื่อลามกอนาจารเด็กยังทำให้เด็กตกเป็นเหยื่อจากการล่อลวงละเมิดทางเพศโดยทางอ้อมได้อีกด้วย เช่น สื่อลามกอนาจารเด็กอาจก่อให้เกิดจินตนาการเพื่อเร้าอารมณ์และนำไปสู่การมีกิจกรรมทางเพศที่เกิดขึ้นจริงได้ด้วย สาเหตุให้ เด็กตกเป็นเหยื่อการล่อลวงละเมิดทางเพศ

๔.๒.๒.๓ ผลประโยชน์ทางการค้าสื่อลามกอนาจารเด็กทำให้เกิดแรงจูงใจในการล่อลวงละเมิดทางเพศ เด็กสังคมออนไลน์เป็นแหล่งรวมสื่อลามกอนาจารเด็กหรือภาพของเด็กที่ถูกล่อลวงละเมิดทางเพศจำนวนมากกว่าหนึ่งหมื่นล้านภาพมีข้อมูลจากรายงานว่าผู้ค้าสื่อลามกอนาจารเด็กมีรายได้ขายผ่านทางอินเทอร์เน็ตเพียงอย่างเดียวและมีแนวโน้มว่าจะสูงขึ้นเรื่อยๆ โดยจากการสืบสวนพบว่ามีลูกค้าย่อยยอมจ่ายเงินเพื่อเข้าชมภาพสื่อลามกอนาจารเด็ก ผลประโยชน์จากการค้าสื่อลามกอนาจารเด็กจึงเป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้ผลิตต้องผลิตสื่อลามกอนาจารเด็กเพื่อมาขายในตลาด ส่งผลให้การล่อลวงละเมิดทางเพศเด็กเพื่อผลิตสื่อลามกอนาจารเด็กเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น การผลิตครอบครอง เผยแพร่และการค้าจึงต้องมีความผิดทางอาญา ซึ่งทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้ความสำคัญ ซึ่งผู้กระทำความผิดนั้นเป็นความผิดฐานค้ามนุษย์อยู่ด้วยในปัจจุบัน

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๗ กำหนดความผิดฐานทำ ผลิต มีไว้ นำเข้า ส่งออกหรือทำให้แพร่หลายซึ่งสื่อลามกอนาจารเพื่อความประสงค์แห่งการค้าหรือโดยการค้า มาตรา ๔ แห่งแห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๔) พ.ศ. ๒๕๕๘ บัญญัติว่า ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๘๗/๑ และมาตรา ๒๘๗/๒ ของลักษณะ ๙ ความผิดเกี่ยวกับเพศแห่งประมวลกฎหมายอาญา “มาตรา ๒๘๗/๑ ผู้ใดครอบครองสื่อลามกอนาจารเด็กเพื่อแสวงหาประโยชน์ ในทางเพศสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งส่งต่อซึ่งสื่อลามกอนาจารเด็กแก่ผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มาตรา ๒๘๗/๒ ผู้ใด

(๑) เพื่อความประสงค์แห่งการค้า หรือโดยการค้า เพื่อการแจกจ่ายหรือเพื่อการแสดงอวดแก่ประชาชน ทำผลิต มีไว้ นำเข้าหรือยังให้นำเข้าในราชอาณาจักร ส่งออกหรือยังให้ ส่งออกไปนอกราชอาณาจักร พาไปหรือ ยังให้พาไปหรือทำให้แพร่หลายโดยประการใด ๆ ซึ่งสื่อลามก อนาจารเด็ก

(๒) ประกอบการค้าหรือมีส่วนหรือเข้าเกี่ยวข้องในการค้าเกี่ยวกับสื่อลามกอนาจารเด็กแจกจ่าย แจกหรือ แสดงอวดแก่ประชาชนหรือให้เข้าสื่อลามกอนาจารเด็ก

(๓) เพื่อจะช่วยการทำให้แพร่หลาย หรือการค้าสื่อลามกอนาจารเด็กแล้ว โฆษณา หรือโฆษณาโดย ประการใด ๆ ว่ามีบุคคลกระทำการอันเป็นความผิดตามมาตรา นี้ หรือโฆษณาหรือโฆษณาว่าสื่อลามกอนาจารเด็ก ดังกล่าวแล้วจะหาได้จากบุคคลใดหรือโดยวิธีใดพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

พยานหลักฐานดิจิทัล หมายถึง ข้อมูลคอมพิวเตอร์ซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยกระทำความผิดหรือบริสุทธิ์

ข้อมูลคอมพิวเตอร์ หมายความว่า ข้อมูลข้อความคำสั่งชุดคำสั่งหรือสิ่งอื่นใดบรรดาที่อยู่ในระบบคอมพิวเตอร์ใน สภาพที่ระบบคอมพิวเตอร์อาจประมวลผลได้และให้ความหมายรวมถึงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายว่าด้วย ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย (พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ฯ ม.๓)

ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ หมายความว่า ข้อมูลเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารของระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งแสดง ถึงแหล่งกำเนิดต้นทาง ปลายทาง เส้นทาง เวลา วันที่ ปริมาณระยะเวลา ชนิดของบริการหรืออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง กับการติดต่อสื่อสารของระบบคอมพิวเตอร์นั้น

พยานหลักฐาน : สื่อลามกอนาจารเด็ก ทั้งจากข้อมูลที่ได้จากการสืบสวนและที่ตรวจพบภายหลังกรณีสื่อนั้นอยู่ใน รูปของข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือจัดเก็บในอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ จะต้องแสดงให้เห็นแล้วเข้าใจได้ว่า เป็นสื่อลามกเด็ก

แนวทางในการรวบรวมพยานหลักฐานในภาพรวมได้ดังนี้

๑.การเก็บพยานหลักฐานทางดิจิทัลเบื้องต้น

- ๑.๑ เอกสารเกี่ยวกับสถานที่เกิดเหตุ ได้แก่ <http://www>
- ๑.๒ ค้นหา URL ของ Profile หรือ Facebook ID ของผู้กระทำความผิด ตัวอย่างการค้นหา URL ขอโปรไฟล์คนร้าย
- ๑.๓ บันทึกหน้าจอ (Screen Capture) เพื่อเก็บพยานหลักฐานทางดิจิทัล
- ๑.๔ หรือใช้วิธีการถ่ายภาพหน้าจอเพื่อเก็บพยานหลักฐานทางดิจิทัล
- ๑.๕ หลักฐานทางการเงิน เช่นสมุดบัญชีธนาคาร แอปพลิเคชันของธนาคารที่โอนผ่าน เพื่อเป็น หลักฐานในการตรวจสอบรายได้และเพื่อใช้เป็นการหลักฐานการสืบสวนความผิดทางฟอกเงินอีกส่วนหนึ่ง
- ๑.๖ หลักฐานทางการสื่อสาร เช่น โทรศัพท์ ไลน์ LINE เฟสบุ๊ค Facebook message วิตเตอร์ สื่อสังคมออนไลน์อื่นๆ ที่สามารถพิสูจน์ตัวตนและต้องเข้าถึงข้อมูลผู้กระทำความผิดได้
- ๑.๗ หลักฐาน รูปภาพ คลิปวิดีโอที่อยู่ในอุปกรณ์ โทรศัพท์มือถือ โน้ตบุ๊ก หรือ พื้นที่เก็บข้อมูล ส่วนตัวในรูปแบบ ไดรฟ์ และอุปกรณ์เก็บข้อมูล คลาวด์เซิร์ฟเวอร์ ที่ใช้เก็บข้อมูล

กรณีเป็นค้ำมนุษย์ในรูปแบบการผลิตและเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติจะต้องตรวจสอบอุปกรณ์เช่น มือถือ โน้ตบุ๊ก หลักฐานจากการพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจพิสูจน์โดยตรง เช่น กองพิสูจน์หลักฐานหลักและกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๒. รายงานการสืบสวน วัตถุประสงค์ของรายงานการสืบสวน

ใช้เพื่อประกอบการยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอหมายค้นเพื่อให้ทีมงานทั้งหมดเข้าใจรายละเอียดในคดีทั้งหมด

๓. การเตรียมการก่อนการเข้าค้น

ในการตรวจค้นบ้านเป้าหมายเพื่อหาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์ดิจิทัลในการ รับ-ส่ง และครอบครองสื่อลามกอนาจารเด็กต้องทำอย่างระมัดระวังและถูกวิธีหากผิดขั้นตอนวิธีการอาจทำให้ข้อมูลฯ เสียหายหรือสูญหายได้ซึ่งทำให้ยากต่อการพิสูจน์ความผิดในการทำงานได้มีการวางแผนการปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นตอนเนื่องจากมีเจ้าหน้าที่ร่วมปฏิบัติงานจำนวนมากมีการคำนึงถึงสภาพจิตใจสภาพทางร่างกายของบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมาย เช่น ครอบครัวหรือชุมชน เป็นต้น เพื่อเป็นการลดผลกระทบหรืออันตรายที่จะเกิดขึ้นยกตัวอย่างเช่น ไปจับเป้าหมายที่เป็นแม่แล้วลูกไม่มีคนดูแลรับสภาพไม่ได้จนนำไปสู่การพยายามฆ่าตัวตายหรือไปจับลูกแต่แม่ป่วยเป็นโรคหัวใจอยู่ในบ้านเดียวกัน

๔. การเก็บพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุ ให้ความสำคัญกับพยานหลักฐาน ๓ ส่วนดังนี้

๔.๑ พยานหลักฐานที่ยืนยันการกระทำความผิด เช่น การใช้โปรแกรมหรือการครอบครองบัญชีออนไลน์ต่างๆ

๔.๒ พยานหลักฐานที่ยืนยันตัวผู้กระทำความผิด เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือหรือดีเอ็นเอบนคีย์บอร์ดเมาส์หรือพฤติกรรมการใช้งานอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ต่าง ๆ

๔.๓ พยานหลักฐานที่ใช้ในการขยายผล เช่น บัญชีธนาคารหรือข้อมูลจากบัญชีออนไลน์ต่าง ๆ

๕. แนวทางในการเตรียมขอหมายค้น

ควรมีรายละเอียดดังนี้ คำร้องขอหมายค้นและคำร้องขอตรวจยึดพยานหลักฐานทางคอมพิวเตอร์ รวมถึงการเข้าถึงข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ ให้มีคำอธิบายขั้นตอนในการทำงานที่ต้องใช้ระยะเวลาในการค้นหาพยานหลักฐานและตรวจสอบข้อมูลเพื่อยืนยันการกระทำความผิดในเบื้องต้นโดยควรมีคำอธิบายดังนี้

“ในการตรวจค้นบ้านเป้าหมายเพื่อหาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์, อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์, อุปกรณ์ดิจิทัลในการ รับ-ส่ง และครอบครองสื่อลามกอนาจารเด็กต้องทำอย่างระมัดระวังและถูกวิธี หากผิดขั้นตอนวิธีการอาจทำให้ข้อมูลฯ เสียหายหรือสูญหายได้ซึ่งทำให้ยากต่อการพิสูจน์ความผิดและอุปกรณ์คอมพิวเตอร์, อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์, อุปกรณ์ดิจิทัลซึ่งอยู่ในบ้านดังกล่าวอาจมีจำนวนมากในการทำงานได้มีการวางแผนการปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นตอน มีเจ้าหน้าที่ร่วมปฏิบัติงานจำนวนมากมีการคำนึงถึงสภาพจิตใจของบุคคลต่างๆ มีการเก็บพยานหลักฐานในหลายๆ ส่วนเพื่อระบุให้แน่ชัดว่าอุปกรณ์คอมพิวเตอร์, อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์, อุปกรณ์ดิจิทัลเหล่านั้นเป็นของใครและใครเป็นคนใช้ซึ่งจำเป็นต้องใช้เวลานานในการปฏิบัติการ” รายละเอียดที่แสดง

ให้เห็นว่าเป้าหมายหรือสถานที่ดังกล่าว จะสามารถพบพยานหลักฐานที่แสดงว่าเป้าหมายเป็นผู้กระทำความผิด หรือมีข้อมูลสำคัญทางคดีโดยอาจใช้แบบฟอร์มรายงานการสืบสวนมาตรฐาน

การเตรียมการในการก่อนเข้าค้นมีหลักการต่างๆ ดังนี้คือต้องให้หัวหน้าชุดปฏิบัติการอนุมัติ Operation Plan ก่อนทุกครั้งสามารถวิเคราะห์พฤติการณ์และข้อมูลโดยละเอียดเกี่ยวกับเป้าหมายควรมีการเชิญพนักงานสอบสวนเข้าร่วมประชุมด้วยทุกกรณีที่ไม่สามารถระบุเป้าหมายในบ้านได้ควรเชิญทีมพิสูจน์หลักฐานมาร่วมเพื่อเป็นการเก็บข้อมูล Bio ทางวิทยาศาสตร์เพื่อยืนยันความเป็นเจ้าของอุปกรณ์หรือพยานหลักฐานอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเตรียมหาข้อมูลโรงพยาบาลที่ใกล้เคียงและเบอร์โทรติดต่อเตรียมอุปกรณ์บันทึกเสียง ภาพ และวิดีโอทีมเก็บพยานหลักฐานทางดิจิทัลและ Onsite Forensicเตรียมแบบฟอร์มยินยอมให้ยึดบัญชีออนไลน์ต่างๆถ้าเป็นชาวต่างชาติ จะเตรียมล่ามภาษาที่จะต้องใช้กับเป้าหมายทุกกรณีแม้เป้าหมายจะสามารถพูดภาษาไทยได้ก็ตาม

๖.กระบวนการหลังการตรวจค้น/การจับกุม (Post Operation)

๖.๑ ประชุมสรุปผลการเข้าตรวจค้น จับกุม เพื่อให้ทราบข้อมูลในการปฏิบัติในทุกมิติ ซึ่งจะทำการดำเนินการในส่วนอื่นๆ ต่อไปเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพรวมทั้งการมอบหมายหน้าที่เพิ่มเติม

๖.๒ จัดทำบันทึกต่างๆ ให้เรียบร้อยและให้หัวหน้าชุดปฏิบัติการรายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นด้วยเอกสารประกอบด้วย พฤติการณ์โดยย่อ, บันทึกการจับกุม และบันทึกตรวจยึด

๖.๓ ทำบันทึกที่เหลือทั้งหมดให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและสนับสนุนพนักงานสอบสวนในการทำคดี

๖.๔ สนับสนุนพนักงานสอบสวนในเรื่องการนำของกลางไปตรวจพิสูจน์และการตั้งประเด็นคำถาม ผลของการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐาน ทั้งนี้ในการส่งพยานหลักฐานเพื่อตรวจพิสูจน์ให้คำนึงถึงหลัก Chain of Custody เป็นสำคัญ

๖.๕ หากพบสื่อลามกอนาจารเด็กนอกเหนือจากข้อมูลจากการรับแจ้ง ให้สำเนาสื่อฯ ดังกล่าวเพื่อมอบให้กับทีม Victim ID ดำเนินการระบุผู้เสียหายคนอื่นที่พบเจอต่อไป (ห้ามส่งทางออนไลน์เด็ดขาด)

๖.๖ ในกรณีที่ผู้ต้องหาเป็นชาวต่างชาติ เพื่อป้องกันการหลบหนีหรือสร้างความเสียหายทางการบังคับใช้กฎหมายของประเทศไทย ให้พนักงานสอบสวนประสานขอหนังสือเดินทางของผู้ต้องหามาเก็บรักษาไว้ และพนักงานสอบสวนทำหนังสือแจ้งกองการต่างประเทศ (ตท.) สถานทูตตามสัญชาติของผู้ต้องหาและสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (สตม.)

๖.๗ เมื่อจับกุมและส่งของกลางตรวจพิสูจน์แล้วจะต้องให้ความสำคัญกับการขยายผลโดยการวิเคราะห์ ข้อมูลจากพยานหลักฐานที่ได้เพิ่มเติม ซึ่งให้ดำเนินการตามกรอบของกฎหมาย

๖.๘ ควรมีการจัดทำข้อมูลที่ใช้ในการให้ข่าวกับสื่อมวลชนโดยยึดการทำงาน “ผู้เสียหายเป็นศูนย์กลาง”

๗.ข้อเสนอแนะในการเข้าค้นและการจับกุม

ควรมีการวางแผนว่าเราต้องการอะไรจากการตรวจค้นครั้งนี้บ้างโดยให้ยึด ๒ ส่วน เป็นหลัก คืออะไรเป็นพยานหลักฐานที่ยืนยันว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้นจริงและอะไรเป็นพยานหลักฐาน ยืนยันตัวผู้กระทำผิดควรเตรียมภาพหรือรายละเอียดของสื่อลามก (ชื่อสื่อลามก, ค่า Hash ของสื่อ) ที่ได้รับแจ้งทั้งหมดไปใช้ในการตรวจค้นด้วยเพื่อใช้เป็นรายละเอียดในการค้นหาเปรียบเทียบในอุปกรณ์ คอมพิวเตอร์ของเป้าหมายด้วยและหากไม่พบสื่อลามกตามที่ต้องการแต่อาจพบสื่อลามกอื่นๆ เจ้าหน้าที่ตำรวจ สามารถใช้สื่อลามกเหล่านั้นแจ้งข้อกล่าวหาในการครอบครองสื่อลามกแทนได้แม้จะไม่สามารถแจ้ง

ขอกำหนดในส่วนของการส่งต่อสื่อลามกตามที่ต้องการได้ก็ตามหากเข้าตรวจค้นแล้วไม่พบสื่อลามกตามที่ต้องการควรวีดิอุปกรณ์ทั้งหมดที่เกี่ยวข้องมาตรวจสอบเพิ่มเติม ณ ที่ตั้งและหากพบภายหลังจึงแจ้งขอกำหนดเพื่อดำเนินคดีต่อไปควรมีการมอบหมายงานให้ชัดเจนตามกรอบระยะเวลาที่ได้รับการอนุญาตจากศาล ควรทำการแยกระหว่างเป้าหมายและบุคคลที่อยู่ในบ้านเป้าหมายออกจากกันเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการตรวจค้นแต่ให้คำนึงถึงสิทธิของบุคคลเป็นสำคัญ ควรวีดิหลักยุทธวิธีด้านความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่และบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเป็นสำคัญการถ่ายภาพนิ่งที่จะใช้ในสำนวนการสอบสวนต้องใช้กล้องถ่ายภาพโดยเฉพาะไม่ควรใช้โทรศัพท์มือถือและไม่ควรลบภาพที่ถ่ายทั้งหมดการสัมผัสพยานหลักฐานทุกชั้น ผู้สัมผัสควรใส่ถุงมือควรมีการเตรียมหน้ากากอนามัยไปด้วย เพื่อป้องกันการปนเปื้อนของพยานหลักฐานหรือป้องกันกลิ่นและการติดเชื้อต่างๆ ในทุกขั้นตอนการปฏิบัติควรมีการถ่ายวิดีโอด้วย โดยควรมีก้องวิดีโออย่างน้อย ๒ ชุด สำหรับเก็บบรรยากาศการตรวจค้นทั่วไปและหน้าจออุปกรณ์ของผู้ต้องหาขณะทำการตรวจ Onsite ในระหว่างการสอบสวนไม่ควรให้สมาชิกในครอบครัวเข้าร่วมการสอบผู้ต้องหาในกรณีที่เป็นจริงๆ จะต้องได้รับการอนุมัติจากหัวหน้าทีมและห้ามมิให้นำอุปกรณ์สื่อสารเข้าไปในห้องห้ามทุกคนในบ้านใช้โทรศัพท์ส่วนตัวจนกว่าจะมีการตรวจค้นแล้วเสร็จควรให้ความสำคัญกับการที่เป้าหมายจะทำลายพยานหลักฐาน เช่น ต้องตัดการติดต่อสื่อสารของอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ (ตัดอินเทอร์เน็ต, อุปกรณ์มือถือทำให้เป็น Airplan Mode) หรือกรณีการทำลายหน่วยความจำสำรองต่างๆ

๘. การเข้าตรวจค้นควรแบ่งทีมออกเป็นทีมใหญ่ๆ ทั้งหมด ๕ ทีมดังต่อไปนี้

ทีมที่ ๑ First Responder

ทีมที่ ๒ ทีมประกบคนในบ้าน และเป้าหมาย

ทีมที่ ๓ ทีม Onsite Forensic / พิสูจน์หลักฐาน

ทีมที่ ๔ ทีมทำบันทึกตัวค้น จับกุม และบัญชีตรวจยึด

ทีมที่ ๕ ทีมสัมภาษณ์ สอบสวน ขยายผล

ทีมที่ ๖ ทีมเฝ้าจุดตรวจค้น

สำหรับใช้ในการตรวจค้นข้อมูลในอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของผู้ต้องหาเพื่อหาไฟล์สื่อลามกเด็กและใช้สำหรับการพิสูจน์เจตนาของผู้ต้องหาที่ใช้ค้นหาสื่อลามกบนอินเทอร์เน็ต (ประวัติการค้นหา)

๙. ประเด็นการสืบสวนและสอบสวน

๙.๑ ให้ทำหนังสือส่งตรวจสอบสวนข้อมูลจากสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆที่ใช้ในการกระทำความผิด เช่น ติดต่อสื่อสารทาง Facebook Twitter Instagram Line เป็นต้น

๙.๒ ให้ทำหนังสือการยืนยันการกระทำความผิด/สถานที่หรือที่อยู่ของผู้กระทำความผิด

๙.๓ ให้ประสานไปที่การยืนยันตัวบุคคลผู้กระทำความผิด สำนักงานป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางเทคโนโลยี กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี กองพิสูจน์หลักฐาน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๙.๔ ให้ทำหนังสือการยืนยันถึงหน่วยที่สามารถตรวจสอบอุปกรณ์หรือพยานหลักฐานทางดิจิทัลที่ใช้ในการกระทำความผิดได้

๙.๕ ให้ทำหนังสือตรวจสอบถึงธนาคารหรือบริษัทเพื่อตรวจสอบพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เช่น หลักฐานทางการเงิน หลักฐานการติดต่อสื่อสาร เป็นต้น

ตัวอย่าง

บันทึกยินยอมสมัครใจ

วันที่.....

บันทึกนี้จัดทำขึ้นเมื่อวันที่.....เวลาประมาณ.....น. เพื่อแสดงว่า
ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี หมายเลขประจำตัวประชาชน
.....ที่อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ถนน.....
จังหวัด.....ยืนยันว่าใช้หมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่หมายเลขจำนวน.....หมายเลข คือ
.....
.....
อีเมล.....

..... และ
ยินยอมให้ เจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานสอบสวน เจ้าพนักงาน สามารถเข้าถึงข้อมูล และเก็บข้อมูล ในอุปกรณ์
คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ และบัญชีสื่อออนไลน์ของข้าพเจ้า ดังนี้

- ๑. บัญชี.....ชื่อ.....ไอดี.....
ชื่อผู้ใช้.....รหัสผ่าน.....
ชื่อผู้ใช้อีเมล.....รหัสผ่าน.....
- ๒. บัญชี.....ชื่อ.....ไอดี.....
ชื่อผู้ใช้.....รหัสผ่าน.....
ชื่อผู้ใช้อีเมล.....รหัสผ่าน.....
- ๓. บัญชี.....ชื่อ.....ไอดี.....
ชื่อผู้ใช้.....รหัสผ่าน.....
ชื่อผู้ใช้อีเมล.....รหัสผ่าน.....

เพื่อเป็นการแสดงความบริสุทธิ์ของข้าฯ โดยข้าฯ ด้วยตนเอง เป็นผู้ให้ ชื่อบัญชีผู้ใช้และรหัสผ่านบัญชีสื่อ
ออนไลน์และบัญชีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ของข้าฯ ดังกล่าวข้างต้นเอง ทั้งนี้เป็นไปด้วยความสมัครใจและเต็มใจ ไม่มีการบังคับ
ขู่เข็ญ หลอกลวง จูงใจ ให้สัญญา หรือโน้มน้าวให้กระทำการใด ๆ ไม่มีการทำร้าย หรือประทุษร้ายแต่อย่างใด พร้อมทั้ง
แจ้งให้ข้าฯ ทราบว่าข้อมูลเหล่านี้ จะใช้เป็นพยาน หลักฐาน ในการยืนยัน ความบริสุทธิ์ หรือยืนยัน
การกระทำความผิดของข้าฯ ได้ จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ).....ผู้ให้ความยินยอม
( )
(ลงชื่อ).....พยาน
( )
(ลงชื่อ).....ล่าม
( )

๔.๒.๓ การบังคับใช้แรงงานหรือบริการทั่วไป

กรณีเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับแจ้งว่า มีการบังคับใช้แรงงานหรือบริการภายในสถานที่เกิดเหตุ หรือกรณีเข้าตรวจสอบหรือตรวจค้นสถานที่ที่สงสัยว่าจะมีการค้ามนุษย์ หากสถานที่ดังกล่าว มีการจ้างแรงงาน ไม่ว่าจะเป็แรงงานไทยหรือแรงงานต่างด้าว เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหรือพนักงานเจ้าหน้าที่สมควรที่จะตรวจสอบหรือเก็บหลักฐาน เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงว่าภายในสถานที่ดังกล่าวมีการบังคับใช้แรงงานหรือบริการหรือไม่ หากมีการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการบังคับใช้แรงงานหรือบริการการกระทำดังกล่าวถือว่าเข้าข่ายความผิดฐานค้ามนุษย์ ซึ่งสถานที่เกิดเหตุในคดีค้ามนุษย์ในรูปแบบการบังคับใช้แรงงานอาจมีหลายสถานที่ เช่น ภายในสถานบริการภายในโรงงานอุตสาหกรรม หรือภายในที่พักอาศัย เป็นต้น ดังนั้น แนวทางในการรวบรวมพยานหลักฐานในความผิดค้ามนุษย์รูปแบบนี้อาจแตกต่างกันไปบ้างตามลักษณะ ที่เกิดเหตุแต่พอจะสรุปแนวทางในการรวบรวมพยานหลักฐานในภาพรวมได้ ดังนี้

(๑) เอกสารเกี่ยวกับสถานที่เกิดเหตุ ได้แก่ ใบอนุญาตประกอบการ ใบอนุญาตขายสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือเอกสารแสดงกรรมสิทธิ์หรือการครอบครองอาคารที่เกิดเหตุ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการขยายผลให้ทราบว่าผู้ประกอบการ ที่แท้จริงคือผู้ใด

(๒) หลักฐานเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน หนังสือเดินทางของผู้เสียหายหรือผู้ต้องสงสัยที่อยู่ในสถานที่เกิดเหตุ ทั้งนี้ ควรถ่ายรูปหรือถ่ายวิดีโอไว้เป็นหลักฐานว่าถูกเก็บไว้ที่ใดหรือเก็บในลักษณะชุกซ่อนหรือไม่ เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานกรณีผู้เสียหายยืนยันว่าถูกยึดเอกสารดังกล่าวไว้

(๓) หลักฐานทางการเงิน เช่น สมุดบัญชีธนาคาร บัตรเอทีเอ็ม หลักฐานการส่งเงิน เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักฐานในการตรวจสอบรายได้ของแรงงานและเพื่อใช้เป็นหลักฐานในการสืบสวนความผิดฐานฟอกเงินอีกส่วนหนึ่ง

(๔) หลักฐานเพื่อเป็นหลักฐานกรณีมีการพันทนาการ เช่น กุญแจประตู กุญแจมือ โซ่ตรวน

(๕) หลักฐานทางการสื่อสาร เช่น โทรศัพท์มือถือ ใบเสร็จรับเงินค่าโทรศัพท์ จดหมายติดต่อกับผู้อื่นเพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการสืบหาและเชื่อมโยงขบวนการค้ามนุษย์

(๖) หากเป็นคนต่างด้าวให้ตรวจยึดหลักฐานการเข้าเมือง ใบอนุญาตทำงานหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบหานายจ้างและผู้เกี่ยวข้อง

(๗) รถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ที่จอดใกล้เคียงสถานที่เกิดเหตุควรทำการตรวจสอบเนื่องจากอาจมีพยานหลักฐานหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องอยู่ภายในรถดังกล่าว

(๘) หากเป็นกรณีมีการเรียกค่าไถ่จากญาติผู้เสียหาย และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติโอนเงินเข้าบัญชีให้ผู้ต้องสงสัย ให้ตรวจหาหลักฐานการเปิดบัญชีและเอกสารที่เกี่ยวข้องไว้เป็นหลักฐาน

(๙) เสื้อผ้าเครื่องใช้ของแรงงานหรือผู้เสียหายจะต้องนำมาเป็นหลักฐาน เพื่อแสดงให้เห็นว่าแรงงาน หรือผู้เสียหายพักอาศัยอยู่ในที่เกิดเหตุ

(๑๐) หลักฐานวิดีโอวงจรปิดใกล้ที่เกิดเหตุอาจทำให้เห็นการเคลื่อนไหวของผู้เสียหายและผู้ต้องสงสัยได้

กรณีเป็นการค้ามนุษย์ในรูปแบบการบังคับใช้แรงงานข้ามชาติ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติจะต้องตรวจสอบ หลักฐานการเข้า-ออกของผู้เสียหายจากสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง หลักฐานการขอหนังสือเดินทาง จากกองหนังสือเดินทาง กระทรวงการต่างประเทศ หลักฐานการขอวีซ่าเข้าประเทศปลายทาง หลักฐานการซื้อตั๋วเครื่องบิน และตรวจสอบบุคคลในเที่ยวบินที่เดินทางเข้าและออกประเทศ แล้วนำข้อมูลมาเชื่อมโยงกันเพื่อสามารถวิเคราะห์หาผู้นำพาผู้เสียหายไปค้าแรงงานซึ่งเป็นหนึ่งในขบวนการค้ามนุษย์มาดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

หากเป็นการเข้าตรวจสอบการทำงานของคนต่างด้าว โดยอาศัยพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๖๑

การตรวจสอบการทำงานของคนต่างด้าวถูกกฎหมาย หมายถึง การที่พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบการทำงานของคนต่างด้าวในสถานที่ที่เชื่อว่ามีการทำงานของคนต่างด้าวอยู่ เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๖๑ ตลอดจนแนะนำประชาสัมพันธ์ข้อมูลกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้กับคนต่างด้าวและสถานประกอบการ หรือนายจ้างเข้าใจและปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งศึกษาสภาพการทำงาน ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติตามตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๖๑ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขและดำเนินการตามกฎหมายต่อผู้ฝ่าฝืน

ประเภทของการตรวจ

การตรวจสอบการทำงานของคนต่างด้าว สามารถแบ่งประเภทการตรวจได้ ดังนี้

(๑) การตรวจทั่วไป หรือตรวจปกติ

เป็นการตรวจสอบสถานประกอบการต่างๆ ไปตามปกติที่คาดว่าจะมีคนต่างด้าวทำงานอยู่รวมทั้งการตรวจตามแผนงาน โครงการ และนโยบายของรัฐบาล เพื่อตรวจสอบว่าคนต่างด้าวมีใบอนุญาตทำงานอยู่หรือไม่ หรือทำงานถูกต้องตามที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตทำงานหรือไม่และเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ ให้คำแนะนำปรึกษาแก่คนต่างด้าวและสถานประกอบการหรือนายจ้างให้ปฏิบัติตามตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๖๑

๑) ประเด็นในการตรวจสอบ

- ยื่นคำขอรับใบอนุญาตทำงานตั้งแต่เมื่อใดถึงเมื่อใด
- มีใบอนุญาตทำงานอยู่กับตัว
- ใบอนุญาตทำงานหมดอายุหรือไม่
- คนต่างด้าวทำงานในเขตท้องที่หรือสถานที่ที่ระบุ
- คนต่างด้าวทำงานกับนายจ้างตามที่ระบุ คนต่างด้าวได้ปฏิบัติตามเงื่อนไข

๒) วิธีการตรวจสอบ

- ตรวจสอบต่อคนต่างด้าว และพนักงานของสถานประกอบการ สอบให้เข้าประเด็นตามหัวข้อในการตรวจสอบ

- การสอบปากคำ
- การหาพยานหลักฐานต่างๆ

(๒) การตรวจลักษณะงาน

การตรวจลักษณะงานเป็นการตรวจสอบที่รับเรื่องจากกลุ่มพิจารณาการทำงานของคนต่างด้าว ในระบบสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว เมื่อคนต่างด้าวยื่นขอรับใบอนุญาตทำงาน หรือขอต่อใบอนุญาตทำงาน หรือ เปลี่ยนแปลงลักษณะ หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตทำงาน โดยการออกไปตรวจสอบสถานประกอบการ ซึ่งระบุว่าเป็นนายจ้างคนต่างด้าวทำงาน เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะงานของคนต่างด้าว และรายละเอียดเกี่ยวกับการจ้างงานคนต่างด้าว ประกอบการพิจารณาการยื่นขอของคนต่างด้าว

๑) ประเด็นในการตรวจสอบ

- สถานประกอบการดำเนินธุรกิจประเภทอะไร
- สถานประกอบการประกอบธุรกิจอะไรบ้าง
- รายละเอียดลักษณะงานที่คนต่างด้าวทำ
- งานที่ต้องใช้ความรู้ความชำนาญเป็นกรณีพิเศษ
- ความจำเป็นของสถานประกอบการที่ต้องการจ้างคนต่างด้าว

๒) วิธีการตรวจ

- สอบถามจากคนต่างด้าวและพนักงานของสถานประกอบการ
- บันทึกปากคำไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งลงลายมือชื่อของผู้ให้ปากคำและล่าม

(๓) การตรวจพิเศษ

การตรวจพิเศษ สามารถแบ่งประเภทการตรวจออกเป็น ๓ ประเภท

๑) การตรวจตามคำร้องเรียน

เป็นการตรวจสอบการทำงานของคนต่างด้าวตามคำร้องเรียนซึ่งมีผู้แจ้งเบาะแสการลักลอบ ทำงานของคนต่างด้าว หรือลักลอบจ้างงานคนต่างด้าว หรือมีการกระทำผิดตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๖๑ โดยการร้องเรียนดังกล่าวทางจดหมาย โทรศัพท์ โทรสาร หรือทางอีเมล

๒) การตรวจสถานประกอบการที่เปิดดำเนินการในเวลากลางคืน

เป็นการตรวจสอบการทำงานของคนต่างด้าวเฉพาะในสถานประกอบการที่เปิดดำเนินการในเวลากลางคืนและน่าจะเชื่อว่ามีการทำงานของคนต่างด้าว เช่น ภัตตาคาร บาร์ ไนท์คลับ เป็นต้น

๓) การตรวจติดตามผลคำขอที่ไม่ได้อนุญาต

เป็นการตรวจสอบติดตามผลในกรณีที่คนต่างด้าวยื่นขออนุญาตทำงาน หรือขอเปลี่ยนแปลง ลักษณะ หรือเงื่อนไข แล้วไม่ได้รับอนุญาต โดยตรวจสอบว่าคนต่างด้าวได้รับหนังสือการไม่อนุญาตแล้วหรือไม่ คนต่างด้าวผู้ขอยังทำงานอยู่หรือไม่ รวมทั้งตรวจสอบว่าสถานประกอบการ หรือนายจ้างรับคนต่างด้าว ผู้ขอเข้าทำงานหรือไม่ หากฝ่าฝืนก็ดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

(๑) ประเด็นในการตรวจสอบ

- คนต่างด้าวได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตทำงาน ตั้งแต่เมื่อใดถึงเมื่อใด
- คนต่างด้าวมียใบอนุญาตทำงานอยู่กับตัว
- ใบอนุญาตทำงานหมดอายุหรือไม่
- คนต่างด้าวทำงานในตำแหน่งวิชาชีพหรืออาชีพอะไร มีลักษณะงานที่ระบุไว้เป็น

อย่างไร

- คนต่างด้าวทำงานในเขตท้องที่หรือสถานที่ที่ระบุ
- คนต่างด้าวทำงานกับนายจ้างตามที่ระบุ และคนต่างด้าวได้ปฏิบัติตามเงื่อนไข

(๒) วิธีการตรวจสอบ

- ตรวจสอบคนต่างด้าว และพนักงานของสถานประกอบการ
- เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบการสอบปากคำนั้น
- การบันทึกปากคำ ต้องบันทึกปากคำให้ละเอียดที่สุดเท่าที่จะทำได้เพื่อเป็นหลักฐาน

ในการดำเนินคดี

ผลการตรวจสอบ

ในการตรวจสอบการทำงานของบุคคลต่างด้าว นอกจากความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ แล้ว อาจพบความผิดตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๖๑ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๘ คนต่างด้าวผู้ใดทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาต ต้องระวางปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงห้าหมื่นบาท และเมื่อชำระค่าปรับแล้วให้ส่งคนต่างด้าวผู้นั้นกลับไปนอกราชอาณาจักรโดยเร็ว เว้นแต่เป็นคนต่างตามมาตรา ๖๓ หรือมาตรา ๖๓/๑

องค์ประกอบความผิด

- เป็นคนต่างด้าวทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาต

ประเด็นการตรวจสอบ

- เป็นคนต่างด้าวหรือไม่

- สภาพการทำงาน ทำงานกับใคร ตำแหน่งอะไร ได้รับค่าจ้างเท่าไร เริ่มทำงานตั้งแต่เมื่อไร วัน-เวลาทำงานอย่างไร)

- ได้รับอนุญาตทำงานจากนายทะเบียนตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๖๑ หรือไม่

มาตรา ๖๘ ผู้รับใบอนุญาตต้องมีใบอนุญาตอยู่กับตัวหรืออยู่ ณ สถานที่ทำงานในระหว่างเวลาทำงานเพื่อแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือนายทะเบียนได้เสมอ

องค์ประกอบความผิด

- เป็นผู้รับใบอนุญาตทำงาน
- ไม่มีใบอนุญาตทำงานอยู่กับตัว หรืออยู่ ณ ที่ทำงานในระหว่างเวลาทำงาน

ประเด็นการตรวจสอบ

- เป็นผู้รับใบอนุญาตทำงาน
- ไม่มีใบอนุญาตทำงานอยู่กับตัว หรืออยู่ ณ ที่ทำงานในระหว่างเวลาทำงานหรือไม่
- ในการตรวจสอบหากผู้ต้องหารับสารภาพควรถูกปรับค่าให้การของผู้ต้องหาว่ายินยอมให้ ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับหรือไม่

มาตรา ๖๔/๒ ผู้รับใบอนุญาตต้องทำงานตามประเภทหรือลักษณะงาน และกับนายจ้าง ณ ท้องที่ หรือสถานที่และเงื่อนไขตามที่ได้รับอนุญาต

องค์ประกอบความผิด

- เป็นผู้รับใบอนุญาตทำงาน
- ทำงานตามประเภท หรือลักษณะงาน และกับนายจ้าง ณ ท้องที่ หรือสถานที่และเงื่อนไขตามที่ได้รับอนุญาตหรือไม่

ประเด็นการตรวจสอบ

- เป็นผู้รับอนุญาตไปทำงานหรือไม่
- ทำงานตามประเภท หรือลักษณะงาน และกับนายจ้าง ณ ท้องที่ หรือสถานที่และเงื่อนไขตามที่ได้รับอนุญาตหรือไม่
- ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนหรือไม่

มาตรา ๙ ห้ามมิให้บุคคลใดรับคนต่างด้าวเข้าทำงาน เว้นแต่คนต่างด้าวซึ่งมีใบอนุญาตทำงาน กับตนเพื่อทำงานตามประเภทหรือลักษณะงานที่ระบุไว้ในใบอนุญาต ณ ท้องที่หรือสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต

องค์ประกอบความผิดตามมาตรา ๙ แบ่งออกเป็น ๓ ฐานความผิด ประกอบด้วย

๑. ความผิดฐานรับคนต่างด้าวซึ่งไม่มีใบอนุญาตทำงานเข้าทำงาน

องค์ประกอบความผิด

- บุคคลใดรับคนต่างด้าวซึ่งไม่มีใบอนุญาตทำงานเข้าทำงาน

ประเด็นการตรวจสอบ

- ใครเป็นผู้รับคนต่างด้าวเข้าทำงาน
- คนต่างด้าวมียใบอนุญาตทำงานหรือไม่

๒. ความผิดฐานรับคนต่างด้าวที่มีใบอนุญาตทำงานแต่ไม่ได้รับอนุญาตให้ทำงานกับตน

องค์ประกอบความผิด

- บุคคลใด
- รับคนต่างด้าวที่มีใบอนุญาตทำงานแต่ไม่ได้รับอนุญาตให้ทำงานกับตน
- ไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน

ประเด็นการตรวจสอบ

- ใครเป็นผู้รับคนต่างด้าวเข้าทำงาน
- คนต่างด้าวมีใบอนุญาตทำงานกับผู้รับคนต่างด้าวเข้าทำงานหรือไม่
- ได้รับอนุญาตให้ทำงานกับผู้รับคนต่างด้าวเข้าทำงานหรือไม่

๓. ความผิดฐานให้คนต่างด้าวที่มีใบอนุญาตทำงานกับตนทำงานนอกเหนือจากประเภทหรือ ลักษณะงานที่ระบุไว้ในใบอนุญาต ณ ท้องที่ สถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต

องค์ประกอบความผิด

- บุคคลใด (บุคคลธรรมดา/นิติบุคคลทั่วไป)
- รับคนต่างด้าวที่มีใบอนุญาตทำงานแต่ทำงานนอกเหนือจากประเภทหรือลักษณะงานที่ระบุไว้ในใบอนุญาต

- รับคนต่างด้าวที่มีใบอนุญาตทำงานแต่ทำงานนอกเหนือท้องที่ สถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต
- ไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน
- คนต่างด้าวมีใบอนุญาตทำงานกับผู้รับคนต่างด้าวเข้าทำงานหรือไม่
- ได้รับอนุญาตให้ทำงานกับผู้รับคนต่างด้าวเข้าทำงานหรือไม่

ประเด็นการตรวจสอบ

- ใครเป็นผู้รับคนต่างด้าวเข้าทำงาน
- รับคนต่างด้าวมีใบอนุญาตทำงาน และทำงานตรงตามประเภท หรือลักษณะงานที่ระบุไว้ในใบอนุญาตหรือไม่
- รับคนต่างด้าวมีใบอนุญาตทำงาน และทำงานในท้องที่ สถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาตหรือไม่
- ได้รับอนุญาตให้ทำงานกับผู้รับคนต่างด้าวเข้าทำงานหรือไม่

มาตรา ๙๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้นายทะเบียน และพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้

๑. มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดมาชี้แจงข้อเท็จจริงรวมทั้งให้ส่งเอกสารหรือหลักฐาน

องค์ประกอบความผิด

- บุคคลใด บุคคลธรรมดา/นิติบุคคลทั่วไป
- ไม่ปฏิบัติตามหนังสือสอบถาม หรือหนังสือเรียก หรือไม่ยอมหรือไม่ส่งเอกสารหรือหลักฐานแก่นายทะเบียน และพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๙๘

ประเด็นการตรวจสอบ

- บุคคลใด
- เป็นการไม่ปฏิบัติตามหนังสือสอบถาม หรือหนังสือเรียก หรือไม่ยอมให้ข้อเท็จจริง หรือไม่ส่งเอกสารหรือหลักฐานหรือไม่ โดยไม่มีเหตุอันควร
- นายทะเบียน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๙๘ หรือไม่

และหากเป็นการตรวจแรงงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๑ พนักงานตรวจแรงงานจะต้องดูสภาพจริงในการปฏิบัติงานของนายจ้าง สภาพการจ้าง และสภาพการทำงานของลูกค้า

การเข้าไปตรวจสถานประกอบกิจการ พนักงานตรวจแรงงานต้องดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงจากทั้งฝ่าย นายจ้าง ลูกจ้าง ตลอดจนตรวจสอบรวบรวมพยานหลักฐาน ทั้งที่นายจ้างได้จัดขึ้นตามที่กฎหมายกำหนด หรือ นายจ้างจัดขึ้นเองเพื่อประโยชน์ในการจ้างงาน รวมถึงเอกสารหลักฐานที่ลูกจ้างจัดทำขึ้น โดยสอบถามข้อเท็จจริง ถ่ายภาพ ถ่ายสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจ้าง การจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด ค่าล่วงเวลา ในวันหยุด ทะเบียนลูกจ้าง ข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน และกระทำการอย่างอื่น เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงและ พยานหลักฐานในอันที่จะปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑

บทกำหนดโทษ กรณีนายจ้างฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ มีดังนี้

มาตรา ๑๔๔ นายจ้างผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๘ มาตรา ๓๙ มาตรา ๓/๑ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๗ มาตรา ๔๘ มาตรา ๔๙ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๑ มาตรา ๗๐ มาตรา ๗๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ฐานความผิด

ให้ลูกจ้างทำงานล่วงเวลาโดยไม่ได้รับความยินยอม (มาตรา ๒๔)

ประเด็นการตรวจสอบ

- เวลาทำงานปกติหรือชั่วโมงการทำงานของสถานประกอบกิจการ
- เป็นการทำงานนอกหรือเกินเวลาทำงานปกติหรือไม่
- ลูกจ้างให้ความยินยอมก่อนทำงานล่วงเวลาเป็นคราวๆ ไปหรือไม่กรณีลักษณะหรือสภาพของงานต้องทำติดต่อกันไปถ้าหยุดจะเสียหายแก่งาน หรืองานฉุกเฉิน หรืองานตามกำหนดในกฎกระทรวง นายจ้างอาจให้ทำงานล่วงเวลาได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากลูกจ้าง

ฐานความผิด

- ให้ลูกจ้างทำงานในวันหยุดโดยไม่ได้รับความยินยอมจากลูกจ้าง (มาตรา ๒๕)

ประเด็นการตรวจสอบ

- เวลาทำงานปกติหรือชั่วโมงการทำงานของสถานประกอบกิจการ
- เป็นการทำงานในวันหยุดประจำสัปดาห์ วันหยุดตามประเพณี หรือวันหยุดพักผ่อน ประจำปีหรือไม่
- ลูกจ้างให้ความยินยอมก่อนทำงานในวันหยุดเป็นคราวๆ ไป หรือไม่ กรณีลักษณะหรือสภาพของงานต้องทำติดต่อกันไปถ้าหยุดจะเสียหายแก่งาน หรืองานฉุกเฉิน นายจ้างอาจให้ทำงานในวันหยุดได้ เท่าที่จำเป็น โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากลูกจ้าง

กิจการโรงแรม สถานมหรสพ งานขนส่ง ร้านขายอาหาร ร้านขายเครื่องดื่ม สโมสร สมาคม สถานพยาบาล หรือกิจการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง นายจ้างอาจให้ลูกจ้างทำงานในวันหยุดได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากลูกจ้าง

ฐานความผิด

- ให้อู่จ้างทำงานล่วงเวลา ทำงานในวันหยุด รวมทั้งทำงานล่วงเวลาในวันหยุดเกินกว่า สัปดาห์ละ ๓๖ ชั่วโมง (มาตรา ๒๖)

ประเด็นการตรวจสอบ

- เวลาทำงานปกติหรือชั่วโมงการทำงานของสถานประกอบการ
- ชั่วโมงการทำงานล่วงเวลา ทำงานในวันหยุด และทำงานล่วงเวลาในวันหยุด รวมกันแล้ว สัปดาห์หนึ่งเกิน ๓๖ ชั่วโมง หรือไม่

ฐานความผิด

- ให้อู่จ้างหญิงทำงานที่กฎหมายห้าม (มาตรา ๓๘)

ประเด็นการตรวจสอบ

- นายจ้างให้อู่จ้างซึ่งเป็นหญิงทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๓๘ หรือไม่ ฐานความผิด
- ให้อู่จ้างหญิงทำงานที่กฎหมายห้าม (มาตรา ๓๕๙) ประเด็นการตรวจสอบ
- นายจ้างให้อู่จ้างซึ่งเป็นหญิงทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๓๙ หรือไม่ ฐานความผิด
- ให้อู่จ้างซึ่งเป็นหญิงมีครรภ์ ทำงานในระหว่างเวลา ๒๒.๐๐ น. ถึงเวลา ๐๖.๐๐ น. ทำงานล่วงเวลา หรือทำงานในวันหยุด (มาตรา ๓๙/๑)

ประเด็นการตรวจสอบ

- นายจ้างให้อู่จ้างซึ่งเป็นหญิงมีครรภ์ทำงานในระหว่างเวลา ๒๒.๐๐ น. ถึงเวลา ๐๙.๐๐ น. ทำงานล่วงเวลา หรือทำงานในวันหยุด หรือไม่
- ตรวจสอบตำแหน่งงาน กรณีอู่จ้างซึ่งเป็นหญิงมีครรภ์ทำงานในตำแหน่งผู้บริหาร งานวิชาการ งานธุรการ รวมทั้งงานเกี่ยวกับการเงินหรือบัญชี นายจ้างอาจให้อู่จ้างซึ่งเป็นหญิงมีครรภ์ทำงานล่วงเวลาในวันทำงานได้โดยได้รับความยินยอมจากอู่จ้าง

ฐานความผิด

- ไม่จัดให้อู่จ้างซึ่งเป็นผู้มีเวลาพัก (มาตรา ๔๖)

ประเด็นการตรวจสอบ

- นายจ้างได้จัดให้อู่จ้างซึ่งเป็นผู้มีเวลาพักวันหนึ่งไม่น้อยกว่า ๑ ชั่วโมง หลังจากที่อู่จ้างทำงานมาแล้วไม่เกิน ๔ ชั่วโมง หรือไม่

ฐานความผิด

- ให้อู่จ้างซึ่งเป็นผู้มีเวลาพักทำงานในระหว่างเวลา ๒๒.๐๐ น. ถึงเวลา ๐๕.๐๐ น. (มาตรา ๔๗)

ประเด็นการตรวจสอบ

- นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กทำงานในระหว่างเวลา ๒๒.๐๐ น. ถึงเวลา ๐๖.๐๐ น. หรือไม่
- กรณีนายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กทำงานในระหว่างเวลาดังกล่าว นายจ้างได้รับอนุญาต เป็นหนังสือจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายหรือไม่
- กรณีลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กเป็นผู้แสดงภาพยนตร์ ละคร หรือการแสดงอย่างอื่นที่คล้ายคลึงกัน นายจ้างอาจให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กทำงานในระหว่างเวลาดังกล่าวได้โดยไม่ต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

ฐานความผิด

- ให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กทำงานล่วงเวลาหรือทำงานในวันหยุด (มาตรา ๔๔)

ประเด็นการตรวจสอบ

- ตรวจสอบวันและเวลาทำงานปกติหรือชั่วโมงการทำงานของสถานประกอบกิจการนายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กทำงานนอกหรือเกินเวลาทำงานปกติ หรือทำงานในวันหยุด หรือไม่

ฐานความผิด

- ให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กทำงานที่กฎหมายห้าม (มาตรา ๔๔)

ประเด็นการตรวจสอบ

- นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๔๔ หรือไม่

ฐานความผิด

- ให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กทำงานในสถานที่ที่กฎหมายห้าม (มาตรา ๕๐)

ประเด็นการตรวจสอบ

- นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กทำงานในสถานที่ที่กฎหมายห้ามตามมาตรา ๕๐ หรือไม่

ฐานความผิด

- เรียกหรือรับหลักประกันจากฝ่ายลูกจ้างซึ่งเป็นเด็ก หรือหักค่าจ้างลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กนำจ่ายให้บุคคลอื่น (มาตรา ๕๑)

ประเด็นการตรวจสอบ

- นายจ้างเรียกหรือรับหลักประกันจากลูกจ้างซึ่งเป็นเด็ก หรือหักค่าจ้างลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กนำจ่ายให้บุคคลอื่น หรือไม่

ฐานความผิด

-จ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าล่วงเวลาในวันหยุดไม่ถูกต้องตามกำหนดเวลา (มาตรา ๗๐)

ประเด็นการตรวจสอบ

-ตรวจสอบกำหนดเวลาการจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าล่วงเวลา ในวันหยุดที่นายจ้างและลูกจ้างตกลงกัน

-ตรวจสอบว่าลูกจ้างได้รับค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าล่วงเวลาในวันหยุด ถูกต้องและครบถ้วนหรือไม่ (กรณีนายจ้างมีลูกจ้างตั้งแต่ ๑๐ คนขึ้นไป ให้ตรวจสอบจากเอกสารเกี่ยวกับการจ่ายเงินซึ่งนายจ้างต้องจัดทำตามกฎหมาย)

ฐานความผิด

-หักค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าล่วงเวลาในวันหยุดของลูกจ้างโดยไม่ชอบ (มาตรา ๗๖)

ประเด็นการตรวจสอบ

-ตรวจสอบกำหนดเวลาการจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าล่วงเวลาในวันหยุด ที่นายจ้างและลูกจ้างตกลงกัน

-ตรวจสอบว่าลูกจ้างได้รับค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าล่วงเวลาในวันหยุด ถูกต้องและครบถ้วนหรือไม่ (กรณีนายจ้างมีลูกจ้างตั้งแต่ ๑๐ คนขึ้นไป ให้ตรวจสอบจากเอกสารเกี่ยวกับการจ่าย เงินซึ่งนายจ้างต้องจัดทำตามกฎหมาย)

-กรณีนายจ้างหักค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าล่วงเวลาในวันหยุดให้ตรวจสอบว่าเป็นการหักตามมาตรา ๗๖ หรือไม่

-กรณีนายจ้างหักตามมาตรา ๗๖ ลูกจ้างได้ให้ความยินยอมเป็นหนังสือหรือไม่ มาตรา ๑๔๕ นายจ้างผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๓ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท ฐานความผิด

-ไม่ประกาศเวลาทำงานปกติให้ลูกจ้างทราบ หรือให้ลูกจ้างทำงานเกินเวลาทำงานของแต่ละประเภทงานที่กฎหมายกำหนด (มาตรา ๒๓)

ประเด็นการตรวจสอบ

-นายจ้างประกาศเวลาทำงานปกติ โดยกำหนดเวลาเริ่มต้นและเวลาสิ้นสุดของการทำงานแต่ละวันให้ลูกจ้างทราบหรือไม่

-กรณีนายจ้างประกาศกำหนดเวลาทำงานปกติให้ลูกจ้างทราบ ให้ตรวจสอบว่าเกินเวลาทำงานของแต่ละประเภทงานที่กฎหมายกำหนดหรือไม่

มาตรา ๑๔๖ นายจ้างผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

ฐานความผิด

-ในวันที่มีการทำงาน นายจ้างไม่จัดให้ลูกจ้างมีเวลาพักระหว่างทำงาน (มาตรา ๒๗)

ประเด็นการตรวจสอบ

-ในวันที่มีการทำงานนายจ้างจัดให้ลูกจ้างมีเวลาพักระหว่างการทำงานวันหนึ่งไม่น้อยกว่า ๑ ชั่วโมงหรือไม่

ฐานความผิด

-นายจ้างไม่จัดวันหยุดประจำสัปดาห์ให้ลูกจ้าง (มาตรา ๒๘)

ประเด็นการตรวจสอบ

-นายจ้างจัดให้ลูกจ้างมีวันหยุดประจำสัปดาห์ สัปดาห์หนึ่งไม่น้อยกว่า ๑ วันหรือไม่

ฐานความผิด

-นายจ้างไม่จัดวันหยุดตามประเพณีให้ลูกจ้าง (มาตรา ๒๙)

ประเด็นการตรวจสอบ

-นายจ้างประกาศกำหนดวันหยุดตามประเพณีให้ลูกจ้างได้หยุดปีหนึ่งไม่น้อยกว่า ๑๓ วันหรือไม่

ฐานความผิด

-นายจ้างไม่จัดวันหยุดพักผ่อนประจำปีให้ลูกจ้าง (มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง)

ประเด็นการตรวจสอบ

-ลูกจ้างที่ทำงานติดต่อกันมาแล้วครบหนึ่งปี นายจ้างได้จัดให้ลูกจ้างได้หยุดพักผ่อนประจำปีปีหนึ่งไม่น้อยกว่า ๕ วันทำงานหรือไม่

ฐานความผิด

-ไม่แจ้งหรือจัดทำบันทึกการจ้างลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กตามที่กฎหมายกำหนด (มาตรา ๔๕)

ประเด็นการตรวจสอบ

-กรณีมีการจ้างลูกจ้างซึ่งเป็นเด็ก นายจ้างปฏิบัติดังนี้หรือไม่
๑) แจ้งการจ้างลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กตามแบบที่อธิบดีกำหนดต่อพนักงานตรวจแรงงานภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่เด็กเข้าทำงาน หรือไม่
๒) จัดทำบันทึกสภาพจ้างตามแบบที่อธิบดีกำหนดหรือไม่
๓) แจ้งการสิ้นสุดการจ้างลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กตามแบบที่อธิบดีกำหนดต่อพนักงานตรวจแรงงานภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่เด็กออกจากงานหรือไม่

มาตรา ๑๔๘ นายจ้างผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ฐานความผิด

-จ้างเด็กอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี เป็นลูกจ้าง (มาตรา ๔๔)

ประเด็นการตรวจสอบ

-ตรวจสอบว่าคู่สัญญา มีนิติสัมพันธ์เป็นนายจ้าง ลูกจ้าง ตามสัญญาจ้างแรงงานหรือไม่

-อายุของลูกจ้าง

๔.๒.๔ การบังคับใช้แรงงานหรือบริการในเรือประมง

การค้ำมนุษย์จากการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบโดยการบังคับใช้แรงงานที่มีสถานการณ์รุนแรงมากที่สุดในปัจจุบัน ได้แก่ การค้ำมนุษย์ด้านแรงงานในงานประมงทะเล ซึ่งเมื่อเกิดการกระทำผิดฐานค้ำมนุษย์ ด้านแรงงานในงานประมงทะเล นอกจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติจะต้องรวบรวมพยานหลักฐาน เช่นเดียวกับการค้า มนุษย์ในรูปแบบการบังคับใช้แรงงานทั่วไปแล้ว เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติอาจจะต้องรวบรวมข้อมูลจากหลายหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์ความเชื่อมโยง เพื่อเป็นหลักฐานและพิจารณาดำเนินคดีในความผิดตามกฎหมายที่แต่ละ หน่วยงานเกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

(ก) กรมเจ้าท่า

เจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่กรมเจ้าท่าคนใดก็ดีหรือเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบอำนาจให้เป็นเจ้าท่ามีอำนาจขึ้นตรวจเรือ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๕๕๖ สามารถ สรุปประเด็นได้ดังนี้

(๑) ยึดใบอนุญาตใช้เรือ ในกรณีเมื่อเจ้าหน้าที่ได้ตรวจพบว่ามีผู้ใดใช้เรือที่มีได้รับอนุญาตหรือใช้เรือที่ใบอนุญาตใช้เรือสิ้นอายุแล้ว หรือใช้เรือผิดไปจากเขตท่าเรือท่าบลการเดิน เรือที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตใช้เรือผู้ใช้เรือดังกล่าวนั้นมีความผิด (มาตรา ๔) และเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบอำนาจให้เป็น “เจ้าท่า” สามารถที่จะยึดใบอนุญาตใช้เรือ และนำใบอนุญาตใช้เรือที่ยึดได้จากเรือที่กระทำความผิดส่งมอบแก่กรมเจ้าท่า เจ้าท่าเขตหรือเจ้าหน้าที่บ้านเมืองเพื่อทำการเปรียบเทียบปรับต่อไป

(๒) มีอำนาจที่จะขึ้นไป และตรวจบนเรือกำปั่นเรือเล็กลำใดๆ ได้ทุกลำ สำหรับการตรวจนั้น คือ การตรวจให้ทราบว่าเรือลำใดๆ นั้นได้รับใบอนุญาตสำหรับเรือแล้วหรือไม่ และเพื่อให้ทราบว่าได้มีความละเมิด ต่อข้อบังคับในพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ โดยตรวจดูใบอนุญาตให้ใช้เรือ ซึ่งปกติแล้วผู้ควบคุมเรือต้องรักษาไว้ในเรือเสมอ และต้องสามารถนำออกแสดงแก่เจ้าท่าได้ด้วย ซึ่งในใบอนุญาตใช้เรื่อนั้นจะต้องตรวจดูว่าชื่อเรือ และชื่อในทะเบียนเรือตรงกับที่ใบอนุญาตให้ใช้เรือหรือไม่ ว่าเป็นใบอนุญาตใช้เรือสิ้นอายุแล้วหรือไม่ โดยดูจากวันเดือนปีที่อนุญาตให้ใช้เรือ และวันเดือนปีสิ้นอายุของใบอนุญาต ว่าเป็นเรือลำดังกล่าวใช้เรือผิดไปจากเขตหรือท่าบลการเดินเรือที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตใช้เรือหรือไม่

(๓) สั่งห้ามใช้เรือ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ “เจ้าท่า” ได้ตรวจพบว่ามีเรือที่ได้รับอนุญาตให้บรรทุกคนโดยสารบรรทุกสินค้า หรือบรรทุกคนโดยสาร และสินค้าโดยอยู่ในสภาพไม่ปลอดภัยต่อคนโดยสารหรือไม่เหมาะสมกับสภาพการใช้ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือในฐานะ “เจ้าท่า” มีคำสั่งห้ามใช้เรื่อนั้นได้ และให้นำหลักฐานการห้ามใช้เรือที่ได้กระทำกับเรือที่กระทำความผิดส่งมอบแก่กรมเจ้าท่า เจ้าท่าเขต หรือเจ้าหน้าที่บ้านเมืองเพื่อทำการเปรียบเทียบ

(๔) สั่งงัดใช้ประกาศนียบัตร หรือใบอนุญาตใช้เรือ ในกรณีที่ตรวจพบว่าเรือลำใด ผู้นำร่อง นายเรือ ตันหน สร้าง ไต่ก้ง นายท้าย คนถือท้าย ตันกล หรือคนใช้เครื่องที่ได้รับประกาศนียบัตร หรือใบอนุญาต

-หย่อนความสามารถ

-ประพฤตินไม่สมควรแก่หน้าที่ เช่น ไม่ให้ความสะดวกในการตรวจ หรือใช้กิริยา วาจาไม่เหมาะสมเป็นต้น

-เมื่อพบว่าบุคคลผู้รับผิดชอบดังกล่าวละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อบังคับ เกี่ยวกับการเดินเรือหรือหน้าที่ของตนให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจที่จะสั่งงัดไม่ให้อำนาจใช้ประกาศนียบัตรหรือใบอนุญาตนั้นๆ ไม่เกินสองปีแต่ถ้าการหย่อนความสามารถประพฤตินไม่สมควรหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อบังคับ เกี่ยวกับการเดินเรือหรือหน้าที่ของตนเป็นเหตุให้เป็นความผิดต่อบทบัญญัติตามกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นหรือ มีความผิดต่อบทบัญญัติตามกฎหมายอื่นรวมอยู่ด้วยผู้ถูกสั่งงัดใบอนุญาตนี้ก็ยังต้องรับผิดชอบตาม ความผิดนั้น ๆ อยู่

(๕) บทบัญญัติที่กรมเจ้าท่าได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่น เช่น ตำรวจน้ำ ทหารเรือ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

มาตรา ๑๕๕ ห้ามมิให้เรือกลไฟ หรือเรือยนต์ลำใดบรรทุกผู้โดยสารมากกว่าจำนวนที่แจ้งใน ใบอนุญาตสำหรับเรือลำนั้น

มาตรา ๑๕๔ เจ้าท่าเจ้าพนักงานกองตระเวน เจ้าพนักงานกรมเจ้าท่าคนใดก็ดี ย่อมมีอำนาจ โดย พระราชบัญญัตินี้ที่จะขึ้นไปและตรวจบนเรือกำปั่นหรือเรือเล็กลำใดๆ ได้ทุกลำ เพื่อให้ทราบว่าเป็นเรือที่ได้รับ อนุญาตสำหรับเรือแล้วหรือไม่และเพื่อให้ทราบว่าได้มีความละเมิดต่อข้อบังคับในพระราชบัญญัตินี้ หรือใน กฎข้อบังคับอย่างใดๆ ซึ่งเจ้าท่าได้ออกโดยชอบกฎหมายอย่างหนึ่งอย่างใดหรือไม่

มาตรา ๑๗๐ เมื่อเจ้าท่าตรวจพบว่าเรือที่ได้รับอนุญาตให้บรรทุกคนโดยสาร บรรทุกสินค้า หรือบรรทุกคนโดยสาร และสินค้าลำใดอยู่ในสภาพไม่ปลอดภัยต่อคนโดยสาร หรือไม่เหมาะสมกับสภาพใ้การ ให้เจ้าท่ามีอำนาจสั่งห้ามใช้เรื่อนั้นจนกว่าเจ้าของเรือ หรือผู้ครอบครองจะแก้ไขให้เรียบร้อย ผู้ใดใช้เรือที่เจ้าท่า สั่งห้ามใช้ตามวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๑๗๕ ผู้ใดใช้เรือผิดจากเงื่อนไขหรือข้อกำหนดในใบอนุญาตใช้เรือต้องระวางโทษ ปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๒๙๑ ผู้นำร่อง นายเรือตันหนสร้างไต่ก้งนายท้ายคนถือท้ายตันกลหรือคนใช้เครื่อง ที่ ได้รับประกาศนียบัตร หรือใบอนุญาตผู้ใดหย่อนความสามารถหรือประพฤตินไม่สมควรแก่หน้าที่ละเลยไม่ปฏิบัติ ตามกฎหมายหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการเดินเรือหรือหน้าที่ของตนให้เจ้าท่ามีอำนาจที่จะสั่งงัดไม่ให้อำนาจใช้ ประกาศนียบัตรหรือใบอนุญาตมีกำหนดไม่เกินสองปีแต่ไม่เป็นการลบล้างโทษอย่างอื่นซึ่งผู้นั้นจะพึงได้รับ

ถ้าผู้นั้นไม่พอใจคำสั่งให้งัดใช้ประกาศนียบัตร หรือใบอนุญาตให้ผู้นั้นมีสิทธิที่จะอุทธรณ์ไปยัง รัฐมนตรีเจ้าหน้าที่ภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่ง คำชี้ขาดของรัฐมนตรีนั้นเป็นที่สุด แต่ในระหว่าง ที่รัฐมนตรีที่ยังมิได้ชี้ขาดคำสั่งให้งัดใช้ประกาศนียบัตร หรือใบอนุญาตมีผลบังคับได้

มาตรา ๙ ผู้ใดใช้เรือที่มีได้รับใบอนุญาตใช้เรือ หรือใช้เรือที่ใบอนุญาตใช้เรือสิ้นอายุแล้วหรือ ใช้เรือผิดไปจากเขตหรือตำบลการเดินเรือที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตใช้เรือต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

เจ้าของเรือหรือเจ้าของกิจการเดินเรือที่ถูกยึดใบอนุญาตใช้เรือตามวรรคหนึ่งที่มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่รับคำสั่ง คำชี้แจงของรัฐมนตรีเป็นที่สุด แต่ในระหว่างที่รัฐมนตรียังมีได้ชี้ขาดคำสั่งนั้นมีผลบังคับได้

เรือใดถูกยึดใบอนุญาตใช้เรือแล้วยังขึ้นเดินหรือกระทำการ นายเรือหรือผู้ที่ควบคุมเรือเจ้าของเรือ หรือเจ้าของกิจการเดินเรือต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา ๑๓ บรรดาความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการเดินเรือในน่านน้ำไทยที่มีโทษปรับสถานเดียวไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทให้เจ้าท่ามีอำนาจเปรียบเทียบผู้ต้องหาได้เมื่อผู้เสียหายยินยอมและผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามค่าเปรียบเทียบของเจ้าท่าแล้วให้ถือว่าคดีเลิกกันตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญา

นอกจากนี้อธิบดีกรมเจ้าท่าได้มอบหมายอำนาจ “เจ้าท่า” ให้แก่นายทหารเรือประจำหน่วยปฏิบัติ การตามลำน้ำโขงให้มีอำนาจตามมาตรา ๑๕๕, ๑๕๔, ๑๖๐ วรรคแรก, ๑๗๕, ๙ และมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทยพุทธศักราช ๒๔๕๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติมสำหรับอำนาจตามมาตรา ๑๓ เฉพาะนายทหารสัญญาบัตรในการควบคุมตรวจสอบเรือประเภทต่างๆ ในเขตลำน้ำโขงและให้มีอำนาจในการออกคำสั่งตามมาตราที่ได้มอบหมายตามมาตรา ๑๕๕, ๑๕๔, ๑๖๐ วรรคแรก, ๑๗๕ และมาตรา ๔ ด้วย (คำสั่ง กรมเจ้าท่าที่ ๑๕๒/๒๕๓๖ ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๖ เรื่องมอบหมายอำนาจ “เจ้าท่า” ตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย)

สำหรับอำนาจตามมาตรา ๑๕๕, ๑๕๔, ๑๗๕, ๙ และ ๑๓ นั้นมีรายละเอียดเช่นเดียวกับที่ได้กล่าวมาแล้ว ส่วนที่นอกเหนือไปคือมาตรา ๑๖๐ วรรคแรก ซึ่งบัญญัติไว้ว่า ปรากฏว่าเรือไทยที่ได้รับใบอนุญาตใช้เรือ มีอุปกรณ์ และเครื่องใช้ประจำเรือไม่ถูกต้องหรือไม่อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ตามใบสำคัญที่ออกตามกฎหมายข้อบังคับ สำหรับการตรวจเรือตามมาตรา ๑๖๓ ให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้นายเรือแก้ไขให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนด

นอกจากนี้กรมเจ้าท่ายังมีหน่วยงานที่สามารถให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่ประสงค์จะแจ้งเหตุคดีค้ามนุษย์ ผ่านศูนย์ควบคุมการจราจรและความปลอดภัยทางทะเล สังกัดกรมเจ้าท่า กระทรวงคมนาคม ซึ่งตั้งอยู่ ณ ท่าเทียบเรือแหลมฉบัง ตำบลทุ่งสุขลา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยมีภาระกิจหลัก ควบคุม ดูแล จัดระเบียบ การจราจรทางน้ำในเขตท่าเรือต่างๆ ตลอดจนจัดเก็บค่าธรรมเนียม และให้บริการข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กับการเดินเรือ สามารถติดต่อได้ทางวิทยุ VHF CH ๑๖ (๑๕๖.๘๐๐ mhz) หรือทางเว็บไซต์ www.vtsmd.com

เอกสารสำคัญที่กรมเจ้าท่าออกให้แก่บุคคลได้แก่

๑. ประกาศนียบัตรนายท้ายเรือกลเดินทะเลและประกาศนียบัตรคนใช้เครื่องจักรยนต์ (ขึ้นอยู่กับขนาดของเรือที่ควบคุม)
๒. ใบทะเบียนเรือไทย (เล่มสีฟ้า) และใบอนุญาตใช้เรือ (เล่มสีน้ำเงิน)
๓. หนังสือคนประจำเรือ (SEAMAN BOOK)

(ข) สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

- (๑) กรณีประมงในน่านน้ำไทย (ในทะเลอาณาเขต)

การตรวจคนประจำพาหนะซึ่งเป็นบุคคลต่างด้าว (ตรวจเช่นเดียวกับการตรวจค้นสถานที่คดีค้ามนุษย์ ด้านแรงงานหรือบริการ) เมื่อขึ้นเรือแล้วพบว่ามีคนต่างด้าวอยู่บนเรือสิ่งที่จะต้องตรวจสอบคือ ขอตรวจสอบ หนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางและรอยตราประทับการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร

(๑.๑) การตรวจหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง

- สอบถามชื่อ นามสกุล วันเดือนปีเกิดว่าตรงกับที่ระบุในหนังสือเดินทางหรือไม่
- ประเมินอายุคนต่างด้าวกับอายุที่แจ้งในหนังสือเดินทางว่าต่างกันหรือไม่ดูภาพถ่ายเปรียบเทียบความสูง
- ดูการแก้ไขเปลี่ยนแปลงภาพถ่าย
- ดูวันหมดอายุของหนังสือเดินทาง
- ดูลายมือชื่อโดยให้เขียนลายมือชื่อแล้วเปรียบเทียบลายมือชื่อในหนังสือเดินทางฟังจากภาษาที่คนต่างด้าวใช้

ถ้าไม่มีหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางให้ดำเนินคดีตามมาตรา ๑๑, ๑๘, ๖๒, ๘๑ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒

(๑.๒) การตรวจรอยตราประทับการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร

- ดูว่าผ่านการตรวจและประทับตราการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรไทยจากเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองในหนังสือเดินทางนั้นหรือไม่ (ตราประทับรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าซึ่งจะระบุวันที่เดินทางเข้าและวันที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร) ถ้าไม่มีต้องดำเนินคดีตามมาตรา ๑๑, ๑๕, ๖๒, ๕๑ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒

- ตรวจดูวันอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรว่าสิ้นสุดหรือไม่ ถ้าการอนุญาต สิ้นสุดแล้ว ต้องดำเนินคดีตามมาตรา ๘๑ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒

(๒) กรณีประมงนอกน่านน้ำไทย (นอกทะเลอาณาเขต) แบ่งเป็น ๒ กรณี

(๒.๑) การตรวจคนประจำพาหนะที่เดินทางไปกับพาหนะเรือ

เมื่อขึ้นเรือแล้วพบว่ามีคนต่างด้าวอยู่บนเรือ สิ่งที่จะต้องตรวจสอบ คือขอตรวจสอบบัญชีคนประจำพาหนะ (ตม. ๔) และหนังสือเดินทาง หรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง หรือหนังสือคนประจำเรือ

การตรวจบัญชีคนประจำพาหนะ (ตม. ๔) และหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางหรือหนังสือคนประจำเรือพนักงานเจ้าหน้าที่จะตรวจบัญชีรายชื่อคนประจำพาหนะ (ตม. ๔) กับจำนวนคนประจำพาหนะนั้นว่ามีจำนวนถูกต้องและเป็นบุคคลคนเดียวกันหรือไม่โดยการตรวจจากหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง หรือหนังสือคนประจำเรือ (SEAMAN BOOK) ควบคู่กัน

- สอบถามชื่อ นามสกุล วันเดือนปีเกิด ว่าตรงกับที่ระบุในหนังสือเดินทางหรือไม่
- ประเมินอายุคนต่างด้าวกับอายุที่แจ้งในหนังสือเดินทางว่าต่างกันหรือไม่
- ดูภาพถ่ายเปรียบเทียบความสูงดูการแก้ไขเปลี่ยนแปลงภาพถ่าย
- ดูวันหมดอายุของหนังสือเดินทาง
- ดูลายมือชื่อโดยให้เขียนลายมือชื่อแล้วเปรียบเทียบลายมือชื่อในหนังสือเดินทาง
- ฟังจากภาษาที่คนต่างด้าวใช้

ถ้าไม่มีหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง หรือหนังสือคนประจำเรือ หรือไม่มีชื่อในบัญชีคนประจำพาหนะ ให้ดำเนินคดี ตามมาตรา ๑๑, ๑๕, ๖๒, ๕๑ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒

ถ้ามีหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง หรือหนังสือคนประจำเรือ แต่ไม่มีชื่อในบัญชีคนประจำพาหนะให้ดำเนินคดีตามมาตรา ๓๒ ประกอบมาตรา ๗๔ และดำเนินคดีกับผู้ควบคุมเรือนั้นตามมาตรา ๓๒ ประกอบมาตรา ๗๔ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒

(๒.๒) การตรวจคนประจำพาหนะที่เดินทางเข้ามาที่พาหนะเรือ

เมื่อขึ้นเรือแล้วพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างข้อมูลในเรือที่จะต้องตรวจสอบ คือ ขอตรวจสอบบัญชีคนประจำพาหนะ (ตม. ๔) และหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางหรือหนังสือคนประจำเรือ

การตรวจบัญชีคนประจำพาหนะ (ตม. ๔) และหนังสือเดินทาง หรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง หรือหนังสือคนประจำเรือ พนักงานเจ้าหน้าที่จะตรวจบัญชีรายชื่อคนประจำพาหนะ (ตม. ๔) กับจำนวนคนประจำพาหนะนั้นว่ามีจำนวนถูกต้องและเป็นบุคคลคนเดียวกันหรือไม่ โดยการตรวจจากหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางหรือหนังสือคนประจำเรือ (SEAMAN BOOK) ควบคู่กัน

-สอบถามชื่อ นามสกุล วันเดือนปีเกิด ว่าตรงกับที่ระบุในหนังสือเดินทางหรือไม่

-ประเมินอายุคนต่างด้าวกับอายุที่แจ้งในหนังสือเดินทางว่าต่างกันหรือไม่

-ดูภาพถ่าย เปรียบเทียบความสูง ดูการแก้ไขเปลี่ยนแปลงภาพถ่าย

-ดูวันหมดอายุของหนังสือเดินทาง ดูลายมือชื่อโดยให้เขียนลายมือชื่อแล้วเปรียบเทียบลายมือชื่อในหนังสือเดินทาง

-ฟังจากภาษาที่คนต่างด้าวใช้

ถ้าไม่มีหนังสือเดินทาง หรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง หรือหนังสือคนประจำเรือ หรือไม่มีชื่อในบัญชีคนประจำพาหนะให้ดำเนินคดี ตามมาตรา ๑๑, ๑๕, ๖๒, ๕๑ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒

กรณีตรวจพบคนต่างด้าว ๓ สัญชาติที่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวแล้วเดินทางเข้ามาที่เรือและแสดงหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางให้ถือว่า การอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวนั้นเป็นอันสิ้นสุดแล้ว ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ข้อ ๔ (๓)

ให้ดำเนินคดีตามมาตรา ๑๑, ๑๘, ๖๒, ๕๑ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ และดำเนินคดีกับผู้ควบคุมพาหนะเรือนั้น ตามมาตรา ๖๓ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒

๔.๒.๕ การนำคนมาขอทาน

ขบวนการค้ามนุษย์โดยการนำคนมาขอทาน ส่วนใหญ่ขบวนการดังกล่าวมักนำผู้เสียหายมากักตัวไว้ในสถานที่ต่างๆ จากนั้นจึงนำผู้เสียหายเดินทางไปขอทานยังบริเวณที่มีประชาชนสัญจรไปมาหรือสถานที่ท่องเที่ยว แล้วกลุ่มขบวนการคอยสังเกตการณ์ผู้เสียหายอยู่ใกล้ๆ กับบริเวณดังกล่าว หลังจากที่มิประชาชนให้ทานต่อผู้เสียหายแล้ว กลุ่มขบวนการดังกล่าวจะมารับผลประโยชน์จากผู้เสียหายไป และเมื่อได้ผลประโยชน์จำนวนหนึ่งแล้ว กลุ่มขบวนการดังกล่าวจึงรับผู้เสียหายกลับไปกักตัวไว้ยังที่เดิม ดังนั้น ในการรวบรวมพยานหลักฐานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติจึงมีความจำเป็นจะต้องใช้วิธีเฝ้าจุด และสะกดรอยกลุ่มขบวนการดังกล่าวไปยังสถานที่ต่างๆ เพื่อเก็บรวบรวมพยานหลักฐานก่อนเข้าทำการจับกุม ซึ่งมีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้

(๑) หลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าขบวนการค้ามนุษย์มารับและส่งผู้เสียหายบริเวณที่เกิดเหตุ (การสะกดรอยและถ่ายภาพหรือถ่ายวิดีโอไว้เป็นหลักฐาน)

(๒) การใช้วิธีล่อซื้อโดยการให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติแฝงตัวเป็นประชาชนแล้วนำเงิน (เงินล่อซื้อ) ให้ทานกับผู้เสียหายแล้วเฝ้าสังเกตการณ์ ว่ามีผู้ใดมานำเงินไปจากผู้เสียหายหรือไม่ หากมีให้ถ่ายรูปหรือวิดีโอเป็นหลักฐาน

(๓) เข้าตรวจค้นบริเวณที่กักตัวผู้เสียหาย และเก็บพยานหลักฐานเช่นเดียวกันกับการเก็บพยานหลักฐานในคดีค้ามนุษย์ในรูปแบบการบังคับใช้แรงงานตามที่ได้กล่าวมาแล้ว

(๔) กรณีมีการกล่าวอ้างว่าเป็นบิดาหรือมารดาของผู้เสียหายซึ่งมีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ให้เก็บหลักฐานเพื่อส่งตรวจดีเอ็นเอ นำผู้เสียหายส่งสถานสงเคราะห์ เพื่อสืบสวนสอบสวนขยายผลจับกุมขบวนการค้ามนุษย์มาดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

๔.๒.๖ การบังคับใช้แรงงานเพื่อบริการตาม มาตรา ๖/๑

ที่มาของคดีความผิดฐานบังคับใช้แรงงานหรือบริการที่ไม่ถึงขั้นเป็นความผิดฐานค้ามนุษย์ : การบังคับใช้แรงงานหรือบริการที่ไม่ถึงขั้นเป็นความผิดฐานค้ามนุษย์ กำลังเป็นเรื่องที่ถกเถียงกันอย่างกว้างขวาง ณ เวลานั้นซึ่งเวลาที่ผู้เขียนกำลังรวบรวมเนื้อหาของหนังสือเล่มนี้ คือวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เหตุที่มีการถกเถียงกันถึงความหมายของการ บังคับใช้แรงงานหรือบริการที่ไม่ถึงขั้นเป็นความผิดฐานค้ามนุษย์ เนื่องจากเรื่องนี้เกิดขึ้นเมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๒ เมื่อพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๒ โดยมาตรา ๕ แห่งพระราชกำหนดดังกล่าว ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๖/๑ และมาตรา ๖/๒ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑

นิยามความหมาย การบังคับใช้แรงงาน หมายถึง การข่มขืนใจให้ทำงานหรือบริการโดยผู้อื่นนั้นอยู่ในภาวะไม่สามารถขัดขืนได้โดยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) ทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของบุคคลนั้นเองหรือของผู้อื่น

(๒) ชูเชื้อด้วยประการใด ๆ

(๓) ใช้กำลังประทุษร้าย

(๔) ยึดเอกสารสำคัญประจำตัวของบุคคลนั้นไว้

(๕) นำภาระหนี้ของบุคคลนั้นหรือของผู้อื่นมาเป็นสิ่งผูกมัดโดยมิชอบ

(๖) ทำด้วยประการอื่นใดอันมีลักษณะคล้ายคลึงกับการกระทำดังกล่าวข้างต้น ถ้าได้กระทำกับผู้อื่นนั้น

อยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขึ้นได้ผู้นั้นกระทำความผิดฐานบังคับใช้แรงงานหรือบริการ

๑. ลักษณะความผิดฐานบังคับใช้แรงงาน

โดยที่ปัจจุบัน พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖/๑ ได้กำหนดลักษณะการกระทำที่เป็นความผิดฐานบังคับใช้แรงงานและกำหนดอัตราโทษให้เหมาะสมไว้เป็นการเฉพาะ บทบัญญัติตามมาตรานี้มุ่งคุ้มครองเสรีภาพในการทำงานเพื่อให้แรงงานทำงานด้วยความสมัครใจปราศจากการบีบบังคับโดยวิธีการต่างๆ ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายโดยกำหนดให้ผู้ใดข่มขืนใจผู้อื่นให้ทำงานโดยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดตาม (๑) ถึง (๖) และผู้ถูกข่มขืนใจทำงานให้เพราะอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขึ้นได้ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานบังคับใช้แรงงาน

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๖/๑ ผู้ใดข่มขืนใจผู้อื่นให้ทำงานหรือให้บริการโดยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) ทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของบุคคลนั้นเองหรือของผู้อื่น

(๒) ขู่เข็ญด้วยประการใด ๆ

(๓) ใช้กำลังประทุษร้าย

(๔) ยึดเอกสารสำคัญประจำตัวของบุคคลนั้นไว้

(๕) นำภาระหนี้ของบุคคลนั้นหรือของผู้อื่นมาเป็นสิ่งผูกมัดโดยมิชอบ

(๖) ทำด้วยประการอื่นใดอันมีลักษณะคล้ายคลึงกับการกระทำดังกล่าวข้างต้น

ถ้าได้กระทำให้ผู้อื่นนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขึ้นได้ผู้นั้นกระทำความผิดฐานบังคับใช้แรงงานหรือบริการ มาตรา ๖/๒ บทบัญญัติในมาตรา ๖/๑ ไม่ใช่บังคับกับ

(๑) งานหรือบริการซึ่งอยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารสำหรับงานในหน้าที่ราชการ โดยเฉพาะ

(๒) งานหรือบริการซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติหน้าที่พลเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญหรือตามกฎหมาย

(๓) งานหรือบริการอันเป็นผลมาจากคำพิพากษาของศาลหรือที่ต้องทำในระหว่างการต้องโทษตามคำพิพากษาของศาล

(๔) งานหรือบริการเพื่อประโยชน์ในการป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ หรือในกรณีที่มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือในขณะที่ประเทศอยู่ในภาวะสงครามหรือการรบ

๒. ความผิดฐานบังคับใช้แรงงาน มีแนวทางและหลักเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

๑. ข่มขืนใจผู้อื่นให้ทำงาน “ข่มขืนใจผู้อื่น” หมายถึง ใช้อำนาจโดยพลการบังคับโดยผู้ถูกข่มขืนใจมิได้สมัครใจ อาจกระทำโดยวาจา กิริยาท่าทาง หรือเขียนหรือพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษรก็ได้ เช่น เขียนข้อความข่มขู่ ใช้ปืนจี้บังคับ การข่มขืนใจดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้อื่นทำงานโดยผู้กระทำการข่มขืนใจอาจจะเป็นนายจ้าง ผู้แทนนายจ้าง สามี ภรรยาหรือบุคคลใดก็ได้

ตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาที่ไม่เป็นการข่มขืนใจให้ทำงาน คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๑/๒๕๖๒ ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ จัดให้ผู้เสียหายอยู่อาศัยและไม่ให้ผู้เสียหายออกจากโรงงานหรือบ้านพักไปไหน โดยจำเลยที่ ๒ ขู่ว่าจะถ้าออกไปจะถูกลงโทษด้วยการตัดผมให้สั้นเหมือนผู้ชาย แต่ข้อเท็จจริงก็ไม่

ปรากฏจากการนำสืบของโจทก์ว่าตั้งแต่ผู้เสียหายเข้ามาทำงานในโรงงานของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ จนกระทั่งผู้เสียหายหลบหนีออกมา จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ได้กระทำการใดอันเป็นการข่มขืนใจให้ผู้เสียหายโดยทำให้ผู้เสียหายกลัวว่าเกิดอันตรายต่อชีวิตร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของผู้เสียหาย โดยขู่เชิญด้วยประการใดๆ โดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือโดยทำให้ผู้เสียหายอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้แต่อย่างใด คงได้ความแต่เพียงว่า จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ให้ผู้เสียหายทำงานตั้งแต่เวลา ๔ นาฬิกา จนถึงเวลา ๒๔ นาฬิกา และไม่จ่ายเงินเดือนให้ผู้เสียหายเท่านั้นแม้ในระหว่างการทำงานจำเลยทั้งสามคอยควบคุมดูแลการทำงานก็ว่าจะเป็นการเพราะต้องการให้ผู้เสียหายทำงานอย่างต่อเนื่องตามลักษณะงานที่มอบหมายให้ดักขนมจลินที่ต้มสุกแล้ว ในช่วงเวลากลางคืนจำเลยที่ ๒ นำกุญแจมาคล้องประตูห้องพักทั้งสองบานก็ได้ความจากผู้เสียหายและจำเลยที่ ๒ ตรงกันว่า นอกจากผู้เสียหายแล้วยังมีคนอื่นๆ พักอาศัยอยู่ในบ้านรวมทั้งจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นเจ้าของบ้านด้วยการที่จำเลยที่ ๒ นำกุญแจมาคล้องประตูห้องพักไว้ทั้งสองบานก็เพื่อป้องกันมิให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของผู้พักอาศัย ส่วนการที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ สั่งห้ามมิให้ออกไปนอกโรงงานหรือบ้านพักโดยจำเลยที่ ๒ บอกว่าถ้าออกไปจะถูกลงโทษด้วยการตัดผมให้สั้นเหมือนผู้ชายก็ได้ความจากผู้เสียหายเบิกความตอบคำถามค้านทนายจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ว่าจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ พุดด้วยน้ำเสียงปกติธรรมดาไม่ได้ขู่เชิญและผู้เสียหายไม่เคยเห็นคนอื่นๆ ใดถูกลงโทษเพียงแต่รับฟังมาเท่านั้น กรณีจึงยังไม่เพียงพอให้รับฟังได้ว่า เป็นการทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย ขู่เชิญด้วยประการใดๆ ใช้กำลังประทุษร้ายทำให้ผู้เสียหายอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้เพื่อให้ผู้เสียหายทำงานให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ การกระทำของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ จึงยังไม่ครบองค์ประกอบความผิดฐานค้ำมนุษย์ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖(๒) อย่างไรก็ตามการที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ร่วมกันรับผู้เสียหายให้ทำงานตลอดเวลาไม่ให้ไปไหนมาไหนโดยอิสระกักขังให้หลับนอนอยู่ในบ้านพักในโรงงาน การกระทำของจำเลยทั้งสามจึงเป็นความผิดฐานร่วมกันหน่วงเหนี่ยวกักขังผู้เสียหายให้ปราศจากเสรีภาพในร่างกายและให้ผู้เสียหายทำงานให้แก่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๑๐ และมาตรา ๓๑๐ ทวิ.ตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาที่เป็น การข่มขืนใจให้ทำงานคำพิพากษาศาลฎีกาค้ำมนุษย์ ศาลพิจารณาคำพิพากษาได้ว่า นายแพทย์ตำรวจ (จำเลย) เป็นเจ้าของไร่และเป็นผู้มีอำนาจสั่งให้คนงานทั้งสาม (โจทก์ร่วมทั้งสาม) และคนอื่นๆ ปฏิบัติตามคนงานทั้งสามเป็นแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานโดยผิดกฎหมาย ต่างทราบดีว่านายแพทย์ตำรวจเป็นแพทย์และเป็นข้าราชการตำรวจอีก ทั้งต่างเคยเห็นนายแพทย์ตำรวจมีอาวุธปืนเป็นจำนวนมาก ทั้งฝึกซ้อมยิงปืนในบริเวณไร่บ่อยครั้งแม้ไร่ของ นายแพทย์ตำรวจจะไม่ล้อมรั้วและไม่มียามคอยเฝ้ารักษาความปลอดภัยแต่ก็ไม่มีผู้ใดกล้ายุ่งเกี่ยวกับพื้นที่ การที่ นายแพทย์ตำรวจรับเอาคนงานทั้งสามจากอำเภอแม่สอด จังหวัดตากแล้วพาไปทำงานที่ไร่โดยมีข้อตกลงให้ ทำงานจนครบ ๑ ปี ๖ เดือน ก่อนแล้วจำเลยจะชำระค่าจ้างให้พร้อมส่งตัวกลับประเทศเมียนมานั้นเป็นข้อตกลงที่เอารัดเอาเปรียบ คนงานทั้งสามอยู่ในภาวะจำยอมและไม่มีอำนาจต่อรองกับนายแพทย์ตำรวจคนงานทำงาน ตั้งแต่เช้าจรดค่ำเกินกว่าการทำงานตามปกติของวิญญูชน อีกทั้งต้องทำงานไม่มีวันหยุด ไม่มีที่หลับนอน เป็น กิจจะลักษณะโดยคนงานทั้งสามเบิกความตรงกันว่าต้องพักอาศัยหลับนอนบริเวณ โรงจอดรถข้างคอกสัตว์บ้าง ซึ่งมีไซท์ที่พักอาศัยของคนทั่วไปและไม่มีห้องสุขา ยามเจ็บป่วยไม่มีคนดูแล ลักษณะความเป็นอยู่เป็นอย่างลำบาก ยิ่งไปกว่านั้นได้ความว่าในส่วนของนายทาน (นามสมมติ) และนางพิม (นามสมมติ) ซึ่งขณะนั้นอยู่กินฉันสามี ภรรยา มีบุตรด้วยกัน ๒ คน แต่มิได้อยู่ร่วมกันอย่างพร้อมหน้าพร้อมตาโดยนายแพทย์ตำรวจได้ให้แต่ละคนอยู่คน ละแห่งซึ่งอยู่ห่างกันไม่ต่ำกว่า ๒๕ กิโลเมตร และแยกเอาบุตรของนายทานและนางพิมไปไว้ที่คลินิกของ นายแพทย์ตำรวจที่กรุงเทพฯ อันเป็นการทำให้นายทานและนางพิมไม่มีทางเลือกอื่นนอกจากจำต้องทำงานให้แก่ นายแพทย์ตำรวจ ตามพฤติการณ์เชื่อว่านายแพทย์ตำรวจกระทำการดังกล่าวโดยมุ่งหมายให้คนงานทั้งสาม ทำงานให้แก่ตนอย่างเต็มที่ โดยนายแพทย์ตำรวจไม่จำต้องชำระค่าจ้าง หรือชำระค่าจ้างเป็นจำนวนน้อยที่สุดถือ

เป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบและการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ ตามนัยแห่งมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานค้ามนุษย์ตามมาตรา ๖ แห่งบทบัญญัติดังกล่าว การที่จำเลยให้โจทก์ร่วมทั้งสาม (ผู้เสียหายทั้งสาม) พักอาศัยและทำงานต่างๆ ตามสภาพที่วินิจฉัยไปแล้วนั้น ส่อแสดงว่าเกิดขึ้นจากแพทย์ตำรวจเจตนาที่ต้องใช้แรงงานของคนงานทั้งสามเป็นสำคัญ พิพากษาว่าจำเลยมีความผิดฐานค้ามนุษย์จำคุก ๘ ปี รวมจำคุก ๘ ปี ๔๒ เดือน จำเลยให้การรับสารภาพฐานให้ที่พักพิง ซ่อนเร้น และช่วยเหลือด้วยประการใดๆ เพื่อให้คนต่างด้าวพ้นจากการจับกุม เป็นประโยชน์แก่การพิจารณามีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้กระทงละกึ่งหนึ่ง ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๗๘ คงจำคุก ๘ ปี ๓๓ เดือน

๒. โดยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

๒.๑ ทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของบุคคลนั้นเองหรือของผู้อื่น “ทำให้กลัว” จะทำโดยวิธีใดก็ได้ ไม่ว่าจะ เป็นกิริยาท่าทาง คำพูด เขียนหรือพิมพ์หนังสือ เช่น ใช้ปืนขู่ให้คิดบัญชีให้เสร็จในวันนั้นมิฉะนั้นจะเกิดเรื่อง เป็นการทำให้กลัวแล้ว (ฎีกาที่ ๑๔๔๗/๒๕๑๓) พูดขู่ว่าจะจับซึ่งไม่มีอำนาจจะกระทำเช่นนั้นได้ เป็นการทำให้กลัว (ฎีกาที่ ๖๑๑/๒๕๘๘) เขียนหรือพิมพ์ใบปลิวขู่ให้ออกจากบ้านและที่ดิน โดยการทำให้กลัวนั้นเพื่อจะเกิดอันตรายต่อ

(๑) ชีวิต คือ ขู่ว่าจะทำอันตรายให้ถึงแก่ชีวิต แต่ยังไม่ได้กระทำ เช่น ขู่ว่าจะยิงทิ้งหากไม่ทำงานให้

(๒) ร่างกาย คือ ขู่ว่าจะทำร้ายร่างกาย เช่น ใช้ลูกกัญแจจี้ที่เอวโดยมีเจตนาใช้ลูกกัญแจดังกล่าวอย่างอาวุธและมีเจตนาให้ผู้เสียหายเกิดความเกรงกลัวไม่กล้าขัดขืน (ฎีกาที่ ๓๔๗๗/๒๕๔๒) ใช้ท่อนไม้เป็นอาวุธขู่เชิญว่าจำทำร้ายและร่วมกันหน่วงเหนี่ยวกักขังโดยปิดล็อกใส่กุญแจประตูรั้วบ้านไม่ยอมให้ออกจากงาน (ฎีกาที่ ๕๑๖๑/๒๕๓๓)

(๓) เสรีภาพ เช่น ขู่ว่าเป็นตำรวจจะจับกุม เป็นการขู่ว่าจะทำอันตรายต่อเสรีภาพ (ฎีกาที่ ๘๑/๒๕๔๘)

(๔) ชื่อเสียง เช่น ขู่ว่าจะเอาความลับมาเปิดเผยให้เสียชื่อเสียง ถือว่าทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชื่อเสียงแล้ว

(๕) ทรัพย์สิน เช่น ขู่ว่าจะเผาบ้าน พังประตูเข้าไปหากไม่ยอมออกมา “ของบุคคลนั้นเองหรือของผู้อื่น” เช่น ขู่ว่าจะยิง จะทำร้ายบุตรภรรยา จะไปพังร้านอาหารของบิดา หากแรงงานไม่ทำงานตามที่สั่งตัวอย่าง นายกীর แรงงานประมงสัญชาติพม่าหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมาทำงานกับนายสมชาย บนเรือประมงและถูกข่มขู่ว่าถ้านายกীর หลบหนีจะส่งคนไปทำร้ายพ่อ แม่และครอบครัวทำให้นายกীর จำเป็นต้องยอมทำงานเพราะหวาดกลัวในคำขู่

๒.๒ ขู่เชิญด้วยประการใด ๆ หมายถึง ทำให้กลัวว่าจะได้รับอันตรายในอนาคตไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นอันตรายแก่ชีวิตหรือร่างกาย อาจเป็นอันตรายต่อทรัพย์สินหรือต่อเสรีภาพก็ได้ เช่น ผู้เสียหายทำงานเป็นลูกจ้างอยู่ในบ้านของจำเลยและถูกจำเลยข่มขู่ว่าหากไม่ยินยอมให้จำเลยกระทำชำเราจะส่งผู้เสียหายให้เจ้าพนักงานตำรวจดำเนินคดีในข้อหาหลบหนีเข้าเมือง ผู้เสียหายอยู่ในภาวะเสียเปรียบไม่อาจต่อสู้ขัดขืนจำเลยซึ่งเป็นนายจ้างของตนได้ ถือไม่ได้ว่าผู้เสียหายยินยอมให้จำเลยกระทำชำเรา (ฎีกาที่ ๗๗๒๑/๒๕๔๙)

๒.๓ ใช้กำลังประทุษร้าย ในที่นี้อาจทำการประทุษร้ายแก่กายโดยใช้แรงกายภาพ เช่น ใช้กำลังจับแขนขาหญิงแล้วกระทำชำเรา (ฎีกาที่ ๘๐๕/๒๕๔๐) ทำร้ายร่างกายลูกจ้างด้วยวิธีการทารุณโหดร้ายโดยอ้างว่าเพื่อให้ลูกจ้างทำงานเร็วขึ้น (ฎีกาที่ ๑๕๑๘๙/๒๕๕๖) หรือการกระทำใด ๆ ซึ่งเป็นเหตุให้บุคคลนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ ไม่ว่าจะใช้ยาทำให้มึนเมา หรือใช้วิธีอื่นใดอันคล้ายคลึงกัน เช่น ใช้ยาสลบ ยานอนหลับหรือ

มอมเหล้าแล้วกระทำซ้ำเรา ก็เป็นการใช้กำลังประทุษร้ายตามมาตรา ๑ (๖) แห่งประมวลกฎหมายอาญาและ มาตรา ๖/๑ (๓) แห่งพระราชบัญญัตินี้

ตัวอย่าง นายหม่องคนงานเรือประมง ถูกไต่ก้งเรือบังคับให้ทำงานอื่นในระหว่างลากอวน เช่น คัดแยก ปลา ซ่อมอวน หากไม่ยอมทำ ไต่ก้งเรือจะใช้ไม้เขี่ยนทำร้ายร่างกาย

๒.๔ ยึดเอกสารสำคัญประจำตัวของบุคคลนั้นไว้ เช่น ยึดบัตรประจำตัวประชาชนใบอนุญาตขับขี่รถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ หนังสือเดินทาง (Passport) หนังสือตรวจลงตรา (Visa) ของลูกจ้างไว้โดยที่ลูกจ้างไม่สามารถเรียกคืนหรือเข้าถึงเอกสารดังกล่าวได้ตัวอย่าง นายซอร์ ทำงานอยู่โรงงานแปรรูปอาหารทะเล นายจ้าง ให้นำบัตรประจำตัวผู้ไม่มีสัญชาติไทยและใบอนุญาตทำงานไปเก็บไว้ที่ฝ่ายบุคคล อ้างว่าเพื่อสะดวกในการ ต่อใบอนุญาตทำงานและเมื่อนายซอร์จะไปขอเพื่อนำติดตัวไปและออกนอกโรงงาน ฝ่ายบุคคลไม่ยอมให้

๒.๕ นำภาระหนี้ของบุคคลนั้นหรือของผู้อื่นมาเป็นสิ่งผูกมัดโดยมิชอบ (Debt bondage) เช่น ทำให้ ลูกจ้างเป็นหนี้โดยมีภาระหนี้สินจำนวนมากจนไม่สามารถหลุดพ้นได้ตัวอย่าง นางสาวแสนดี ถูกชักจูงให้มาเป็น ลูกจ้างทำงานในโรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าโดยก่อนเดินทาง นายจ้างได้จ่ายเงินให้กับแม่ไว้ ๓๐,๐๐๐ บาท แต่พอมา ทำงานแล้วนายจ้างไม่ยอมจ่ายค่าจ้างให้แก่ นางสาวแสนดี โดยบอกว่าได้จ่ายให้กับแม่ไปแล้ว เมื่อได้รับค่าจ้างก็ จำเป็นต้องซื้อของในร้านสวัสดิการของโรงงานที่มีราคาแพงกว่าท้องตลาด เป็นการให้สินเชื่อลูกจ้างพร้อม ดอกเบี้ยเพิ่มทำให้ลูกจ้างต้องเป็นหนี้แบบไม่สิ้นสุด

๒.๖ ทำด้วยประการอื่นใดอันมีลักษณะคล้ายคลึงกับ ข้อ ๒.๑ ถึง ข้อ ๒.๕ ซึ่งเป็นบทบัญญัติของ กฎหมายเพื่อให้ครอบคลุมถึงวิธีการหรือรูปแบบอื่น ๆ ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับการกระทำดังที่กล่าวมาโดย มีวิธีการหรือรูปแบบใหม่ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต เช่น สั่งให้ลูกจ้างทำงานตั้งแต่เวลา ๔ นาฬิกา จนถึง ๒๔ นาฬิกา หารับประทานอาหาร ๒ มื้อ และไม่จ่ายค่าจ้างให้ลูกจ้างเป็นเวลานาน (เทียบเคียงฎีกา ที่ ๑๓๖๔๘/๒๕๕๘)

๓. ผู้อื่นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ กล่าวคือ ผู้ถูกข่มขืนใจต้องทำงานด้วยความจำเป็นเพราะมี อิทธิพลจากภายนอกบังคับบงการให้จำต้องกระทำ ซึ่งผู้ถูกข่มขืนใจไม่มีทางเลือกอย่างอื่นได้ เช่น ใช้ปืนจี้บังคับ ให้ลูกจ้างทำงานหากไม่ทำจะยิงทิ้ง ถูกกักขังหรือจำกัดเสรีภาพให้อยู่ในที่ทำงานและขู่จะทำร้ายร่างกายหากไม่ ยอมทำงาน เป็นต้นดังนั้น การบังคับใช้แรงงานที่จะเป็นความผิดตามมาตรา ๖/๑ นี้ จะต้องปรากฏว่าลูกจ้างหรือ ผู้เสียหายไม่ได้สมัครใจหรือยินยอมที่จะทำงาน หากแต่การทำงานนั้นเกิดขึ้นจากการถูกบังคับข่มขืนใจและ ผู้ถูกข่มขืนใจอยู่ในภาวะหรือสถานการณ์ที่ไม่สามารถขัดขืนได้

๓. ข้อบ่งชี้หรือพฤติการณ์เบื้องต้นนำไปสู่การบังคับใช้แรงงาน มักจะมีลักษณะ ดังนี้

ข้อบ่งชี้หรือพฤติการณ์ดังกล่าวข้างต้น เป็นเพียงแนวทางการตรวจสอบเพื่อรวบรวม ข้อมูล/พยานหลักฐานเบื้องต้นเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาคัดแยกผู้เสียหายและผู้กระทำความผิด ส่วนจะถือเป็น ความผิดฐานบังคับใช้แรงงานตามกฎหมายหรือไม่ นั้น จะต้องพิจารณาตามแนวทางและหลักเกณฑ์ตาม องค์ประกอบความผิดฐานบังคับใช้แรงงานที่ได้กล่าวมาแล้ว

(๑) การบังคับให้ทำงานโดยใช้ความรุนแรงต่อร่างกาย หมายถึง กระทำการรุนแรงแก่กาย ไม่ว่าจะทำ ด้วยใช้ร่างกายหรือด้วยวิธีอื่นใด และให้หมายความรวมถึงการกระทำใด ๆ ซึ่งเป็นเหตุให้แรงงานอยู่ในภาวะ ที่ไม่สามารถขัดขืนได้หรือจำยอมต่อสิ่งนั้น

(๒) การบังคับให้ทำงานโดยการข่มขู่หรือข่มขืนใจ หมายถึง การบังคับให้ทำงาน โดยแรงงานไม่สมัครใจ แต่ต้องฝืนใจปฏิบัติตามเพราะไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนได้ โดยถูกขู่เชื้ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย ทำให้

กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียงหรือทรัพย์สินของแรงงานนั้นเองหรือครอบครัว รวมถึง การข่มขู่ว่าจะดำเนินการตามกฎหมายโดยมีเจตนาเพื่อจะบังคับใช้แรงงาน

(๓) แรงงานไม่สามารถเรียกคืนหรือเข้าถึงเอกสารส่วนบุคคลหรือทรัพย์สินได้ หมายถึงกรณีแรงงานเรียกคืนเอกสารส่วนบุคคลหรือทรัพย์สินมีค่าอื่น ๆ จากนายจ้าง แต่นายจ้างไม่ยินยอมคืนหรือกระทำการอื่นใดเพื่อจำกัดสิทธิในการเข้าถึงเอกสารส่วนบุคคลหรือทรัพย์สินมีค่าอื่น ๆ ของแรงงานโดยปราศจากเหตุผลอันชอบด้วยกฎหมาย

(๔) การไม่จ่ายค่าจ้าง หรือการหักค่าจ้างการไม่จ่ายค่าจ้าง หมายถึง การบังคับให้แรงงานทำงานเพื่อประโยชน์ของนายจ้างด้วยวิธีการใด ๆ โดยมีเจตนาไม่ให้ได้รับค่าจ้างเพื่อตอบแทนการทำงานการหักค่าจ้าง หมายถึง การบังคับให้แรงงานทำงานเพื่อประโยชน์ของนายจ้างด้วยวิธีการใด ๆ โดยจ่ายค่าจ้างเพื่อตอบแทนการทำงานแต่มีการหักค่าจ้างโดยปราศจากเหตุผลอันชอบด้วยกฎหมาย

(๕) ให้ทำงานซึ่งมีชั่วโมงการทำงานล่วงเวลาที่ยาวนาน หมายถึง การบังคับให้แรงงานทำงาน เป็นเวลายาวนานหลายชั่วโมงหรือหลายวันติดต่อกันเกินกว่าระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด หรือเกินกว่าข้อตกลงร่วมกันระหว่างแรงงาน นายจ้าง ซึ่งอาจมีการบังคับขู่เข็ญในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งให้ทำงานล่วงเวลาและได้รับค่าจ้างไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

(๖) การใช้แรงงานด้วยวิธีการนำภาระหนี้สินมาเป็นสิ่งผูกมัดเพื่อบังคับให้ทำงาน โดยมูลหนี้เป็นหนี้ที่มีขอบ มีจำนวนที่ไม่แน่นอน มีระยะเวลาและวิธีการชำระที่ไม่ชัดเจน

ซึ่งลูกจ้างบางรายอาจไม่ได้รับค่าจ้างหรือค่าตอบแทนในการทำงานเลยหรือมีการสร้างเงื่อนไขทำให้แรงงานหรือเหยื่อต้องมีการหนี้สินเพิ่มเติม โดยไม่มีกำหนดระยะเวลาหรือวิธีการชำระหนี้ที่ชอบด้วยกฎหมายให้ชัดเจนจึงต้องติดอยู่กับวังวนของการเป็นหนี้แบบไม่มีที่สิ้นสุด ซึ่งมักจะเกิดขึ้นกับกลุ่มแรงงานข้ามชาติที่ต้องพึ่งพาการจัดการจากนายหน้าหรือผู้อำนวยการคนใดคนหนึ่งในการเดินทางซึ่งอาจจะรับค่าจัดการจากใครคนใดคนหนึ่งที่อ้างตัวเป็นนายหน้าอีกต่อหนึ่งหรือเจ้าของสถานประกอบการโดยแรงงานก็ตกเป็นหนี้สิน ทันทีเมื่อเริ่มทำงาน และไม่รู้ว่ามีจำนวนเท่าใด เมื่อถึงกำหนดจ่ายค่าจ้างก็ต้องถูกหักค่าจ้างจนกว่าหนี้จะหมดหรือกรณีนำเข้าสู่กระบวนการจดทะเบียนแรงงาน แรงงานจะถูกพาไปจดทะเบียนในสถานที่ที่รัฐกำหนดที่จัดไว้ ซึ่งแรงงานจะต้องเสียเงิน แต่นายหน้าจะเก็บเอกสารสำคัญไว้ เช่น ใบเสร็จรับเงินจากการขอใบอนุญาตทำงานหนังสือเดินทางชั่วคราว Temporary Passport (TP) เป็นต้น

๔. ลักษณะแรงงานบังคับที่เข้าข่ายการค้ามนุษย์

ตามพิธีสารองค์การแรงงานระหว่างประเทศได้นิยามศัพท์ลักษณะแรงงานบังคับ โดยให้นิยามความหมายว่า แรงงานบังคับหรือแรงงานที่จำต้องทำคือ งานหรือบริการที่บังคับให้คนทำเพื่อเป็นการลงโทษโดยที่คนเหล่านั้นไม่ได้สมัครใจทำ บุคคลอาจถูกบังคับใช้แรงงานด้วยการขู่ การใช้ความรุนแรงทางกายหรือการทารุณทางเพศ บางครั้งเหยื่ออาจถูกกักขังและบางครั้งเป็นแรงงานขัดหนี้ แรงงานบังคับหรือแรงงานที่จำต้องทำอาจมีหลายรูปแบบการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน เป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ โดยที่การค้ามนุษย์จะต้องมีมนุษย์เป็นวัตถุที่เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ และการค้ามนุษย์นั้นจะต้องมีการกระทำที่ครอบคลุมองค์ประกอบของความผิดในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ

ลักษณะความผิดฐานค้ำมนุษย์

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๖ บัญญัติว่า ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นธุระจัดหา ชื่อ ชาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยวกักขัง จัดให้อยู่อาศัย หรือ รับไว้ซึ่งบุคคลใด โดยข่มขู่ ใช้กำลังบังคับ ลักพาตัว ฉ้อฉล หลอกลวง ใช้อำนาจโดยมิชอบ ใช้อำนาจครอบงำ บุคคลด้วยเหตุที่อยู่ในภาวะอ่อนด้อยทางร่างกาย จิตใจ การศึกษาหรือทางอื่นใดโดยมิชอบ ชูเชิญว่าจะใช้ กระบวนการทางกฎหมายโดยมิชอบ หรือโดยให้เงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลบุคคลนั้น เพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลให้ความยินยอมแก่กระทำความผิดในการแสวงหาประโยชน์จากบุคคลที่ตนดูแลหรือ

(๒) เป็นธุระจัดหา ชื่อ ชาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยวกักขังจัดให้อยู่อาศัย หรือ รับไว้ซึ่งเด็กถ้าการกระทำนั้นได้กระทำโดยมีความมุ่งหมายเพื่อเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบผู้นั้นกระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์

การแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบตามวรรคหนึ่ง หมายความว่า การแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี การผลิตหรือเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก การแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น การเอาคนลง เป็นทาสหรือให้มีฐานะคล้ายทาส การนำคนมาขอราน การตัดอวัยวะเพื่อการค้า การบังคับใช้แรงงานหรือ บริการตาม มาตรา ๖/๑ หรือการอื่นใดที่คล้ายคลึงกันอันเป็นการขูดรีดบุคคลไม่ว่าบุคคลนั้นจะยินยอมหรือไม่ ก็ตาม

การพิจารณาว่าลูกจ้างที่มีลักษณะแรงงานบังคับ ที่อาจเข้าข่ายการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน ต้องพิจารณาว่า นายจ้างหรือผู้เกี่ยวข้องมีการกระทำครบองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

(๑) การกระทำ อันเข้าลักษณะเป็นธุระจัดหา ชื่อ ชาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยว กักขัง จัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งบุคคลใด

(๒) วิธีการ โดยข่มขู่ ใช้กำลังบังคับ ลักพาตัว ฉ้อฉล หลอกลวง ใช้อำนาจโดยมิชอบ ใช้อำนาจครอบงำ บุคคลด้วยเหตุที่อยู่ในภาวะอ่อนด้อยทางร่างกายจิตใจ การศึกษาหรือทางอื่นใดโดยมิชอบ ชูเชิญว่าจะใช้ กระบวนการทางกฎหมายโดยมิชอบหรือโดยให้เงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลบุคคลนั้น เพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลให้ความยินยอมแก่กระทำความผิดในการแสวงหาประโยชน์จากบุคคลที่ตนดูแล

(๓) วัตถุประสงค์ เพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ด้วยการบังคับใช้แรงงานหรือบริการตามมาตรา ๖/๑ หรือการอื่นใดที่คล้ายคลึงกัน อันเป็นการขูดรีดบุคคลไม่ว่าบุคคลนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม

๕. การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ หากการตรวจแรงงานหรือพบว่า มีแรงงานบังคับในสถานประกอบ กิจการ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือ คຸ່ມครองผู้เสียหายจากการถูกบังคับใช้แรงงานหรือบริการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปในแนวทาง เดียวกับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เนื่องจากเป็นความผิดที่มีลักษณะใกล้เคียงกันและต้องให้การพิจารณาคดี เช่นเดียวกับคดีค้ามนุษย์ จึงควรมีวิธีปฏิบัติที่เหมือนกัน ดังนั้นเจ้าหน้าที่ต้องนำแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพใน การคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ปคม.) เห็นชอบ เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ มาใช้กับการกระทำที่เป็นการบังคับใช้แรงงานหรือบริการเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงาน สามารถดำเนินงานอย่างได้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพเกิดความเชื่อมโยงและบูรณาการการทำงานระหว่าง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สรุปแนวทางปฏิบัติได้ดังต่อไปนี้

๑. การเตรียมการก่อนเข้าปฏิบัติการ

- หน่วยงานเจ้าของเรื่องแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบล่วงหน้าเพื่อจะได้รายงาน

ผู้บังคับบัญชาและเตรียมการวางแผนก่อนปฏิบัติการ

- ประชุมวางแผนเบื้องต้นก่อนเข้าปฏิบัติการร่วมกันของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒. การดำเนินการก่อนสัมภาษณ์เพื่อคัดแยกผู้เสียหายเบื้องต้น

- ให้หน่วยงานที่พบการกระทำความผิดร่วมประชุมเพื่อชี้แจงพฤติการณ์และแผนยุทธศาสตร์ของการกระทำความผิดเพื่อตั้งประเด็นคำถามให้สอดคล้องกับข้อกฎหมายจนเสร็จสิ้นกระบวนการสัมภาษณ์
- ให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมในการสัมภาษณ์เพื่อรับฟังข้อเท็จจริงและร่วมประชุมหารือว่าการกระทำหรือพฤติการณ์ดังกล่าว เข้าข่ายเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์หรือฐานความผิดตามกฎหมายอื่นหรือไม่

๓. การดำเนินการภายหลังการสัมภาษณ์เพื่อคัดแยกผู้เสียหายเมื่อผ่านกระบวนการสัมภาษณ์แล้ว ทีมสหวิชาชีพจะนำพฤติการณ์ในภาพรวมมาร่วมประชุมหารือ เพื่อวินิจฉัยว่าผู้ถูกสัมภาษณ์อยู่ในกลุ่มใดและผู้ใดหรือหน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบอย่างไร

“มาตรา ๖/๑ ผู้ใดข่มขืนใจผู้อื่นให้ทำงานหรือให้บริการโดยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) ทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของบุคคลนั้นเองหรือของผู้อื่น

(๒) ขู่เชิญด้วยประการใด ๆ

(๓) ใช้กำลังประทุษร้าย

(๔) ยึดเอกสารสำคัญประจำตัวของบุคคลนั้นไว้

(๕) นำภาระหนี้ของบุคคลนั้นหรือของผู้อื่นมาเป็นสิ่งผูกมัดโดยมิชอบ

(๖) ทำด้วยประการอื่นใดอันมีลักษณะคล้ายคลึงกับการกระทำดังกล่าวข้างต้น

ถ้าได้กระทำให้ผู้อื่นนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานบังคับใช้แรงงานหรือบริการเมื่อพิจารณาเนื้อหาของบทบัญญัติในมาตรา ๖/๑ จะเห็นได้ว่าเป็นการกระทำที่คนทำงานโดยไม่สมัครใจ แต่เขาไม่กล้าแสดงออกมาให้เห็นว่ากำลังฝืนใจทำงานหรือบริการเพราะเกิดความเกรงกลัวจากการถูกข่มขืนใจให้ต้องทำ ซึ่งโดยหลักแล้วความผิดเช่นนี้จะมีกฎหมายคุ้มครองแรงงานใช้บังคับควบคู่กับประมวลกฎหมายอาญา โดยที่ในปัจจุบันยังไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดความผิดและมาตรการในการคุ้มครองผู้เสียหายจากการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ ทำให้ไม่สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาการบังคับใช้แรงงานหรือบริการซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบตามความผิดฐานค้ามนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สมควรกำหนดลักษณะการกระทำที่เป็นความผิดฐานบังคับใช้แรงงานหรือบริการและกำหนดอัตราโทษให้เหมาะสม เพื่อเป็นการป้องกันและขจัดการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ รวมทั้งกำหนดมาตรการในการช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการถูกบังคับใช้แรงงานหรือบริการ และการพิจารณาคดีให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนตามแนวทางเดียวกับผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ตลอดจนเพื่อเป็นการ อนุรักษ์การให้เป็นไปตามพิธีสาร ค.ศ. ๒๐๑๔ ส่วนเสริมอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ ๒๙ ว่าด้วยแรงงานบังคับ ค.ศ. ๑๙๓๐ และโดยที่การดำเนินการดังกล่าวต้องกระทำให้เสร็จโดยเร็วเพื่อประโยชน์ในการสร้างความมั่นคงทางด้านแรงงาน สังคม และความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงจำเป็นต้องตรามาตรา ๖/๑ ขึ้นมาต่อยอดด้วยการบัญญัติให้ผู้เสียหายได้รับการคุ้มครองช่วยเหลือเช่นเดียวกับผู้เสียหายคดีค้ามนุษย์

องค์ประกอบความผิดฐานบังคับใช้แรงงาน

องค์ประกอบภายนอก

- (๑) ผู้ใด
- (๒) ช่มชื่นใจ
- (๓) ผู้อื่น
- (๔) โดยวิธีการ
  - ทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ หรือทรัพย์สินของบุคคลนั้นเองหรือของผู้อื่น
  - ชูเชิญด้วยประการใด ๆ
  - ใช้กำลังประทุษร้าย
  - ยึดเอกสารสำคัญประจำตัวของบุคคลนั้นไว้
  - นำภาระหนักของบุคคลนั้นหรือของผู้อื่นมาเป็นสิ่งผูกมัดโดยมิชอบ
  - ทำด้วยประการอื่นใดอันมีลักษณะคล้ายคลึง
- (๕) จนผู้อื่นนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้

องค์ประกอบภายใน

เจตนา คือ เพื่อบังคับให้ผู้อื่นทำงานให้กับผู้กระทำ

ความแตกต่างระหว่างคดีบังคับใช้แรงงานหรือบริการที่ไม่ถึงขั้นเป็นความผิดฐาน ค้ำมนุษย์กับคดีความผิดฐานค้ำมนุษย์ : แท้จริงแล้วการบังคับใช้แรงงานหรือบริการที่ไม่ถึงขั้นเป็นความผิดฐาน ค้ำมนุษย์ เบื้องต้นนั้นจะมีการบัญญัติเป็นกฎหมายหรือพระราชบัญญัติต่างหากโดยจะมีการใช้ชื่อกฎหมายนี้ว่า “แรงงานบังคับ” หรือ “แรงงานภาคบังคับ” ชื่อภาษาอังกฤษคือ “Forced labor” มีความหมายว่า “บังคับ ใช้แรงงาน” ซึ่งเป็นองค์ประกอบความผิดฐานค้ำมนุษย์รูปแบบการบังคับใช้แรงงานหรือบริการที่ใช้คำเดียวกัน “Forced labor” เหมือนกันอันอาจจะเป็นปัญหาสำหรับผู้บังคับใช้กฎหมายหรือผู้ที่ต้องนำกฎหมาย “แรงงานบังคับ” หรือ “แรงงานภาคบังคับ” ไปใช้ปฏิบัติหน้าที่จึงมีการตรากฎหมายเกี่ยวกับบังคับใช้แรงงาน หรือบริการที่ไม่ถึงขั้นเป็นความผิดฐานค้ำมนุษย์ มาบัญญัติรวมอยู่ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม การค้ำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้สามารถพิจารณาเปรียบเทียบกันให้ชัดเจนระหว่างการบังคับใช้แรงงานหรือ บริการที่ไม่ถึงขั้นเป็นความผิดฐานค้ำมนุษย์กับการค้ำมนุษย์ในรูปแบบการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ แนว ทิศทางการพิจารณาเริ่มต้นได้ดังนี้ คือ ขอให้เข้าใจว่าบังคับใช้แรงงานหรือบริการที่ไม่ถึงขั้นเป็นความผิดฐาน ค้ำมนุษย์ตามมาตรา ๖/๑ เป็นการกระทำที่เป็นความผิดเป็นของตนเองไม่เกี่ยวกับการค้ำมนุษย์ และมีบท กำหนดโทษเป็นของตนเองตามมาตรา ๕๒/๒ สำหรับความผิดฐานค้ำมนุษย์ มีองค์ประกอบความผิดชัดเจนซึ่งไม่ เคยมีการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบความผิดเลยตั้งแต่มีพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ฉบับแรกจนถึงฉบับปัจจุบัน ซึ่งองค์ประกอบความผิดฐานค้ำมนุษย์ทุกรูปแบบจะ มีการกระทำโดย เจตนา ๓ ขั้นตอน เป็นการกระทำโดยเจตนาธรรมดา ๒ ขั้นตอน และเป็นเจตนาพิเศษ ๑ ขั้นตอน ดังนี้

๑. เจตนาธรรมดา : การกระทำ (Act) = เป็นรัฐจัดหา ซื้อ ขาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยวกักขัง จัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งบุคคลใด หรือเข้าใจง่าย ๆ คือ การทำอย่างไรเพื่อจะได้ตัวเหยื่อ หรือผู้เสียหายมาอยู่ในเงื้อมมือเพื่อจะนำไปแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ (exploitation)

๒. เจตนาธรรมดา : วิธีการ (Means) = โดยการข่มขู่ ใช้กำลังบังคับ ลักพาตัว ฉ้อฉล หลอกลวง ใช้อำนาจโดยมิชอบ ใช้อำนาจครอบงำบุคคลด้วยเหตุที่อยู่ในภาวะอ่อนด้อยทางร่างกาย จิตใจ การศึกษา หรือ ทางอื่นใดโดยมิชอบ ขู่เข็ญว่าจะใช้กระบวนการทางกฎหมายโดยมิชอบ หรือโดยให้เงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่น แก่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลบุคคลนั้นเพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลให้ความยินยอมแก่ผู้กระทำความผิดในการแสวงหา ประโยชน์จากบุคคลที่ตนดูแล หรือเข้าใจง่าย ๆ คือ การทำให้เหยื่อหรือผู้เสียหายมาอยู่ในเงื้อมมือ โดยหลงกล หลวงหรือเพราะถูกข่มขืนใจหรือเกรงกลัวอำนาจเพื่อจะนำไปสู่การแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ (exploitation)

๓. เจตนาพิเศษ : (purpose) การแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ (exploitation) = อย่างน้อยรูปแบบใด รูปแบบหนึ่ง ได้แก่ การแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี การผลิตหรือเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก การแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น การเอาคนลงเป็นทาสหรือให้มีฐานะคล้ายทาส การนำคนมาขอกทาน การตัดอวัยวะเพื่อการค้า การบังคับใช้แรงงานหรือบริการตามมาตรา ๖/๑ หรือการอื่นใดที่คล้ายคลึงกันอันเป็น การขูดรีดบุคคลไม่ว่าบุคคลนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม

ทั้งนี้ หากการกระทำโดยเจตนาธรรมดาตามข้อ ๑ ต่อบุคคลอายุไม่ถึง ๑๘ ปี หรือยังเป็นเด็ก เพื่อการ แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ (exploitation) เด็กยินยอมก็เป็นความผิดสำเร็จโดยไม่จำเป็นต้องเกิดเหตุการณ์ การแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบเกิดขึ้นเสียก่อนจึงจะเป็นความผิด เพียงแต่ได้ตัวเด็กมาอยู่ในเงื้อมมือเพื่อจะ ดำเนินการให้เด็กนั้นเป็นเครื่องมือในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบก็ผิดทันที หากเป็นบุคคลอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป จะต้องมีการกระทำอย่างน้อย ๒ ขั้นตอนของเจตนาธรรมดาขั้นตอนที่ ๑ และขั้นตอนที่ ๒ เพื่อจะดำเนินการให้ บุคคลนั้นเป็นเครื่องมือในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบก็ผิดทันที ยิ่งหากถึงขั้นกระทำถึงขั้นตอนที่ ๓ ซึ่งเป็น เจตนาพิเศษในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบก็จะทำให้ความผิดฐานค้ำมนุษย์ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งหาก พิจารณาถึงเจตนารมณ์ทางกฎหมายแล้ว คล้ายกับเป็นกฎหมายปิดปากหรือบดตัดสำนวน (Estoppel) คือ

หลักกฎหมายที่ไม่ยอมให้อ้างหรือพิสูจน์ข้อเท็จจริงให้ผิดไปจากที่กฎหมายสันนิษฐานไว้ ทั้งนี้ก็เพื่อพิทักษ์ปกป้องสิทธิเด็กที่ถือว่าเป็นผู้อ่อนเยาว์ต่อสังคมนั่นเอง ความพิเศษอย่างยิ่งเรื่องการค้ำนุษย์คือ มีการค้ำนุษย์รูปแบบเดียวที่คนทุกเพศ คนทุกวัย คนทุกชนชั้นทุกระดับ จะเป็นผู้เสียหายจากการค้ำนุษย์ได้นั้น จะต้องถูกกระทำให้อยู่ในสภาพบังคับหรือข่มขืนใจเสมอ คือ “การค้ำนุษย์ในรูปแบบการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ” และวิธีการกระทำโดยเจตนาขั้นตอนที่ ๒ นั้นจะต้องเป็นวิธีการตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา ๖/๑ เท่านั้น หรือเข้าใจง่ายๆ ก็คือ การค้ำนุษย์ในรูปแบบการบังคับใช้แรงงานหรือบริการนั้น ขอยืมวิธีการจากมาตรา ๖/๑ มาเป็นองค์ประกอบความผิดนั่นเอง ความพิเศษลำดับรองลงมา คือ การค้ำนุษย์ในรูปแบบ “การอื่นใดที่คล้ายคลึงกัน (คล้ายกับ ๗ รูปแบบข้างต้น) อันเป็นการขูดรีดบุคคลไม่ว่าบุคคลนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม” ผู้เขียนจะได้อธิบายต่อไป

ข้อสังเกตเพื่อพิจารณาความแตกต่างระหว่างคดีความผิดฐานบังคับใช้แรงงานหรือบริการที่ไม่ถึงขั้นเป็นความผิดฐานค้ำนุษย์กับคดีความผิดฐานค้ำนุษย์ : แท้จริงคดีความผิดฐานบังคับใช้แรงงานหรือบริการที่ไม่ถึงขั้นเป็นความผิดฐานค้ำนุษย์กับคดีความผิดฐานค้ำนุษย์ มีองค์ประกอบความผิดคล้ายกันเป็นอย่างมาก กล่าวคือ ทั้งสองคดีมีการกระทำที่เป็นองค์ประกอบความผิด ๓ ขั้นตอนเหมือนกัน คือ มีขั้นตอนที่ ๑ การกระทำ (Act) มีขั้นตอนที่ ๒ วิธีการ (Means) และมีขั้นตอนที่ ๓ การได้รับประโยชน์มิควรได้ (Windfall) ซึ่งการบังคับใช้แรงงานหรือบริการที่ไม่ถึงขั้นเป็นความผิดฐานค้ำนุษย์ อาจมองไม่เห็นการมีอยู่ถึงการกระทำขั้นตอนที่ ๑ การกระทำ (Act) คือ การเป็นธุระจัดหา ชื่อ ชาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยว กักขัง จัดให้อยู่อาศัยในองค์ประกอบความผิดดังกล่าวเลย ผู้เขียนขออธิบายดังนี้ครับว่า แท้จริงมีการกระทำดังกล่าวแล้วครับ แต่กฎหมายไม่ได้เขียนไว้หรือบัญญัติไว้เพราะการกระทำขั้นตอนที่ ๑ นี้ ไม่ได้เป็นการกระทำที่มีเจตนาพิเศษเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ หรือเข้าใจง่ายๆ ว่าตอนแรกนั้นนายจ้างจัดหาหรือพามาหรือรับลูกจ้างเข้ามาทำงานอย่างถูกต้องหรือไม่มีการข่มขู่ ใช้กำลังบังคับ ลักพาตัว ฉ้อฉล หลอกหลวงใช้อำนาจโดยมิชอบใช้อำนาจครอบงำลูกจ้างแต่อย่างใด กฎหมายจึงไม่จำเป็นต้องเขียนหรือบัญญัติไว้ให้เป็นองค์ประกอบความผิด แต่ต่อมานายจ้างเกิดโลภมากจึงใช้ให้ลูกจ้างทำงานโดยฝืนใจหรือไม่สมัครใจ เพื่อหวังประโยชน์จากการทำงานของลูกจ้างมากขึ้น จึงกระทำต่อลูกจ้างตามมาตรา ๖/๑ ซึ่งเป็นองค์ประกอบความผิดนั่นเอง แต่การ ค้ำนุษย์ นายจ้างหรือผู้ต้องการแสวงหาประโยชน์จากลูกจ้างหรือบุคคลอื่น จะมีเจตนาเลวร้ายตั้งแต่เริ่มต้นตั้งแต่การกระทำขั้นตอนที่ ๑ (Act) และ ขั้นตอนที่ ๒ (Means) เพื่อหวังจะได้รับประโยชน์โดยมิชอบใน ขั้นตอนที่ ๓ (purpose) นั่นเอง

การบังคับใช้แรงงานหรือบริการตามมาตรา ๖/๑ (ไม่ถึงขั้นเป็นการค้ำนุษย์)

จากการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำนุษย์ พ.ศ.๒๕๕๑ โดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พ.ศ.๒๕๖๒ มีการเปลี่ยนแปลงบางถ้อยคำในมาตรา ๖ เดิม และบัญญัติถ้อยคำขึ้นใหม่ โดยเพิ่มเติมมาตราที่เกี่ยวข้องเป็นมาตรา ๖/๑ ดังนี้

มาตรา ๖ ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นธุระจัดหา ชื่อ ชาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยว กักขัง จัดให้อยู่อาศัยหรือรับไว้ซึ่งบุคคลใด โดยข่มขู่ ใช้กำลังบังคับ ลักพาตัว ฉ้อฉล หลอกหลวงใช้อำนาจโดยมิชอบใช้อำนาจครอบงำบุคคลด้วยเหตุที่อยู่ในภาวะอ่อนด้อยทางร่างกาย จิตใจ การศึกษา หรือทางอื่นใดโดยมิชอบ ขู่เช็ญว่าจะใช้กระบวนการทางกฎหมายโดยมิชอบ หรือโดยให้เงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลบุคคล

นั้นเพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้ดูแล ให้ความยินยอมแก่ผู้กระทำความผิดในการแสวงหาประโยชน์จากบุคคลที่ตนดูแล หรือ

(๒) เป็นรัฐจัดหา ชื่อ ชาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยวกักขังจัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งเด็ก

ถ้าการกระทำนั้นได้กระทำโดยมีความมุ่งหมายเพื่อเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์

การแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบตามวรรคหนึ่ง หมายความว่า การแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีการผลิตหรือเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก การแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น การเอาคนลงเป็นทาสหรือให้มีฐานะคล้ายทาส การนำคนมาขอราน การตัดอวัยวะเพื่อการค้า การบังคับใช้แรงงานหรือบริการตาม มาตรา ๖/๑ หรือการอื่นใดที่คล้ายคลึงกันอันเป็นการขูดรีดบุคคลไม่ว่าบุคคลนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม”

มาตรา ๖/๑ ผู้ใดข่มขืนใจผู้อื่นให้ทำงานหรือให้บริการโดยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) ทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของบุคคลนั้นเองหรือของผู้อื่น

(๒) ขู่เข็ญด้วยประการใด ๆ

(๓) ใช้กำลังประทุษร้าย

(๔) ยึดเอกสารสำคัญประจำตัวของบุคคลนั้นไว้

(๕) นำภาระหนี้ของบุคคลนั้นหรือของผู้อื่นมาเป็นสิ่งผูกมัดโดยมิชอบ

(๖) ทำด้วยประการอื่นใดอันมีลักษณะคล้ายคลึงกับการกระทำดังกล่าวข้างต้น ถ้าได้กระทำให้ผู้อื่นนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานบังคับใช้แรงงานหรือบริการ

จากการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.๒๕๕๑ ดังกล่าว ทำให้บางคนมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับความหมายของการค้ามนุษย์ ซึ่งแท้จริงแล้วบัญญัติไว้ในมาตรา ๖ ที่แก้ไขเพิ่มเติมก็ยังคงความหมายไว้เหมือนเดิม แต่คนที่มักเข้าใจว่า มาตรา ๖/๑ ที่ถูกบัญญัติรวมอยู่ในมาตรา ๖ คือ เป็นการกระทำการค้ามนุษย์ แต่แท้จริงแล้ว มาตรา ๖/๑ เป็นเอกเทศและความหมายและอัตราโทษก็มีบทบัญญัติไว้ต่างหาก หรือเข้าใจง่าย ๆ ว่าการกระทำตามมาตรา ๖/๑ เป็นเพียงวิธีการของการค้ามนุษย์ โดยการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ เท่านั้น

เพื่อประโยชน์ต่อการทำความเข้าใจเกี่ยวกับความผิดฐานค้ามนุษย์ในรูปแบบการบังคับใช้แรงงานหรือบริการกับการบังคับใช้แรงงานหรือบริการตามมาตรา ๖/๑ (ไม่ถึงขั้นเป็นความผิดฐานค้ามนุษย์) ขอแสดงตารางการแยกองค์ประกอบความผิดทั้งสองกรณีเป็นการเปรียบเทียบ ดังนี้

องค์ประกอบความผิดฐานบังคับใช้แรงงานหรือบริการตามพระราชบัญญัติป้องกันและ
ปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๖/๑

เป็นการกระทำความผิดด้วยเจตนาธรรมดา	
การกระทำ (Act) ให้ได้มาซึ่งคนงาน	วิธีการ (Means) ข่มขืนใจให้ทำงาน
<ul style="list-style-type: none"> - จัดหา - พามาจากที่ใด - ส่งไปยังที่ใด - จัดให้อยู่อาศัย - รับไว้ซึ่งบุคคลใด 	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของบุคคลนั้นเอง หรือของผู้อื่น ๒. ชูเชี่ยวด้วยประการใดๆ ๓. ใช้กำลังประทุษร้าย ๔. ยึดเอกสารสำคัญประจำตัวของบุคคลนั้นไว้ ๕. นำภาระหนี้ของบุคคลนั้นหรือของผู้อื่นมาเป็นสิ่งผูกมัดโดยมิชอบ ๖. ทำด้วยประการอื่นใดอันมีลักษณะคล้ายคลึงกับการกระทำดังกล่าวข้างต้น

เจตนาธรรมดา : วัตถุประสงค์ (Purpose)
ตั้งใจจะได้รับผลประโยชน์จากผลผลิตจากการทำงานหรือบริการ

องค์ประกอบความผิดฐานค้ำมนุษย์ (หลักทั่วไป)

การกระทำ(Act)	วิธีการต้องห้าม(Means)	แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ (Purpose)
<ul style="list-style-type: none"> * เป็นธุระจัดหา * ซื้อม * ขาย * จำหน่าย * พามาจากหรือ * ส่งไปยังที่ใด * หน่วงเหนี่ยว * กักขัง * จัดให้อยู่อาศัย หรือ * รับไว้ซึ่งบุคคลใด 	<ul style="list-style-type: none"> * ข่มขู่ ใช้กำลังบังคับ * ลักพาตัว ฉ้อฉล * หลอกลวง ใช้อำนาจโดยมิชอบ * ใช้อำนาจครอบงำบุคคล ด้วยเหตุที่อยู่ในภาวะอ่อนด้อยทางร่างกาย จิตใจ การศึกษา หรือทางอื่นใดโดยมิชอบ * ขู่เข็ญว่าจะใช้กระบวนการทางกฎหมายโดยมิชอบ * หรือโดยให้เงินหรือผลประโยชน์ อื่นแก่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลบุคคลนั้น เพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลให้ความยินยอมแก่ผู้กระทำความผิดในการแสวงหาประโยชน์ จากบุคคลที่ตนดูแล 	<ul style="list-style-type: none"> * การแสวงหาประโยชน์ จากการค้าประเวณี * การผลิตหรือเผยแพร่วัตถุ หรือสื่อลามก * การแสวงหาประโยชน์ ทางเพศ ในรูปแบบอื่น * การเอาคนลงเป็นทาส หรือให้มีฐานะคล้ายทาส * การนำคนมาขอตาน * การตัดอวัยวะเพื่อการค้า * การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ ตาม มาตรา ๖/๑ * หรือการอื่นใดที่คล้ายคลึงกันอัน เป็นการขูดรีดบุคคลไม่ว่าบุคคลนั้นจะยินยอม หรือไม่ก็ตาม

องค์ประกอบความผิดฐานค้ำมนุษย์ กรณีบุคคลอายุไม่ถึง ๑๘ ปี เป็นผู้เสียหาย

การกระทำ(Act)	วิธีการต้องห้าม(Means)	* แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ (Purpose)
<ul style="list-style-type: none"> * เป็นธุระจัดหา * ซื้อ * ขาย * จำหน่าย * พามาจากหรือ * ส่งไปยังที่ใด * หน่วงเหนี่ยว * กักขัง * จัดให้อยู่อาศัย หรือ * รับไว้ซึ่งบุคคลใด 	<p>* เด็กผู้เสียหายแม้จะยินยอมให้ตนเอง ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ วิธีการ ในข้อนี้ไม่ต้องคำนึงถึงการเป็น องค์ประกอบความผิดเพราะกฎหมาย หลักบัญญัติให้เป็นความผิดไว้ชัดเจน</p> <p>ยกเว้นเรื่องเดียวคือการบังคับใช้แรงงาน หรือบริการ</p> <p>มาตรา ๖/๑ ช่มชื่นใจผู้อื่นให้ทำงาน หรือให้บริการโดยวิธีการอย่างหนึ่งอย่าง ใด ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อ ชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือ ทรัพย์สินของบุคคลนั้นเองหรือของผู้อื่น</p> <p>(๒) ชูเชิญด้วยประการใด ๆ</p> <p>(๓) ใช้กำลังประทุษร้าย</p> <p>(๔) ยึดเอกสารสำคัญประจำตัวของ บุคคลนั้นไว้</p> <p>(๕) นำภาระหนี้ของบุคคลนั้นหรือ ของผู้อื่นมาเป็นสิ่งผูกมัดโดยมิชอบ</p> <p>(๖) ทำด้วยประการอื่นใดอันมีลักษณะ คล้ายคลึงกับการกระทำดังกล่าวข้างต้น</p>	<ul style="list-style-type: none"> * การแสวงหาประโยชน์จาก การค้าประเวณี * การผลิตหรือเผยแพร่วัตถุหรือ สื่อลามก * การแสวงหาประโยชน์ทางเพศ ในรูปแบบอื่น * การเอาคนลงเป็นทาสหรือให้มี ฐานะคล้ายทาส * การนำคนมาขอตาน * การตัดอวัยวะเพื่อการค้า * การบังคับใช้แรงงาน หรือ บริการตาม มาตรา ๖/๑ * หรือการอื่นใดที่คล้ายคลึงกันอัน เป็น การขูดรีด บุคคลไม่ว่า บุคคลนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม

อธิบาย : โดยหลักแล้วการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ทุกรูปแบบผู้กระทำความผิดมีเจตนาเลวร้ายตั้งแต่เริ่มต้นที่เข้าใจทั่วไปว่ามีเจตนาพิเศษเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ แต่การบังคับใช้แรงงานหรือบริการตามมาตรา ๖/๑ เป็นการกระทำความผิดที่ไม่ถึงขั้นเป็นค้ามนุษย์ในรูปแบบการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ เพราะผู้กระทำหรือนายจ้างไม่ได้มีเจตนาเลวร้ายตั้งแต่เริ่มต้น กล่าวหาคือ ทั้งนายจ้างและลูกจ้างปฏิบัติต่อกันด้วยดีมาตลอด แต่ต่อมานายจ้างต้องการผลผลิตจากการจ้างงานมากขึ้น จึงข่มขืนใจให้ลูกจ้างทำงานด้วยวิธีการตามมาตรา ๖/๑ และมีบทลงโทษทางอาญาตามมาตรา ๔๒/๑ และต้องรับผิดชอบทางแพ่งตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานอีกด้วย ซึ่งแท้จริงแล้วการกระทำความผิดลักษณะเช่นนี้สามารถแยกการบังคับใช้กฎหมายจากพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.๒๕๕๑ แต่ในปัจจุบันยังไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับความผิดและมาตรการในการคุ้มครองผู้เสียหายจากการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ ซึ่งเป็นต้นทางการการค้ามนุษย์ในรูปแบบการบังคับใช้แรงงานหรือบริการอย่างเหมาะสม จึงนำเรื่องนี้มาบัญญัติรวมไว้กฎหมายฉบับนี้เพื่อเป็นการป้องกันและจัดการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ รวมทั้งกำหนดมาตรการในการช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการถูกบังคับใช้แรงงานหรือบริการ และการพิจารณาคดีให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนตามแนวทางเดียวกับผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ส่วนเรื่ององค์ประกอบความผิดการค้ามนุษย์ในรูปแบบการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ ก็เป็นเพียงนำวิธีการบังคับใช้แรงงานหรือบริการที่เป็นการข่มขืนใจในมาตรา ๖/๑ มาเป็นวิธีการซึ่งเป็นองค์ประกอบความผิดการค้ามนุษย์ในรูปแบบ “การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ” เท่านั้น

๔.๒.๗ การแสวงหาประโยชน์การอื่นใดที่คล้ายคลึงกันอันเป็นการขูดรีด

การค้ามนุษย์ในรูปแบบการอื่นใดที่คล้ายคลึงกันอันเป็นการขูดรีดบุคคลไม่ว่าบุคคลนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม เป็นรูปแบบการค้ามนุษย์ที่ยังไม่มีคำนิยามหรือคำจำกัดความในกฎหมาย ผู้เขียนจึงตั้งชื่อการค้ามนุษย์รูปแบบนี้ว่าเป็นการทดไว้ ซึ่งหมายความว่าหากการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบไม่ตรงกับรูปแบบใดใน ๖ รูปแบบและรูปแบบการเอาคนลงเป็นทาส ก็ให้ผู้บังคับใช้กฎหมายใช้รูปแบบนี้มาพิจารณาใช้บังคับ แต่ก็เป็นการยากต่อการดำเนินการอยู่ดีเพราะจะเริ่มต้นปฏิบัติอย่างไร ผู้เขียนขอพาท่านไปรู้จักกับเจตนารมณ์ของการบังคับใช้กฎหมายการค้ามนุษย์ในรูปแบบ “การอื่นใดที่คล้ายคลึงกันอันเป็นการขูดรีดบุคคลไม่ว่าบุคคลนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม” คือให้ยึดถือผู้เสียหายเป็นตัวตั้งของเหตุการณ์ อันเป็นไปตามเจตนารมณ์ใน “พิธีสารเพื่อป้องกันปราบปรามและลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็ก” (Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons Especially Women and Children) ได้กล่าวไว้ใน ข้อ ๓ (ข) ว่า “ให้ถือว่าไม่สามารถยกความยินยอมของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่ให้การแสวงหาประโยชน์ โดยเจตนาตั้งที่ระบุไว้ในวรรค (ก) ของข้อนี้ มาเป็นข้ออ้างในกรณีที่มีการใช้วิธีการใดๆ ที่ระบุไว้ในวรรค (ก)” หากหันกลับมาดูเจตนารมณ์ของการค้ามนุษย์รูปแบบนี้ จะมีคำว่า “การขูดรีดบุคคล” ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายอย่างกว้างคือ “การบีบบังคับเอาเพื่อหาผลประโยชน์” ซึ่งจะมีความตรงตามพิธีสารฯ กับคำว่า “การแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ” และมีความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษเหมือนกัน คือ “Exploitation” ซึ่งในอนาคตหากผู้บังคับใช้กฎหมายเข้าใจแตกฉานถึงการค้ามนุษย์รูปแบบนี้ จะมีการดำเนินคดีค้ามนุษย์ในรูปแบบ “การอื่นใดที่คล้ายคลึงกันอันเป็นการขูดรีดบุคคลไม่ว่าบุคคลนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม” ได้อย่างกว้างขวาง เพราะจะเป็นการช่วยเหลือคนที่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้อาศัยช่องว่างของกฎหมายได้เป็นจำนวนมาก แนวทางการสืบสวนก่อนสัมภาษณ์ผู้เสียหายในเรื่องนี้ ก็คล้ายกับการดำเนินการกับรูปแบบต่างๆ ข้างต้นแต่จะมีการเน้นหนักของพยานหลักฐานที่แตกต่างกัน กล่าวคือ กระทำขั้นตอนที่ ๑ (Act) ได้แก่ เป็นธุระจัดหา ชื่อ ขาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยวกักขัง จัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งบุคคลใด ผู้เขียนขอเน้นไปที่

คำว่า “เป็นธุระจัดหา” ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายอย่างแคบ แต่จริงแล้วคำที่ใช้ในความหมายของการค้ามนุษย์จะใช้คำว่า “จัดหา” ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายอย่างกว้างและเป็นคำที่เขียนไว้ใน “พิธีสารเพื่อป้องกัน ปรามปราม และลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็ก” (Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons Especially Women and Children) ข้อ ๓ (ก) เหตุผลที่คำนี้เป็นคำที่มีความหมายอย่างกว้างก็คือจัดหา=คัดเลือก, เลือกรับ, ใ้หา ซึ่งผู้กระทำความผิดมักจะเลือกเหยื่อที่ตนเองประเมินแล้วว่า ในอนาคตบุคคลที่ถูกเลือกจะสามารถใช้อำนาจครอบงำได้ง่าย หรือที่กล่าวกันทั่วไปว่า “กลุ่มเปราะบาง” ดังนั้น การค้ามนุษย์รูปแบบนี้ผู้บังคับใช้กฎหมายจะให้ความสำคัญกับข้อมูลหรือพยานหลักฐานเกี่ยวกับตัวเหยื่อหรือผู้เสียหาย ประกอบกับข้อมูลเรื่องการจัดหา, คัดเลือก, เลือกรับ, ใ้หาในกระทำขั้นตอนที่ ๑ (Act) เป็นสำคัญถึงแม้ขั้นตอนที่ ๒ (Means) อาจไม่มีบทบัญญัติไว้อย่างชัดเจน แต่ข้อมูลหรือพยานหลักฐานในขั้นตอนที่ ๑ (Act) จะสะท้อนให้เห็นการฝ่าฝืนใจกระทำโดยไม่แสดงออกอย่างชัดเจนของเหยื่อหรือผู้เสียหาย ซึ่งถือว่าเป็นการบังคับทางอ้อม เมื่อมีการได้รับประโยชน์โดยมิชอบในขั้นตอนที่ ๓ (purpose) ก็ถือว่าครบองค์ประกอบความผิดฐานค้ามนุษย์รูปแบบ “การอื่นใดที่คล้ายคลึงกันอันเป็นการขูดรีดบุคคลไม่ว่าบุคคลนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม” ซึ่งในอนาคตหากผู้บังคับใช้กฎหมายที่มีทัศนคติดีๆ เช่นนี้ ให้ความสำคัญกับการค้ามนุษย์ในรูปแบบนี้ ก็จะสามารช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ที่ถูกเอารัดเอาเปรียบได้อย่างมากมาย ยกตัวอย่าง เช่น มีการตะเวนชักชวนคนในภูมิลำเนาอ้างว่าสามารถพาเดินทางไปทำงานยังภูมิลำเนาอื่นหรือต่างประเทศ เมื่อมีผู้สมัครใจและถูกเลือกเฟ้นแล้ว ก็จะมีการเสนอเงื่อนไขถึงค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เมื่อตกลงกันแล้วถูกพาผู้ถูกเลือกเฟ้นเดินทางระหว่างเดินทางกลับยื่นขอเสนอใหม่ขอเพิ่มค่าใช้จ่ายในการพาเดินทาง หากไม่ยอมจ่ายก็จะปล่อยให้ถูกจับกุมพฤติการณ์เท่านั้นก็เพียงพอแล้วที่เป็นการกระทำการค้ามนุษย์ในรูปแบบนี้ ถ้าหากเหยื่อหรือผู้เสียหายยินยอมทำตามโดยหาเงินมาจ่ายหรือแสดงออกถึงการดิ้นรนเพื่ออิสรภาพของตนเอง ก็ยิ่งสับสนุนการกระทำความผิดอย่างชัดเจน และยังมีเหตุการณ์ตัวอย่างที่เกิดขึ้น ณ ปัจจุบัน มีข้อมูลว่ามีผู้อาศัยช่องว่างของกฎหมายหาประโยชน์จากเพื่อนมนุษย์ อย่างเช่น การปล่อยเงินกู้ดอกเบี้ยโหด การขู่เอาผลประโยชน์จากกลุ่มเปราะบางเป็นอาชญา ซึ่งเรื่องดังกล่าวหรือเรื่องคล้ายกันเช่นนี้ อาจเป็นคดีถึงขั้นเป็นการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์รูปแบบนี้ได้เลยทีเดียว

๔.๓ การจัดทำบันทึกการตรวจค้น

หลังจากเข้าการเข้าช่วยเหลือ/ตรวจค้น/จับกุมเรียบร้อยแล้ว หากผลการดำเนินการไม่มีการจับกุมผู้ต้องหา แต่มีการช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ หรือมีการตรวจยึดพยานวัตถุ หรือพยานเอกสารจากสถานที่เกิดเหตุ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติจะต้องจัดทำบันทึกการตรวจสอบหรือบันทึกการตรวจค้นเพื่อเป็นหลักฐานส่งให้พนักงานสอบสวนเพื่อประกอบการดำเนินคดี สำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจมีการกำหนดแนวทางการจัดทำบันทึกการตรวจค้นไว้ ๒ แบบ คือ บันทึกการค้นโดยมีหมายค้น และบันทึกการค้นโดยไม่มีหมายค้น ซึ่งปรากฏตามตัวอย่างแบบฟอร์มบันทึกการตรวจค้นทั้งสองแบบ สำหรับรายละเอียดการกรอกแบบฟอร์มได้อธิบายไว้ในหมายเหตุหลังตัวอย่างแบบฟอร์มดังกล่าวด้วยแล้ว

(๔.๓.๑ ตัวอย่างบันทึกการค้นโดยมีหมายค้น)

บันทึกการค้นโดยมีหมายค้น

สถานที่บันทึก.....

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

วันนี้ (.....) เวลาประมาณ.....น. เจ้าพนักงานตำรวจคือ

(๑)..... ตำแหน่ง .....

เป็นเจ้าพนักงาน ผู้มีชื่อในหมายค้น ผู้รักษาราชการแทน/ในหมายค้นที่...../๒๕.....

ลงวันที่..... เดือน..... พ.ศ. .... ของศาล.....

เป็นหัวหน้าในการค้นพร้อมด้วยเจ้าพนักงานตำรวจ คือ.....

.....

.....

..... รวม.....คน

ได้ร่วมกันตรวจค้นสถานที่/บ้านเลขที่ (๒)..... หมู่ที่..... ตรอก/ซอย.....

ถนน..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....

เจ้าพนักงานได้แสดงหมายค้นให้.....

ซึ่งเป็น เจ้าของ ผู้ครอบครองสถานที่ บุคคลในครอบครัวบุคคลอื่นอย่างน้อยสองคน ซึ่งเจ้าพนักงานได้ขอร้องมา เป็นพยานก่อนลงมือค้นเจ้าพนักงานผู้ค้นได้แสดงความบริสุทธิ์

ให้..... ดู

จนเป็นที่พอใจแล้วจึงได้ค้นต่อหน้า..... เริ่มค้นเมื่อ

วันที่..... เวลาประมาณ.....น.

รายละเอียดแห่งการค้น

(๓).....

.....

.....

..... เสร็จสิ้นการค้นเวลา.....น.

อนึ่ง ในการค้นครั้งนี้เจ้าพนักงานผู้ค้นได้พยายามมิให้มีการเสียหายและกระจัดกระจายเท่าที่จะ

ทำได้เจ้าพนักงานผู้ค้นได้บันทึกรายละเอียดแห่งการค้น และจัดทำบัญชีสิ่งของที่ค้นได้ไว้แล้วและส่งบันทึกและ บัญชีดังกล่าวพร้อมด้วยสิ่งของที่ยึดมาไปยัง

สน./สภ

.....

..... เพื่อดำเนินการต่อไป

ได้อ่านบันทึกนี้ให้ฟังแล้วรับรองว่าถูกต้อง จึงร่วมกันลงลายมือชื่อไว้

(ลงชื่อ)..... ผู้ครอบครองสถานที่

(ลงชื่อ)..... บุคคลในครอบครัว

(ลงชื่อ)..... ผู้แทน/พยาน

(ลงชื่อ)..... พยาน

(ลงชื่อ)..... พยาน

(ลงชื่อ)..... ผู้ค้น/บันทึก/อ่าน

หมายเหตุ

(๑) เจ้าพนักงานผู้มีชื่อในหมายค้น

๑) ต้องเป็นพนักงานฝ่ายปกครองตั้งแต่ระดับสาม หรือตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นร้อยตำรวจตรีขึ้นไป จึงจะเป็นหัวหน้าในการตรวจค้นได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๙๗

(๒) สถานที่ตรวจค้น

๑) เจ้าพนักงานจะทำการตรวจค้นได้เฉพาะสถานที่ที่ระบุไว้ในหมายค้น และบริเวณของสถานที่ดังกล่าวเท่านั้น

(๓) รายละเอียดแห่งการค้น ให้เจ้าพนักงานบันทึกรายละเอียดแห่งการตรวจค้น ว่าได้พบสิ่งของที่ทำหรือมีไว้เป็นความผิด สิ่งของที่ได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิดในสถานที่ใด มีลักษณะอย่างไร แล้วยึดไว้เพื่อเป็นของกลางในคดีต่อไป

(๔.๓.๒ ตัวอย่างบันทึกการค้นโดยไม่มีหมายค้น)

บันทึกการค้นโดยไม่มีหมายค้น

สถานที่บันทึก.....

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

วันนี้ (.....) เวลาประมาณ..... น. เจ้าพนักงาน

ตำรวจคือ (๑)..... ตำแหน่ง

.....เป็นหัวหน้าในการค้นพร้อมด้วยเจ้าพนักงานตำรวจ คือ

..... พนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้า

มนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบด้วย.....

เจ้าหน้าที่กระทรวง.....

ได้ร่วมกันตรวจค้นสถานที่/บ้านเลขที่ (๒)..... หมู่ที่..... ตรอก/ซอย

..... ถนน..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต

..... จังหวัด.....

เหตุที่เจ้าพนักงานตำรวจได้ร่วมกันทำการค้นที่บ้านเลขที่ดังกล่าว เนื่องจากมีเหตุที่เข้าค้นโดยไม่ต้องมีหมายค้น

(๒) โดย

- เมื่อมีเสียงร้องให้ช่วยมาจากข้างในที่รโหฐาน หรือมีเสียงหรือพฤติกรรมอื่นใดอันแสดงได้ว่ามีเหตุร้ายเกิดขึ้นใน
ที่รโหฐานนั้น (๓)

- เมื่อปรากฏความผิดซึ่งหน้ากำลังกระทำลงในที่รโหฐาน (๔)

- เมื่อบุคคลที่ได้กระทำความผิดซึ่งหน้า ขณะที่ถูกไล่จับหนีเข้าไปในหรือมีเหตุอันแน่นแฟ้น ควรสงสัยว่าได้เข้าไป
ซุกซ่อนตัวอยู่ในที่รโหฐานนั้น (๕)

- เมื่อมีพยานหลักฐานตามสมควร ว่าสิ่งของที่มีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้ หรือ
มีไว้ เพื่อจะใช้ในการกระทำความผิด หรืออาจเป็นพยานหลักฐานพิสูจน์การกระทำความผิดได้ซ่อนหรืออยู่ในนั้น
ประกอบทั้งต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่าการเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้ สิ่งของนั้นจะถูกโยกย้ายหรือ
ทำลายเสียก่อน (๖)

- เมื่อที่รโหฐานนั้นผู้จะต้องถูกจับเป็นเจ้าบ้าน และการจับนั้นมีหมายจับหรือจับตาม มาตรา ๗๘ (๗)

- เจ้าของบ้านหรือผู้ครอบครองสถานที่ยินยอมด้วยความสมัครใจ (๘)

- เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า มีพยานหลักฐานในการค้ามนุษย์ หรือเพื่อพบและช่วยบุคคลที่ตกเป็น
ผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ และหากเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้พยานหลักฐานนั้นอาจ
ถูกโยกย้าย ซ่อนเร้น หรือทำลายไปเสียก่อน หรือบุคคลนั้นอาจถูกประทุษร้าย โยกย้าย หรือซ่อนเร้น (๙)

เจ้าพนักงานได้แสดงตน ตำแหน่ง และได้สั่งให้ นาย, นาง..... อายุ..... ปี

ซึ่งเป็น เจ้าของ คนซึ่งอยู่ในนั้น ผู้ซึ่งรักษาสถานที่ซึ่งจะค้นให้ยอมให้เข้าไปโดยมิหวงห้าม อีกทั้งให้ความสะดวก
ตามสมควรทุกประการในอันที่จะจัดการค้น ก่อนลงมือค้น เจ้าพนักงานผู้ค้นได้แสดงความบริสุทธิ์ให้ นาย, นาง

..... คุณจนเป็นที่พอใจแล้วจึงตรวจค้นต่อหน้า

นาย, นาง..... เริ่มค้นเมื่อวันที่..... เวลาประมาณ

..... น.รายละเอียดแห่งการค้น.....

เสร็จสิ้นการค้นเวลา..... น.
อนึ่ง ในการค้นครั้งนี้เจ้าพนักงานผู้ค้นได้พยายามมิให้มีการเสียหายและกระจัดกระจายเท่าที่จะทำได้เจ้าพนักงานผู้ค้นได้บันทึกรายละเอียดแห่งการค้นและจัดทำบัญชีสิ่งของที่ค้นได้ไว้แล้ว จำนวน..... รายการ และส่งบันทึกและบัญชีดังกล่าวพร้อมด้วย..... สิ่งของที่ยึดมาไปยัง สน./สภ..... เพื่อดำเนินการต่อไป

เป็นกรณีตรวจค้นโดยไม่มีหมายค้น ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๙๒ (๔) เจ้าพนักงานได้มอบสำเนาบันทึกการตรวจค้น,บัญชีสิ่งของที่ได้จากการตรวจค้น,บันทึกแสดงเหตุที่ทำให้สามารถเข้าค้นได้เป็นหนังสืออย่างละ ๑ ฉบับ ให้แก่ นาย, นาง ..... รับไว้เรียบร้อยแล้ว

ได้อ่านบันทึกนี้ให้ฟังแล้วรับรองว่าถูกต้อง จึงร่วมกันลงลายมือชื่อไว้
(ลงชื่อ).....เจ้าของสถานที่/ผู้นำในการตรวจค้น
(ลงชื่อ).....บุคคลซึ่งอยู่ในสถานที่
(ลงชื่อ).....ผู้รักษาสถานที่
(ลงชื่อ).....พยาน
(ลงชื่อ).....พยาน
(ลงชื่อ).....ผู้ค้น
(ลงชื่อ).....ผู้ค้น
(ลงชื่อ).....ผู้ค้น/บันทึก/อ่าน

หมายเหตุ
(๑) เจ้าพนักงานผู้ทำการค้นโดยไม่มีหมายค้น ไม่จำกัดชั้นยศหรือตำแหน่ง เจ้าพนักงานตำรวจทุกคนสามารถตรวจค้นโดยไม่มีหมายค้นได้

- (๒) เหตุในการตรวจค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น มีดังนี้ คือ
- ๑) ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๙๒ (๑) - (๕)
  - ๒) เจ้าหน้าที่ผู้ได้รับอนุญาตจากเลขานุการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙ มาตรา ๑๔, พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๔๙ (๒), พ.ร.บ.มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ (๓)
  - ๓) เจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๘ (๓)
  - ๔) เจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๕ มาตรา ๓๖ (๑)
  - ๕) เจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ.การสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๔ (๑)
  - ๖) เจ้าของบ้านหรือผู้ครอบครองสถานที่ยินยอมโดยความสมัครใจ (ฎ.๑๖๔/๒๕๕๖)
  - ๗) พนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๗

(๓) เมื่อมีเสียงร้องให้ช่วยมาจากข้างในที่รโหฐานหรือมีเสียงหรือพฤติกรรมอื่นใดอันแสดงได้ว่ามีเหตุร้ายเกิดขึ้นในที่รโหฐานนั้น

(๔) เมื่อปรากฏความผิดซึ่งหน้ากำลังกระทำลงในที่รโหฐาน

- อาจเป็นความผิดตาม ป.อ. หรือ พ.ร.บ.ที่มีโทษทางอาญาอื่นก็ได้

(๕) เมื่อบุคคลที่ได้กระทำความผิดซึ่งหน้าขณะที่ถูกไล่จับหนีเข้าไปหรือมีเหตุอันแน่นแฟ้น ควรสงสัยว่า ได้เข้าไปซุกซ่อนตัวอยู่ในที่รโหฐานนั้นเฉพาะความผิดซึ่งหน้าที่เกิดในเวลากลางวันโดยใช้หลักไล่ติดตามโดย กระชั้นชิด

(๖) เมื่อมีพยานหลักฐานตามสมควรว่า สิ่งของที่มีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือมีไว้เพื่อจะใช้ในการกระทำความผิดหรืออาจเป็นพยานหลักฐานพิสูจน์การกระทำความผิดได้ซ่อน หรืออยู่ในนั้น ประกอบทั้งต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่า เนื่องจากการเนินซำกว่าจะเอาหมายค้นมาได้ สิ่งของนั้นจะถูก โยกย้ายหรือทำลายเสียก่อนค้นแล้ว ต้องส่งมอบสำเนาบันทึกการค้น บัญชีสิ่งของที่ได้จากการตรวจค้น (ถ้ามี) และบันทึกเหตุผลในการเข้าค้น โดยไม่มีหมายค้นให้กับผู้ครอบครองจำนวน ๓ รายการ

(๗) เมื่อที่รโหฐานนั้นผู้จะต้องถูกจับเป็นเจ้าบ้าน และการจับนั้นมีหมายจับหรือจับตามมาตรา ๗๘

- เจ้าบ้าน คือ ผู้เป็นหัวหน้าของบุคคลที่พักอาศัยอยู่ในบ้านหลังนั้น รวมถึงคู่สมรสด้วย

(ฎ.๑๐๓๕/๒๕๓๖)

- เจ้าบ้านไปกระทำผิดถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจไปขอหมายจับต่อศาล เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถนำ หมายจับไปจับเจ้าบ้านนั้นที่บ้านของเจ้าบ้านได้ โดยไม่ต้องมีหมายค้น

- ภรรยาที่ชอบด้วยกฎหมายของเจ้าบ้านไปกระทำผิด เจ้าหน้าที่ตำรวจไปขอหมายจับต่อศาล เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถนำหมายจับไปจับภรรยาที่บ้านของสามีซึ่งเป็นเจ้าของบ้านนั้นได้ โดยไม่ต้องมีหมายค้น

- บุตรของเจ้าบ้านไปกระทำผิด เจ้าหน้าที่ตำรวจไปขอหมายจับต่อศาล เจ้าหน้าที่ตำรวจจะนำ หมายจับไปจับบุตรของเจ้าของบ้านนั้น จะต้องมทั้งหมายค้นและหมายจับ

- เจ้าบ้านไปกระทำผิดถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจไปขอหมายจับต่อศาล เจ้าของบ้านนั้นหลบหนีไปอยู่ ที่บ้านของบิดา มารดา บ้านพี่น้องหรือภรณยาน้อย เจ้าหน้าที่ตำรวจจะไปจับเจ้าบ้านที่ถูกออกหมายจับแล้วนั้นได้ จะต้องมทั้งหมายค้นและหมายจับ

(๘) การค้นโดยเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับอนุญาตจากเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙ มาตรา ๑๔ เพื่อค้นหายาเสพติด (ฎ.๔๕๓๖/๒๕๔๓)

(๙) การค้นโดยให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๗

๕. การคัดแยกผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์

๕.๑ แบบสัมภาษณ์เบื้องต้นสำหรับการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๔ บัญญัติเกี่ยวกับการช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ และหมวด ๓ บัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ และเพื่อคุ้มครองป้องกันภัยแก่บุคคลที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์โดยพนักงานเจ้าหน้าที่อาจจัดให้บุคคลดังกล่าวอยู่ในความคุ้มครองชั่วคราวได้เพื่อให้รอบและความหมายคำว่า “ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์” เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และเกณฑ์การพิจารณาในการวินิจฉัยสอดคล้องกันเพื่อประโยชน์ในการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ซึ่งมีการศึกษาถึงแนวทางองค์ประกอบและเกณฑ์การบ่งชี้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ไว้ดังนี้

๕.๑.๑ กรอบแนวคิด

กรอบแนวคิดที่นำมาใช้ในการพิจารณาการเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์พิจารณาจากกรอบของกฎหมายที่บังคับใช้ในประเทศไทย ประกอบด้วย

- (๑) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาคriminal
- (๒) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑

๕.๑.๒ ความหมายผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

หมายถึง บุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการถูกกระทำโดยตรงในความผิดฐานค้ามนุษย์ตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑

(เด็ก หมายถึง บุคคลผู้มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔)

๕.๑.๓ องค์ประกอบของการเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

การพิจารณาว่าบุคคลใดจะเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์หรือไม่ ต้องมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

๕.๑.๓.๑ ถูกกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด ดังนี้

- จัดหา (ไปเลือกเฟ้นหามา จัดให้ได้คนมา ไม่ว่าจะกระทำด้วยวิธีใดๆ)
- ซื้อ (เอาเงินตราแลกกับคน ไม่ได้หมายความถึงสัญญาซื้อขาย)
- ขาย (เอาคนไปแลกเงินตรา เอาเงินเขามาโดยยอมตนเข้ารับใช้การทำงานของเจ้าของเงินที่เรียกว่าขายตัวลงเป็นทาส)
- จำหน่าย (ขาย จ่าย แลกเปลี่ยน โอน เอาออก)
- พามาจาก (นำไปหรือนำมาโดยมีต้นทาง และแสดงอาการต่อเนื่องเรื่อยมาถึงปัจจุบัน พามาจากที่ใดก็ได้ในหรือนอกราชอาณาจักรก็ได้)
- ส่งไปยังที่ใด ทำให้เคลื่อนพันจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งเพื่อให้ถึงผู้รับหรือเป้าหมายด้วยอาการต่างๆ เช่น ส่งข้าม ส่งผ่าน ส่งต่อ เคลื่อนออกจากที่ ใช้ตรงกันข้ามกับมา โดยส่งไปยังที่ใดก็ได้ในหรือนอกราชอาณาจักรก็ได้)
- หน่วงเหนี่ยว (รั้งตัวไว้ ดึงถ่วงไว้ กักไว้ในสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง)

- กักขัง (บังคับให้อยู่ในสถานที่อันจำกัด เก็บตัวไว้ในสถานที่อันจำกัด)
- จัดให้อยู่อาศัย (จัดให้พักพิงพักผ่อน)
- รับไว้ (รับหรือพาคนไปสู่ที่พักเพื่อเก็บเข้าที่ หรือเอาเข้าที่)

๕.๑.๓.๒ ถูกกระทำด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังนี้

-ข่มขู่ (ทำให้กลัว ทำให้เสียขวัญ ทำให้ผู้อื่นต้องกลัวว่าจะเกิดความเสียหายเป็นภัยแก่ตนเอง แก่สกุลแห่งตน หรือแก่ทรัพย์สินของตน เป็นภัยอันใกล้จะถึงและอย่างน้อยร้ายแรงถึงขนาดที่จะพึงกลัว)

-ใช้กำลังบังคับ (ใช้แรงบังคับให้ทำ หรือใช้อำนาจสั่งให้ทำ หรือให้ปฏิบัติ หรือให้จำต้องทำ หรือให้เป็นไปตามความประสงค์โดยกระทำแก่กายหรือจิตใจ ด้วยแรงกายภาพหรือวิธีอื่นใด เป็นเหตุให้บุคคลอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้)

-ลักพาตัว (แอบหรือลอบนำคนไปหรือนำคนมา โดยบุคคลนั้นไม่ยินยอม)

-ฉ้อฉล (ใช้อุบายหลอกลวงโดยเอาความเท็จมากล่าวเพื่อให้เขาหลงผิด)

-หลอกลวง (ใช้อุบายทุจริตลวงให้เข้าใจผิด แสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงที่ควรบอกให้แจ้งเพื่อให้บุคคลอื่นเข้าใจผิด)

-ใช้อำนาจโดยมิชอบ (ใช้อิทธิพลที่จะบังคับให้ผู้อื่นต้องยอมทำตาม ไม่ว่าจะด้วยความสมัครใจหรือไม่ หรือตามที่สามารถบันดาลให้เป็นไปตามความประสงค์ การปฏิบัติ การกระทำเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เป็นต้น)

-โดยให้เงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแล เพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลให้ความยินยอมแก่ผู้กระทำความผิดในการแสวงหาประโยชน์จากบุคคลที่ตนดูแล

ถ้ากระทำต่อเด็ก แม้จะไม่ใช้วิธีการดังกล่าวข้างต้น และไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ก็ตามให้ถือว่าเด็กนั้นเป็นผู้เสียหายหรือเหยื่อของการค้ามนุษย์

๕.๑.๓.๓ ถูกกระทำโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ดังนี้

-การแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี (การได้ประโยชน์จากการค้าประเวณี การค้าประเวณี หมายความว่า การยอมรับการกระทำชำเรา หรือการยอมรับการกระทำอื่นใด หรือการกระทำอื่นใด เพื่อสำเร็จความใคร่ในทางกามารมณ์ของผู้อื่น อันเป็นการสำสอนเพื่อสินจ้างหรือประโยชน์อื่นใด ทั้งนี้ ไม่ว่าผู้ยอมรับการกระทำและผู้กระทำจะเป็นบุคคลเพศเดียวกันหรือคนละเพศ)

-การผลิตหรือเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก (การทำให้เกิดมีขึ้นตามที่ต้องการโดยอาศัยแรงงานหรือเครื่องจักร หรือโฆษณาให้แพร่หลายซึ่งสิ่งของหรือวัสดุต่างๆ ในทางที่ผิดศีลธรรม)

-การแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น (การได้ประโยชน์ทางเพศในรูปแบบต่างๆ)

-การเอาคนลงเป็นทาสหรือให้มีลักษณะคล้ายทาส (ทาส หมายถึง บุคคลซึ่งตกอยู่ใต้อำนาจของบุคคลอื่นโดย สิ้นเชิง และจะต้องทำงานให้บุคคลอื่นนั้น)

-การนำคนมาขอตาน (ขอตาน หมายถึง ขอเงินหรือสิ่งของเลี้ยงชีวิต)

-การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ (การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ หมายความว่า การข่มขืนใจให้ทำงานหรือบริการ (บริการ หมายถึง การปฏิบัติรับใช้ การให้ความสะดวกต่างๆ หรือการปฏิบัติอื่นๆ ที่ทำให้อีกฝ่ายหนึ่งเกิดความพึงพอใจ) โดยทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือ ทรัพย์สิน ของบุคคลนั้นเองหรือของผู้อื่น โดยขู่เชือดด้วยประการใดๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือโดยทำให้บุคคลนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้)

-การบังคับต้อวียะเพื่อการค้า

-การอื่นใดที่คล้ายคลึงกันอันเป็นการขูดรีดบุคคล (การขูดรีด หมายความว่า การแสวงหาประโยชน์โดยวิธีบีบบังคับเอา การแสวงหาประโยชน์โดยวิธีบีบบังคับให้อนยอม)

๕.๑.๔ ข้อควรคำนึง

๕.๑.๔.๑ อายุของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

-ควรสอบถามให้ได้ข้อมูลว่า ผู้เสียหายถูกกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ครั้งแรก เมื่อใด เพื่อพิจารณาว่าขณะเกิดเหตุผู้เสียหายอายุเท่าใด เป็นเด็กหรือไม่

-ควรพิจารณาลักษณะทางกายภาพของผู้เสียหาย โดยเฉพาะรูปร่างหน้าตา เพื่อประเมินเบื้องต้นว่าผู้เสียหายมีอายุเป็นเด็กหรือไม่ หากมีอายุที่ก้ำกึ่งระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ ต้องจัดให้บุคคล นั้นได้ ตรวจร่างกายทางการแพทย์ โดยการตรวจฟันหรือตรวจร่างกายด้วยวิธีอื่นใด

๕.๑.๔.๒ การพิจารณาว่าบุคคลใดจะเป็นผู้เสียหายหรือไม่ จะต้องมืองค์ประกอบครบ ทั้ง ๓ ข้อ ตามที่กำหนดไว้ข้างต้น ยกเว้นกรณีผู้เสียหายที่เป็นเด็กไม่ต้องมืองค์ประกอบข้อ ๒ ก็ได้

๕.๑.๔.๓ การที่ผู้เสียหายสมัครใจในเบื้องต้น การเข้าเมืองโดยถูกต้องตามกฎหมาย หรือการได้รับใบอนุญาตให้ทำงานของคนต่างด้าวมิได้หมายความว่าผู้นั้นจะไม่ใช่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ควรซักถามให้ได้ข้อเท็จจริงทั้งหมดว่า มีการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์เกิดขึ้นในภายหลังหรือไม่

๕.๑.๔.๔ ในกรณีที่ข้อเท็จจริงเบื้องต้นยังไม่ชัดเจน อันเนื่องมาจากการสื่อสารทางด้านภาษา การไม่ให้ถ้อยคำของบุคคล เจ็บป่วย หรือการอื่นใด จำเป็นต้องใช้เวลาในการแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม เพื่อให้ทราบว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์หรือไม่

๕.๑.๔.๕ การพิจารณาเหตุอันควรเชื่อว่าบุคคลใดอาจเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ หรือไม่อาจพิจารณาจาก

- อายุ เช่น อายุที่ก้ำกึ่งระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ ต้องจัดให้บุคคลนั้นได้ตรวจร่างกายทางการแพทย์

- สภาพร่างกายและจิตใจ เช่น มีบาดแผล ร่องรอยการถูกทำร้าย มีอาการตื่นตระหนก หวาดกลัว เศร้าซึม เจ็บป่วย

- สถานที่ที่ไปพบเป็นสถานที่ที่มีการค้ามนุษย์

- การอยู่ร่วมกันกับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

- การรับแจ้งหรือการขยายผลจากผู้เสียหาย

- สภาพที่ทำงาน ที่อยู่อาศัย น่าจะมีการกักขังหน่วงเหนี่ยว ขาดอิสรภาพ

- ข้อมูลอื่นที่ได้จากการสอบถามแล้วน่าจะเชื่อว่าเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

๕.๑.๔.๖ การทำสัญญาเพื่อให้เป็นหนี้จำนวนมากจนไม่สามารถทำงานใช้หนี้ได้หมด อาจเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบรูปแบบหนึ่งของการค้ามนุษย์

๕.๑.๔.๗ การคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ให้พิจารณาตามบันทึกข้อตกลงระดับชาติ/ระดับภูมิภาคประกอบการดำเนินงานด้วย

๕.๑.๔.๘ การกระทำของบุคคลใดที่พบในขณะที่คัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ แม้จะไม่ใช่เป็นความผิดฐานค้ามนุษย์ ก็อาจเป็นความผิดตามกฎหมายอื่นได้ เช่น

- ประมวลกฎหมายอาญา

- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙

- พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

- พระราชบัญญัติควบคุมคนขอทาน พ.ศ. ๒๕๕๙

- พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘

- พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑

- พระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๘

- พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

- พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒

- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

ภาพถ่าย
ผู้ให้สัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์เบื้องต้นเพื่อการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์และผู้เสียหายจากการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ^๑
(ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม)

สถานที่สัมภาษณ์.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .... เวลาที่สัมภาษณ์.....

แบบสัมภาษณ์นี้ทำขึ้นเพื่อแสดงว่า เจ้าพนักงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง ในฐานะที่สหวิชาชีพได้ร่วมกันสัมภาษณ์บุคคลเพื่อพิจารณาการเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์หรือผู้เสียหายจากการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ ซึ่งได้รับความยินยอมจากผู้ให้สัมภาษณ์ โดยมี ..... (ระบุชื่อตาม) ..... ปฏิบัติหน้าที่ล่ามแปลภาษา.....
ช่องทางการติดต่อ.....

หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ..... ผลการสัมภาษณ์เบื้องต้นปรากฏดังต่อไปนี้

๑. ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

คำนำหน้าชื่อ ( ) ต.ญ. ( ) ต.ช. ( ) นางสาว ( ) นาง ( ) นาย ( ) อื่น ๆ .....

ชื่อ - สกุล ..... ชื่ออื่น (ถ้ามี) .....

ชื่อที่เขียนด้วยภาษาของผู้ให้สัมภาษณ์ (ถ้ามี) ..... (ภาษา.....)
(ผู้ให้สัมภาษณ์เขียนด้วยตนเอง)

ตำแหน่ง รูปพรรณ หรือลักษณะพิเศษ (ถ้ามี) คือ.....

วัน/เดือน/ปีเกิด..... อายุ..... ปี สัญชาติ..... เชื้อชาติ.....

ศาสนา ..... สถานที่เกิด.....

หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ..... ช่องทางการติดต่ออื่น .....

ที่อยู่ตามเอกสารประจำตัว.....

ที่อยู่ปัจจุบัน .....

เอกสารประจำตัว ( ) ไม่มี ( ) มี

บัตรประจำตัวประชาชน หมายเลข..... หนังสือเดินทาง หมายเลข.....

อื่น ๆ โปรดระบุประเภทและรายละเอียดเอกสาร.....

วิธีการได้มาซึ่งเอกสารประจำตัว ดำเนินการด้วยตนเอง นายหน้าเป็นผู้ดำเนินการให้ อื่น ๆ .....

ชื่อ - สกุลบิดา..... ชื่อ - สกุลมารดา.....

ชื่อ - สกุลผู้ปกครอง/ผู้ให้การดูแล/ผู้ให้การอุปการะ .....

ที่อยู่..... ช่องทางการติดต่อ .....

เดินทาง เข้าประเทศไทย เมื่อวันที่..... ออกประเทศไทย เมื่อวันที่.....

ผ่านช่องทาง .....

วิธีการเดินทางเข้า-ออกประเทศไทย โดย ( ) เดินเท้า ( ) รถยนต์ ( ) รถโดยสาร ( ) อื่น ๆ ระบุ.....

ชื่อ - สกุลของผู้ช่วยเหลือในการเดินทาง.....

การติดต่อกับผู้ช่วยเหลือในการเดินทาง .....

๒. ข้อเท็จจริงที่ได้จากการสัมภาษณ์

๒.๑ ข้อเท็จจริงก่อนเดินทาง/เหตุจูงใจ/ข้อเท็จจริงระหว่างการเดินทาง/ลักษณะของการกระทำ

(สามารถบันทึกข้อมูลลงในกระดาษเพิ่มเติมได้)

๒.๒ ข้อเท็จจริงที่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้รับการปฏิบัติระหว่างอยู่กับผู้นำพาหรือผู้รับไว้ สถานที่ทำงาน หรือสถานที่พบผู้ให้สัมภาษณ์

(สามารถบันทึกข้อมูลลงในกระดาษเพิ่มเติมได้)

๒.๓ ข้อเท็จจริงอื่น ๆ ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องการแจ้งให้ทราบเพิ่มเติม

.....

.....

.....

๓. ข้อสังเกต/ข้อมูลอื่น ๆ ของทีมสหวิชาชีพที่ได้รับขณะดำเนินการสัมภาษณ์

อายุ	( ) ตรงกับเอกสารหรือคำให้สัมภาษณ์
	( ) ตรงกับเอกสาร แต่ไม่ตรงลักษณะทางกายภาพ เห็นควรตรวจเพิ่มเติม เพื่อประกอบการวินิจฉัย
	( ) ไม่ตรงกับเอกสารหรือคำให้การ ควรส่งตรวจร่างกายทางการแพทย์ เพื่อประกอบการวินิจฉัย
อื่น ๆ	.....
	.....

๔. สรุปผลการสัมภาษณ์เบื้องต้น (โดยทีมสหวิชาชีพพิจารณาเห็นชอบร่วมกัน)

☐ ผู้ให้สัมภาษณ์ เป็น ผู้เสียหาย จากการค้ำมนุษย์ เนื่องจาก	☐ ๑. ถูกกระทำจากการ ^๕ ☐ จัดหา ☐ ซื้อ ☐ ขาย ☐ จำหน่าย ☐ พามาจาก ☐ ส่งไปยังที่ใด ☐ ทนงเหนียว ☐ กักขัง ☐ จัดให้อยู่อาศัย ☐ รับไว้	☐ ๒. ถูกกระทำด้วยวิธีการ ^๕ ☐ ช่มชู้ ☐ ใช้กำลังบังคับ ☐ ลักพาตัว ☐ ฉ้อฉล ☐ หลอกลวง ☐ ใช้อำนาจโดยมิชอบ ☐ ใช้อำนาจครอบงำ ☐ ชูเชิญ ☐ โดยให้เงิน/ ผลประโยชน์อื่น	☐ ๓. ถูกแสวงประโยชน์ โดยมิชอบในรูปแบบ ^๖ ☐ การค้าประเวณี ☐ การผลิตหรือเผยแพร่ วัตถุหรือสื่อลามก ☐ แสวงประโยชน์ ทางเพศรูปแบบอื่น ☐ เอาคนลงเป็นทาส หรือให้มีฐานะคล้ายทาส ☐ การนำคนมาขอทาน ☐ การตัดอวัยวะเพื่อการค้า ☐ การบังคับใช้แรงงานหรือ บริการตามมาตรา ๖/๑ ☐ การอื่นใดที่คล้ายคลึงกัน อันเป็นการขูดรีดบุคคล ไม่ว่าบุคคลนั้นจะยินยอม หรือไม่ก็ตาม
	☐ ผู้ให้สัมภาษณ์ ไม่เป็น ผู้เสียหาย จากการค้ำมนุษย์ เนื่องจาก		
☐ มีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ให้สัมภาษณ์ อาจจะเป็น ผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์หรือผู้เสียหายจากการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ เนื่องจาก			
☐ เป็นผู้เสียหายจากการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ เนื่องจากถูกข่มขืนใจให้ทำงานหรือบริการ โดยอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขีตขืนใจได้ ด้วยวิธีการ ☐ ทำให้อีกฝ่ายจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของบุคคลนั้นเองหรือของผู้อื่น ☐ ชูเชิญด้วยประการใด ๆ ☐ ใช้กำลังประทุษร้าย ☐ ยึดเอกสารสำคัญประจำตัวของบุคคลนั้นไว้ ☐ นำภรรยาหรือของบุคคลนั้นหรือของผู้อื่นมาเป็นสิ่งประกันค้ำประกัน ☐ ทำตัวประการอื่นใดอันมีลักษณะคล้ายคลึงกับการกระทำ ข้างต้น			
☐ ผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นบุคคลอายุไม่เกิน๑๕ ปี ที่ถูกใช้ทำงานหรือให้บริการ ในรูปแบบที่เลวร้าย (ตามมาตรา ๕๖/๑)			
☐ ทีมสหวิชาชีพ โดย ..... มีความเห็นแย้ง ทั้งนี้ได้ทำบันทึกความเห็นแบบท้ายแบบสัมภาษณ์ (ระบุชื่อ - สกุล)			

๕. การดำเนินการภายหลังการสัมภาษณ์เบื้องต้น

☐ ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ☐ ผู้เสียหายจากการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ	☐ ทีมสหวิชาชีพได้ดำเนินการแจ้งสิทธิให้ผู้เสียหายรับทราบแล้ว ผู้เสียหายมีความประสงค์เข้ารับการคุ้มครองตามมาตรา ๓๓ แห่ง พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ณ ..... ☐ ผู้เสียหายรับทราบสิทธิแล้วแต่ไม่ประสงค์เข้ารับการคุ้มครอง เนื่องจาก.....	
เด็กที่อายุไม่เกิน ๑๕ ปี ถูกใช้ทำงานในรูปเกณฑ์เฝ้าระวังตามมาตรา ๕๖/๑	☐ ดำเนินการส่งตัวเข้ารับการคุ้มครองตาม พ.ร.บ. คุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ณ ..... ตั้งแต่วันที่	
บุคคลที่มีเหตุอันควรเชื่อว่า อาจจะเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์หรือจากการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ	☐ ผู้ให้สัมภาษณ์ยินยอมเข้ารับการคุ้มครองชั่วคราวเพื่อให้ข้อมูลเพิ่มเติม ☐ ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ยินยอม พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้อำนาจตามมาตรา ๒๙ แห่ง พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ จัดให้เข้ารับการคุ้มครองชั่วคราว ณ ..... ตั้งแต่วันที่ ..... เวลา.....น.	
บุคคลที่ไม่เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์และผู้เสียหายจากการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ	☐ เข้าข่ายเป็นผู้กระทำผิดตามกฎหมายอื่นใด ได้แก่ ☐ ประมวลกฎหมายอาญา ☐ กฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ☐ กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี ☐ กฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว ☐ กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขอกาน ☐ อื่น ๆ (ระบุ)..... โดยได้ประสานหน่วยงาน.....	☐ ควรได้รับการช่วยเหลือคุ้มครองตามกฎหมายอื่น ☐ กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก ☐ กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน ☐ กฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน ☐ กฎหมายว่าด้วยค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ☐ กฎหมายว่าด้วยการจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....
☐ อื่น ๆ (เช่น กลับภูมิลำเนา, เป็นผู้เสียหายในคดีอื่น เป็นต้น)		

ข้อเสนอแนะในการให้ความช่วยเหลือ/ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อมูลแก่ทีมสหวิชาชีพแล้วจึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ).....ผู้ให้สัมภาษณ์
(.....)

ทีมสหวิชาชีพได้ร่วมกันพิจารณาข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เบื้องต้นแล้วจึงบันทึกและลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ).....ผู้สัมภาษณ์/บันทึก (ลงชื่อ).....ผู้ร่วมสัมภาษณ์
(.....) (.....)

ตำแหน่ง..... ตำแหน่ง.....

(ลงชื่อ).....ผู้ร่วมสัมภาษณ์/บันทึก (ลงชื่อ)..... ล่าม
(.....) (.....)

ตำแหน่ง.....

หมายเหตุ กรณีผู้ให้สัมภาษณ์ไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ให้พิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวาแทนการลงลายมือชื่อ ไว้เป็นหลักฐานแทน

เอกสารแนบท้ายแบบสัมภาษณ์เบื้องต้นเพื่อการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์และผู้เสียหายจากการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ

บันทึกความเห็นต่างของทีมสหวิชาชีพประกอบแบบ คม. ๑

วันที่ .....

สถานที่ .....

เวลา .....

ข้าพเจ้า .....

ตำแหน่ง ..... ในฐานะทีมสหวิชาชีพได้เข้าร่วมการสัมภาษณ์

(นาย / นาง / นางสาว / อื่น ๆ .....)

โดยข้าพเจ้ามีความเห็นที่แตกต่างจากการพิจารณาของทีมสหวิชาชีพ ดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....
(.....)
ตำแหน่ง.....

(ลงชื่อ).....
(.....)
ตำแหน่ง.....

หมายเหตุ : กรณีที่ทีมสหวิชาชีพไม่มีความเห็นต่าง ไม่ต้องแนบเอกสารฉบับนี้

คำอธิบายเพิ่มเติมแนบท้ายแบบสัมภาษณ์เบื้องต้นเพื่อการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์
และผู้เสียหายจากการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ

คำ/ข้อความ	อธิบาย
ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์และ ผู้เสียหายจากการบังคับใช้ แรงงานหรือบริการ ^a (เป็นผู้เสียหายที่มีฐานความผิด แตกต่างกัน)	ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ พิจารณาจากการที่บุคคลถูกปฏิบัติ ควบคุม ตามองค์ประกอบ ๓ ข้อ คือ ๑. มีการกระทำ ๒. ด้วยวิธีการ ๓. มีเจตนาเพื่อแสวงประโยชน์โดยมิชอบ **การกระทำต่อเด็กผู้มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี หากมีเพียงองค์ประกอบที่ ๑. มีการกระทำ และ ๓. มีเจตนา เพื่อแสวงประโยชน์โดยมิชอบ ก็ถือว่าเด็กนั้นเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ยกเว้น การแสวงประโยชน์ จากการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ ต้องมีองค์ประกอบที่ ๒. (สภาพบังคับ) ด้วย ผู้เสียหายจากการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ เป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานบังคับใช้แรงงานหรือบริการ พิจารณาจากการที่บุคคล ถูกข่มขืนใจให้ทำงานหรือให้บริการ โดยอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ ด้วยวิธีการอย่างหนึ่ง อย่างใดใน (๑) - (๖) ตามมาตรา ๖/๓
ข้อเท็จจริงก่อนเดินทาง/เหตุจูงใจ/ ข้อเท็จจริงระหว่างการเดินทาง/ ลักษณะของการกระทำ ^b	เหตุผลการเดินทาง มีผู้ชักชวน ไปทำอะไร สัญญาว่าจะได้รายได้เท่าไร มีการเซ็นสัญญาเป็นลายลักษณ์ อักษรหรือไม่ (ถ้าเซ็นสัญญาอยู่ที่ไหน รายละเอียดในสัญญาว่าจะไรบ้าง) ก่อนถูกกระทำ เดินทางอย่างไร มีเอกสารเดินทางผ่านแดนหรือไม่ ใครพามา เสียค่าใช้จ่ายหรือไม่ เป็นค่าใช้จ่ายอะไร จ่ายก่อนหรือหลัง เดินทาง จ่ายให้กับใคร ใครเป็นคนจ่าย ถูกหลอก/ขาย/บังคับ/ลักพาตัวมาหรือไม่อย่างไร เป็นต้น
ข้อเท็จจริงที่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้รับ การปฏิบัติระหว่างอยู่กับผู้นำพามา หรือผู้รับไว้ สถานะที่ทำงาน หรือ สถานที่พำนักผู้ให้สัมภาษณ์ ^c	มีผู้ใดเป็นคนรับไว้ ให้ทำอะไร ตรงกับที่ชักชวนหรือไม่ สมมติให้ทำอะไร พักอาศัยและกินอยู่อย่างไร ไปไหนมาไหนหรือติดต่อบุคคลอื่นได้หรือไม่ มีหนังสือเดินทางหรือเอกสารประจำตัวหรือไม่ และเอกสาร อยู่กับตัวหรือไม่ (ถ้าไม่มีเอกสารอยู่กับตัว ใครเป็นคนเอาไป เอาไปนานเท่าไร) สภาพการจ้างถูกบังคับ ให้ทำงาน/ให้บริการ ได้รับค่าจ้างหรือถูกนายจ้างหักค่าจ้างหรือไม่ ฯลฯ มีหนี้ที่ต้องจ่ายคืนหรือไม่ จ่ายให้ใคร เป็นจำนวนเท่าไร จ่ายอย่างไร (หักจากเงินเดือนหรือไม่) จำนวนเงินที่เป็นหนี้และที่ต้องจ่าย เป็นไปตามที่ตกลงหรือไม่ มีสัญญาการกู้ยืมเงินหรือไม่ ถูกทำร้ายร่างกายและ/หรือจิตใจหรือไม่ อย่างไร มีอิสระสามารถออกจากบ้าน/สถานที่ทำงานได้หรือไม่ มีเวลาพักผ่อน วันลาป่วยหรือออกไปทำกิจกรรม ทางศาสนาและวัฒนธรรมได้หรือไม่ สามารถย้ายงานหรือเปลี่ยนนายจ้างได้หรือไม่ เป็นต้น
ถูกกระทำจากการ ^d (ลักษณะของการกระทำ อย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่าง)	จัดหา - ไปเลือกเพื่อนพามา จัดให้ได้คนมาไม่ว่ากระทำด้วยวิธีใด ๆ ซื้อ - เอาเงินตราแลกกับคน ไม่ได้หมายความว่าถึงสัญญาซื้อขาย ขาย - เอาคนไปแลกเงินตราเอาเงินเข้ามาโดยยอมตนเข้ารับใช้การงานของเจ้าของเงินที่เรียกว่าขายตัวลงเป็นทาส จำนำ - ขาย จ่าย แจก แลกเปลี่ยน โอน เอาออก ซึ่งผลมาจากจ่าย พามาจาก - นำไปหรือนำมาโดยมีต้นทุน และแสดงอาการต่อเนื่องเรื่อยมาถึงปัจจุบันพามาจากที่ใดก็ได้ ในหรือนอกราชอาณาจักรก็ได้ ส่งไปยังที่ใด - ทำให้เคลื่อนที่จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง เพื่อให้ถึงผู้รับหรือเป้าหมาย ด้วยอาการต่างๆ เช่น ส่งข้าม ส่งผ่าน ส่งต่อ เคลื่อนออกจากที่ ใช้ตรงกันข้ามกับมา โดยส่งไปยังที่ใดก็ได้ในหรือนอกราชอาณาจักรก็ได้ หน่วงเหนี่ยว - รั้งตัวไว้ ดึงอ่วงไว้ กักไว้ ในสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง กักขัง - บังคับให้อยู่ในสถานที่อันจำกัด เก็บตัวไว้ในสถานที่อันจำกัด จัดให้ที่อยู่อาศัย - จัดให้ที่พักพิง พักอาศัย รับไว้ - รับหรือพาคนไปอยู่ที่พัก เพื่อเก็บเข้าที่ หรือเอาเข้าที่
ถูกกระทำโดยวิธีการ ^e (ด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด หรือหลายอย่าง)	ข่มขู่ - ทำให้กลัว ทำให้เสียขวัญ ทำให้ผู้อื่นต้องกลัวว่าจะเกิดความเสียหายเป็นภัยแก่ตนเอง แก่สกุล แห่งตน หรือแก่ทรัพย์สินของตน เป็นภัยอันใกล้จะถึงและอย่างน่าอับอายแรงถึงขนาดที่จะพึงกลัว เช่น ทำร้ายผู้อื่นต่อหน้าท่าน หรือข่มขู่ว่าจะแจ้งความหรือส่งตำรวจขอหาเข้าเมืองผิดกฎหมายหรือข้อหาอื่นๆ ใช้กำลังบังคับ - ใช้แรงบังคับให้ทำ หรือใช้อำนาจสั่งให้ทำ หรือให้ปฏิบัติ หรือให้จำต้องทำ หรือให้ เป็นไปตามความประสงค์โดยกระทำการแก่กายหรือจิตใจ ด้วยแรงกายภาพหรือวิธีอื่นใด เป็นเหตุให้บุคคล อยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ ลักพาตัว - แอบหรือลอบนำคนไปหรือนำคนมา โดยบุคคลนั้นไม่ยินยอม ฉ้อฉล - ใช้อุบายหลอกลวงโดยเอาความเท็จมากล่าวเพื่อให้เขาหลงผิด หลอกลวง - ใช้อุบายทุจริตลวงให้เข้าใจผิด แสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงที่ควรบอก เพื่อให้บุคคลอื่นเข้าใจผิด ใช้อำนาจโดยมิชอบ - ใช้อิทธิพลที่จะบังคับให้ผู้อื่นต้องยอมทำตาม ไม่ว่าจะด้วยความสมัครใจหรือไม่ หรือตามสามารถบันดาลให้เป็นไปตามความประสงค์ การปฏิบัติ การกระทำ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ บุคคลอื่นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ เป็นต้น โดยให้เงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแล เพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้ดูแล ให้ความยินยอมแก่ผู้กระทำความผิดในการแสวงหาประโยชน์จากบุคคลที่ตนดูแล

คำ/ข้อความ	อธิบาย
<p>ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบในรูปแบบ^๖</p> <p>(มีวัตถุประสงค์เพื่อนำบุคคลมาแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น)</p>	<p>การแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี เป็นการแสวงหาประโยชน์จากการนำคนมาค้าประเวณี</p> <p>- การค้าประเวณี หมายความว่า การยอมรับการกระทำชำเรา หรือการยอมรับการกระทำอื่นใด หรือการกระทำอื่นใดเพื่อสำเร็จความใคร่ในทางกามารมณ์ของผู้อื่น อันเป็นการลำเอียงเพื่อสินจ้างหรือประโยชน์อื่นใด ทั้งนี้ ไม่ว่าผู้ยอมรับการกระทำและผู้กระทำจะเป็นบุคคลเพศเดียวกันหรือคนละเพศ</p> <p>- กระทำชำเรา หมายความว่า การกระทำเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำ โดยการเอาอวัยวะเพศของผู้กระทำ กระทำกับอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่น หรือการใช้สิ่งอื่นใดกระทำกับอวัยวะเพศ หรือทวารหนักของผู้อื่น</p> <p>การผลิตหรือเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก เป็นการแสวงหาประโยชน์จากการนำคนมาเป็นแบบหรือแสดงให้ปรากฏในสื่อลามก</p> <p>- สื่อลามก หมายถึง วัตถุหรือสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงการกระทำทางเพศ ซึ่งแสดงออกในรูปแบบของเอกสาร ภาพเขียน ภาพพิมพ์ ภาพระบายสี สิ่งพิมพ์ รูปภาพ ภาพโฆษณา เครื่องหมาย รูปถ่าย ภาพยนตร์ แถบบันทึกเสียง แถบบันทึกภาพ หรือรูปแบบอื่นใดในลักษณะทำนองเดียวกัน ให้หมายความรวมถึง วัตถุหรือสิ่งต่างๆ ช่างต้นที่จัดเก็บในระบบคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อื่นที่สามารถแสดงผลให้เข้าใจความหมายได้</p> <p>- การเผยแพร่เป็นการเผยแพร่จากผู้ผลิต หรือเผยแพร่จากผู้อื่นที่รู้ว่าเป็นสื่อลามกที่มาจากการกระทำ ความผิดฐานค้ามนุษย์</p> <p>การแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น เป็นการแสวงหาประโยชน์จากการนำคนมาแสดงออกในทางเพศ โดยมีชอบด้วยกฎหมาย เป็นการแสวงหาประโยชน์โดยการปฏิบัติต่อบุคคลที่หมายรวมถึง เด็กชาย เด็กหญิง ผู้ชาย และผู้หญิง เสมือนเป็นสินค้าหรือวัตถุทางเพศ ไม่ว่าโดยการบังคับ ล่อลวง หรือด้วยความสมัครใจของบุคคลที่ถูกกระทำ โดยมีสิ่งตอบแทนในรูปแบบต่างๆ เช่น เงินสด ทรัพย์สิน สิ่งของ การบริการ (เช่น การให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ หรือการให้ความคุ้มครอง) และอื่นๆ ทั้งนี้ "การปฏิบัติต่อบุคคลเสมือนเป็นวัตถุหรือสินค้าทางเพศ" หมายรวมถึง การล่อลวงหรือชักจูงให้บุคคลเพื่อแสวงหาประโยชน์ทางเพศโดยการแต่งงาน การนำบุคคลมาแสดงออก หรือใช้เพื่อก่อให้เกิดการแสดงออกทางเพศโดยมิชอบด้วยกฎหมาย เช่น การนำบุคคลไปให้บุคคลที่สามจับต้องของสงวนเพื่อแสวงหาประโยชน์/การแสดงที่นำบุคคลมาแต่งกายหรือให้แสดงออกในลักษณะล่อไปในทางลามกอนาจาร</p> <p>การเอาคนลงเป็นทาสหรือให้มีฐานะคล้ายทาส เป็นการแสวงหาประโยชน์จากการนำคนมาเป็นทาส หรือให้มีฐานะคล้ายทาส โดยที่ ทำให้บุคคลตกอยู่ใต้อำนาจของบุคคลอื่นโดยสิ้นเชิง และจะต้องทำงานให้บุคคลอื่นนั้น</p> <p>การนำคนมาขอทาน เป็นการแสวงหาประโยชน์จากการนำบุคคลมาขอทาน หมายถึง การให้บุคคลขอทรัพย์สินของผู้อื่นโดยมิได้ทำกรงานอย่างใด หรือให้ทรัพย์สินสิ่งใดตอบแทน และมีใช้เป็นการขอทานในฐานะญาติมิตร</p> <p>การตัดอวัยวะเพื่อการค้า เป็นการตัดเอาอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายบุคคล นำไปเป็นสินค้าเพื่อจำหน่ายหรือแลกเปลี่ยนทรัพย์สินของผู้ซื้อ</p> <p>การบังคับใช้แรงงานหรือบริการตามมาตรา ๖/๑ เป็นการข่มขืนใจผู้อื่นให้ทำงานหรือให้บริการโดยที่ผู้อื่นนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้</p> <p>๑) ทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียงหรือทรัพย์สินของบุคคลนั้นเองหรือของผู้อื่น</p> <p>๒) ขู่เข็ญด้วยประการใด ๆ ๓) ใช้กำลังประทุษร้าย</p> <p>๔) ยึดเอกสารสำคัญประจำตัวของบุคคลนั้นไว้</p> <p>๕) นำภาระหนี้ของบุคคลนั้นหรือของผู้อื่นมาเป็นสิ่งผูกมัดโดยมิชอบ</p> <p>๖) ทำด้วยประการอื่นใดอันมีลักษณะคล้ายคลึงกับการกระทำข้างต้น</p> <p>การอื่นใดที่คล้ายคลึงกันอันเป็นการขูดรีดบุคคล เป็นการกระทำในลักษณะเช่นเดียวกับการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบในรูปแบบข้างต้น แต่อาจจะยังไม่สามารถชี้ชัดว่าเป็นการแสวงหาประโยชน์ในรูปแบบนั้น แต่มีลักษณะ/พฤติการณ์ ที่คล้ายคลึงกัน โดยมีการขูดรีดบุคคลด้วย</p>
ผู้กระทำผิดตามกฎหมายอื่น ^๗	เป็นการกระทำผิดตามกฎหมายอื่น เช่น กฎหมายว่าด้วยการควบคุมคนขอทาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานทางทะเล กฎหมายว่าด้วยความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นต้น

*****

๕.๒ ผลการคัดแยกผู้เสียหายจากการกระทำผิดฐานค้ามนุษย์

หลังจากมีการเข้าตรวจค้น ช่วยเหลือบุคคลที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเป็นผู้เสียหายจากการกระทำ ความผิดฐานค้ามนุษย์ และทำการสัมภาษณ์บุคคลดังกล่าวเพื่อคัดแยกว่าเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์หรือไม่ แต่ในการคัดแยกอาจมีเจ้าหน้าที่จากหลายหน่วยงานมาร่วมดำเนินการ ดังนั้น ในการสรุปความเห็น เพื่อมิให้เกิด การขัดแย้งจึงควรมีการประชุมทำความเข้าใจเกี่ยวกับความเห็นดังกล่าว ซึ่งในทางปฏิบัติแบ่งการสรุปความเห็น เป็น ๕ แนวทางดังนี้

๕.๒.๑ กรณีไม่เข้าข่ายการค้ามนุษย์

ให้เก็บแบบสัมภาษณ์เบื้องต้นสำหรับคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ไว้เป็นหลักฐาน แต่ กรณีมีการคัดแยกผู้เสียหายจำนวนหลายรายจากสถานที่เดียวกันหรือเป็นคดีเดียวกันให้นำบุคคลที่คัดแยกและ แบบสัมภาษณ์เบื้องต้นสำหรับคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ดังกล่าวมอบให้พนักงานสอบสวน เพื่อพนักงานสอบสวนจะได้สอบสวนปากคำเป็นพยานประกอบการสอบสวน หรือหากเป็นความผิดตาม กฎหมายอื่นก็ให้จับกุม ส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดี โดยนำแบบสัมภาษณ์เบื้องต้นสำหรับคัดแยกผู้เสียหาย จากการค้ามนุษย์แนบ บันทึกการจับกุม เพื่อแสดงให้เห็นว่าได้มีการคัดแยกผู้เสียหายประกอบการดำเนินคดีด้วย

๕.๒.๒ กรณียังไม่ชัดเจนว่าผู้แจ้งเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ หรืออาจจะเข้าข่ายเป็น ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

หากมีเหตุจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการแสวงหาข้อเท็จจริง และเพื่อคุ้มครองป้องกันภัยแก่บุคคล ที่มี เหตุอันควรเชื่อได้ว่าเป็นผู้เสียหายจากการกระทำผิดฐานค้ามนุษย์ หากจะจัดให้บุคคลดังกล่าวอยู่ใน ความคุ้มครอง ชั่วคราว ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๙ พนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔ จะต้อง รายงานให้ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการหรือ ผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณีทราบโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ต้องไม่เกินยี่สิบสี่ชั่วโมงนับตั้งแต่วันที่จัดให้บุคคล ดังกล่าวอยู่ในความคุ้มครอง ชั่วคราวหากมีความจำเป็นจะต้องให้การคุ้มครองเกินกว่ากำหนดเวลาดังกล่าวให้ พนักงานเจ้าหน้าที่ยื่นคำร้องต่อ ศาลขอคุ้มครองชั่วคราวได้อีก ทั้งนี้ ศาลมีอำนาจอนุญาตได้ไม่เกิน ๗ วันโดยจะ กำหนดเงื่อนไขใดๆ ไว้ด้วยก็ได้

สำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ดำเนินการจะต้องเป็นข้าราชการตำรวจระดับสารวัตรขึ้นไป (ตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๑๗) หรือผู้ได้รับการแต่งตั้งจาก รัฐมนตรี ว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยในทางปฏิบัติให้นำบุคคลดังกล่าวมา สอบปากคำ ในฐานะผู้ให้ถ้อยคำ และรวบรวมพยานหลักฐานเบื้องต้น เพื่อประกอบการยื่นคำร้องต่อศาลว่า มี ความจำเป็น จะต้องแสวงหาข้อเท็จจริง และเพื่อคุ้มครองป้องกันภัยแก่บุคคลที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า เป็นผู้เสียหาย จาก การกระทำผิดฐานค้ามนุษย์อย่างไร หากศาลไม่อนุญาตให้ยุติการคุ้มครองชั่วคราว หากศาลอนุญาตต้องจัด ให้ บุคคลดังกล่าวอยู่ในสถานที่อันสมควรตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดซึ่งมิใช่ห้องขังหรือสถานคุมขัง เมื่อครบ กำหนด ๗ วันตามที่ศาลอนุญาตแล้วยังไม่มีพยานหลักฐานพิจารณาได้ว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้เสียหายให้ยุติการ คุ้มครองชั่วคราว แล้วให้พิจารณาดำเนินการตามข้อ ๑. แต่หากมีพยานหลักฐานพิจารณาได้ว่าบุคคลดังกล่าว เป็นผู้เสียหายจากการกระทำผิดฐานค้ามนุษย์ให้ส่งตัวผู้เสียหายให้พนักงานสอบสวนดำเนินการจัดรับคำร้องทุกข์ และส่งตัวให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ให้ความช่วยเหลือต่อไป

กรณีมีผู้เสียหายจากการกระทำผิดฐานค้ามนุษย์หลายราย ให้ส่งเอกสารการดำเนินการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๙ ดังกล่าวให้พนักงานสอบสวนประกอบการสอบสวน และพิจารณาจัดบุคคลดังกล่าวเป็นพยานประกอบการดำเนินคดี

๕.๒.๓ กรณีเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

เนื่องจากพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๑ ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีกับผู้เสียหายในความผิดฐานเข้ามา ออกไปหรืออยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ความผิดฐานแจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงาน ฐานปลอมหรือใช้หนังสือเดินทางปลอม ตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีเฉพาะที่เกี่ยวกับการติดต่อ ชักชวน แนะนำตัว ติดตามหรือรับเฝ้าบุคคลเพื่อค้าประเวณีและการเข้าไปมั่วสุมในสถานการค้าประเวณีเพื่อค้าประเวณี หรือความผิดฐานเป็นคนต่างด้าวทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว ดังนั้น ควรที่จะคัดแยกผู้เสียหายเบื้องต้นก่อนว่าบุคคล ที่จะจับเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์หรือไม่ หากเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์แล้วก็ไม่ควรที่จะจับกุมบุคคลดังกล่าวในความผิดข้างต้น

หากผลการคัดแยกพบว่า เป็นผู้เสียหายจากการกระทำผิดฐานค้ามนุษย์ให้ส่งตัวผู้เสียหายให้พนักงานสอบสวน ดำเนินการจัดให้มีการรับคำร้องทุกข์และส่งตัวให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ให้ความช่วยเหลือต่อไป

๕.๒.๔ กรณีการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์กระทำโดยหลายหน่วยงานและมีความเห็น แตกต่างกัน

ให้นำบันทึกข้อตกลง เรื่องการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชนกรณีการค้าเด็กและหญิง ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๖ เป็นแนวทางปฏิบัติ โดยให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้พิจารณาพร้อมนำเสนอบันทึกเหตุผลและความเห็นของแต่ละหน่วยเสนอหัวหน้าพนักงานสอบสวนเป็นผู้ชี้ขาดต่อไป

๕.๒.๕ กรณีบุคคลมีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี และอาจเข้าข่ายเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

โดยบุคคลดังกล่าวมีพฤติการณ์ที่เสี่ยงต่อการถูกละเมิดหรือเสี่ยงต่อการเป็นผู้กระทำผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติอาจนำตัวบุคคลดังกล่าวส่งมอบให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ เพื่อทำการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพแล้วจึงทำการสืบสวนสอบสวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานในการดำเนินคดีความผิดฐานค้ามนุษย์ต่อไป

(๕.๓ ตัวอย่างแบบฟอร์มคำร้องขอคุ้มครองชั่วคราวตามมาตรา ๒๙)

(คำร้อง)

ที่...../๒๕.....

ขอคุ้มครองชั่วคราว ศาล.....

วันที่.....เดือน.....พุทธศักราช ๒๕.....

ข้าพเจ้า.....ตำแหน่ง.....

อายุ.....ปี พนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ตามบัตรประจำตัว

พนักงานเจ้าหน้าที่ เลขที่..... ออกเมื่อ.....

อาชีพ..... สถานที่ทำงาน..... แขวง/ตำบล.....

เขต/อำเภอ..... จังหวัด.....

โทรศัพท์..... ขอยื่นคำร้องขอคุ้มครองชั่วคราว ดังมีข้อความที่จะกล่าวต่อไปนี้

ข้อ ๑. ด้วยพนักงานเจ้าหน้าที่ข้างต้น ได้รับแจ้งจาก..... ให้เข้าช่วยเหลือบุคคลซึ่งเชื่อว่าเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ บริเวณ.....

..... หมู่ที่..... แขวง/ตำบล.....

เขต/อำเภอ..... จังหวัด.....

ข้อ ๒. เมื่อวันที่.....เดือน..... พ.ศ. ๒๕..... พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ร่วมกับ.....

เข้าทำการตรวจค้นที่บริเวณดังกล่าวพบบุคคลตามรายชื่อดังต่อไปนี้

๒.๑.....

๒.๒.....

จากการคัดแยกผู้เสียหายจากการกระทำผิดฐานค้ามนุษย์ พบว่า บุคคลดังกล่าวข้างต้นอาจจะ
เข้าข่ายเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดยมีเหตุจำเป็นจะต้องแสวงหาข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าว
เพิ่มเติม และหากไม่คุ้มครองบุคคลดังกล่าว เกรงว่าอาจได้รับอันตรายจากกลุ่มขบวนการค้ามนุษย์ซึ่งยังไม่สามารถ
ติดตามจับกุมตัวมาดำเนินคดีได้ จึงจัดให้ความคุ้มครองชั่วคราวบุคคลดังกล่าว ที่บริเวณ.....

หมู่ที่..... แขวง/ตำบล.....
เขต/อำเภอ..... จังหวัด..... ซึ่งเป็นสถานที่
ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กำหนด ตั้งแต่วันที่ .....
เดือน..... พ.ศ. ๒๕..... เวลา..... น. โดยได้รายงานให้.....
ทราบแล้ว

ข้อ ๓. บัดนี้จะครบกำหนดการคุ้มครองชั่วคราวนาย/น.ส./ต.ช./ต.ญ.....
เป็นเวลา ๒๔ ชั่วโมง ในวันที่..... เดือน..... พ.ศ. ๒๕.....
เวลา..... น. นับแต่วันที่จัดให้บุคคลดังกล่าวอยู่ในความคุ้มครองชั่วคราว แต่เนื่องจากมีเหตุจำเป็น
จะต้องแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมดังนี้

๓.๑.....

๓.๒.....

๓.๓.....

และหากไม่คุ้มครองบุคคลดังกล่าว เกรงว่าอาจได้รับอันตรายจาก.....

ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในการแสวงหาข้อเท็จจริง และเพื่อคุ้มครองป้องกันภัยแก่บุคคลที่มีเหตุ
อันควรเชื่อได้ว่าเป็นผู้เสียหายจากการกระทำผิดฐานค้ามนุษย์ ตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์
พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๔ จึงขอประทานศาลได้โปรดอนุญาตให้ นาย/น.ส./ต.ช./ต.ญ.....
อยู่ในความคุ้มครองชั่วคราว ที่บริเวณ..... หมู่ที่.....
แขวง/ตำบล..... เขต/อำเภอ..... จังหวัด..... ต่อไปอีกมีกำหนด
๗ วัน นับตั้งแต่วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ๒๕..... ถึงวันที่..... เดือน..... พ.ศ. ๒๕.....

ขอประทานศาลได้โปรดอนุญาตตามคำขอด้วย

ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด

ลงชื่อ..... ผู้ร้อง

คำร้องฉบับนี้ ข้าพเจ้า..... พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้เรียง/พิมพ์

ลงชื่อ..... ผู้เรียง/พิมพ์

๖. การจับและการจัดทำบันทึกการจับผู้กระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์

เนื่องจากพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๑ ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีกับผู้เสียหายในความผิดฐานเข้ามา ออกไปหรืออยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ความผิดฐานแจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงาน ฐานปลอมหรือใช้หนังสือเดินทางปลอม ตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีเฉพาะที่เกี่ยวกับการติดต่อ ชักชวน แนะนำตัว ติดตามหรือรับเร้าบุคคลเพื่อค้าประเวณีและการเข้าไปมั่วสุมในสถานการค้าประเวณีเพื่อค้าประเวณี หรือความผิดฐานเป็นคนต่างด้าวทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว ดังนั้น การพิจารณาจับบุคคลหนึ่งบุคคลใด ควรที่จะคัดแยกผู้เสียหายเบื้องต้นก่อนว่า บุคคลที่จะจับเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์หรือไม่ หากเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์แล้วก็ไม่ควรจับกุมบุคคล ดังกล่าวในความผิดฐานดังกล่าว

การจับจะต้องกระทำโดยพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๗๘ ซึ่งจะจับผู้ใดโดยไม่มีหมายจับหรือคำสั่งของศาลไม่ได้ ยกเว้นเมื่อบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า หรือเมื่อพบบุคคลโดยมีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าผู้นั้นน่าจะก่อเหตุร้ายให้เกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน ของผู้อื่นโดยมีเครื่องมือ อาวุธหรือวัตถุอย่างอื่นอันสามารถอาจใช้ในการกระทำความผิดหรือเมื่อมีเหตุที่จะออกหมายจับบุคคลนั้น แต่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่อาจขอให้ศาลออกหมายจับบุคคลนั้นได้

และเจ้าพนักงานผู้จัดการตามหมายจับ จะขอความช่วยเหลือจากบุคคลใกล้เคียงเพื่อจัดการตามหมายจับ นั้นก็ได้ แต่จะบังคับให้ผู้ใดช่วยโดยอาจเกิดอันตรายแก่เขาขึ้นไม่ได้ และเจ้าพนักงานจะขอให้บุคคลที่อยู่ใกล้เคียง จับผู้อื่นได้เฉพาะกรณีที่มีหมายจับบุคคลที่จะถูกจับเท่านั้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๘๒

การปฏิบัติเกี่ยวกับการจับกำหนดไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๔ และมีแนวทางการปฏิบัติดังนี้

๖.๑ แนวทางการปฏิบัติในการจับของเจ้าพนักงาน ณ สถานที่จับ มีขั้นตอนดังนี้

- ๖.๑.๑ แจ้งแก่ผู้ที่ถูกจับว่าเขาต้องถูกจับ
- ๖.๑.๒ ถ้ามีหมายจับให้แสดงหมายจับต่อผู้ถูกจับ
- ๖.๑.๓ แจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกจับทราบ (แจ้งข้อกล่าวหาครั้งที่ ๑)
- ๖.๑.๔ แจ้งสิทธิให้ผู้ถูกจับทราบว่า
  - ก. มีสิทธิที่จะให้การหรือไม่ให้การก็ได้
  - ข. ถ้าให้การถ้อยคำที่ให้การนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้
  - ค. มีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายความหรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความ
- ๖.๑.๕ สั่งให้ผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ถูกจับพร้อมด้วยผู้จับ เว้นแต่สามารถนำไปที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ
- ๖.๑.๖ ถ้าจำเป็นก็ให้จับตัวไป
- ๖.๑.๗ ถ้าผู้ถูกจับขัดขวางหรือจะขัดขวางการจับ หรือหลบหนี หรือพยายามจะหลบหนี ผู้จับมีอำนาจใช้วิธีหรือการป้องกันทั้งหลายเท่าที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งเรื่องในการจับนั้น

๖.๑.๘ ถ้าผู้ถูกจับประสงค์จะแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจทราบถึงการจับกุม ซึ่ง
จะต้อง

ก. สามารถดำเนินการได้โดยสะดวกและ

ข. ไม่เป็นการขัดขวางการจับ หรือไม่เป็นการขัดขวางการควบคุม หรือไม่ทำ
ให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดให้เจ้าพนักงานอนุญาตให้ผู้ถูกจับดำเนินการได้ตามสมควรแก่กรณี

๖.๑.๙ ถ้าสะดวกให้เขียนบันทึกการจับ

๖.๑.๑๐ ถ้าผู้ถูกจับได้รับบาดเจ็บให้จัดการพยาบาลผู้ถูกจับเสียก่อนนำตัวส่ง
พนักงานสอบสวนก็ได้

**๖.๒ แนวทางการปฏิบัติในการจับของเจ้าพนักงาน ณ ที่ทำการของพนักงานสอบสวน ต้อง
ปฏิบัติ ดังนี้**

๖.๒.๑ ให้ผู้จับแจ้งข้อกล่าวหาและรายละเอียดเหตุแห่งการจับให้ผู้ถูกจับทราบ
(แจ้งข้อกล่าวหาครั้งที่ ๒)

๖.๒.๒ ถ้ามีหมายจับให้แจ้งให้ผู้ถูกจับทราบและอ่านหมายจับให้ฟัง

๖.๒.๓ ถ้ายังไม่ได้เขียนบันทึกการจับ ให้เขียนบันทึกการจับ

๖.๒.๔ มอบสำเนาบันทึกการจับให้กับผู้ถูกจับคนละ ๑ ฉบับ

๖.๒.๕ ให้ส่งตัวผู้ถูกจับแก่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจของที่ทำการพนักงาน

สอบสวนนั้น

(๖.๓ ตัวอย่างบันทึกการจับโดยเจ้าพนักงาน)

ป.จว.ชื่อ เวลา น.
คดีอาญาที่
บัญชีของกลางลำดับที่

บันทึกการจับ

สถานที่ทำการบันทึก.....
วัน เดือน ปี ที่บันทึก.....
วัน เดือน ปี ที่จับ.....
สถานที่จับที่..... สถานที่เกิดเหตุ เลขที่..... ต..... อ..... จ.....
นามเจ้าพนักงานตำรวจที่จับ.....

ได้ทำการจับกุมตัว (ชื่อ-นามสกุลผู้ถูกจับ) อายุ ..... ปี สัญชาติ ..... หมายเลขประจำตัวประชาชน
เลขที่ ..... ที่อยู่ เลขที่..... ต..... อ..... จ.....
และเด็กหญิงจำนวน ..... คน ซึ่งเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในคดีนี้ ประกอบด้วย
๑. ชื่อ-นามสกุลผู้เสียหาย อายุ ..... ปี สัญชาติ ..... หมายเลขประจำตัวประชาชน
เลขที่ ..... ที่อยู่ เลขที่..... ต..... อ..... จ.....
๒. ชื่อ-นามสกุลผู้เสียหาย อายุ ..... ปี สัญชาติ ..... หมายเลขประจำตัวประชาชน
เลขที่ ..... ที่อยู่ เลขที่..... ต..... อ..... จ.....
พร้อมด้วยของกลาง

๑. ระบุว่าจะของกลางคืออะไร ระบุหมายเลขที่อ้างอิงของกลาง และตรวจค้นหรือยึดได้จาก
ตำแหน่งใด จากใคร

๒. ....

โดยกล่าวหาว่า พฤติการณ์ในคดีกล่าวคือ ให้บรรยายพฤติการณ์ในการเข้าทำการจับ .....

จากนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดจับกุม จึงได้นำตัว ..... ผู้ถูกจับและของกลางทั้งหมดส่งพนักงานสอบสวน
บก.ปคม. ดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป โดยในส่วนของเด็กหญิงจำนวน ..... คน ซึ่งเป็นผู้เสียหายจาก
การค้ามนุษย์ ได้นำส่งตัวให้กับบ้านพัก ..... จ. ....

เพื่อฟื้นฟูเยียวยาคุ้มครองสวัสดิภาพต่อไป

การกระทำของ ชื่อ-นามสกุล ผู้ถูกจับเป็นความผิดฐาน

๑. ค้ามนุษย์ โดยกระทำแก่บุคคลอายุเกินสิบห้าปี แต่ไม่ถึงสิบแปดปี (ตาม พ.ร.บ.ป้องกันและ
ปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖, ๕๒)

๒. เป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือชักพาไปซึ่งเด็กอายุกว่าสิบห้าปี แต่ไม่ถึงสิบแปดปี เพื่อให้บุคคลนั้น
กระทำการค้าประเวณี “แม้บุคคลนั้นจะยินยอมก็ตาม” (ตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี
พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๙)

๓. เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น เป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่อการอนาจารซึ่งเด็กอายุเกินกว่าสิบห้าปี แต่ยังไม่เกินสิบแปดปี โดยกระทำแก่ผู้สืบสันดาน (ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๒, ๒๘๕) พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ถูกจับทราบด้วยว่า ผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้ และถ้อยคำของผู้ถูกจับนั้น อาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ และมีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายความหรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความ ผู้ถูกจับทั้งสองคนรับทราบข้อกล่าวหาและสิทธิของผู้ถูกจับดังกล่าวข้างต้นแล้วขอให้การวัน เดือน ปีที่เกิดเหตุ

อนึ่ง ในการจับครั้งนี้ เจ้าพนักงานตำรวจมิได้ทำให้ทรัพย์สินของผู้ใดเสียหาย สูญหาย หรือเสื่อมค่า แต่ประการใด และมีได้ทำให้ผู้ใดได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจแต่อย่างใด

ได้อ่านบันทึกนี้ให้ผู้ถูกจับฟังแล้ว รับรองว่าถูกต้อง จึงให้ลงชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ) ..... ผู้ถูกจับ
(.....)

พ.ต.อ. .... ทน.ชุดจับกุม
(.....)

พ.ต.ท. .... จับกุม
(.....)

พ.ต.ท. .... จับกุม
(.....)

พ.ต.ท. .... จับกุม
(.....)

พ.ต.ท. .... จับกุม
(.....)

ร.ต.อ. .... จับกุม/บันทึก/อ่าน
(.....)

ด.ต. .... จับกุม
(.....)

ด.ต. .... จับกุม
(.....)

ด.ต. .... จับกุม
(.....)

ด.ต. .... จับกุม
(.....)

ด.ต. .... จับกุม
(.....)

ด.ต. .... จับกุม
(.....)

ด.ต. .... จับกุม
(.....)

ด.ต. .... จับกุม
(.....)

ด.ต.หญิง .... จับกุม
(.....)

จ.ส.ต. .... จับกุม
(.....)

ส.ต.อ. .... จับกุม
(.....)

ส.ต.อ. .... จับกุม
(.....)

ได้รับสำเนาบันทึกจับกุมไว้แล้ว

(ลงชื่อ) ..... ผู้ถูกจับ
(.....)

๗. การสอบสวนคดีค้ามนุษย์

๗.๑ การรับแจ้งความ

๗.๑.๑ การรับแจ้งความ : เนื่องจากความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ มีความเกี่ยวเนื่องกับกฎหมายหลายฉบับ จึงมีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๗.๑.๑.๑ กรณีมีเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนพาผู้เสียหายมา ร้องทุกข์พนักงานสอบสวนต้องรับตัวผู้เสียหาย พร้อมแบบสัมภาษณ์เบื้องต้นสำหรับคัดกรองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ หรือกรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวนแล้วพบเอง โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวนได้เบาะแสการกระทำความผิดตาม สถานบริการ ร้านคาราโอเกะ ร้านอาหาร โรงแรม

๗.๑.๒.๑ กรณีผู้เสียหายหรือญาติหรือมีผู้พาผู้เสียหายมา ร้องทุกข์หรือได้รับการ ร้องขอความช่วยเหลือ ทั้งจากองค์กรเอกชนทั้งในและระหว่างประเทศ หน่วยราชการจาก กระทรวงพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ กรมการกงสุล (หน่วยงานช่วยเหลือคนไทยในต่างประเทศ) ญาติผู้เสียหายร้องทุกข์ เช่น โรงงานอาหารทะเล โรงงานคอนกรีต โรงงานผลิตหมุย หรือบุตรหลาน ญาติ เพื่อนถูกล่อลวงไปขายบริการ ทางเพศ การบังคับใช้แรงงานหรือพามาขอทานแล้วไม่อยู่ในสภาพที่จะช่วยเหลือตัวเองได้และได้ขอความช่วยเหลือผ่านญาติ หรือประชาชนพบเห็นแล้วแจ้งเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องพนักงานสอบสวนต้องจัดให้มีการ คัดกรองเหยื่อหรือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ตามแบบสัมภาษณ์

๗.๒ การสอบปากคำผู้เสียหาย

ก่อนลงมือสอบปากคำผู้เสียหายต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการให้ถ้อยคำเพื่อให้ได้ ข้อมูลทางคดีและพยานหลักฐานที่ถูกต้อง ชัดเจน ครบถ้วนมากที่สุดโดยการสอบสวนให้อยู่ภายในกรอบ สมมุติฐานของฐานความผิดที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบว่าผู้กระทำความผิดผู้ร่วมกระทำความผิดผู้สมคบเป็นใครและ คำให้การมีความน่าเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด ประเด็นที่ต้องการขยายผลหรือดำเนินการต่อไปหลังการให้ปากคำมี อย่างไรบ้าง ดังนั้น เพื่อความสมบูรณ์ของการสอบสวนผู้เสียหายก่อนลงมือทำการสอบสวน ผู้สอบสวนจะต้อง ซักถามข้อมูลเบื้องต้นจากผู้เสียหายไว้เพื่อวางแผนการสอบสวนและเตรียมพยานหลักฐานเท่าที่มีประกอบการ สอบปากคำ จึงควรกำหนดประเด็นหลักเพื่อการสอบปากคำไว้ก่อน ดังนี้

๗.๒.๑ การกำหนดประเด็นสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเหยื่อทั่วไป

๗.๒.๒ การกำหนดประเด็นสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเหยื่อที่เดินทางจากประเทศไทย แล้วไปตกเป็นเหยื่อค้ามนุษย์ในต่างประเทศที่เรียกว่าประเทศไทยเป็นประเทศต้นทาง

๗.๒.๓ การกำหนดประเด็นสอบปากคำผู้เสียหายที่เดินทางมาจากประเทศอื่น เข้ามายัง ประเทศไทยแล้วจะเดินทางไปยังต่างประเทศ แต่พบว่าจะเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ที่เรียกว่าประเทศไทยเป็น ประเทศทางผ่าน

๗.๒.๔ การกำหนดประเด็นสอบปากคำผู้เสียหายที่เดินทางเดินทางมาจากประเทศอื่นแล้ว มาตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ในประเทศไทยหรือที่เรียกว่าประเทศไทยเป็นประเทศปลายทาง

๗.๓ การสอบสวนผู้เสียหายที่เป็นผู้ใหญ่ชายหรือหญิง

๗.๓.๑ ในกรณีเป็นความผิดอื่นนอกจากความผิดเกี่ยวเพศ ให้ดำเนินการสอบสวนตามปกติ

๗.๓.๒ ในกรณีเป็นความผิดเกี่ยวกับเพศ ถ้าผู้เสียหายเป็นหญิงให้พนักงานสอบสวนหญิงเป็นผู้สอบสวน เว้นแต่ผู้เสียหายนั้นยินยอมหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่น และผู้เสียหายจะขอให้บุคคลใดอยู่ร่วมในการถามปากคำ นั้นด้วยก็ได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๓

๗.๔ การสอบสวนผู้เสียหายที่เป็นเด็ก

ผู้เสียหายในคดีมีทั้งเด็กชาย เด็กหญิง การสอบสวนผู้เสียหายที่เป็นเด็กให้ดำเนินการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๓ ทวิ และก่อนเริ่มถามปากคำให้แจ้งสิทธิเด็กตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๓ ทวิ วรรคหนึ่งให้เด็กทราบในกรณีเป็นความผิดเกี่ยวกับเพศ และผู้เสียหายเป็นหญิงให้พนักงานสอบสวนหญิงเป็นผู้สอบสวน เว้นแต่ผู้เสียหายนั้นยินยอมหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๓ ทั้งนี้ อาจจะจัดหาบุคคลที่เด็กร้องขอให้เข้าร่วมฟังการสอบสวนด้วย

คดีนอกราชอาณาจักรตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๐ นอกจากจะมีพนักงานอัยการร่วมสอบสวนแล้วต้องแจ้งพนักงานอัยการคุ้มครองเด็กตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๓ ทวิ ร่วมอยู่ด้วยในการถามปากคำผู้เสียหายเด็กอายุต่ำกว่าสิบห้าปี

การสอบสวนให้ใช้ภาษาไทยในกรณีที่ผู้เสียหายคนต่างด้าว ให้ใช้ล่ามแปล ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓

ผู้เสียหายที่ไม่สามารถพูดหรือได้ยินหรือสื่อความหมายได้และไม่มีล่ามภาษามือ ให้พนักงานสอบสวนจัดหาล่ามภาษามือให้หรือจัดให้ถาม ทอบ หรือสื่อความหมายโดยวิธีอื่นที่เห็นสมควร ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓ ผู้เสียหายที่เป็นคนหูหนวก หรือเป็นใบ้ หรือทั้งหูหนวกและเป็นใบ้ นั้นอาจถูกถามหรือให้คำตอบโดยวิธีเขียนหนังสือ หรือโดยวิธีอื่นใดที่สมควรได้และคำเบิกความของบุคคลนั้นๆ ให้ถือว่าเป็นคำพยานบุคคล ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๙๖

โครงสร้างของข้อเท็จจริงความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์การสอบสวนผู้เสียหายในคดีค้ามนุษย์ทุกประเภทความผิดต้องให้ได้ข้อมูลต่อไปนี้

๑. ชื่อ อายุ ที่อยู่ บิดามารดา ประวัติส่วนตัวเล็กน้อย เช่น อาชีพรายได้ การศึกษา สถานภาพครอบครัว พร้อมพยานหลักฐาน

๒. จุดเริ่มต้นการติดต่อ ติดต่อด้วยเรื่องใด พร้อมพยานหลักฐาน

๓. การนำพาคนเดี่ยวหรือกับพวก การส่ง-รับต่อเนื่องกัน พร้อมพยานหลักฐาน

๔. การถูกกระทำ ใครกระทำ ทำอย่างไร ด้วยวิธีการใด พร้อมพยานหลักฐาน

๕. ถูกหน่วงเหนี่ยว กักขัง ทำร้าย บังคับ อย่างไรหรือไม่ พร้อมพยานหลักฐาน

๖. ผลจากการกระทำ ใครเป็นผู้รับรายได้ บาทเจ็บหรือบาทแผล พร้อมพยานหลักฐาน

๗. การได้รับการช่วยเหลือ หรือหลบหนี พร้อมพยานหลักฐานโดยให้ปรากฏรายละเอียด วัน เวลาสถานที่เกิดเหตุ พฤติการณ์และการกระทำทั้งหลายแห่งคดี พยานหลักฐานที่มีความเชื่อมโยงและสนับสนุนข้อเท็จจริงดังกล่าว และปรับเข้ากับข้อกฎหมายที่บัญญัติว่าการกระทำดังกล่าวเป็นความผิด

ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นประโยชน์ในการร่างฟ้องของพนักงานอัยการ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๘

สาระสำคัญของข้อมูลคดีค้ำมนุษย์จากการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการค้าประเวณี

ผู้ใหญ่จะเป็นผู้เสียหายต้องเข้าเงื่อนไขถูกข่มขู่ ใช้กำลังบังคับ ลักพาตัว ฉ้อฉล หลอกลวง ใช้อำนาจ โดยมิชอบให้ค้าประเวณี ตามมาตรา ๖ (๑) ผู้เสียหายพักอาศัยอยู่กับผู้ใด ใครเป็นผู้ติดต่อชักชวน ชักชวนให้ไปทำอะไร ใครรับผู้เสียหายไว้ ใครเป็นผู้จัดหาสถานที่ พักอาศัยที่ใด ติดต่อลูกค้าด้วยวิธีการอย่างไร ใครเป็นผู้ติดต่อ ใครเป็นผู้ควบคุมดูแล สถานที่บริการที่ใด ค่าบริการครั้งละเท่าไร ใครรับค่าบริการไว้ แบ่งกันอย่างไร ใครได้เท่าไร ผู้เสียหายได้เท่าไร มีบัญชีหรือไม่ เหตุที่ต้องให้ส่วนแบ่ง ไม่บริการหรือไม่แบ่งได้หรือไม่ ถูกข่มขู่ ใช้กำลังบังคับ ลักพาตัว ฉ้อฉล หลอกลวง ใช้อำนาจโดยมิชอบให้ขายบริการหรือไม่ ขณะเกิดเหตุผู้เสียหายอยู่ในความปกครองดูแลของผู้ใด ถ้าเป็นเด็ก พ่อแม่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลหรือไม่ รู้แล้วทำอย่างไร

พยานหลักฐาน ได้แก่ บุคคลที่รู้เห็นการติดต่อระหว่างกลุ่มผู้กระทำผิดกับผู้เสียหาย หลักฐานการติดต่อจดหมาย โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต หลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการเดินทาง หลักฐานทางการเงินและธนาคาร บันทึกรายส่วนตัว บันทึกรายการทำงาน รายรับ รายจ่าย เงินส่วนแบ่ง เงินของกลาง ภาพถ่ายที่เกี่ยวข้อง ร่องรอยบาดแผล รายงานการตรวจพิสูจน์ของแพทย์ หลักฐานการตรวจอายุ (กรณีไม่แนชัดเรื่องอายุ) และสิ่งของที่ได้จากที่พักอาศัย ฯลฯ

คดีค้ำมนุษย์จากการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการบังคับใช้แรงงาน

เด็กจะเป็นผู้เสียหายต้องเข้าเงื่อนไขการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ ผู้เสียหายพักอาศัยอยู่กับผู้ใด สมัครใจมาทำงาน หรือใครเป็นผู้ติดต่อชักชวน ชักชวนด้วยข้อความว่าอย่างไร เสียค่าเดินทางเองหรือใครออกให้ ใครพามาส่งที่ทำงาน ใครรับไว้ ได้ทำงานตามที่ถูกชักชวนหรือไม่งานที่ทำเป็นงานอะไร ถ้างานไม่ตรงกับที่ชักชวน หรือต้องทำงานหนัก งานเลี้ยง สมัครใจทำงานหรือไม่ ถ้าไม่สมัครใจ ได้โต้แย้งอย่างไรหรือไม่ ไม่ทำงานได้หรือไม่ ทำงานที่ขี้ขโมง พักผ่อน ทานอาหาร เพียงพอหรือไม่ ใครเป็นผู้ควบคุมให้ทำงาน ผู้ควบคุมเกี่ยวข้องกับนายจ้างหรือผู้ที่รับไว้อย่างไร ผลจากการทำงานบาดเจ็บ บาดแผล มีหรือไม่ รักษาอย่างไร มีข้อตกลงเรื่องการทำงานและค่าจ้างหรือไม่ กับผู้ใด ใครเป็นนายจ้างได้รับค่าจ้างครบถ้วนหรือไม่ ถูกข่มขู่ ใช้กำลังบังคับ ลักพาตัว ฉ้อฉล หลอกลวง ใช้อำนาจโดยมิชอบให้ทำงานหรือไม่อย่างไร ถ้าผู้เสียหายเป็นเด็ก พ่อแม่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลหรือไม่ รู้แล้วทำอย่างไร

พยานหลักฐาน ได้แก่ บุคคลที่รู้เห็นการติดต่อระหว่างกลุ่มผู้กระทำผิดกับผู้เสียหาย หลักฐานการติดต่อจดหมาย โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต หลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการเดินทาง สัญญาจ้าง หลักฐานทางการเงินและธนาคาร บันทึกรายส่วนตัว บันทึกรายการทำงาน ค่าแรง ภาพถ่ายที่เกี่ยวข้อง ร่องรอยบาดแผล รายงาน การตรวจพิสูจน์ของแพทย์ หลักฐานการตรวจอายุ (กรณีไม่แนชัดเรื่องอายุ) และสิ่งของที่ได้จากที่พักอาศัย ฯลฯ

คดีค้ำมนุษย์จากการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการขอตาน

ผู้ใหญ่จะเป็นผู้เสียหายต้องเข้าเงื่อนไข ถูกข่มขู่ ใช้กำลังบังคับ ลักพาตัว ฉ้อฉล หลอกลวง ใช้อำนาจ โดยมิชอบให้ขอตาน ตามมาตรา ๖ (๑)

ผู้เสียหายพักอาศัยอยู่กับผู้ใด สมัครใจมาขอตานหรือใครเป็นผู้ติดต่อชักชวน รู้หรือไม่ว่าต้องมาขอตาน เสียค่าเดินทางเองหรือใครออกให้ ใครเป็นผู้พามาขอตาน สถานที่ขอตาน ใช้อุปกรณ์อะไรประกอบการขอตาน ขณะขอตานมีใครควบคุมดูแล รายได้จากการขอตานต่อวัน ขอตานตั้งแต่เวลาใดถึงเวลาใด เงินที่ได้จากการขอตานเก็บไว้ที่ใด ใครเก็บ ใช้ประโยชน์อย่างไร คนที่พามาและควบคุมขอตานเกี่ยวข้องกับผู้เสียหายอย่างไร

เมื่อเลิกขอทานต่อวัน ใครมารับ รับประทานที่ใด พักอาศัย ที่ใด มีวันหยุดหรือไม่ สมครใจขอทานหรือไม่ ถ้าไม่สมครใจ ได้โต้แย้งอย่างไรหรือไม่ ไม่ขอทานได้หรือไม่ พักผ่อนทานอาหารเพียงพอหรือไม่ ถูกข่มขู่ ใช้กำลังบังคับ ลักพาตัว ฉ้อฉล หลอกลวง ใช้อำนาจโดยมิชอบให้ขอทานหรือไม่ ขณะเกิดเหตุอยู่ในความปกครองดูแลของผู้ใด ถ้าเป็นเด็ก พ่อแม่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลหรือไม่ รู้แล้วทำอย่างไร

พยานหลักฐาน ได้แก่ บุคคลที่รู้เห็นการติดต่อระหว่างกลุ่มผู้กระทำความผิดกับผู้เสียหาย หลักฐานการติดต่อจดหมาย โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต หลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการเดินทาง หลักฐานทางการเงินและธนาคาร บันทึกส่วนตัว บันทึกการทำงาน ค่าแรง เงินเหรียญ หรือธนบัตรของกลาง ภาพถ่ายที่เกี่ยวข้อง ร่องรอยบาดแผล รายงานการตรวจพิสูจน์ของแพทย์ หลักฐานการตรวจอายุ (กรณีไม่แน่ชัดเรื่องอายุ) และสิ่งของที่ได้จากที่พักอาศัย ฯลฯ

ทุกคดี อายุที่ถูกต้อง ชัดเจนของผู้เสียหาย มีความสำคัญต่อการกล่าวหา ฟ้องร้อง และให้ถามประเด็นข้อเท็จจริงในกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น การทำงานของคนต่างด้าว คนเข้าเมือง กฎหมายเกี่ยวกับแรงงาน ฯลฯ

ทุกคดี ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้ผู้เสียหายทราบในโอกาสแรกถึงสิทธิที่จะเรียกค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ และสิทธิที่จะได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมาย มาตรา ๓๔

การดำเนินการเกี่ยวกับค่าสินไหมทดแทน มาตรา ๓๔ กำหนดให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการแจ้งให้ผู้เสียหายทราบในโอกาสแรกถึงสิทธิที่จะเรียกค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ และสิทธิที่จะได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมาย และมาตรา ๓๕ ในกรณีที่ผู้เสียหายมีสิทธิและประสงค์ที่จะเรียกค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ให้พนักงานอัยการ เรียกค่าสินไหมทดแทนแทนผู้เสียหายตามที่ได้รับแจ้งจากปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งกระบวนการในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนหน่วยงานในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่คุ้มครองผู้เสียหายจะเป็นหน่วยงานหลักในการรวบรวมหลักฐานเอกสารเกี่ยวกับการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนตามระเบียบคำสั่งที่เกี่ยวข้องเสนอปลัดกระทรวงดังกล่าวพิจารณาดำเนินการต่อไป

พยานหลักฐานในคดี โดยหลักจะได้จากคำให้การของผู้เสียหาย และการเข้าช่วยเหลือในชั้นต้นและรวบรวมเพิ่มเติมได้ดังต่อไปนี้

พยานบุคคล พ่อแม่ผู้ปกครอง เพื่อน หรือผู้รู้เห็นในทุกขั้นตอน

พยานวัตถุ โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ รถยนต์ รูปภาพที่เกี่ยวข้องทั้งสถานที่และร่องรอยบาดแผล และสิ่งของที่ได้จากที่พักอาศัย

พยานเอกสาร บัญชีรายชื่อ บัญชีรายรับรายจ่าย หนังสือเดินทางเอกสารการผ่านเข้า-ออก ด่านตรวจคนเข้าเมือง รายงานความเชื่อมโยงการใช้โทรศัพท์ บัตรผู้ป่วย บิลค่ารักษา

พยานหลักฐานทางเทคโนโลยี หน้าเว็บไซต์ ข้อมูลในคอมพิวเตอร์ และข้อมูลจากรายทางคอมพิวเตอร์ พนักงานเจ้าหน้าที่ และผู้ดูแลเว็บไซต์

พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ รายงานจากสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ รายงานการตรวจพิสูจน์ของแพทย์และหลักฐานการตรวจอายุ (กรณีไม่แน่ชัดเรื่องอายุ) และความสัมพันธ์คนในครอบครัว (ดีเอ็นเอ)

แต่ละประเภทคดีจะมีรายละเอียดของพยานหลักฐานเพิ่มเติมขึ้นอยู่กับความสลับซับซ้อนของคดี

การสรุปและมีความเห็นทางคดี เมื่อพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในการสอบสวนเห็นว่าการสอบสวนเสร็จแล้วให้จัดการอย่างหนึ่งอย่างใดหรือมีความเห็นทางคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๐-๑๔๒

ขั้นตอนที่ต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการสอบสวน

๗.๕ การรายงานเหตุ

ต้องปฏิบัติตามแบบฟอร์มแบบรายงานเหตุอุกฉกรรจ์และสะท้อนขวัญและเหตุที่ต้องรายงานด่วน เนื่องจากคดีค้ำมนุษย์นี้เป็นคดีที่น่าสนใจ ดังนี้

๗.๕.๑ การรายงานเหตุตามระเบียบตามแบบฟอร์มแบบรายงานเหตุอุกฉกรรจ์และสะท้อนขวัญ และเหตุที่ต้องรายงานด่วน

๗.๕.๒ การแจ้งเหตุไปยังกองการต่างประเทศกรณีผู้ต้องหาเป็นชาวต่างชาติ

๗.๖ การคุ้มครองผู้เสียหาย

เนื่องจากพยานที่สำคัญยิ่งในคดีค้ำมนุษย์ คือ ผู้เสียหายที่ตกเป็นเหยื่อค้ำมนุษย์และอาจถูกคุกคามได้ หากไม่ได้รับการคุ้มครองจึงควรดำเนินการดังนี้

๗.๖.๑ ให้ส่งตัวไปรับการคุ้มครองสวัสดิภาพในหน่วยงานของกระทรวงการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์

๗.๖.๒ หากผู้เสียหายไม่ว่าจะเป็นคนไทยหรือคนต่างด้าวที่ไม่ได้เข้าไปรับการคุ้มครอง ตามข้อ ๗.๔.๑ หากมีความจำเป็นก็ให้ดำเนินการคุ้มครองพยานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๕๖ และระเบียบคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

๗.๗ การดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๐

เมื่อมีการสอบปากคำผู้เสียหายและตรวจพยานหลักฐานเบื้องต้นแล้วทราบว่าเป็นคดีค้ำมนุษย์ที่เป็นความผิดซึ่งมีโทษตามกฎหมายไทยได้กระทำความผิดนอกราชอาณาจักรไทย ให้รีบทำหนังสือแจ้งอัยการสูงสุดเพื่อมอบหมายให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ โดยข้อพิจารณาเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่ต้องดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๐ ได้แก่

- ๑) เป็นการกระทำตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๔ วรรคสอง
- ๒) เป็นการกระทำตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕
- ๓) เป็นการกระทำตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๖
- ๔) เป็นการกระทำตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗
- ๕) เป็นการกระทำตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘

๗.๘ การสืบพยานก่อนฟ้อง

มีแนวทางให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๑, , ๓๒, ๓๘ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๒๗ ทวิ โดยยื่น คำร้องต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ำมนุษย์ พ.ศ.๒๕๕๙ ก็มีบทบัญญัติรองรับการสืบพยานก่อนฟ้องตามมาตรา ๙ ในการสืบพยานก่อนฟ้องคดี การไต่สวนมูลฟ้อง หรือการพิจารณา คดี หากมีเหตุจำเป็นอันไม่อาจนำพยานมาเบิกความในศาลได้ เมื่อคู่ความร้องขอหรือศาลเห็นสมควร ศาลอาจอนุญาตให้พยานดังกล่าวเบิกความที่ศาลอื่นหรือสถานที่ทำการของทางราชการหรือสถานที่แห่งอื่นซึ่งอยู่ในประเทศหรือต่างประเทศ โดยจัด

ให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพได้ ทั้งนี้ การเบิกความดังกล่าวให้ถือเสมือนว่า พยานเบิกความในห้องพิจารณาของศาล

ความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญา เป็นกรณีที่พนักงานสอบสวนประสงค์จะแสวงหาและรวบรวม พยานหลักฐานที่อยู่ต่างประเทศ สามารถประมวลเรื่องผ่านผู้บังคับบัญชาส่งให้กองการต่างประเทศสำนักงาน ตำรวจแห่งชาติ เพื่อเสนอเรื่องต่ออัยการสูงสุด ผู้ประสานงานกลางพิจารณาตามพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๒,๓๗ และมาตรา ๓๘ บรรดาพยานหลักฐาน และเอกสารที่ได้มาตามกฎหมายนี้ ให้ถือว่าเป็นพยานหลักฐานและเอกสารที่รับฟังได้ตามกฎหมาย

๗.๙ การสอบสวนผู้ต้องหา

เนื่องจากกฎหมายมีการปรับปรุงแก้ไขวิธีการดำเนินการกับผู้ต้องหาไว้หลายบท ดังนั้นการดำเนินการ สอบสวนผู้ต้องหาควรดำเนินการ ดังนี้

๗.๙.๑ แจ้งสิทธิผู้ต้องหา ก่อนเริ่มถามคำให้การผู้ต้องหา

๗.๙.๒ ประเด็นการสอบปากคำผู้ต้องหาซึ่งเป็นประเด็นทั่วไป

๗.๙.๓ กรณีที่ยังไม่สามารถสอบสวนผู้ต้องหาที่เป็นเด็กตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญา มาตรา ๑๓๓ ทวิ อาจทำบันทึกการสอบถามเบื้องต้นเพื่อซักถามผู้ต้องหาเด็กก่อนก็ได้

๗.๙.๔ การสอบสวนผู้ต้องหาที่เป็นเด็กหรือเยาวชนให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชน และครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญา

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓

มาตรา ๗๐ เมื่อพนักงานสอบสวนได้รับตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งถูกจับ หรือเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่า กระทำความผิดถูกเรียกมา ส่งตัวมา เข้าหาพนักงานสอบสวนเอง มาปรากฏตัวอยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวน หรือมีผู้นำตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นเข้ามามอบตัวต่อพนักงานสอบสวน และคดีนั้นเป็นคดีที่ต้องพิจารณาพิพากษาใน ศาลเยาวชนและครอบครัว ให้พนักงานสอบสวนรีบสอบถามเด็กหรือเยาวชนในเบื้องต้นเพื่อทราบชื่อตัว ชื่อสกุล อายุ สัญชาติ ถิ่นที่อยู่ สถานที่เกิดและอาชีพของเด็กหรือเยาวชน ตลอดจนชื่อตัว ชื่อสกุล และรายละเอียด เกี่ยวกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์การ ซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย แล้วแจ้งชื่อกล่าวหาให้ บุคคล ดังกล่าวทราบ และแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจเพื่อดำเนินการ ตาม มาตรา ๔๒

การสอบถามเบื้องต้นตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำในสถานที่ที่เหมาะสมโดยไม่เลือกปฏิบัติและไม่ปะปนกับ ผู้ต้องหาอื่นหรือมีบุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องอยู่ในสถานที่นั้นอันมีลักษณะเป็นการประจานเด็กหรือ เยาวชน ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงอายุ เพศ สภาพของเด็กหรือเยาวชนเป็นสำคัญ และต้องใช้ภาษาหรือถ้อยคำที่ทำให้เด็กหรือ เยาวชนสามารถเข้าใจได้โดยง่าย โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ถ้าเด็กหรือเยาวชนไม่สามารถสื่อสาร หรือไม่เข้าใจภาษาไทยก็ให้จัดหาล่ามให้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือจัดหาเทคโนโลยีสิ่ง อำนวยความสะดวกหรือความช่วยเหลืออื่นใดให้ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคน พิการ หากเด็กหรือเยาวชนประสงค์จะติดต่อสื่อสารหรือปรึกษาหารือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือ ผู้แทนองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยและอยู่ในวิสัยที่จะดำเนินการได้ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการ ให้ตามควรแก่กรณีโดยไม่ชักช้า

มาตรา ๗๑ เมื่อได้สอบถามเบื้องต้นและแจ้งชื่อกล่าวหาตามมาตรา ๗๐ แล้ว ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชน ถูกเรียกมา ส่งตัวมา เข้าหาพนักงานสอบสวนเอง มาปรากฏตัวอยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวน หรือมีผู้นำตัวเด็ก

หรือเยาวชนนั้นเข้ามาขอตัวต่อพนักงานสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามมาตรา ๑๓๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาโดยอนุโลม

มาตรา ๗๒ ในกรณีที่พนักงานสอบสวนได้รับตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งถูกจับ ให้พนักงานสอบสวนนำตัวเด็กหรือเยาวชนไปศาลเพื่อตรวจสอบการจับกุมทันที ทั้งนี้ภายในเวลาสี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่เด็กหรือเยาวชนไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ แต่มีให้นับเวลาเดินทางตามปกติที่นำตัวเด็กหรือเยาวชน ผู้ถูกจับจากที่ทำการของพนักงานสอบสวนมาศาลเข้าในกำหนดเวลาสี่สิบสี่ชั่วโมงนั้นด้วย

ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหว่ากระทำความผิดมีบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลหรือองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย และบุคคลหรือองค์การดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ายังสามารถปกครองดูแลเด็กหรือเยาวชนนั้นได้ พนักงานสอบสวนอาจมอบตัวเด็กหรือเยาวชนให้แก่บุคคลดังกล่าวไปปกครองดูแลและสั่งให้นำตัวเด็กหรือเยาวชนไปยังศาลภายในสี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่เด็กหรือเยาวชนไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนภายหลังถูกจับ ในกรณีเช่นว่านี้ หากมีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าเด็กหรือเยาวชนจะไม่ไปศาล พนักงานสอบสวนจะเรียกประกันจากบุคคลดังกล่าวตามควรแก่กรณีก็ได้

บทบัญญัติมาตรานี้มิให้นำไปใช้บังคับในคดีที่พนักงานสอบสวนเห็นว่าคดีอาจเปรียบเทียบปรับได้

มาตรา ๗๖ เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหว่ากระทำความผิด ห้ามมิให้เจ้าพนักงานผู้จับกุมเด็กหรือเยาวชน หรือพนักงานสอบสวนจัดให้มีหรืออนุญาตให้มีหรือยินยอมให้มีการถ่ายภาพหรือบันทึกภาพเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหว่ากระทำความผิด เว้นแต่เพื่อประโยชน์ในการสอบสวน

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๓๓ ทวิ ที่กำหนดให้การสอบสวนปากคำผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กหรือเยาวชน พนักงานสอบสวนต้องแยกกระทำเป็นส่วนสัดส่วนในสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก และให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอและพนักงานอัยการร่วมอยู่ด้วยในการถามปากคำเด็กนั้น และให้พนักงานสอบสวนจัดให้มีการบันทึกภาพและเสียงการถามปากคำดังกล่าวซึ่งสามารถนำออกถ่ายทอดได้อย่างต่อเนื่องไว้เป็นพยาน

มาตรา ๑๓๔ เมื่อผู้ต้องหาถูกเรียกหรือส่งตัวมาหรือเข้าหาพนักงานสอบสวนเองหรือปรากฏว่า ผู้ใดซึ่งมาอยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวนเป็นผู้ต้องหา ให้ถามชื่อตัว ชื่อรอง ชื่อสกุล สัญชาติ บิดามารดา อายุ อาชีพ ที่อยู่ที่เกิดและแจ้งให้ทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดแล้วจึงแจ้งข้อหาให้ทราบ ฯลฯ

มาตรา ๑๓๔/๑ ในคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิตหรือในคดีที่ผู้ต้องหาไม่เกินสิบแปดปีในวันที่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหา ก่อนเริ่มถามคำให้การให้พนักงานสอบสวนถามผู้ต้องหาว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีให้รัฐจัดหาทนายความให้ ฯลฯ

มาตรา ๑๓๔/๒ ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๑๓๓ ทวิมาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่การสอบสวนผู้ต้องหาที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี พนักงานสอบสวนต้องแจ้งสิทธิของผู้ต้องหาตามมาตรา ๑๓๔/๓ มาตรา ๑๓๔/๔ ถ้อยคำใดๆ ที่ผู้ต้องหาให้ไว้ต่อพนักงานสอบสวนก่อนมีการแจ้งสิทธิตามวรรคหนึ่งหรือก่อนที่จะดำเนินการตามมาตรา ๑๓๔/๑ มาตรา ๑๓๔/๒ และมาตรา ๑๓๔/๓ จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้นั้นไม่ได้

มาตรา ๑๓๕ ในการถามคำให้การผู้ต้องหา ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนทำหรือจัดให้ทำการใดๆ ซึ่งเป็น การให้คำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง ทรมาน ใช้กำลังบังคับหรือกระทำโดยมิชอบประการใดๆ เพื่อจูงใจให้เขาให้การอย่าง ใดๆ ในเรื่องที่ต้องหานั้น

๗.๑๐ การชี้ตัวผู้ต้องหา

โดยหลักแล้ว การจัดให้มีการชี้ตัวผู้ต้องหานั้นผู้ต้องหาจะต้องยินยอมทุกครั้ง หากผู้ต้องหาไม่ยินยอม ก็จะไม่มีการจัดให้ผู้กล่าวหาหรือพยานชี้ตัวผู้ต้องหา โดยอาจจะจัดให้มีการชี้ภาพถ่ายผู้ต้องหาแทน ถ้าหากผู้ต้องหายินยอมให้ดำเนินการ ดังนี้

๗.๑๐.๑ จัดทำบันทึกรับทราบการชี้ตัวผู้ต้องหา

๗.๑๐.๒ จัดทำบันทึกการชี้ตัวผู้ต้องหา

๗.๑๑ หลังการถามปากคำผู้ต้องหา

ต้องดำเนินการขั้นตอน ดังนี้

๗.๑๑.๑ กรณีผู้ต้องหาเป็นเด็กหรือเยาวชน

๗.๑๑.๒ กรณีผู้ต้องหาเป็นบุคคลอายุตั้งแต่ ๑๘ ปี ขึ้นไป

๗.๑๑.๓ การประสานงานกับพนักงานอัยการ กรณีไม่สามารถสอบสวนให้เสร็จสิ้นก่อนผู้ต้องหาจะครบกำหนดฝากขังครั้งสุดท้าย

๗.๑๒ การแจ้งเหตุผู้ต้องหาเป็นชาวต่างชาติ

หน่วยงานที่รับแจ้งแก่สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (สตม.) และ กองการต่างประเทศ (ตท.) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๗.๑๓ การกักผู้ต้องหาเป็นพยาน

สาเหตุของการกักผู้ต้องหาเป็นพยานคดีที่จะกักผู้ต้องหาเป็นพยาน ผู้มีอำนาจอนุญาตให้กักผู้ต้องหาเป็นพยานและวิธีปฏิบัติในการกักผู้ต้องหาเป็นพยานต้องเป็นไปตามระเบียบกฎหมาย

๗.๑๔ การแจ้งความคืบหน้าการสอบสวน

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นองค์กรต้นทางของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง โปร่งใส มีประสิทธิภาพ และตรวจสอบได้ จึงต้องมีการกำหนดแนวทางปฏิบัติในการแจ้งผลความคืบหน้าการสอบสวนคดีอาญาแก่ผู้แจ้งความร้องทุกข์

๗.๑๕ การดำเนินการกรณีเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายฟอกเงิน มีขั้นตอนดังนี้

๗.๑๕.๑ แนวทางการปฏิบัติในการดำเนินคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

๗.๑๕.๒ แบบรายงานตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๔ พร้อมหนังสือนำส่ง

๗.๑๕.๓ การรายงานทำเย็บสำเนียงสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยแนวทางปฏิบัติในการดำเนินคดี ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๕

๗.๑๖ กรณีคนต่างด้าวตกเป็นผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาให้ปฏิบัติตามแนวหนังสือ ตร.ที่ ๐๐๓๙.๘๔๑/ว ๐๐๘๘ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ เรื่อง แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นผู้เสียหายหรือผู้ต้องหา

ปัจจัยหลักที่จะทำให้การสอบสวนสำเร็จ หรือล้มเหลว

๑. ผู้เสียหาย ความร่วมมือจากตัวผู้เสียหายเอง การแจ้งสิทธิ การให้ข้อมูลที่ถูกต้อง การสร้างความเชื่อมั่น การครองใจผู้เสียหาย ประการสำคัญ ผู้เสียหายต้องรู้สึกด้วยว่าตนเองได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดดังกล่าว

๒. พยานหลักฐาน การรวบรวมพยานหลักฐานตั้งแต่ชั้นสืบสวนจับกุมและช่วยเหลือผู้เสียหาย และการรวบรวมพยานหลักฐานในชั้นสอบสวนที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย

๓. พนักงานสอบสวน ความรู้ความเข้าใจในการสอบสวนคดีค้ามนุษย์ ความอดทน ความตระหนักรู้ถึงความสำคัญในการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์

ข้อควรระวังและให้ความสำคัญ

๑. มาตรา ๕๖ ผู้ใดกระทำการหรือจัดให้มีการกระทำการดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๑) บันทึกรูปภาพ แพร่ภาพ พิมพ์รูป หรือบันทึกเสียง แพร่เสียงหรือสิ่งอื่นที่สามารถแสดงว่าบุคคลใดเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ทั้งนี้ ไม่ว่าขั้นตอนใดๆ

(๒) โฆษณาหรือเผยแพร่ข้อความ ซึ่งปรากฏในทางสอบสวนของพนักงานสอบสวนหรือในทางพิจารณาคดีของศาลที่ทำให้บุคคลอื่นรู้จักชื่อตัว ชื่อสกุลของผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์หรือบุคคลในครอบครัวผู้เสียหายนั้น ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยสื่อสารสนเทศประเภทใด

(๓) โฆษณาหรือเผยแพร่ข้อความ ภาพหรือเสียง ไม่ว่าโดยสื่อสารสนเทศประเภทใด เปิดเผยประวัติ สถานที่อยู่ สถานที่ทำงาน หรือสถานศึกษาของบุคคลซึ่งเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่การกระทำที่ผู้กระทำจำต้องกระทำเพื่อประโยชน์ของทางราชการ ในการคุ้มครองหรือช่วยเหลือผู้เสียหาย หรือผู้เสียหายยินยอมโดยบริสุทธิ์ใจ

๒. ในกรณีที่เข้าช่วยเหลือผู้เสียหายจากสถานที่หวงหนียวักขัง จากค่าประเวณี เรือประมง โรงงานต่างๆ ซึ่งเป็นที่รโหฐานและยากแก่การกลับไปรวบรวมพยานหลักฐาน และพนักงานสอบสวนไม่ได้เข้าร่วมปฏิบัติด้วย หากเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้เข้าช่วยเหลือได้รวบรวมและเก็บพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องไว้ด้วยจะเป็นประโยชน์มาก เช่น ภาพถ่าย อาวุธ คราบเลือด สิ่งของ เอกสาร หนังสือเดินทาง จดหมาย บันทึกส่วนตัว บัญชีรายชื่อ รายรับ-รายได้ รถยนต์ที่ใช้ในการนำพา โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ บัตรผู้ป่วย ใบเสร็จรับเงิน ค่ารักษาพยาบาล ฯลฯ ที่ผู้เสียหายยืนยันว่าเกี่ยวข้องกับการกระทำผิด หรือที่เจ้าหน้าที่ตำรวจเห็นว่าสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยการกระทำผิดหรือได้ใช้หรือสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำผิดหรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ แล้วบันทึกรายละเอียดในการตรวจยึดไว้ด้วยถึงสาเหตุที่ยึด ยึดที่ใด พร้อมทั้งทำแผนที่ผังที่ตั้งของพยานหลักฐานแต่ละชนิดไว้

ประโยชน์ของผู้ปฏิบัติ คือ ภาพถ่าย สิ่งของที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ สามารถใช้เป็นพยานหลักฐานเพื่อประกอบในการตอบคำถามได้ว่า เพราะเหตุใดจึงเข้าช่วยเหลือ เพราะเหตุใดจึงเป็นผู้เสียหาย ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนการใช้อำนาจหน้าที่ให้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อพยานหลักฐานทั้งหมดทั้งคน วัตถุ เอกสาร เทคโนโลยี ฯลฯ ได้ถูกส่งมอบให้พนักงานสอบสวน และพนักงานสอบสวน ได้รวบรวมส่งมอบให้พนักงานอัยการและนำขึ้นสู่ศาล โดยไม่ถูกเปลี่ยนแปลง เชื่อว่าผู้กระทำความผิดต้องถูกลงโทษตามกฎหมายแน่นอน

๗.๑๗ การดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ.๒๕๕๙

การดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ.๒๕๕๙ ใช้หลักการระบบไต่สวน ศาลเป็นผู้ทำการไต่สวนเอง ศาลมีอำนาจสืบพยาน เรียกพยานหลักฐาน โดยไม่จำเป็นต้องเน้นความเท่าเทียมของคู่ความอย่าง เช่น คดีระหว่างรัฐกับเอกชนอย่างในระบบกล่าวหาที่มุ่งเน้นหลักความเสมอภาคของทั้งสองฝ่าย การรับสารภาพของจำเลยในระบบไต่สวนแม้จำเลยจะให้การรับสารภาพ ศาลต้องดำเนินคดีไต่สวนความจริงต่อไป แต่ระบบกล่าวหาศาลสามารถลงโทษจำเลยได้ การสอบสวนคดีค้ามนุษย์จึงต้องคำนึงถึงหลักนี้ด้วย แม้ผู้ต้องหาจะให้การรับสารภาพหรือไม่ พนักงานสอบสวนจำต้องรวบรวมพยานหลักฐานให้มากที่สุดเพื่อศาลนำเข้าสู่อการไต่สวนนั่นเอง คณะผู้จัดทำคู่มือได้รวบรวมในส่วนสำคัญ และมีข้อสังเกตให้เห็นความแตกต่างจากระบบกล่าวหาที่พบเห็นในวิธีพิจารณาคดีอาญาทั่วไปไว้สังเขป

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ.๒๕๕๙ ตามเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่การค้ามนุษย์เป็นปัญหาที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชน เป็นอันตรายต่อเสถียรภาพความมั่นคงทางสังคม และการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศ หากไม่ได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วน นอกจากจะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมือง เศรษฐกิจ และความมั่นคงของรัฐ แล้วยังส่งผลกระทบต่ออย่างกว้างขวางทั้งในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศอีกด้วย

ดังนั้น เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและคดีความที่เกี่ยวข้องทั้งหลายได้รับการพิจารณาพิพากษาอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม สมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ขึ้นจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ การสอบสวนคดีค้ามนุษย์ แม้ต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาแล้ว ยังต้องปฏิบัติตามแนวทางพระราชบัญญัติพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ.๒๕๕๙ ซึ่งคณะผู้จัดทำได้นำมาสรุปเป็นแนวทางในการสอบสวนคดีค้ามนุษย์ ดังนี้

มาตรา ๓ “คดีค้ามนุษย์” หมายความว่า คดีที่มีข้อหาความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ไม่ว่าจะมิข้อหาความผิดอื่นรวมอยู่ด้วยหรือไม่ก็ตาม ความในวรรคหนึ่งมิให้รวมถึง

(๑) คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

(๒) คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวตามกฎหมายว่าด้วยศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

มาตรา ๘ วิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ให้ใช้ระบบไต่สวนและเป็นไปโดยรวดเร็วตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้และข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ในกรณีที่ไม่มีบทบัญญัติและข้อบังคับดังกล่าวให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งหรือกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง มาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติตามพระราชบัญญัตินี้คดีค้ามนุษย์ไม่มีข้อหาความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดียาเสพติดรวมอยู่ด้วยให้นำบทบัญญัติตามกฎหมายดังกล่าวมาใช้บังคับแก่ข้อหาความผิดนั้นเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติตามพระราชบัญญัตินี้

ข้อสังเกตมาตรานี้ วิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ให้ใช้ระบบไต่สวนและเป็นไปโดยรวดเร็ว

มาตรา ๙ ในการสืบพยานก่อนฟ้องคดี การไต่สวนมูลฟ้อง หรือการพิจารณาคดี หากมีเหตุจำเป็นอันไม่อาจนำพยานมาเบิกความในศาลได้ เมื่อคู่ความร้องขอหรือศาลเห็นสมควร ศาลอาจอนุญาตให้พยานดังกล่าวเบิกความที่ศาลอื่นหรือสถานที่ทำการของทางราชการหรือสถานที่แห่งอื่นซึ่งอยู่ในประเทศหรือต่างประเทศ โดยจัด

ให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพได้ ทั้งนี้การเบิกความดังกล่าวให้ถือเสมือนว่าพยานเบิกความในห้องพิจารณาของศาล

ข้อสังเกตมาตรานี้ การสืบพยานก่อนฟ้อง นอกที่ตั้งศาลได้

มาตรา ๑๐ ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดทำข้อมูลประวัติ ผลกระทบหรือความเสียหายที่เกิดต่อร่างกายหรือจิตใจ และข้อวิตกกังวลหรือข้อคิดเห็นอย่างอื่นของผู้เสียหายตลอดจนพฤติการณ์อื่นใดที่เกี่ยวข้องซึ่งศาลเห็นว่าจะประโยชน์ต่อการวินิจฉัยคำร้องขอปล่อยชั่วคราวหรือการพิจารณาพิพากษาคดี

มาตรา ๑๑ นอกจากที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาการวินิจฉัย คำร้องขอปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย ให้พิจารณาถึงพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดว่ามีลักษณะเป็นเครือข่ายหรือเป็นองค์กรอาชญากรรมหรือผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นเป็นผู้มีอิทธิพลหรือมีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปเกี่ยวข้องกับ การกระทำความผิดหรือไม่ประกอบด้วย โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้เสียหายและภัยอันตรายที่จะเกิดขึ้นแก่พยานหลักฐานเป็นสำคัญ

ข้อสังเกตมาตรา ๑๐ ,๑๑ เรื่อง จัดทำประวัติเกี่ยวกับ ผลกระทบการปล่อยชั่วคราว

มาตรา ๑๓ การเรียกค่าสินไหมทดแทนแทนผู้เสียหายตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการ ค้ามนุษย์ พนักงานอัยการจะขอรวมไปกับฟ้องคดีอาญาหรือจะยื่นคำร้องในระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้นก็ได้

ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิของผู้เสียหายที่จะยื่นคำร้องเพื่อเรียกค่าสินไหมทดแทนเพิ่มเติมได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก่อนที่ศาลจะมีคำวินิจฉัยชี้ขาดคดี ถึงแม้ไม่มีคำขอให้ใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่ง หากศาลมีคำพิพากษาลงโทษจำเลยศาลจะสั่งในคำพิพากษาคดีอาญาให้จำเลยใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายตามจำนวนที่เห็นสมควรก็ได้คำสั่งดังกล่าวไม่กระทบถึงสิทธิของผู้เสียหายในอันที่จะฟ้องจำเลยเป็นคดีแพ่งเพื่อเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนในส่วนที่ยังขาดอยู่

ข้อสังเกต มาตรานี้ เรื่องการเรียกค่าสินไหมทดแทนผู้เสียหายพนักงานอัยการ ขอรวมไปกับฟ้องคดีอาญา หรือ ยื่นคำร้องระหว่างการพิจารณาคดี ศาลแม้ไม่มีคำขอของพนักงานอัยการ ก็สั่งให้จำเลยชดใช้ได้อีก

มาตรา ๑๔ นอกจากการให้ใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๓ แล้วถ้าปรากฏว่าในการกระทำความผิดมีการกระทำความผิดอาชญากรรม หน่วงเหนี่ยวกักขัง ทำร้ายร่างกาย หรือกดขี่ข่มเหงโดยขาดมนุษยธรรมอย่างร้ายแรงต่อผู้เสียหาย เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้จำเลยจ่ายค่าเสียหายเพื่อการลงโทษเพิ่มขึ้นได้ตามที่เห็นสมควรโดยคำนึงถึงพฤติการณ์ต่าง ๆ เช่น ความรุนแรงของความเสียหายที่เกิดขึ้น ผลประโยชน์ที่จำเลยได้รับฐานะทางการเงินของจำเลยตลอดจนประวัติการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ของจำเลยประกอบด้วย

ข้อสังเกตมาตรานี้ เรื่องค่าเสียหายนอกเหนือจากให้ใช้ค่าสินไหมทดแทน ศาลมีอำนาจสั่งให้จำเลยจ่ายค่าเสียหายเพื่อการลงโทษเพิ่มขึ้นได้

มาตรา ๒๐ ถ้าศาลเห็นว่าผู้กระทำความผิดผู้ใดให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งศาลจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นก็ได้

มาตรา ๒๑ ในการดำเนินคดีคุ้มครองผู้บริโภค ถ้าผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีไปในระหว่างถูกดำเนินคดีหรือระหว่างการพิจารณาคดีของศาล มิให้นำระยะเวลาที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีรวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความในกรณีมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำเลย ถ้าจำเลยหลบหนีไปในระหว่างต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๔๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนีไปในระหว่างที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ข้อสังเกตมาตรานี้ เรื่องอายุความในคดีคุ้มครองผู้บริโภค ผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีระหว่างดำเนินคดี มิให้นำอายุความระหว่างหลบหนี

วรรคสอง ถ้าศาลพิพากษาถึงที่สุดแล้ว จำเลยหลบหนี มิให้นำ ม.๔๘ ประมวลกฎหมายอาญามาใช้มาตรา ๒๒ ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนีไปในระหว่างที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับความผิดตามวรรคหนึ่งไม่ระงับไปเพราะเหตุที่คดีของผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น มีการสั่งไม่ฟ้องยกฟ้อง จำหน่ายคดี หรือถอนฟ้องให้ผู้ซึ่งชี้ชื่องานนำไปสู่การจับกุมผู้ต้องหาหรือจำเลยตามวรรคหนึ่ง รวมทั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้จับมีสิทธิได้รับเงินรางวัลตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ข้อสังเกตมาตรานี้ การหนีประกันของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนีไปในระหว่างที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๖ ในคดีซึ่งพนักงานอัยการเป็นโจทก์ ถ้าจำเลยให้การปฏิเสธ ให้โจทก์ส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมสำเนาต่อศาลก่อนวันตรวจพยานหลักฐานหรือวันสืบพยานในกรณีไม่มีการตรวจพยานหลักฐานไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ทั้งนี้ สำเนาสำนวนการสอบสวนดังกล่าวอาจจัดทำในรูปข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้

ข้อสังเกตมาตรานี้ เรื่องการทำสำนวนพนักงานสอบสวนจึงต้องจัดทำสำนวนสอบสวนไว้เสมอ นอกเหนือจากที่เคยปฏิบัติในสำนวนคดีอาญาทั่วไป

มาตรา ๒๗ คู่ความทั้งสองฝ่ายอาจอ้างตนเอง บุคคล หรือหลักฐานอื่นเป็นพยานได้ตามที่ศาลเห็นสมควรมีสิทธิขอตรวจพยานหลักฐานและมีสิทธิคัดสำเนาพยานหลักฐานของตนเองหรือของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งที่ได้มีการสืบพยานหลักฐานนั้นแล้วได้

ในกรณีจำเป็นเพื่อความปลอดภัยของบุคคล ให้ปกปิดชื่อและที่อยู่ของบุคคลหรือข้อมูลอย่างอื่นที่สามารถระบุตัวบุคคลได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

สังเกตมาตรานี้ เรื่องการไม่ปกปิดข้อมูลพยานหลักฐานของตนเองหรือของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งที่ได้มีการสืบพยานหลักฐานนั้นแล้วได้

มาตรา ๒๘ ในคดีซึ่งพนักงานอัยการเป็นโจทก์ ให้ศาลนำสำนวนการสอบสวนของโจทก์มาเป็นแนวทางในการพิจารณา และอาจสืบพยานเพิ่มเติมเพื่อหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อสังเกตมาตรานี้ ในคดีซึ่งพนักงานอัยการเป็นโจทก์ ให้ศาลนำสำนวนการสอบสวนของโจทก์มาเป็นแนวทางในการพิจารณา และอาจสืบพยานเพิ่มเติมเพื่อหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานได้ตามที่

เห็นสมควร มาตรา ๒๙ หากสำนวนสอบสวนสมบูรณ์แล้ว ศาลย่อมทราบข้อเท็จจริงเพียงพอการสืบพยานเพื่อประกอบตามสมควร เท่านั้น

มาตรา ๒๙ ศาลมีอำนาจเรียกพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานหรือบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือดำเนินการอื่นใดเพื่อประโยชน์แก่การพิจารณา รวมทั้งมีอำนาจสั่งให้หน่วยงานหรือบุคคลใดตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติมแล้วรายงานให้ศาลทราบและจัดส่งพยานหลักฐานดังกล่าวต่อศาลภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดศาลมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมาย

ข้อสังเกตมาตรานี้ ศาลมีอำนาจเรียกพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ รวมทั้งมีอำนาจสั่งให้หน่วยงานหรือบุคคลใดตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติมแล้วรายงานให้ศาลทราบและจัดส่งพยานหลักฐานดังกล่าวต่อศาลภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ซึ่งในระบบกล่าวหาศาลเป็นหน้าที่ของคู่ความในการยื่นคำร้องเรียกพยานหลักฐาน

มาตรา ๓๑ ในการสืบพยานบุคคล ไม่ว่าจะพยานที่คู่ความฝ่ายใดอ้างหรือที่ศาลเรียกมาเอง ให้ศาลแจ้งให้พยานทราบประเด็นและข้อเท็จจริงที่จะทำการสืบพยานแล้วให้พยานเบิกความในข้อนั้นด้วยตนเองหรือตอบคำถามศาล ให้ศาลมีอำนาจถามพยานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงใดๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับคดีแม้จะไม่มีคู่ความฝ่ายใดยกขึ้นอ้างก็ตาม แล้วจึงอนุญาตให้คู่ความถามพยานเพิ่มเติมการถามพยานของคู่ความตามวรรคหนึ่งจะใช้คำถามนำก็ได้หลังจากคู่ความถามพยานตามวรรคหนึ่งแล้ว ห้ามมิให้คู่ความฝ่ายใดถามพยานอีก เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล

ข้อสังเกตมาตรานี้ ศาลมีอำนาจถามพยานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงใดๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับคดีแม้จะไม่มีคู่ความใดยกขึ้นอ้างก็ตามแล้วจึงอนุญาตให้คู่ความถามพยานเพิ่มเติม ในการถามพยานของคู่ความจะใช้คำถามนำก็ได้

มาตรา ๓๓ การพิจารณาและสืบพยานในศาล ให้ทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลยเมื่อศาลเห็นเป็นการสมควร เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปโดยไม่ชักช้า ศาลมีอำนาจพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) จำเลยไม่อาจมาฟังการพิจารณาและการสืบพยานได้เนื่องจากความเจ็บป่วยหรือมีเหตุจำเป็นอันอันมิอาจก้าวล่วงได้ เมื่อจำเลยมีทนายและจำเลยได้รับอนุญาตจากศาลที่จะไม่มาฟัง การพิจารณาและสืบพยาน

(๒) จำเลยเป็นนิติบุคคลและศาลได้ออกหมายจับผู้จัดการหรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้นแล้ว แต่ยังไม่จับตัวมาได้

(๓) จำเลยอยู่ในอำนาจศาลแล้วแต่ได้หลบหนีไปและศาลได้ออกหมายจับแล้ว แต่ยังไม่จับตัวมาได้

(๔) ในระหว่างพิจารณาหรือสืบพยาน ศาลมีคำสั่งให้จำเลยออกจากห้องพิจารณาเพราะเหตุขัดขวางการพิจารณา หรือจำเลยออกไปจากห้องพิจารณาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาล ในกรณีดังกล่าว เมื่อศาลพิจารณาคดีเสร็จสิ้นแล้ว ให้ศาลมีคำพิพากษาในคดีนั้นต่อไป

ข้อสังเกตมาตรานี้ เป็นการสืบลับพยานหลังจำเลย หลักการพิจารณาและสืบพยานในศาล ให้ทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลยแต่เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควรเพื่อให้การพิจารณาเป็นไปโดยไม่ชักช้า ศาลมีอำนาจพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยในกรณี ๔ กรณี ดังกล่าว

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

บันทึกคำให้การของผู้ร้องทุกข์ ผู้กล่าวโทษ หรือพยาน

คำให้การของ	สถานีตำรวจ	อำเภอ	จังหวัด
	วันที่	เดือน	พ.ศ.
เป็น	คดีระหว่าง		ผู้กล่าวหา
			ผู้ต้องหา
ต่อหน้า	(หากมีสหวิชาชีพ ให้ระบุไว้ทุกคน)		
สอบสวนที่			
ชื่อ		อายุ	ปี
เชื้อชาติ	สัญชาติ	ศาสนา	
อาชีพ (ลงให้ชัดเจนว่าอาชีพใด ถ้าเป็นข้าราชการ ให้ปรากฏว่าในหรือนอกราชการ มีเบี้ยหวัด หรือมีบำเหน็จหรือมีบำนาญ ให้ลงตามประเภทรับ)			
ตั้งบ้านเรือนอยู่บ้านเลขที่	หมู่ที่	ตำบล	
ชื่อผู้ใหญ่บ้าน	ชื่อกำนัน		
อำเภอ	จังหวัด		
ชื่อบิดา	ชื่อมารดา		
เกี่ยวข้องกับอะไรกับคู่กรณี			
ขอให้ถ้อยคำว่า ข้าฯ ขอให้การต่อหน้าพนักงานสอบสวน ด้วยความสัตย์จริง ดังต่อไปนี้			
ถาม	ประวัติส่วนตัวโดยย่อของผู้กล่าวหา (พยาน) เป็นอย่างไร		
ตอบ	ข้าฯ มีชื่อและที่อยู่ตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ปัจจุบัน (สถานที่พักอาศัย การศึกษา สถานที่ทำงานครั้งสุดท้าย สถานภาพโสด หรือแต่งงาน สามีหรือภริยาชื่อ หมายเลข โทรศัพท์ติดต่อได้ ผู้ใกล้ชิดที่สามารถติดต่อได้)		
(ลงชื่อ)	ผู้กล่าวหา (พยาน)		
(ลงชื่อ)	สอบสวน/พิมพ์/อ่าน		
(ลงชื่อ)	(สหวิชาชีพและผู้ร่วมฟังการสอบสวนทุกคน)		

- ถาม ท่านมาพบพนักงานสอบสวนเพื่อกล่าวผู้ใด กระทำความผิดอย่างไร
- ตอบ (เป็นการระบுகความประสงค์ของผู้เสียหายตามความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ ไม่จำเป็นต้องระบุชื่อกฎหมาย)
- ถาม (๑)ในการสอบสวนครั้งนี้ พนักงานสอบสวนได้จัดให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่ ท่านร้องขอ และพนักงานอัยการเข้าร่วมฟังการสอบสวนด้วย ท่านจะคัดค้านผู้ใดหรือไม่ อย่างไร (ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๓ ทวิ วรรคแรก วรรคสาม)
- ตอบ ***
- ถาม (๒)ท่านมีสิทธิที่จะขอให้พนักงานสอบสวนจัดให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่ ท่านร้องขอ และพนักงานอัยการเข้าร่วมฟังการสอบสวนในครั้งนี้ได้ ท่านต้องการที่จะให้พนักงานสอบสวนจัดให้บุคคลดังกล่าวเข้าฟังการสอบสวนด้วยหรือไม่ อย่างไร (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๓ ทวิ วรรคสอง)
- ตอบ ***
- ถาม (๓)ในการสอบสวนครั้งนี้ นอกจากมีสหวิชาชีพที่เข้าร่วมฟังการสอบสวนแล้ว ท่านต้องการที่จะให้บุคคลใดอยู่ร่วมในการถามปากคำด้วยหรือไม่ อย่างไร (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๓ วรรคสี่)
- ตอบ ***
- ถาม (๔)ในการสอบสวนครั้งนี้ เป็นคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ เนื่องจากไม่มีพนักงานสอบสวนที่เป็นผู้หญิง ท่านยินยอมที่จะให้พนักงานสอบสวนที่เป็นผู้ชายเป็นผู้ทำการสอบสวนในคดีนี้หรือไม่ อย่างไร (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๓ วรรคสี่)
- ถาม พนักงานสอบสวนจัดให้มีล่ามแปลภาษาซึ่งสาบานตนแล้วชื่อ (.....) ท่านยอมรับหรือคัดค้านล่ามคนดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑)
- ตอบ ****
- ถาม พนักงานสอบสวนได้แจ้งให้ท่านทราบว่าท่านมีสิทธิที่จะเรียกค่าสินไหมทดแทนและสิทธิที่จะได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมาย อันเนื่องมาจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ท่านทราบและเข้าใจสิทธิดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร (พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๓๔)
- ตอบ ข้าฯ ทราบและเข้าใจสิทธิตามกฎหมายที่พนักงานสอบสวนแจ้งให้ข้าฯ ทราบแล้ว
- ถาม พฤติการณ์ในคดีนี้เป็นอย่างไร (ก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ หลังเกิดเหตุ)
- ตอบ ***
- ถาม ประเด็นคำถาม สำหรับผู้ตกเป็นเหยื่อจากประเทศต้นทาง ปลายทาง หรือทางผ่าน(ตามเอกสารหมายเลข ๓ หรือ ๔ หรือ ๕)**
- ตอบ ***
- ถาม ของกลางในคดีนี้มีอะไรบ้าง อยู่ที่ใดและได้มาอย่างไร
- ตอบ ***
- ถาม ท่านได้รับความเสียหายในคดีนี้ อย่างไร
- ตอบ ***
- ถาม มีพยานรู้เห็นเหตุการณ์หรือมีบุคคลอื่นที่ตกเป็นผู้เสียหาย (เหยื่อค้ามนุษย์) กับท่านหรือไม่อย่างไร

- ตอบ ***
- ถาม ท่านทราบว่าเป็นผู้กระทำความผิดในคดีนี้บ้าง ผู้กระทำความผิดแต่ละคนมีตำหนิ
รูปพรรณเป็นอย่างไร
- ตอบ ***
- ถาม สาเหตุที่ทำให้ท่านตกเป็นเหยื่อการค้ำมนุษย์ครั้งนี้ เพราะเหตุใด
- ตอบ *** (ความยากจน , ถูกหลอกหลวง , อยากได้เงินหรือใช้เงินฟุ่มเฟือย)
- ถาม ผู้กระทำความผิดใช้ยานพาหนะใดหรืออาวุธใดในการกระทำความผิดครั้งนี้
- ตอบ ***
- ถาม ท่านได้รับทรัพย์สินหรือสิ่งของใดบ้างจากผู้กระทำความผิด
- ตอบ ***
- ถาม ในสถานที่เกิดเหตุสามารถมองเห็นบุคคลอื่นหรือเห็นเหตุการณ์ได้ชัดเจนด้วยแสงสว่าง
อย่างไร
- ตอบ ***
- ถาม ท่านจะอ้างผู้ใด เอกสารใด หรือวัตถุใดเป็นพยานหรือไม่ (หนังสือ ตร. ที่ ๐๐๓๑.๒๑๒/
๕๑๘๓ ลง ๑๓ พ.ย.๕๐)
- ตอบ ***
- ถาม เหตุเกิดที่ไหน เมื่อวัน เวลาใด
- ตอบ เหตุเกิดที่****
- ถาม ท่านเคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดมาก่อนหรือไม่ อย่างไร
- ตอบ ***

อ่านให้ฟังแล้วรับว่าถูกต้อง

(ลงชื่อ)	ผู้กล่าวหา (พยาน)
(ลงชื่อ)	สอบสวน/พิมพ์/อ่าน
หรือ (ลงชื่อ)	พนักงานอัยการ
หรือ (ลงชื่อ)	นักสังคมสงเคราะห์(นักจิตวิทยา)
หรือ (ลงชื่อ)	ร่วมฟังการสอบสวน

หมายเหตุ

กรณีคำถาม (๑) ใช้กับบุคคลอายุไม่เกิน ๑๘ ปี ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๓ ทวิ วรรคแรก วรรคสาม
กรณีคำถาม (๒) ใช้กับบุคคลอายุไม่เกิน ๑๘ ปี ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๓ ทวิ วรรคสอง
กรณีคำถาม (๓) และ (๔) ใช้ในกรณีความผิดเกี่ยวกับเพศฯ ที่ไม่มีพนักงานสอบสวนผู้หญิง ตาม ป.วิ
อาญา มาตรา ๑๓๓ วรรคสี่

ประเด็นคำถามเพิ่มเติมสำหรับเหยื่อค้ามนุษย์จากประเทศไทยไปยังต่างประเทศ

ถาม ท่านถูกบังคับขู่脅หรือถูกหลอกลวงให้ไปยังประเทศ .... ด้วยวิธีการใด ช่องทางใด ผู้ใดเป็นผู้กระทำ
เกิดขึ้นที่ไหน อย่างไร

ตอบ (การเดินทางจากประเทศไทยเพื่อไปยังประเทศ .... นั้น ถูกต้องตามกฎหมายหรือลักลอบเข้าเมือง
ช่องทางใด ท่านต้องจ่ายเงินล่วงหน้าเท่าใด และถูกชักชวนอย่างไร รู้จักหรือติดต่อกับผู้ต้องหาด้วย
วิธีการใด และท่านสนใจตามคำติดต่อชักชวนหรือไม่ อย่างไร อธิบายถึงวิธีการติดต่อ เช่น มีการ
ติดต่อโดยตรง ผ่านการโฆษณาจากสื่อใด มีนายหน้าติดต่อ หรือใช้อีเมลล์ ใช้โทรศัพท์ เป็นต้น เพื่อใช้
เป็นพยานหลักฐานทางคดี)

ถาม ตามที่ท่านให้การว่าถูกบังคับขู่脅และหลอกลวงไปทำงาน ..... ขอทราบว่าคุณลักษณะการทำงานเป็น
อย่างไร เป็นไปตามที่มีการชักชวนไว้หรือไม่ ได้รับค่าตอบแทนหรือไม่ อย่างไร

ตอบ (ถูกบังคับและหลอกลวงให้ไปทำงาน ... การทำงาน เริ่มทำงานตั้งแต่เมื่อใด อย่างไร สภาพห้องพักเป็น
อย่างไร ได้พักวันละกี่ชั่วโมง ได้ค่าตอบแทนในการทำงานเท่าใด จ่ายเงินอย่างไร สามารถเดินทาง
ออกไปภายนอกได้สะดวกหรือไม่ ผู้ใดเป็นผู้เก็บรักษาหนังสือเดินทาง)

ประเด็นคำถามเพิ่มเติมสำหรับเหยื่อค้ำมนุษย์จากประเทศต้นทางมายังประเทศทางผ่าน (ประเทศไทย) เพื่อส่งต่อไปยังประเทศอื่น (ประเทศปลายทาง)

- ถาม ท่านเข้ามายังประเทศไทย โดยช่องทางใด ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร วันเวลาใด
- ตอบ (เข้ามาช่องทางด่านตรวจคนเข้าเมืองใด ใช้หลักฐานใดเป็นเอกสารในการผ่านด่าน หรือกรณีไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เข้ามาทางใด ใช้วิธีการอย่างไร ยานพาหนะ เช่น รถยนต์ เรือ)
- ถาม เอกสารที่ท่านใช้ในการเดินทางเข้ามาในประเทศไทย ท่านได้เอกสารดังกล่าวมาอย่างไร
- ตอบ (ใครหรือหน่วยงานใดจัดทำเอกสารสำหรับการเดินทางในครั้งนี้อยู่กับท่าน ท่านติดต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเอง หรือมีผู้รับไปดำเนินการหรือพาท่านไปรับบริการจัดทำเอกสารดังกล่าว)
- ถาม ท่านทราบมาก่อนหรือไม่ว่าจะต้องเข้ามาพักในประเทศไทยนานเท่าใด และจะออกเดินทางไปประเทศปลายทางเมื่อใด วิธีการใด (ยานพาหนะ) และไปกับใคร
- ตอบ ***
- ถาม การเดินทางเข้ามายังประเทศไทยครั้งนี้ มีใครเดินทางมาพร้อมกับท่านบ้าง ใครเป็นผู้เก็บเอกสารสำหรับการเดินทางของท่านหรือคนอื่นๆ ไว้
- ตอบ ***
- ถาม ระหว่างที่ท่านพักอาศัยอยู่ในประเทศไทย ท่านพักอยู่สถานที่ใด กับใคร ถูกกักขังหรือถูกทำร้ายร่างกายหรือไม่ อย่างไร
- ตอบ (หากถูกกักขัง สภาพสถานที่เป็นอย่างไร หากถูกทำร้ายร่างกายเพราะสาเหตุใด หรือถูก ละเมิดทาเพศหรือไม่)

ประเด็นคำถามเพิ่มเติมสำหรับเหยื่อค้ำมนุษย์จากประเทศต้นทางมายังประเทศปลายทาง (ประเทศไทย)

- ถาม ท่านเข้ามายังประเทศไทย โดยช่องทางใด ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร วันเวลาใด
- ตอบ (เข้ามาช่องทางด้านตรวจคนเข้าเมืองใด ใช้หลักฐานใดเป็นเอกสารในการผ่านด่าน หรือกรณีไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เข้ามาทางใด ใช้วิธีการอย่างไร ยานพาหนะ เช่น รถยนต์ เรือ)
- ถาม เอกสารที่ท่านใช้ในการเดินทางเข้ามาในประเทศไทย ท่านได้เอกสารดังกล่าวมาอย่างไร
- ตอบ (ใครหรือหน่วยงานใดจัดทำเอกสารสำหรับการเดินทางในครั้งนี้อยู่กับท่าน ท่านติดต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเอง หรือมีผู้รับไปดำเนินการหรือพาท่านไปรับบริการจัดทำเอกสารดังกล่าว)
- ถาม การเดินทางเข้ามายังประเทศไทยครั้งนี้ มีใครเดินทางมาพร้อมกับท่านบ้าง ใครเป็นผู้เก็บเอกสารสำหรับการเดินทางของท่านหรือคนอื่นๆ ไว้ ท่านสามารถใช้เอกสารดังกล่าวดังกล่าวดังกล่าวหรือมีอิสระในการใช้หรือไม่ อย่างไร
- ตอบ (เดินทางมาพร้อมกับ ..... และมีนาย/นาง เป็นผู้นำพา และเป็นผู้จัดการเกี่ยวกับการผ่านด่านเข้ามาในประเทศไทย)
- ถาม ท่านพักอาศัยอยู่ในประเทศไทยกับใคร สถานที่ที่ท่านพักเป็นสถานที่แห่งเดียวกับสถานที่ที่ท่านทำงานหรือไม่ สภาพแวดล้อมเป็นอย่างไร
- ตอบ (ชื่อผู้เสียหายที่พักอาศัยอยู่ด้วย อธิบายสภาพแวดล้อมภายในที่อาศัย ที่ถูกกักขัง ที่พักและที่ทำงาน หากที่พักกับที่ทำงานคนละแห่ง เหยื่อเดินทางไปทำงานอย่างไร ใครเป็นผู้ควบคุมการเดินทาง หรือควบคุมระหว่างการทำงาน)

ถาม ระหว่างที่ท่านทำงาน ท่านถูกบังคับให้ทำงานหรือไม่ มีใครทำงานเช่นเดียวกับท่านบ้าง และท่านทราบว่ามีผู้เสียหายคนอื่นถูกบังคับให้ทำงานหรือไม่ หรือท่านถูกล่วงละเมิดทางเพศหรือไม่

ตอบ (หากมีคนอื่นร่วมเป็นเหยื่อด้วย ชื่อ เชื้อชาติ ตำแหน่งหรือเป็นอย่างไร พุดคุยกันถึงเรื่องการถูกบังคับให้ทำงาน หรือเคยถูกทำร้ายร่างกายอะไรบ้าง ถูกข่มขู่ว่าจะทำร้ายร่างกายบุคคลในครอบครัวหรือไม่ หากกรณีถูกล่วงละเมิดทางเพศให้ส่งตัวให้แพทย์ตรวจร่างกายเพื่อใช้เป็นหลักฐาน ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการขยายผลช่วยเหลือเหยื่อคนอื่น)

ถาม ขณะที่ท่านทำงาน ท่านใช้การสื่อสารกับบุคคลอื่นด้วยภาษาใด หรือต้องใช้ล่าม ท่านใช้บุคคลใดในการสนทนาผ่านไปยังบุคคลอื่น

ตอบ ***

ถาม ท่านได้รับค่าตอบแทนหรือไม่ อย่างไร จ่ายค่าจ้างด้วยวิธีใด ได้รับจากผู้ใด

ตอบ (ค่าตอบแทน เช่น ต่อวัน ต่อเดือน ปริมาณงาน ถูกหักรายได้หรือต้องจ่ายหนี้อย่างไร จำนวนที่ถูกหักไปจ่ายจริงเท่าใด เหยื่อได้รับเงินสดหรือชำระผ่านบัญชีเงินฝากธนาคารใด ชื่อเจ้าของบัญชี เหยื่อได้จัดทำบันทึกไว้หรือไม่ หากมีนำมาเป็นหลักฐาน ได้รับเงินจากผู้ใด เช่น นายจ้าง เจ้าของกิจการ หรือ หัวหน้าคนงาน)

ถาม ระหว่างถูกบังคับให้การทำงาน ท่านพยายามหลบหนี หรือเคยหลบหนีด้วยวิธีใด หลบหนีด้วยตนเอง หรือมีคนช่วยเหลือ ผลการหลบหนีเป็นอย่างไร

ตอบ ***

แบบ ปคม.ตร.๐๑

แบบรายงานเหตุอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญและเหตุที่ต้องรายงานด่วน

ที่ ...../ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ.....

เรียน ผบ.ตร.

ผู้ช่วย ผบ.ตร./ผอ.ศพดส.ตร.

ผบช.สยศ.ตร./รอง ผอ.ศพดส.ตร.(๑)

ผบช.สตส./รอง ผอ.ศพดส.ตร.(๒)

ผบช.สงป./รอง ผอ.ศพดส.ตร.(๓)

จเรตำรวจ(๘)/รอง ผอ.ศพดส.ตร.(๔)

ผบช.ประจำ สง.ผบ.ตร./หน.ชป.ปราบปรามการล่องละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต ตร.(TICAC)

รอง ผบช.สภพ./หน.ชป.ต่อต้านการค้ามนุษย์ในประเทศไทย ตร.(TATIP)

รอง ผบช.สยศ.ตร./หน.ผอ.ศพดส.ตร.

ผบก.ผอ./รอง หน.ผอ.ศพดส.ตร.

ผบก.ปคม./เลขานุการ ศพดส.ตร.

๑. รายงานเหตุ

(/) เหตุอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ

( ) เหตุที่ต้องรายงานด่วน

๒. เหตุตามข้อ ๑ ได้รับคำร้องทุกข์ หรือกล่าวโทษ

ไว้เป็นคดีอาญา ที่.....ในวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

หรือประจำวัน ข้อ .....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

๓. วัน เวลาเกิดเหตุ..ประมาณปลายเดือน.....

สถานที่เกิดเหตุ.....

๔. ผู้กล่าวหา.....

๕. ผู้ต้องหา.....

.....
.....
.....
.....

๖. ผู้เสียหาย (หากมีมากกว่าที่กำหนดให้ทำบัญชีแนบท้ายรายงาน)

๖.๑ ชื่อ-นามสกุล..... อายุ.....ปี เศษ สัญชาติ
ได้รับ ( ) ตาย ( ) บาดเจ็บสาหัส ( ) บาดเจ็บ ( ) ไม่บาดเจ็บ

๗. ทรัพย์สินเสียหาย (ถ้ามี).....-

๘. ยานพาหนะที่ใช้กระทำผิด

- ( ) รถยนต์ หมายเลขทะเบียน
- ( ) รถจักรยานยนต์ หมายเลขทะเบียน
- ( ) พาหนะอื่นๆ ระบุ

๙. ขณะเกิดเหตุจับกุมผู้ต้องหาได้.....คน

๑๐. รายละเอียดหรือพฤติการณ์แห่ง

คดี.....
.....
.....
.....
.....

๑๑. ผลการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

มีการสัมภาษณ์ รวมทั้งสิ้น จำนวน.....ราย ผลการคัดแยก ดังนี้

๑๑.๑ ไม่เข้าข่าย จำนวน.....ราย

๑๑.๒ เข้าข่ายการค้ามนุษย์ จำนวน.....ราย เป็นบุคคลสัญชาติ.....ไทย.....

นำเข้าคุ้มครองชั่วคราว.....

๑๒. พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ.....หมายเลขโทรศัพท์.....

นายตำรวจชั้นผู้ใหญ่ควบคุม.....หมายเลขโทรศัพท์.....

ลงชื่อ

ผู้รายงาน

(.....)

.....

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการรายงาน.....หมายเลขโทรศัพท์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ..... โทร. ....

ที่ ..... วันที่ ..... เดือน ..... ๒๕.....

เรื่อง .....

เรียน ผบก.ตท.

ด้วย.....(หน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน).....ได้รับแจ้ง
เหตุคนต่างด้าวเป็นผู้เสียหาย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ชื่อ-นามสกุลผู้เสียหาย.....

๒. วัน เดือน ปีเกิดเหตุ.....

๓. ภูมิลำเนาผู้เสียหาย.....

๔. เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....
เที่ยวบิน.....

๕. วันเดือนปีเกิดเหตุ หรือสาเหตุ.....

๖. พฤติการณ์แห่งคดีหรือสาเหตุแห่งการตาย.....

๗. เอกสารที่ส่งมาด้วย

๗.๑ สำเนาหนังสือเดินทาง

๗.๒ .....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

(ลงชื่อ).....

(.....)

ตำแหน่ง.....

ที่ .....

หน่วยงาน.....
.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

เรื่อง ส่งผู้เสียหายที่เป็นเหยื่อคดีค้ามนุษย์เข้ารับการคุ้มครอง

เรียน ผู้อำนวยการสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ (หรือหน่วยงานพัฒนาสังคม ในพื้นที่.....)

ด้วย พนักงานสอบสวน .....ขอส่งผู้เสียหายที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ จำนวน.....คน ได้แก่

(๑).....อายุ.....ปี เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....

(๒).....อายุ.....ปี เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....มาเพื่อรับการคุ้มครองดูแลในสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ (หรือหน่วยงานพัฒนาสังคมในพื้นที่.....)

เหตุเกิด เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ. .... ที่.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ดังนั้น จึงขอส่งผู้เสียหาย มายังท่านเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง รายละเอียดเพิ่มเติมได้โปรดติดต่อกับ (พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ.....โทรศัพท์หมายเลข .....

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

ลงชื่อ

(.....

ตำแหน่ง.....

โทรศัพท์หน่วยงาน.....

(ตัวอย่าง) คำร้องขอรับการคุ้มครองพยานและให้ความยินยอม

ข้อมูลเกี่ยวข้องกับผู้ขอรับการคุ้มครอง

๑. ชื่อ.....ชื่อสกุล.....

๒. อายุ.....ปี

๓. ที่อยู่.....

โทรศัพท์.....

๔. บุคคลใกล้ชิดที่สามารถติดต่อได้ ชื่อ .....ชื่อ
สกุล.....ที่อยู่.....

โทรศัพท์.....

๕. วิธีการที่ขอรับการคุ้มครอง

จัดเจ้าหน้าที่ไปให้ความปลอดภัย

จัดให้พยานอยู่ในสถานที่ที่ปลอดภัย

อื่นๆ

(ระบุ).....พฤติกรรมที่อาจไม่ได้รับความปลอดภัย(โดย
ย่อ).....ความเห็น
ของพนักงานสอบสวน/เจ้าหน้าที่.....หากปรากฏภายหลังว่าพยานไม่มา ไม่ให้ถ้อยคำ หรือไม่เบิกความเป็นพยานโดยไม่มีเหตุผลสมควร หรือมี
คำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษพยานในความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ ความผิดฐานเบิกความอันเป็น
เท็จในการพิจารณาคดีต่อศาล หรือความผิดฐานทำพยานหลักฐานอันเป็นเท็จในคดีที่บุคคลนั้นเป็นพยาน
ให้บุคคลนั้นคืนหรือชดใช้ค่าตอบแทน หรือชดใช้ค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองพยานและบุคคลอื่นแล้วแต่กรณี
ที่รัฐได้จ่ายไปจริงภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งจากสำนักงานคุ้มครองพยานลงชื่อ..... ผู้รับการคุ้มครองและให้ความยินยอม
(.....)ลงชื่อ..... ผู้บันทึก
(.....)

ลงชื่อ..... พยาน

ลงชื่อ..... พยาน

ความเห็นผู้อนุมัติ

.....

ลงชื่อ).....ผู้อนุมัติ

(.....)

ตำแหน่ง.....

ที่.....

หน่วย.....

.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

เรื่อง การคุ้มครองพยาน

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานคุ้มครองพยาน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. คำร้องขอใช้มาตรการทั่วไปในการคุ้มครองพยาน และเอกสาร จำนวน.....แผ่น

๒. เอกสารที่เกี่ยวข้อง จำนวน .....แผ่น

ด้วยเมื่อวันที่.....เดือน.....พนักงานสอบสวน .....ได้รับคำร้องขอใช้
มาตรการทั่วไปในการคุ้มครองพยาน...(ชื่อ นามสกุล ผู้ขอคุ้มครอง)...ซึ่งเป็นพยานในคดีที่.....
.....ผู้กล่าวหา.....ผู้ต้องหา ในความผิดฐาน .....ตาม
คดีที่.....โดย.....(บรรยายพฤติการณ์ที่พยานถูกข่มขู่ ถูกบงการร้าย หรือเหตุที่อาจก่อให้เกิดอันตราย
.....) ซึ่งการกระทำดังกล่าวเห็นว่าอาจเกิดจากผู้ไม่ประสงค์ดีหรือผู้ต้องหา และอาจ ทำให้
.....พยานหรือบุคคลในครอบครัวได้รับอันตราย

ดังนั้น .....(พนักงานสอบสวน).....พิจารณาแล้วเห็นควรให้มีการคุ้มครองพยาน
จึงขอส่งคำร้องขอใช้มาตรการทั่วไปในการคุ้มครองพยานของ...(ชื่อ นามสกุลพยาน).....และเอกสาร
ที่เกี่ยวข้อง มายังท่านเพื่อพิจารณาดำเนินการให้ความคุ้มครองตามกฎหมายต่อไป.

ขอแสดงความนับถือ

ลงชื่อ (หน.พนักงานสอบสวน)

(.....)

ตำแหน่ง.....

โทร.....

ที่ .....

หน่วยงาน.....

เดือน.....๒๕.....

เรื่อง พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ตามมาตรา ๒๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

เรียน อัยการสูงสุด.

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาคำให้การผู้กล่าวหา จำนวน.....แผ่น

๒ สำเนาคำร้องฝากขังผู้ต้องหา จำนวน.....แผ่น

ด้วย เมื่อวันที่ .....เดือน.....๒๕..... เวลาประมาณ .....นาฬิกา นาง/
นางสาว/นาย.....อายุ .....ปี อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่ .....ตำบล
.....อำเภอ.....จังหวัด.....เดินทางมาร้องทุกข์กับ
พนักงานสอบสวน .....เพื่อให้ดำเนินคดีกับ.....
ซึ่งร่วมกันกระทำความผิดต่อ.....(ผู้แจ้ง).....จนได้รับความเสียหายโดยสาระสำคัญของเหตุการณ์ที่
เกิดขึ้น มีดังนี้

ก่อนเกิดเหตุ.....(บรรยายเหตุการณ์ที่ผู้ต้องหาคนติดต่อหรือเริ่มหลอกลวง
เสียหาย).....

ต่อมา .....(บรรยายเหตุการณ์หลังจากผู้เสียหายหลงเชื่อ หรือตกลงใจตามที่ผู้ต้องหา
ชักชวน).....

เมื่อวันที่ .....(บรรยายเหตุการณ์ที่ผู้ต้องหา หรือผู้ต้องหากับพวกลงมือกระทำต่อ
ผู้เสียหายจนได้รับความเสียหายในคดีนี้).....

จากนั้น .....(บรรยายถึงเหตุการณ์ที่ผู้เสียหายหลบหนีจากการควบคุมของผู้ต้องหา
หรือถูกช่วยเหลือออกมาได้ จนถึงการเดินทางมาร้องทุกข์ในครั้งนี้).....

- ๒ -

จากการสอบสวนปรากฏว่า การกระทำของ.....
เป็นการกระทำความผิดซึ่งมีโทษตามกฎหมายไทยได้กระทำลงนอกราชอาณาจักรไทยตามประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๙) พ.ศ.๒๕๕๑ ให้อัยการสูงสุดหรือผู้รักษาราชการแทน เป็น
พนักงานสอบสวนที่รับผิดชอบ หรือจะมอบหมายหน้าที่นั้นให้พนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนคนใด
เป็นผู้รับผิดชอบทำการสอบสวนแทนได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการตามตัวบทกฎหมายดังกล่าว ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พันตำรวจเอก

(.....)

.....

.....

โทร. ....

ที่ .....

หน่วย.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

เรื่อง สืบพยานไว้ก่อน

เรียน (พนักงานอัยการเขตอำนาจ).....

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาคำให้การผู้กล่าวหา จำนวน.....แผ่น
๒. เอกสารที่เกี่ยวข้อง จำนวน.....แผ่น

ด้วย พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจ.....

มีความประสงค์ขอให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาล เพื่อขอสืบพยานในคดีอาญาก่อนฟ้องคดีต่อศาล เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ โดยมีเหตุผลและความจำเป็น ดังต่อไปนี้

๑. ด้วยปรากฏว่า (ให้ระบุการกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิด).....

.....

๒. (เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องสืบพยานไว้ก่อน) *

.....

๓. รายชื่อพยานที่จะต้องนำสืบไว้ก่อน *

๓.๑ ชื่อ.....อายุ.....ปี อยู่บ้านเลขที่.....แขวง/
ตำบล.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....

๓.๑ ชื่อ.....อายุ.....ปี อยู่บ้านเลขที่.....แขวง/
ตำบล.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....

๔. พนักงานสอบสวนได้ส่งหลักฐานการสอบสวนเบื้องต้น และนำตัวผู้ต้องหามายังพนักงานอัยการพร้อมคำร้องนี้ จำนวน.....คน คือ (กรณีมีการจับกุมตัวผู้ต้องหา) *

๔.๑.....

๔.๒.....

๔.๓.....

จึงเรียนมาเพื่อขอให้พนักงานอัยการพิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๓๑ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๓๗ ทวิ ต่อไป

(ลงชื่อ).....พนักงานสอบสวน

บันทึกการแจ้งสิทธิผู้ต้องหา
ก่อนเริ่มถามคำถามให้การกับพนักงานสอบสวน
สถานที่บันทึก

วันนี้ เวลา ..... น. ข้าพเจ้า (ยศ ชื่อ สกุล) .....
ตำแหน่ง ..... ได้แจ้งให้ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหา ทราบถึงสิทธิตาม

กฎหมาย ดังต่อไปนี้ . -

- สิทธิได้รับการสอบสวนด้วยความรวดเร็วต่อเนื่องและเป็นธรรม (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๔ วรรคสาม)
- สิทธิที่จะมีทนายความ (ป. วิอาญา มาตรา ๑๓๔/๑)
- สิทธิให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนได้ (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๔/๓, ๑๓๔/๔(๒))
- สิทธิที่จะให้การหรือไม่ให้การก็ได้ (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๔/๔(๑))
- หากผู้ต้องหาให้การ ถ้อยคำที่ผู้ต้องหาให้การนั้น อาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ (ป วิ อาญา มาตรา ๑๓๔/๔(๑))

ผู้ต้องหา ชื่อ (นาย , นาง , นางสาว) ..... นามสกุล .....
เชื้อชาติ ..... สัญชาติ ..... อายุ ..... ปี ถูกจับข้อหา .....

เมื่อวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... ตาม ป.จ.ว. ข้อ .....

ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาได้รับทราบสิทธิดังกล่าวข้างต้นแล้ว จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานอ่านให้แล้วรับว่าถูกต้อง

(ลงชื่อ)	ผู้ต้องหา
(ลงชื่อ)	ผู้แจ้งสิทธิ / บันทึก / อ่าน
ตำแหน่ง	
(ลงชื่อ)	พยาน
.....	
(ลงชื่อ)	พยาน
.....	

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
บันทึกคำให้การของผู้ต้องหา

คำให้การของ	สถานีตำรวจ	อำเภอ	จังหวัด
เป็น	คดีระหว่าง	วันที่	เดือน
			พ.ศ.๒๕
			ผู้กล่าวหา
			ผู้ต้องหา
	ต่อหน้า		
	สอบสวนที่		
	ชื่อ	อายุ	ปี
	เชื้อชาติ	สัญชาติ	ศาสนา
อาชีพ (ลงให้ชัดเจนว่าอาชีพชนิดใด ถ้าเป็นข้าราชการ ให้ปรากฏว่าในหรือนอกราชการมีเบี้ยหวัดหรือมีบำเหน็จบำนาญ หรือไม่ ให้ลงตามประเภทที่รับ)			
	ตั้งบ้านเรือนอยู่บ้านเลขที่	หมู่ที่	ตำบล
	ชื่อผู้ใหญ่บ้าน	ชื่อกำนัน	
	อำเภอ	จังหวัด	
	ชื่อบิดา	ชื่อมารดา	
	เกิดตำบล	อำเภอ	จังหวัด
เจ้าพนักงานได้แจ้งแก่ข้าพเจ้าว่า ข้าพเจ้าต้องหาว่า			
และได้แจ้งให้ข้าพเจ้าทราบด้วยว่า			

- ข้าพเจ้าทราบแล้วขอให้การด้วยความเต็มใจดังนี้
- ถาม ท่านทราบสิทธิของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนแล้วหรือไม่ อย่างไร
- ตอบ ข้าฯ ได้รับแจ้งสิทธิจากพนักงานสอบสวนแล้ว โดยพนักงานสอบสวนได้แจ้งสิทธิให้ข้าฯ ทราบตามบันทึกการแจ้งสิทธิในชั้นสอบสวนที่พนักงานสอบสวนได้จัดทำขึ้น เมื่อวันที่.....และข้าฯ ได้ลงลายมือชื่อรับทราบสิทธิดังกล่าวแล้ว
- ถาม ท่านมีทนายความหรือไม่ และได้พบและปรึกษาผู้ซึ่งจะเป็นทนายแล้วหรือไม่ ถ้าไม่มีท่านต้องการที่จะให้พนักงานสอบสวนจัดหาทนายความให้หรือไม่ อย่างไร (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๔/๑)
- ตอบ ข้าฯ มีทนายความและได้พบและปรึกษาเป็นการเฉพาะตัวแล้ว โดยทนายความของข้าฯ ชื่อ.....อายุ.....ปี อยู่บ้านเลขที่.....ใบอนุญาตว่าความเลขที่.....ออกเมื่อวันที่.....หมดอายุ.....
- ถาม (๑) ในการสอบสวนครั้งนี้ พนักงานสอบสวนได้จัดให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่ท่านร้องขอ และพนักงานอัยการเข้าร่วมฟังการสอบสวนด้วย ท่านจะคัดค้านผู้ใดหรือไม่ (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๓ ทวิ วรรคแรก วรรคสาม, ๑๓๔/๒)
- ตอบ ข้าฯ ไม่คัดค้านหรือไม่ขอตั้งรังเกียจนักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ พนักงานอัยการ แต่อย่างใด
- ถาม (๒) ท่านมีสิทธิขอให้พนักงานสอบสวนจัดนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่ท่านร้องขอและพนักงานอัยการเข้าร่วมฟังการสอบสวนในครั้งนี้ได้ ท่านต้องการที่จะให้พนักงานสอบสวนจัดให้บุคคลดังกล่าวเข้าร่วมฟังการสอบสวนด้วยหรือไม่ อย่างไร (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๓ ทวิ วรรคสอง, ๑๓๔/๒)
- ตอบ ข้าฯ ทราบสิทธิดังกล่าวแล้ว ข้าฯ ขอให้มีการจัดนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่ข้าฯ ร้องขอและพนักงานอัยการเข้าร่วมฟังการสอบสวนในครั้งนี้เป็นบุคคลเดียวกันกับบุคคลข้างต้น โดยไม่ขอให้พนักงานสอบสวนจัดให้มีการเพิ่มบุคคลอื่นร่วมฟังการสอบสวนในครั้งนี้นี้ แต่อย่างใด
- ถาม (๓) ในการสอบสวนครั้ง พนักงานสอบสวนได้จัดให้ นาย/นาง..... เป็นล่ามแปลภาษา ซึ่งล่ามได้สาบานตนหรือปฏิญาณตนแล้วว่า จะแปลภาษา.....(ภาษาของผู้ต้องหา).....เป็นภาษาไทยให้ถูกต้อง ท่านทราบแล้วหรือยัง และจะคัดค้านล่ามที่พนักงานสอบสวนจัดให้หรือไม่ อย่างไร (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓)
- ตอบ (หากผู้ต้องหาคัดค้าน ให้สอบถามถึงเหตุที่คัดค้าน หากฟังขึ้นก็ให้พนักงานสอบสวนจัดหาล่ามคนใหม่ หากผู้ต้องหาต้องการล่ามตนเองหาพนักงานสอบสวนต้องจัดให้ และยังคงใช้ล่ามที่พนักงานสอบสวนจัดหาร่วมแปลด้วย).....

- ถาม ในการสอบสวนครั้งนี้ ท่านต้องการที่จะให้ทนายความหรือผู้ที่ท่านไว้วางใจเข้าร่วมฟังการ
สอบปากคำด้วยหรือไม่ อย่างไร (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๔/๓)
- ตอบ ข้าฯ ต้องการที่จะให้ทนายความ คือ.....อายุ.....ปี อยู่
บ้านเลขที่ .....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด
.....ร่วมฟังการสอบสวน และต้องการให้.....ผู้ที่ข้าฯ
ไว้วางใจ ซึ่งเกี่ยวข้องกับข้าฯ คือ.....เข้าร่วมฟังการสอบสวนในครั้ง
นี้.....
- ถาม พนักงานสอบสวนอธิบายข้อเท็จจริงให้ท่านทราบเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่าได้กระทำผิด
แล้วจึงแจ้งข้อหาให้ทราบดังนี้..... (ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๔ วรรคแรก แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.
๒๕๕๐).....
- ตอบ พนักงานสอบสวนได้อธิบายให้ข้าฯ ทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่า ข้าฯ ได้กระทำผิด
แล้วจึงแจ้งข้อหาให้ข้าฯ ทราบแล้ว ข้าฯ ๆ ไม่ได้หลงต่อสู้แต่อย่างใด และข้าฯ ขอให้การ (รับสารภาพหรือ
ปฏิเสธ)ตลอดข้อกล่าวหาทุกประการด้วยความสมัครใจของตัว ข้าฯ เองโดยไม่มีผู้ใดบังคับขู่脅หลอกลวง
หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อให้ข้าฯ.....(รับสารภาพหรือ
ปฏิเสธ).....
- ถาม ท่านเคยต้องโทษทางคดีอาญามาก่อนหรือไม่ อย่างไร (ป.อาญา มาตรา ๕๘, ๙๒,๙๓ หรือ พ.ร.บ.
ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.๒๕๒๒ มาตรา ๙๗).....
- ตอบ ข้าฯ ไม่เคยได้รับโทษทางอาญามาก่อน (เคยได้รับโทษทางคดีอาญามาก่อนในข้อหา.....เมื่อวันที่.....
เดือน.....พ.ศ. ....ที่ท้องที่.....ศาล.....โดยถูกตัดสินจำคุก.....ปี
.....เดือน.....วัน ตามคดีหมายเลขดำที่.....คดีหมายเลขแดงที่.....และพ้น
โทษเมื่อ.....
- ถาม ท่านถูกจับกุมในคดีนี้อย่างไร
- ตอบ (อธิบายก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ หลังเกิดเหตุ).....
- ถาม ท่านได้ทรัพย์สินของผู้เสียหายไปมีอะไรบ้าง
- ตอบ ***
- ถาม ของกลางที่อยู่ในความครอบครองของท่านมีอะไรบ้าง และท่านได้แย่งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินดังกล่าวหรือไม่
อย่างไร
- ตอบ ***
- ถาม ในขณะที่กระทำผิดท่านใช้ยานพาหนะหรือมีอาวุธติดตัวไปด้วยหรือไม่ อย่างไร
- ตอบ ***
- ถาม ท่านลงมือทำร้ายผู้กล่าวหา (พยาน)หรือใครในคดีนี้หรือไม่ อย่างไร
- ตอบ ***
- ถาม มีผู้ร่วมกระทำความผิดกับท่านในคดีนี้หรือไม่ มีใครบ้าง ดำเนินรูปพรรณเป็นอย่างไร และแต่ละคนพักอาศัย
อยู่ที่ไหน มีการวางแผนให้แต่ละคนกระทำอย่างไร

- ตอบ ***
- ถาม ท่านได้นำทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดในคดีนี้ไปจำหน่ายหรือนำไปเก็บไว้ที่ใด ผู้ใดเป็นผู้เก็บรักษาไว้
- ตอบ ***
- ถาม ในขณะที่ท่าน (กับพวก)กระทำความผิด มีผู้เห็นเหตุการณ์หรือไม่ อย่างไร
- ตอบ ***
- ถาม ท่านจะอ้างผู้ใด เอกสารใด หรือวัตถุใดเป็นพยานหรือไม่ (ตร. ๐๐๓๑.๒๑๒/๕๑๘๓ ลง ๑๓ พ.ย.๕๐)
- ตอบ ***
- ถาม เหตุเกิดที่ไหน เมื่อวันที่ไหน เวลาใด
- ตอบ ***
- ถาม ท่านเคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดมาก่อนหรือไม่ อย่างไร
- ตอบ ***

อ่านให้ฟังแล้วรับว่าถูกต้อง

	(ลงชื่อ)	ผู้ต้องหา
	(ลงชื่อ)	สอบสวน/พิมพ์/อ่าน
หรือ	(ลงชื่อ)	ทนายความ
หรือ	(ลงชื่อ)	พนักงานอัยการ
หรือ	(ลงชื่อ)	นักสังคมสงเคราะห์/นักจิตวิทยา
หรือ	(ลงชื่อ)	ร่วมฟังการสอบสวน

หมายเหตุ

ประเด็นคำถามข้อ(๑), (๒) ใช้ในกรณีที่ผู้ต้องหาอายุไม่เกิน ๑๘ ปี ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๓๓ ทวิ, ๑๓๔/๒

ประเด็นคำถามข้อ (๓) ใช้ในกรณีที่ผู้ต้องหาเป็นคนต่างด้าวหรือผู้ฟังหรือพูดไม่เข้าใจในภาษาไทย ตาม ป. วิ อาญา มาตรา ๑๓

บันทึกการรับทราบการซื้อตัวของผู้ต้องหา

สถานที่บันทึก.....

วันที่ .....เดือน.....พ.ศ.....

๑. ชื่อ ตำแหน่งผู้อำนวยการซื้อตัวผู้ต้องหา.....ตำแหน่ง.....

๒. จัดให้มีการซื้อตัวในคดีระหว่าง .....ผู้กล่าวหา..... ผู้ต้องหา คดีอาญาที่ ...../.....ของ.....ฐานความผิด สมคบโดยตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์ และได้ลงมือกระทำความผิดตามที่ได้สมคบกันโดยร่วมกันตั้งแต่สามคนขึ้นไป , ค้ำมนุษย์โดยแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการค้าประเวณีฯ

๓. ผู้อำนวยการซื้อตัวได้จัดให้มีการซื้อตัวข้าพเจ้า ซึ่งเป็นผู้ต้องหาที่ .... ซึ่งมีแสงสว่างเป็นอย่างดีและมีที่กำบังมิให้ผู้ซื้อตัวที่ยังมิได้ซื้อตัวเห็นผู้ต้องหาก่อนจะเข้าซื้อตัวเมื่อวันที่ ..... เดือน..... เวลา..... น.

๔. ก่อนซื้อตัว ผู้อำนวยการซื้อตัวมิได้ให้ผู้ที่จะทำการซื้อตัวเห็นตัวผู้ต้องหา รูปภาพหรือคำหารูปพรรณของผู้ต้องหา และสถานที่นั้นผู้ต้องหาก่อนจะเข้าซื้อตัว ได้จัดให้ผู้ต้องหาแต่งกายลักษณะคล้ายคลึงกันกับเวลาเกิดเหตุ โดยให้ปะปนกับบุคคลอื่นเพศเดียวกัน ซึ่งมีรูปร่าง ขนาด อายุ และแต่งกายคล้ายคลึงกันกับผู้ต้องหา จำนวน ๕ คน คือ

๔.๑	๔.๒ .....
๔.๒	๔.๔ .....
๔.๓	๔.๖ .....

๕. ผู้อำนวยการซื้อตัวได้จัดให้ซื้อตัวโดยวิธียื่นเรียงกันมีป้ายหมายเลขกำกับ และได้ถามผู้ต้องหากว่าตามที่จัดให้ซื้อตัวนี้เป็นที่พอใจหรือไม่ หรือจะให้จัดการอย่างไร ผู้ต้องหาพอใจตามที่จัดให้ซื้อตัวแล้ว

๖. ผู้ต้องหามีความพอใจในการจัดให้ซื้อตัว ได้อ่านบันทึกนี้ให้ผู้ต้องหาและพยานในการดูตัวฟังแล้วรับว่าถูกต้อง จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ) .....ผู้ต้องหา (ลงชื่อ).....พนักงานอัยการ
(.....)
(.....)

(ลงชื่อ).....นักสังคมสงเคราะห์ (ลงชื่อ).....ทนายความ
(.....)
(.....)

(ลงชื่อ).....พยาน (ลงชื่อ) ร.ต.ท.หญิง .....พนักงานสอบสวน
(.....)
(.....)

บันทึกการซื้อตัวผู้ต้องหา

สถานที่บันทึก.....

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ.....

๑. ชื่อ ตำแหน่งผู้อำนวยการซื้อตัวผู้ต้องหา..... ตำแหน่ง.....

๒. จัดให้มีการซื้อตัวผู้ต้องหาในคดีอาญาที่ .../..... ฐานความผิด สมคบโดยตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์และได้ลงมือกระทำความผิดตามที่ได้สมคบกันโดยร่วมกันตั้งแต่สามคนขึ้นไป, ค้ามนุษย์โดยแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการค้าประเวณีฯ ผู้ต้องหาชื่อ ..... โดยจัดให้..... พยานผู้เสียหาย เข้าทำการซื้อตัวที่ห้องซื้อตัวผู้ต้องหา ณ..... เมื่อวันที่ ...เดือน..... พ.ศ..... เวลา..... น.

๓. ก่อนทำการซื้อตัว ผู้อำนวยการซื้อตัวมิได้ให้ผู้ที่ทำการซื้อตัวเห็นผู้ต้องหา หรือรูป หรือตำหนิรูปพรรณของผู้ต้องหา ได้จัดให้ผู้ต้องหาสวมเสื้อคล้ายคลึงกับเวลาที่เกิดเหตุ และจัดให้ยืนปะปนกับบุคคลอื่นที่มีเพศ รูปร่าง อายุ แต่งกายคล้ายคลึงกันกับผู้ต้องหา จำนวน ๕ คน (แต่ไม่น้อยกว่า ๕ คน)

๓.๑ ..... ๓.๒ .....

๓.๓ ..... ๓.๔ .....

๓.๕ ..... ๓.๖ .....

ผู้อำนวยการซื้อตัวได้ถามผู้ต้องหว่าตามที่จัดให้ซื้อตัวนี้เป็นที่พอใจหรือไม่ หรือจะให้จัดการอย่างไร ผู้ต้องหาพอใจแล้ว จึงให้ ..... ซื้อตัวผู้ต้องหาทีละคน

๔. ผลการซื้อตัวปรากฏว่า..... ผู้เสียหาย/พยาน ซื้อตัว ..... ผู้ต้องหา พนักงานสอบสวนได้ถ่ายภาพการซื้อตัวไว้แล้ว ปรากฏภาพถ่ายแนบท้ายบันทึกนี้ และได้ลงหลักฐานการซื้อตัวไว้ตาม ป.จ.ว.ข้อ ... เวลา ..... น. วันที่ .....เดือน..... พ.ศ.....

อ่านบันทึกนี้ให้ผู้ต้องหา ผู้กล่าวหา พยานฟังแล้วรับว่าถูกต้อง จึงให้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ)..... ผู้ต้องหาที่

(ลงชื่อ)..... ผู้เสียหาย/พยาน

(ลงชื่อ)..... พยานซื้อตัว

(ลงชื่อ)..... พนักงานอัยการ

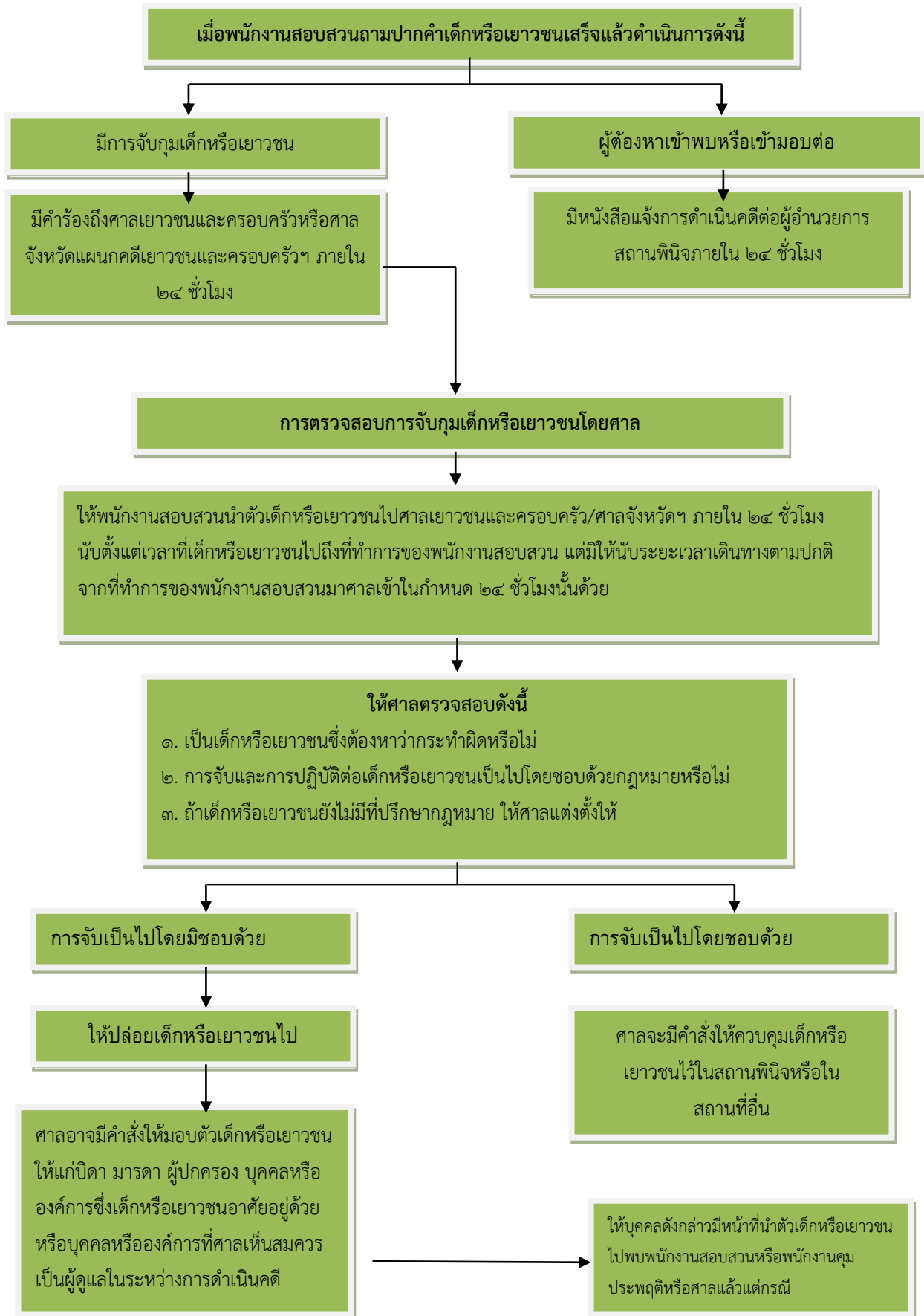
(ลงชื่อ)..... นักสังคมสงเคราะห์

(ลงชื่อ)..... ทนายความ

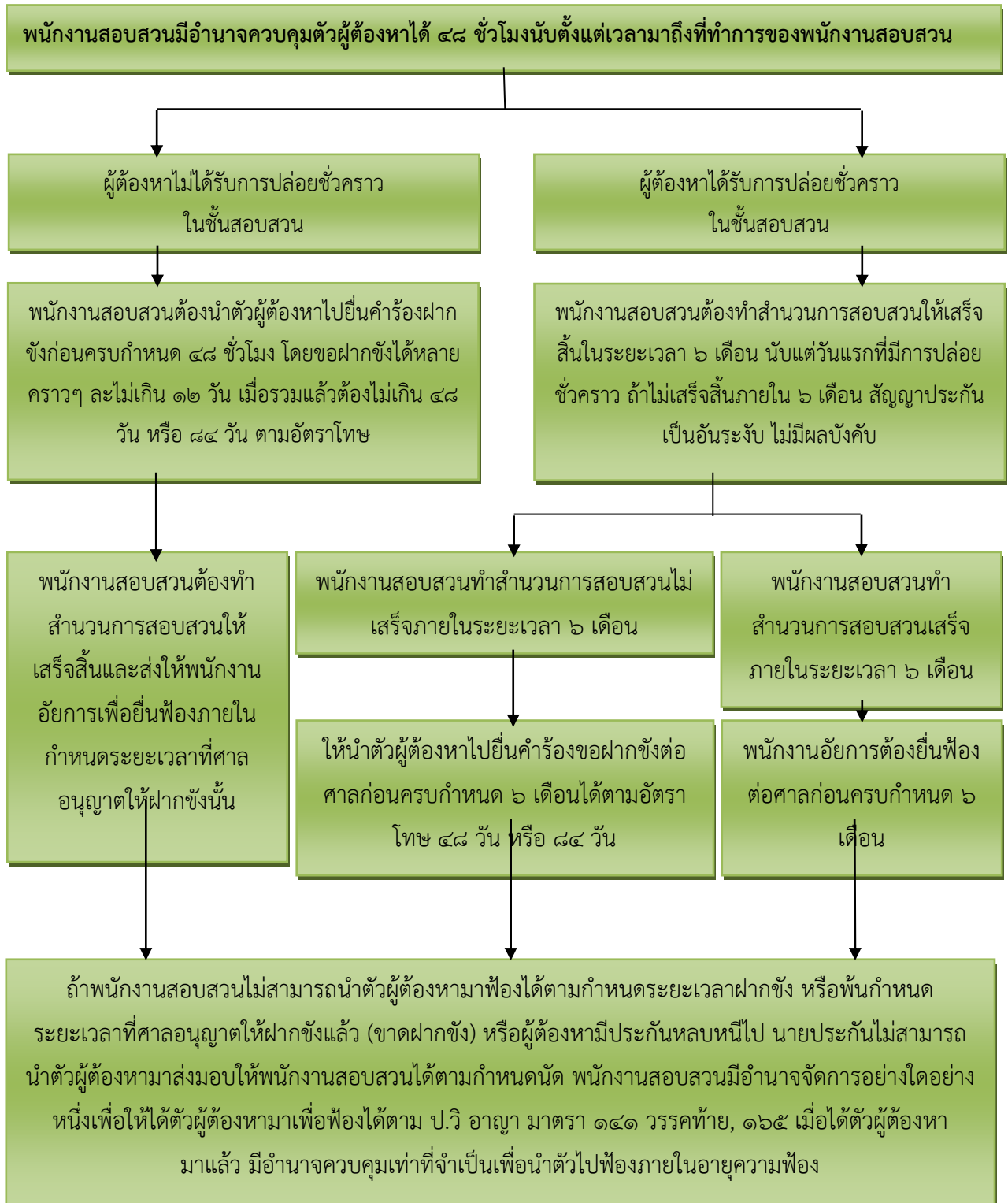
(ลงชื่อ) พ.ต.อ..... ผู้อำนวยการซื้อตัว

(ลงชื่อ)ร.ต.ท.หญิง..... พนักงานสอบสวน/บันทึก/อ่าน

การดำเนินการกับผู้ต้องหาที่เป็นเด็กหรือเยาวชน

การควบคุมตัวผู้ต้องหาในอำนาจศาลอาญาหรือศาลจังหวัดที่มีการจับกุม

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรมตำรวจ กองคดี โทร.๒๕๒-๗๙๑๓

ที่ ๐๖๐๓.๒/๒๗๙๘

วันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๓๒

เรื่อง การประสานงานและส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการพิจารณา

ผบช. และผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า ผบก.หน่วยขึ้นตรงต่อ ตร.(ที่มีหน้าที่สอบสวนคดีอาญา)

ตามคำสั่ง ตร.ที่ ๒๔๔/๒๕๓๒ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๓๒ ได้กำหนดมาตรการในการควบคุมตรวจสอบเร่งรัดการสอบสวนคดีอาญา ให้ดำเนินไปด้วยความรวดเร็วไม่เกิดการล่าช้าโดยเฉพาะในข้อ ๑.๔ ของคำสั่ง ตร. ดังกล่าว ในคดีที่ผู้ต้องหาถูกควบคุมตัว หรือถูกฝากขังในระหว่างการสอบสวนได้กำหนดแนวทางให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ และผู้บังคับบัญชาเร่งรัดการสอบสวนให้เสร็จสิ้นไปก่อนที่จะครบอำนาจผิดฟ้องหรือฝากขัง ตามที่พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้ให้อำนาจไว้ การขอผิดฟ้องหรือฝากขังให้กระทำในกรณีมีความจำเป็น เพื่อให้การสอบสวนเสร็จสิ้นเท่านั้น เมื่อการสอบสวนเสร็จสิ้นแล้วให้รีบสรุปสำนวนมีความเห็นเสนอผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งคดีหรือพนักงานอัยการพิจารณาต่อไปทันทีไปแล้วนั้น

บัดนี้ จากการประชุมคณะผู้ประสานงานระหว่างกรมตำรวจกับกรมอัยการ ได้พิจารณาปัญหาอุปสรรคข้อขัดข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการ โดยคณะผู้ประสานงานกรมอัยการได้หยิบยกปัญหาเกี่ยวกับพนักงานสอบสวนส่งสำนวนการสอบสวนไปให้พนักงานอัยการพิจารณาในระยะกระชั้นชิดที่ผู้ต้องหาจะครบอำนาจควบคุมฝากขังครั้งสุดท้าย ทำให้การตรวจสำนวนของพนักงานอัยการต้องกระทำด้วยความเร่งรีบมีเวลาจำกัด อาจมีข้อผิดพลาดอันจะเกิดความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชนหรือคู่กรณีได้ จึงขอให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนการสอบสวนไปให้พิจารณาก่อนผู้ต้องหาจะครบกำหนดอำนาจควบคุมฝากขังครั้งสุดท้าย ๑ ครั้ง

ตร. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าพนักงานอัยการมีความจำเป็นจะต้องตรวจสำนวนการสอบสวน ว่าคดีมีมูลความผิดตามที่ผู้ต้องหาถูกกล่าวหา ผู้ต้องหาควรจะถูกฟ้องร้องให้ศาลลงโทษหรือไม่ ระยะเวลาจึงมีความจำเป็น เพราะพนักงานอัยการจะได้มีเวลาในการตรวจพิจารณาเกี่ยวกับพยานหลักฐานในสำนวนการสอบสวนว่า มีพยานหลักฐานเพียงพอฟ้องผู้ต้องหาหรือไม่ ด้วยเหตุดังกล่าวจึงให้พนักงานสอบสวนถือเป็นทางปฏิบัติเพิ่มเติมจากคำสั่ง ตร. ที่ ๒๔๔/๒๕๓๒ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๓๒ อีกดังนี้

๑. ในคดีที่ผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวหรือถูกฝากขังในระหว่างการสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนรีบสอบสวนให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็ว โดยให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนการสอบสวนไปให้พนักงานอัยการพิจารณา ก่อนที่ผู้ต้องหาจะครบอำนาจควบคุมฝากขังครั้งสุดท้าย ๑ ครั้ง

๒. ในกรณีที่มีความจำเป็นอย่างแท้จริงไม่อาจทำการสอบสวนให้เสร็จสิ้นไปทันตามกำหนดไว้ในข้อ ๑. เช่น มีความจำเป็นต้องไปติดตามพยานผู้เกี่ยวข้องในคดีมาสอบสวนให้ครบถ้วน เป็นต้น ให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนหรือพนักงานสอบสวนรีบไปประสานกับพนักงานอัยการได้ทราบถึงเหตุผลและความจำเป็นที่ไม่อาจส่งสำนวนการสอบสวนได้ทันกำหนด แต่อย่างไรก็ดีพนักงานสอบสวนจะต้องทำการสอบสวนให้เสร็จสิ้น และเสนอสำนวนการสอบสวนไปให้พนักงานอัยการก่อนครบอำนาจฝากขัง ๓ วัน

๓. ในคดีที่มีข้อเท็จจริงยุ่งยากสลับซับซ้อน ให้ถือเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนจะต้องไปประสานกับพนักงานอัยการได้ทราบข้อเท็จจริงและประเด็นปัญหาแห่งคดี อาจจะสรุปข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานโดยย่อให้พนักงานอัยการได้ทราบถึงมูลเหตุที่มาของการสอบสวน และพยานหลักฐานที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์การกระทำผิดของผู้ต้องหา อันจะเป็นผลให้การพิจารณาของพนักงานอัยการเกี่ยวกับคดีดังกล่าวเกิดความสะดวกรวดเร็ว เพราะมีพนักงานสอบสวนไปประสานให้ข้อมูลข้อเท็จจริง หากมีประเด็นข้อสงสัยก็สามารถสอบถามพนักงานสอบสวนได้ทันที

จึงแจ้งมาให้ท่านสั่งพนักงานสอบสวนถือเป็นทางปฏิบัติในการประสานและส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการพิจารณาโดยเคร่งครัดด้วย หากความปรากฏว่าพนักงานสอบสวนคนใดละเลยไม่ปฏิบัติหรือ ดร. ได้รับแจ้งจากพนักงานอัยการว่าพนักงานสอบสวนคนใดไม่ให้ความร่วมมือ ดร. จะพิจารณาทัณฑ์ทางวินัยตามควรแก่กรณีต่อไป

(ลงชื่อ) พล.ต.อ. เภา สารสิน
(เภา สารสิน)
อ.ดร.

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ .....

โทร. ....

ที่ .....

วันที่ ..... เดือน ..... ๒๕.....

เรื่อง .....

เรียน ผบช.สทม./ผบก.ตท.

ด้วย.....(หน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน).....ได้รับแจ้ง

เหตุคนต่างด้าวกระทำความผิดอาญาปรากฏรายละเอียด ดังนี้

๑. ชื่อ-นามสกุลผู้ต้องหา (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ).....

๒. วัน เดือน ปีเกิด.....อายุ.....ปี สัญชาติ.....เชื้อชาติ

.....เพศ.....หมายเลขหนังสือเดินทาง.....

๓. ภูมิลำเนา.....

.....

๔. เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

เที่ยวบิน.....

๕. วันเดือนปีที่ถูกจับกุม.....

๖. ข้อหาหรือฐานความผิด.....

๗. สถานที่จับกุม.....

๘. พฤติการณ์แห่งคดี.....

.....

๙. เอกสารที่ส่งมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

ภาพถ่ายผู้ต้องหา จำนวน ๓ ภาพ

พิมพ์ลายนิ้วมือผู้ต้องหา จำนวน ๑ ชุด

สำเนาหนังสือเดินทาง จำนวน ๑ ชุด

สำเนابันทึกการจับกุม จำนวน ๑ ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

(ลงชื่อ).....

(.....)

ตำแหน่ง.....

๑. สาเหตุของการกันผู้ต้องหาเป็นพยาน คือ ตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๑๗๖ โจทก์มีหน้าที่นำพยานเข้าสืบเพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลย เพื่อที่ศาลจะได้ใช้อำนาจตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๒๒๗ พิพากษาลงโทษจำเลย ดังนั้น หลักในการรับฟังพยานหลักฐานของศาล จึงห้ามมิให้โจทก์อ้างจำเลยเป็นพยานในคดีเดียวกันนั้นตาม ป.วิ อาญา มาตรา ๒๓๒ ทั้งนี้ คำพยานดังกล่าวก็ยังถือได้ว่ามีน้ำหนักน้อยมาก ต้องรับฟังด้วยความระมัดระวัง

๒. คดีที่จะกันผู้ต้องหาเป็นพยาน (ตามระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีลักษณะที่ ๘ บทที่ ๗)

๒.๑ คดีที่เกิดในที่ลับ หรือมีเหตุร้ายแรงที่คนจำนวนมากพากันเกรงกลัว

๒.๒ พนักงานสืบสวนสอบสวน ได้พยายามทุกทางแล้ว ก็ไม่ได้ทำให้ได้หลักฐานในคดี

๒.๓ ผู้ทำการสอบสวนพิจารณาแล้วว่าเป็นผู้ต้องหาที่ไม่ใช่ตัวการสำคัญ แต่เป็นผู้รู้เห็นในคดีนั้นพอที่จะให้การเป็นพยานเบิกความขึ้นศาลได้

๒.๔ ต้องมีพยานอื่นๆ หรืออาจอาศัยถ้อยคำพยานนี้สืบสาวให้ได้หลักฐานอื่นๆ มาเป็นพยานหลักฐานในคดีได้อีก

๓. ผู้มีอำนาจอนุญาตให้กันผู้ต้องหาเป็นพยาน

๓.๑ ในกรุงเทพมหานคร ให้เสนอถึงผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นผู้อนุญาต

๓.๒ ในต่างจังหวัด ให้เสนอถึงผู้บังคับการขึ้นไป เป็นผู้อนุญาต (ตามหนังสือที่ ๐๐๐๑(ป)/๑๒๔ ลง ๒๘ มกราคม ๒๕๔๒)

๔. วิธีปฏิบัติในการกันผู้ต้องหาเป็นพยาน

๔.๑ ให้พนักงานสอบสวน สอบสวนผู้ต้องหานั้นในฐานะผู้ต้องหาไว้ในสำนวนการสอบสวน

๔.๒ เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจให้กันผู้ต้องหาเป็นพยานแล้ว ให้มีความเห็นสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหารายนั้น

๔.๓ เมื่อได้รับอนุญาตตามข้อ ๔.๒ แล้วหากผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวอยู่ ให้ขอลปล่อยตัวผู้ต้องหานั้นไปจากการควบคุม

๔.๔ ให้เสนอสำนวนการสอบสวนนั้น ไปยังพนักงานอัยการพิจารณา

๔.๕ พนักงานอัยการอาจมีคำสั่งฟ้องผู้ต้องหาที่กันไว้เป็นพยานนั้นก็ได้ ถ้าพนักงานอัยการสั่งฟ้อง พนักงานสอบสวนต้องนำตัวผู้ต้องหานั้นส่งมอบให้พนักงานอัยการเพื่อฟ้อง ต่อไป

๔.๖ ถ้าพนักงานอัยการมีความเห็นสั่งไม่ฟ้อง พนักงานอัยการจะมีคำสั่งเด็ดขาดนั้นไม่ฟ้องผู้ต้องหานั้น แจ้งต่อพนักงานสอบสวน

๔.๗ เมื่อได้รับคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ต้องหาแล้ว ให้พนักงานสอบสวน สอบสวนผู้ต้องหานั้นไว้ในฐานะพยาน โดยให้ปฏิญาณหรือสาบานตนก่อนให้ถ้อยคำด้วย

หนังสือแจ้งความคืบหน้าการสอบสวนคดีอาญา

ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

เรียน.....

ตามที่ท่านได้แจ้งความร้องทุกข์หรือกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนในความผิดฐาน.....

คดีที่...../.....ป.จ.ว. ข้อ.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

และพนักงานสอบสวนได้รับคำร้องทุกข์หรือกล่าวโทษไว้แล้ว นั้น

ขอแจ้งความคืบหน้าผลการดำเนินการของพนักงานสอบสวน ให้ทราบดังนี้

๑. ผลการดำเนินการ.....

๒. สิ่งที่จะดำเนินการต่อไป.....

๓. ข้อเสนอแนะ (ถ้ามี).....

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

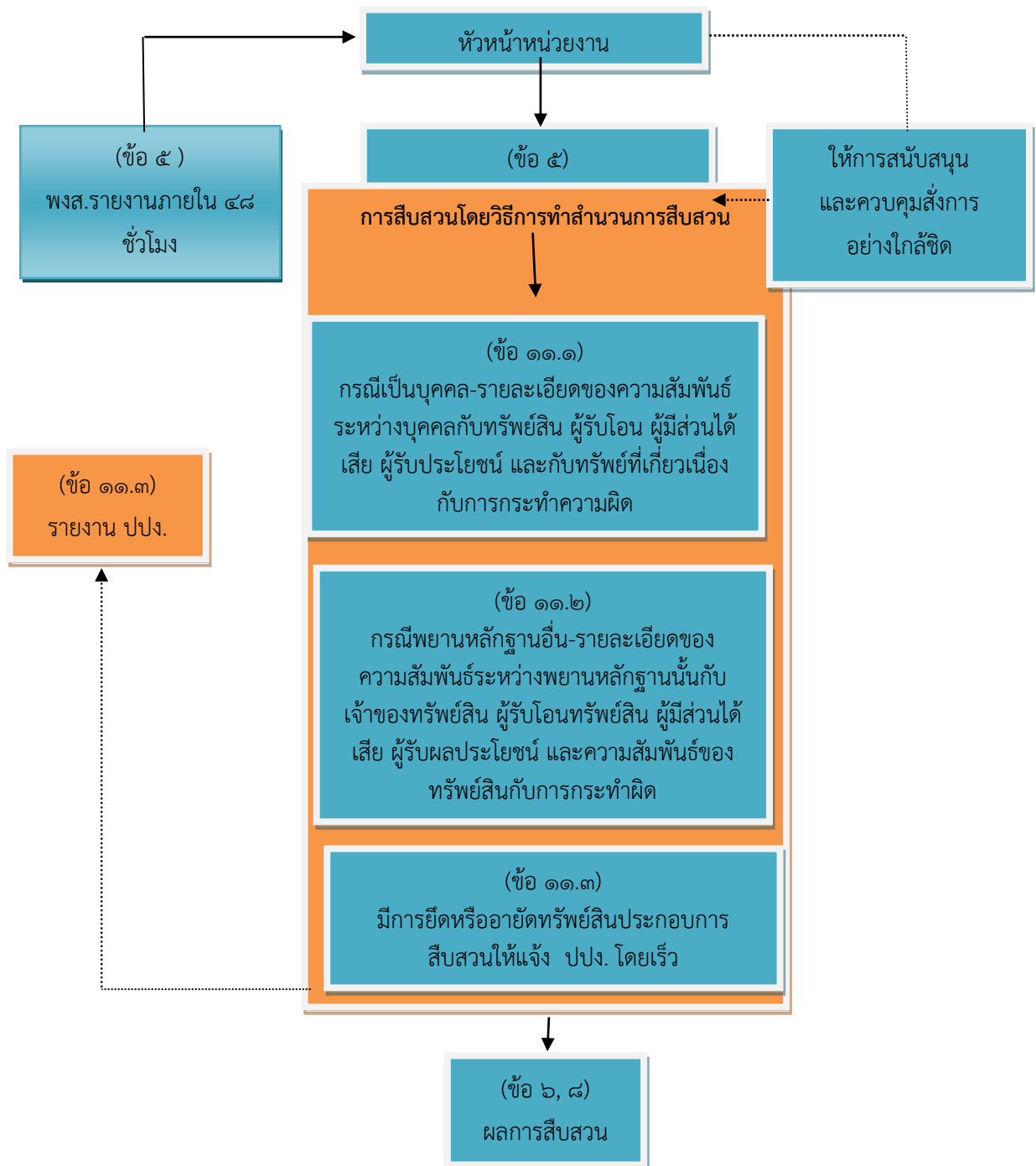
(.....)

ตำแหน่ง.....

หมายเหตุ

หากท่านประสงค์จะแจ้งข้อมูลข่าวสารที่จะเป็นประโยชน์ต่อการสอบสวนเพิ่มเติมหรือมีข้อสงสัยเกี่ยวกับผลการดำเนินการที่แจ้งข้างต้น ท่านสามารถติดต่อพนักงานสอบสวน (ชื่อ.....) โทรศัพท์มือถือ.....โทรศัพท์.....โทรสารหมายเลข.....

การดำเนินคดีอาญากับผู้ที่ฟอกเงินหรือทรัพย์สิน
ที่ได้มาจากการค้ำมนุษย์หรือจากการสนับสนุนหรือช่วยเหลือการค้ำมนุษย์
(ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ ๑๘ บทที่ ๒๓)

หมายเหตุ ปัจจุบันได้มีการจัดตั้งศูนย์ ศปปง.ตร.การดำเนินการให้ศึกษาและดำเนินแนวทางปฏิบัติของศูนย์ดังกล่าวด้วย

แบบรายงาน

ใช้สำหรับ หัวหน้าพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ หัวหน้าหน่วยงาน

๑. แบบรายงานตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ พ.ศ.๒๕๔๔ ข้อ ๔

กรณี ร้องทุกข์ กล่าวโทษ จับกุม ผู้ต้องหาชื่อ
 .....ที่อยู่.....โทร.....
 หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน/บัตรข้าราชการ.....หมายเลขหนังสือเดินทาง
 .....อื่นๆ .....

๒. ร้องทุกข์ กล่าวโทษ จับกุมเมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....
 เวลา.....น. พนักงานสอบสวนเจ้าของเรื่องชื่อ.....

๓. ของกลางหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ดังต่อไปนี้ (บอกรายละเอียดของกลางหรือทรัพย์สินฯ อาทิฯ ประเภท ชนิด น้ำหนัก ขนาด จำนวน ราคา).....

๔. พฤติกรรมของผู้ต้องหา/ความสัมพันธ์กับบุคคลที่เกี่ยวข้อง/พฤติการณ์แห่งคดี.....

๕. การดำเนินการของพนักงานสอบสวน หรือการสืบสวนหรือการสอบสวน.....
 .....

๖. ความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒.....
 .....

ความผิดฐานฟอกเงิน.....

๗. พยานหลักฐานต่างๆ ที่รวบรวมได้.....

๘. ความเห็นของพนักงานเจ้าของเรื่อง (เห็นควรดำเนินการในความผิดฐานฟอกเงินหรือดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน).....

๙. ความเห็นของหัวหน้าพนักงานสอบสวน/หน่วยงาน (เห็นควรดำเนินคดีในความผิดฐานฟอกเงิน หรือดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน).....

(ลงชื่อ).....

(.....)

ตำแหน่ง.....

หัวหน้าพนักงานสอบสวน/หน่วยงาน

.....

หน่วย.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

เรื่อง ส่งแบบรายงานตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

เรียน เลขาธิการสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบรายงาน และเอกสารที่เกี่ยวข้อง จำนวน.....แผ่น

ด้วยเมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....เจ้าหน้าที่ตำรวจ.....ได้ทำ
การจับกุมตัว.....(ชื่อ นามสกุล ที่อยู่ของผู้ต้องหา หากมีรายคนให้มีหมายเลขกำกับ).....

โดยกล่าวหาว่า.....(หากมีหลายข้อหา ให้ระบุให้ครบถ้วนทุกข้อหา).....

.....

เหตุเกิดเมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....ที่.....ตำบล
.....อำเภอ.....จังหวัด.....ซึ่งความผิด

ดังกล่าว เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พุทธศักราช ๒๕๔๒ และ
จากการสืบสวนมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากล่าช้า อาจมีการโอนจำหน่าย ยักยัก ทรัพย์สินเกี่ยวกับความผิด

.....(ชื่อหน่วยงานสอบสวน).....จึงขอส่งแบบรายงานตาม
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม
การฟอกเงิน พุทธศักราช ๒๕๔๒ และเอกสารที่เกี่ยวข้องมาเพื่อดำเนินการต่อไป.

ขอแสดงความนับถือ

ลงชื่อ (หน.พนักงานสอบสวน)

(.....)

ตำแหน่ง.....

โทร. ....

แบบรายงาน

เอกสารหมายเลข ๒๕

เรียน เลขาธิการ ปปง.(ผ่าน ปปป.ตร.)

๑. แบบรายงานท้ายระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยแนวทางปฏิบัติในการดำเนินคดี ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๔ ข้อ ๖

กรณี ร้องทุกข์ กล่าวโทษ จับกุม ผู้ต้องหาชื่อ.....ที่อยู่.....โทร.....
หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน/บัตรข้าราชการ.....หมายเลขหนังสือเดินทาง.....
.....อื่นๆ .....

๒. ร้องทุกข์ กล่าวโทษ จับกุมเมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....
เวลา.....น. พนักงานสอบสวนเจ้าของเรื่องชื่อ.....

๓. ของกลางหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ดังต่อไปนี้ (บอกรายละเอียดของกลางหรือทรัพย์สินฯ อาทิฯ ประเภท ชนิด น้ำหนัก ขนาด จำนวน ราคา).....

๔. พฤติกรรมของผู้ต้องหา/ความสัมพันธ์กับบุคคลที่เกี่ยวข้อง/พฤติการณ์แห่งคดี.....

๕. การดำเนินการของพนักงานสอบสวน หรือการสืบสวนหรือการสอบสวน.....
.....

๖. ความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒.....
.....

ความผิดฐานฟอกเงิน.....

๗. พยานหลักฐานต่างๆ ที่รวบรวมได้.....

๘. ความเห็นของพนักงานเจ้าของเรื่อง (เห็นควรดำเนินการในความผิดฐานฟอกเงินหรือดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน).....

๙. ความเห็นของหัวหน้าพนักงานสอบสวน/หน่วยงาน (เห็นควรดำเนินคดีในความผิดฐานฟอกเงิน หรือดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน).....

(ลงชื่อ).....

(.....)

ตำแหน่ง.....

...../...../.....

บทที่ ๓ การคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

๑. การคุ้มครองชั่วคราวตามมาตรา ๒๙

ภายหลังการคัดแยกผู้เสียหายแล้วพบว่าข้อเท็จจริงเบื้องต้นไม่ชัดเจน อันเนื่องมาจากการสื่อสารทางด้านภาษา การไม่ให้ถ้อยคำของบุคคล การเจ็บป่วย หรือการอื่นใดจำเป็นต้องใช้เวลาในการแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม เพื่อให้ทราบว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์หรือไม่ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจจัดให้บุคคลอยู่ในความคุ้มครองเป็นการชั่วคราวในสถานที่อันควรซึ่งมีใช้ห้องซัง หรือสถานที่คุมขัง หรือส่งต่อให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (บ้านพักเด็กและครอบครัวหรือสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ๗๗ จังหวัด) แต่ต้องไม่เกิน ๒๔ ชั่วโมง ทั้งนี้ ให้รายงานต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ หรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณีทราบโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องให้การคุ้มครองบุคคลซึ่งอาจจะเป็นผู้เสียหายเกินกว่ากำหนดเวลา ๒๔ ชั่วโมง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อมีคำสั่งอนุญาต ทั้งนี้ ศาลจะอนุญาตได้ไม่เกิน ๗ วัน โดยจะกำหนดเงื่อนไขใดๆ ไว้ด้วยก็ได้

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ออกระเบียบว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือแก่บุคคล ซึ่งเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๒ ให้ปฏิบัติดังนี้

-เพื่อประโยชน์ในการแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ และเพื่อคุ้มครองป้องกันภัยแก่บุคคลที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจจัดให้บุคคลดังกล่าวอยู่ในการคุ้มครองเป็นการชั่วคราวในสถานแรกรับ ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี หรือสถานแรกรับตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก สถานสงเคราะห์อื่นของรัฐหรือเอกชน หรือสถานที่อื่นใด ซึ่งไม่ใช่ห้องซัง หรือสถานคุมขังก็ได้โดยคำนึงถึงความเหมาะสม รวดเร็ว และปลอดภัย

-สถานที่ที่รับตัวบุคคลไว้คุ้มครองเป็นการชั่วคราวจัดให้มีการดูแลอย่างเหมาะสม

-การคุ้มครองชั่วคราวสามารถกระทำได้แต่ต้องไม่เกิน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการคุ้มครองชั่วคราว เว้นแต่จะมีคำสั่งศาลเป็นอย่างอื่น

-พนักงานเจ้าหน้าที่จัดทำบันทึกข้อมูลแสดงรายละเอียดพฤติการณ์ วัน เวลา และสถานที่ที่ดำเนินการคุ้มครองชั่วคราวบุคคลซึ่งอาจจะเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

-ภายในกำหนดระยะเวลาการคุ้มครองชั่วคราวเมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่าบุคคลที่ได้รับการคุ้มครองชั่วคราวไม่ใช่ผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ให้การคุ้มครองสิ้นสุดลง ทั้งนี้ หากมีกรณีที่ต้องดำเนินการตามกฎหมายอื่นให้ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไป

-ในกรณีที่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า บุคคลดังกล่าวเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาให้มีการช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพตามความใน มาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑

-ห้ามเปิดเผยชื่อตัว ชื่อสกุล ที่อยู่ ภาพ หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่อยู่ในความคุ้มครองเป็นการชั่วคราวตามระเบียบนี้ เว้นแต่เป็นการให้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ของทางราชการ

-การดำเนินการตามระเบียบนี้ให้คำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนโดยเคร่งครัด การพิจารณาเหตุอันควรเชื่อว่าบุคคลใดอาจเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์หรือไม่อาจพิจารณาจาก

๑) อายุ เช่น อายุที่ถ่างระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ ต้องจัดให้บุคคลนั้นได้ตรวจร่างกายทางการแพทย์ โดยการตรวจฟันหรือตรวจร่างกายด้วยวิธีอื่นใด

๒) สภาพร่างกายและจิตใจ เช่น มีบาดแผลร่องรอยการถูกทำร้าย มีอาการตื่นตระหนกหวาดกลัว เศร้าซึม เจ็บป่วย

๓) สถานที่ที่ไปพบเป็นสถานที่ที่มีการค้ามนุษย์

๔) การอยู่ร่วมกับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

๕) การรับแจ้งหรือการขยายผลจากผู้เสียหาย

๖) สภาพที่ทำงาน ที่อยู่อาศัย น่าจะมีการกักขัง หน่วงเหนี่ยวขาดอิสรภาพ

๗) ข้อมูลอื่นที่ได้จากการสอบถามแล้วน่าจะเชื่อว่าเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

๑.๑ กรณียินยอมหรือไม่ยินยอมเข้ารับการคุ้มครองชั่วคราว

- ทำบันทึกการรับ-ส่งตัวโดยกำหนดวันและเวลาให้ชัดเจน และดำเนินการตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ใน มาตรา ๒๙

- ทำบันทึกใบแจ้งสิทธิผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เพื่อใช้เป็นเอกสารยินยอมเข้ารับการคุ้มครองชั่วคราว

- กรณีเป็นเด็กให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

- กรณีคนไทยและไม่มีหลักฐานแสดงสถานะบุคคล ให้ดำเนินการตรวจสอบหลักฐานทางทะเบียนราษฎร์ ทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน หรือเอกสารหลักฐานอื่นจากหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยประสานบ้านพักเด็กและครอบครัว หรือสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดภูมิลำเนาเพื่อสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมประเมินครอบครัว และให้การคุ้มครองช่วยเหลือที่เหมาะสม เช่น ส่งกลับภูมิลำเนาเดิม จัดหางาน ให้ทำหรือส่งต่อหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

- กรณีต่างชาติพิจารณาแล้วไม่ใช่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ หรือเป็นผู้เสียหายแต่ไม่ยินยอมเข้ารับการช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพ ตามมาตรา ๓๓ ให้สิ้นสุดการคุ้มครอง แล้วประสานส่งต่อสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (ตม.) เพื่อรอการส่งกลับประเทศภูมิลำเนาตามช่องทางของรัฐและหากบุคคลนั้นมีเอกสารหลักฐานและมีสิทธิอยู่ในราชอาณาจักร ให้ส่งคืนถิ่นที่อยู่ตามที่ได้รับอนุญาตแต่กรณีบุคคลนั้นมีสิทธิอยู่ในราชอาณาจักรชั่วคราวเพื่อการทำงานหากไม่สามารถกลับไปอยู่กับนายจ้างเดิมและไม่สามารถหานายจ้างใหม่ได้ถือว่าการอนุญาตนั้นสิ้นสุดให้นำส่งสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (ตม.)

-หากพิจารณาแล้วบุคคลนั้นเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ภายหลังจากยินยอมเข้ารับการช่วยเหลือ และคุ้มครองสวัสดิภาพตามมาตรา ๓๓ ให้ส่งต่อหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ๙ หน่วยหลัก

(๑) ผู้เสียหายหญิง เด็กหญิง และผู้เสียหายหญิงและบุตรที่เป็นเด็กชายอายุไม่เกิน ๕ ปี นำส่งสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ จังหวัดนนทบุรี สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านนารีสวัสดิ์ จังหวัดนครราชสีมา สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านสองแคว จังหวัดพิษณุโลก และสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านศรีสุราษฎร์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

(๒) ผู้เสียหายเด็กชายอายุ ๕ ปี แต่ไม่เกิน ๑๕ ปี นำส่งสถานแรกรับเด็กชายปากเกร็ด (บ้านภูมิเวท) จังหวัดนนทบุรี

(๓) ผู้เสียหายชายอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป และผู้เสียหายที่มาในรูปแบบครอบครัวสามี ภรรยา และบุตร นำส่งสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ (ชาย) ๔ แห่ง ได้แก่ จังหวัดเชียงราย ปทุมธานี ระนอง และสงขลา

๑.๒ กรณีคนขอทาน

- กรณีคนไทยอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป หากพิจารณาแล้วไม่ใช่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ให้นำส่งหน่วยงานในสังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้แก่ สถานแรกรับ คนไร้ที่พึ่งนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี และสถานสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่งอีก ๑๐ แห่ง ตั้งอยู่ในจังหวัด เชียงใหม่ พิษณุโลก นครราชสีมา ศรีสะเกษ สระบุรี ปทุมธานี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และนครศรีธรรมราช

- กรณีชาวต่างชาติอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป ที่ไม่ใช่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ให้นำส่งสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (ตม.)

- กรณีเด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ทั้งคนไทยและต่างชาติที่ไม่ใช่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ดำเนินการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ นำส่งสถานแรกรับตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก (บ้านพักเด็กและครอบครัว ๗๗ จังหวัด)

- กรณีคนต่างชาติที่มาในรูปแบบมารดาและเด็ก และไม่ใช่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ให้นำส่งสถานแรกรับคนไร้ที่พึ่งนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อจัดระเบียบขอทานในเขตกรุงเทพมหานคร ระหว่างกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร มูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก มูลนิธิกระจกเงา และองค์กรเฟรนด์อินเตอร์เนชันแนล ประเทศไทย ลงวันที่ ๑๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓ เพื่อรอพิสูจน์และยืนยันความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและเด็ก เป็นการป้องกันมิให้เด็กถูกนำไปแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ

- กรณีเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ให้ดำเนินการส่งต่อหน่วยงาน ๙ หน่วยงานหลักของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อดำเนินการตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑

๑.๓ กรณีค้าประเวณี

- ในกรณีเป็นเด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ทั้งชาวไทยและต่างชาติที่ไม่ใช่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ และไม่ปรากฏว่าต้องหาหรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีในความผิดฐานอื่นซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษจำคุกหรือต้องคำพิพากษาให้จำคุก ให้พนักงานสอบสวนในกรณีที่ได้เปรียบเทียบคดีแล้ว ดำเนินการจัดส่งตัวเด็กผู้นั้นไปเพื่อรับการดูแลในสถานแรกรับตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก (บ้านพักเด็กและครอบครัว ๗๗ จังหวัด)

- กรณีคนไทยอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป ศาลพิพากษาลงโทษแล้วและศาลเห็นสมควรให้ผู้กระทำความผิดรับการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพด้วยหรือถ้าบุคคลนั้นประสงค์ที่จะได้รับการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการจัดส่งตัวผู้นั้นไปเพื่อรับการดูแลในสถานแรกรับ (บ้านพักเด็กและครอบครัว ๗๗ จังหวัด) หรือสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ ๔ แห่ง (บ้านเกร็ดตระการ จังหวัดนนทบุรี บ้านสองแคว จังหวัดพิษณุโลก บ้านนารีสวรรค์ จังหวัดนครราชสีมา และบ้านศรีสุราษฎร์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี)

- กรณีชาวต่างชาติอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป ที่ไม่ใช่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ให้นำส่งสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (ตม.)

- กรณีเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ให้ดำเนินการส่งต่อหน่วยงาน ๙ หน่วยงานหลักของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เพื่อดำเนินการตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑

๒. การคุ้มครองสวัสดิภาพตามมาตรา ๓๓

๒.๑ การให้ความช่วยเหลือ ตามมาตรา ๓๓

ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์จะได้รับความช่วยเหลืออย่างเหมาะสมในเรื่อง อาหาร ที่พัก การรักษาพยาบาลการบำบัดฟื้นฟูทางร่างกายและจิตใจการศึกษา การฝึกอบรม การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย การส่งกลับไปยังประเทศเดิมหรือภูมิภาคเดิมนำมาดำเนินการดำเนินคดีเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนโดยไม่เสียค่าธรรมเนียม หน่วยงานของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีภารกิจในการช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ตามมาตราดังกล่าว ดังนี้

ก. จัดที่พักที่เหมาะสมแก่เพศและวัยของผู้เสียหาย รวมทั้งอาหาร ๓ มื้อ

ข. การรักษาพยาบาล สถานคุ้มครองมีคลินิกพยาบาลประจำ ๒๔ ชั่วโมง ให้การดูแลตรวจรักษาอาการเจ็บป่วยเบื้องต้นในกรณีที่เจ็บป่วยรุนแรงหรือภาวะฉุกเฉิน จะนำส่งโรงพยาบาลใกล้เคียงโดยขอความอนุเคราะห์ยกเว้นค่ารักษาพยาบาล หากไม่สามารถยกเว้นค่ารักษาพยาบาลได้จะขอสนับสนุนค่ารักษาพยาบาลจากเงินกองทุนเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

ค. การบำบัดฟื้นฟูทางร่างกายและจิตใจ นักจิตวิทยา และนักสังคมสงเคราะห์ในสถานคุ้มครองและพัฒนา อาชีพ จัดทำประวัติ วินิจฉัยปัญหาส่วนตัวและครอบครัว รวมทั้งอาการเจ็บป่วยทางจิตใจ วัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือด้าน นอกรีตจากสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพได้จัดกิจกรรมเพื่อมุ่งพัฒนาจิตใจและบุคลิกภาพของผู้เสียหายให้ผ่อนคลายจากความวิตกกังวล สร้างเสริมความเคารพ และเชื่อมั่นในตนเอง ตลอดจนปลูกฝังลักษณะนิสัยให้มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่นและสังคม สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมและดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รวมทั้งการปลูกฝังคุณธรรม การอบรมธรรมะ และศีลธรรมจรรยาอันดี

ง. การให้การศึกษา สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพจัดบริการในระบบการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ แบ่งออกเป็นระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ในกรณีผู้เสียหายต่างชาติ จัดให้มีการเรียนการสอนภาษาถิ่นของผู้เสียหายโดยอาสาสมัครองค์กรภาคเอกชนและผู้เสียหายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภาษาถิ่นและภาษาไทยด้วยกันเองในระบบพี่สอนน้องหรือเพื่อนช่วยเพื่อนหรือกับเจ้าหน้าที่ของสถานคุ้มครอง

จ. การฝึกอบรมสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพให้บริการฝึกอาชีพแก่ผู้เสียหายตามความถนัดและความสนใจและเน้นการฝึกแบบอาชีพะบำบัด แต่คำนึงถึงความต้องการของตลาดแรงงานในท้องถิ่นด้วย

ฉ. การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์เป็นผู้ถูกเอารัดเอาเปรียบและถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรง สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพตระหนักถึงความจำเป็นในการดำเนินคดีกับนายหน้า นายจ้าง และผู้ที่เกี่ยวข้องจึงได้อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เสียหายในทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการเตรียมความพร้อมผู้เสียหายก่อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมการจัดเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องร่วมเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ อันเกี่ยวเนื่องกับการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดการเข้าร่วมการสอบสวน และการสืบพยานของผู้เสียหาย ไม่ว่าจะเป็นกรณีคดีอาญา หรือคดีแรงงาน

กรณีคดีอาญา เจ้าหน้าที่สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพจะนำผู้เสียหายไปแจ้งความร้องทุกข์ ชี้ที่เกิดเหตุ ชี้ตัวหรือภาพหรือวาดภาพผู้ต้องหา นายหน้า และผู้เกี่ยวข้อง นำผู้เสียหายไปสอบปากคำในชั้นสอบสวน

กรณีผู้เสียหายอายุเกิน ๑๘ ปี จะสอบปากคำตามปกติถ้าผู้เสียหายอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี (หรือเกิน ๑๘ ปี แต่มีความประสงค์ให้นักสังคมสงเคราะห์ เข้าร่วมการสอบปากคำ) จะสอบปากคำตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยมีพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ นักสังคมสงเคราะห์ หรือนักจิตวิทยา หรือบุคคลที่ผู้เสียหายร้องขอและไม่ส่งผลเสียต่อรูปคดีเข้าร่วมสอบปากคำด้วย กรณีผู้เสียหายต่างชาติ สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ จะประสานพนักงานสอบสวนเพื่อขอสืบพยานล่วงหน้าในชั้นศาล เพื่อประโยชน์สูงสุดในการเดินทางกลับประเทศ ภูมิลาเนาโดยไม่ชักช้า

นอกจากนี้สามารถขอรับการสนับสนุนเงินหรือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือในด้านกฎหมาย การฟ้องร้อง ดำเนินการจากกองทุนยุติธรรม กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม ในเรื่องดังต่อไปนี้

๑) ผู้ขอรับการสนับสนุน อาจขอรับการสนับสนุนเงินหรือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือในด้านกฎหมาย การฟ้องร้อง การดำเนินคดี หรือการบังคับคดี การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพที่ได้รับความเดือดร้อน หรือไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือการคุ้มครองคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ รวมถึงอาจขอรับการสนับสนุนเงินหรือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการกระทำการใดๆ เพื่อปกป้อง คุ้มครอง หรือรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมจากกองทุน ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) การวางเงินค่าธรรมเนียมศาล

(๒) การจ้างทนายความเพื่อความในคดี

(๓) การวางเงินเป็นหลักประกันในการปล่อยตัวชั่วคราว

(๔) สนับสนุนเงินหรือค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน รวมถึงค่าใช้จ่ายในการจัดเตรียมเอกสาร ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเดินเผชิญสืบของศาล ค่าใช้จ่ายในการสอบแนวเขตรังวัดที่ดิน หรือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ หรือทางดาวเทียม และการอ่าน แปล ตีความ และวิเคราะห์ภาพถ่ายดังกล่าว

(๕) สนับสนุนเงินหรือค่าใช้จ่ายอื่นของผู้รับการสนับสนุน ได้แก่ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าที่พัก ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นและเหมาะสมตามวัตถุประสงค์กองทุน

(๖) สนับสนุนเงินหรือค่าใช้จ่ายอื่นเพื่อคุ้มครองช่วยเหลือให้ได้รับความปลอดภัยจากการ ก่ออาชญากรรมหรือป้องกันการถูกบงการร้ายเพราะได้เข้าช่วยเหลือภารกิจของเจ้าหน้าที่รัฐหรือประชาชน

(๗) สนับสนุนเงินหรือค่าใช้จ่ายอันเนื่องมาจากความเสียหายที่เกิดจากการกระทำความผิด ทางอาญาการกระทำโดยมิชอบทางการปกครองหรือการกระทำละเมิดในลักษณะที่มีผลกระทบต่อประชาชนหรือกลุ่มบุคคลตั้งแต่สิบรายขึ้นไป หรือที่มีอาจมีผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม

(๘) สนับสนุนเงินหรือค่าใช้จ่ายในการจ้างผู้ที่มีความรู้ ประสบการณ์ หรือทนายความเพื่อช่วยเหลือทางคดีหรือสนับสนุนเงินหรือค่าใช้จ่าย เพื่อเป็นไปตามวัตถุประสงค์ข้อ ๕ ของระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยกองทุนยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๓

๒) ผู้ขอรับการสนับสนุนหรือผู้ที่ยื่นแทนอาจยื่นคำขอด้วยตนเองหรือส่งคำขอทางไปรษณีย์กรณีที่ยื่นผ่าน ส่วนราชการในสังกัดกระทรวงยุติธรรม เมื่อส่วนราชการนั้นได้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายแล้ว ให้ส่งเรื่องต่อมายังกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเพื่อดำเนินการต่อไป โดยขอเยี่ยงที่กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ หรือคลินิกยุติธรรมที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัด กระทรวงยุติธรรมทุกจังหวัด

- กรณีคดีแรงงาน เจ้าหน้าที่สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพจะประสานเรียกเรื่องค่าจ้างค้างจ่ายให้กับผู้เสียหายในกรณีผู้เสียหายไม่ได้รับความเป็นธรรมในเรื่องของค่าจ้างจากนายจ้าง โดยประสานไป

ยังกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด หรือกลุ่มงานสวัสดิการ และ คุ้มครองแรงงานพื้นที่ เพื่อสอบถามในเบื้องต้นหากอยู่ในอำนาจหน้าที่และผู้เสียหายมีความประสงค์จะ เขียนคำร้องตามแบบ คร.๗ พนักงานตรวจแรงงานจะรับคำร้องและสอบสวนข้อเท็จจริงจากผู้ร้องและนายจ้าง หรือเจ้าของสถานประกอบกิจการเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานที่ได้และมีคำสั่งภายในระยะเวลา ๖๐ วัน หาก ดำเนินการไม่แล้วเสร็จสามารถขยายระยะเวลาออกคำสั่งได้อีก ๓๐ วัน พนักงานตรวจแรงงานจะออกคำสั่งให้ นายจ้าง จ่ายเงินค่าจ้างค้างจ่ายให้แก่ลูกจ้าง โดยให้นายจ้างปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานตรวจแรงงานภายใน ๓๐ วัน หากนายจ้าง ไม่ปฏิบัติตามและไม่นำคดีไปสู่ศาลภายในระยะเวลาที่กำหนด พนักงานตรวจแรงงานจะ ดำเนินคดีอาญากับนายจ้างที่ไม่ปฏิบัติตาม ในส่วนคดีแพ่งผู้ร้องสามารถนำคำสั่งพนักงานตรวจแรงงานไปฟ้อง ด้วยตนเอง หรือแต่งตั้งให้นิติกรของกรมฯ เป็นทนายฟ้องคดีแทน หรือเจ้าหน้าที่สถานคุ้มครองฯ นำผู้เสียหายไป ฟ้องต่อ ศาลแรงงานเพื่อบังคับตามคำสั่งพนักงานตรวจแรงงานก็ได้

๓. การคุ้มครองสวัสดิภาพตาม มาตรา ๓๔

๓.๑ การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย ตามมาตรา ๓๔

หลังจากขั้นตอนการคัดแยกผู้เสียหายแล้วพบว่า บุคคลนั้นเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิด ฐาน ค้ามนุษย์ พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการแจ้งสิทธิที่จะเรียกค่าสินไหมทดแทน สิทธิที่จะได้รับความ ช่วยเหลือทางกฎหมายตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และผู้เสียหายมีความยินยอมเข้ารับการคุ้มครองภายใต้การดูแลของหน่วยงานในสังกัดกรมพัฒนาสังคมและ สวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ให้หน่วยงานนำส่งจัดทำหนังสือ ส่งตัวผู้เสียหาย พร้อมด้วยเอกสารหลักฐาน ดังนี้

- ๑) สำเนาแบบสัมภาษณ์เบื้องต้นสำหรับการคัดแยกผู้เสียหาย
- ๒) สำเนาบันทนาการจับกุมของพนักงานสอบสวน
- ๓) สำเนาทะเบียนบ้านและสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน (กรณีคนไทย)
- ๔) เอกสารทางการแพทย์ (ถ้ามี)
- ๕) สำเนาหลักฐานทางการศึกษา (กรณีคนไทย)
- ๖) สำเนาหนังสือเดินทาง/สำเนาหนังสือคนประจำเรือ (SEAMAN BOOK) (ถ้ามี)
- ๗) สำเนาแบบรับรองรายการทะเบียนประวัติของคนต่างด้าว (ท.ร.๓๘/๑) (ถ้ามี)
- ๘) สำเนาใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าว (ถ้ามี)
- ๙) ทรัพย์สินส่วนตัวของผู้เสียหาย (ถ้ามี)
- ๑๐) ข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)

ให้หน่วยงานที่รับตัวผู้เสียหายปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลซึ่งเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ลง วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๒

หมวด ๑ บททั่วไป

“สถานคุ้มครอง” หมายความว่า สถานแรกรับตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้า ประเวณี หรือสถานแรกรับตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก หรือสถานสงเคราะห์อื่นของรัฐหรือเอกชน

ที่จดทะเบียนเป็นองค์กรด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ตามที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กำหนด

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ของสถานคุ้มครอง

- เจ้าหน้าที่ต้องแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับสิทธิผู้เสียหายที่พึงจะได้รับการคุ้มครองแต่ละขั้นตอนทั้งก่อนระหว่างและหลังการช่วยเหลือ และขอเบรกระยะเวลาในการดำเนินการช่วยเหลือวิธีการปฏิบัติตัว และสิทธิหน้าที่ ให้ผู้เสียหายทราบ ทั้งนี้ หากผู้เสียหายไม่เข้าใจภาษาไทย หรือไม่สามารถพูด ไม่ได้ยิน ไม่สามารถสื่อสารได้ ให้เจ้าหน้าที่จัดล่าม หรือล่ามภาษามือให้

- ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงใด ที่ได้จากการสอบข้อเท็จจริงหรือจากการให้ความช่วยเหลือผู้เสียหาย เจ้าหน้าที่ต้องเก็บรักษาเป็นความลับ เว้นแต่เพื่อประโยชน์ของทางราชการ

- การให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองผู้เสียหาย โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความปลอดภัย สภาพร่างกาย จิตใจ ความแตกต่างทางเพศ อายุ สัญชาติ เชื้อชาติ และประเพณีวัฒนธรรม

- ก่อนเจ้าหน้าที่จะดำเนินการให้ความช่วยเหลือตามระเบียบนี้ ต้องจัดให้ผู้เสียหาย ลงลายมือชื่อ หรือเครื่องหมายอื่นทำนองเช่นว่านั้นแทนการลงลายมือชื่อ

หมวดที่ ๒ การบริการของสถานคุ้มครอง

เมื่อผู้เสียหายเข้ารับการช่วยเหลือในสถานคุ้มครอง ให้เจ้าหน้าที่จัดให้มีบริการดังนี้

- อาหาร ที่พัก เครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้ส่วนตัว การศึกษา และการฝึกอบรม โดยคำนึงถึงความแตกต่างทางเพศ เชื้อชาติ ศาสนา และประเพณีวัฒนธรรม ผู้เสียหายมีสิทธิขอให้เจ้าหน้าที่แจ้งให้ญาติหรือบุคคลที่ไว้วางใจทราบถึงการเข้ารับการช่วยเหลือ รวมทั้ง จัดให้ผู้เสียหายได้พบปะบุคคลดังกล่าว ทั้งนี้ให้คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้เสียหายด้วย

- ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งตัวผู้เสียหายเข้ารับการตรวจสุขภาพ อายุ ตามที่เห็นสมควร ในกรณีผู้เสียหายเป็นโรคติดต่อร้ายแรง หรือมีสภาพร่างกาย จิตใจ ไม่ปกติ จัดให้ผู้เสียหายได้รับการดูแลจากสถานพยาบาล เพื่อรักษาพยาบาล บำบัดฟื้นฟู ดูแล ตามความเหมาะสม

- การจัดอาหาร และที่พักเป็นสัดส่วนตามความเหมาะสมแก่ผู้เสียหายที่เป็นเด็กหรือเป็นหญิงมีครรภ์ ใกล้คลอดบุตร หรือเพิ่งคลอดบุตรไม่ถึง ๓ เดือน ทั้งนี้ หากมีบุคคลในครอบครัวของผู้เสียหายเข้ารับการช่วยเหลือ ในสถานคุ้มครองเดียวกัน จัดให้บุคคลดังกล่าวพักอาศัยในบริเวณเดียวกันก็ได้

หมวด ๓ การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย

- เจ้าหน้าที่สถานคุ้มครองที่ดูแลผู้เสียหายจัดให้คำปรึกษาหรือให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ผู้เสียหาย หรือประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการให้คำปรึกษา หรือให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ผู้เสียหาย

- ในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นคนต่างด้าว และมีความจำเป็นที่จะต้องอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ การรักษาพยาบาล การบำบัดฟื้นฟู การเรียกร้องสิทธิ ให้เจ้าหน้าที่สถานคุ้มครองประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง หากเจ้าหน้าที่เห็นสมควรให้ผู้เสียหายได้ทำงานเป็นการชั่วคราวให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว

-หากเจ้าหน้าที่พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้เสียหายซึ่งเป็นพยานหรือบุคคลในครอบครัวของผู้เสียหาย อาจไม่ได้รับความปลอดภัยให้ประสานไปยังเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยาน เพื่อดำเนินการคุ้มครองพยาน

-การดำเนินการเพื่อเรียกองค์สินไหมทดแทนให้ผู้เสียหาย ในกรณีที่ผู้เสียหายมีสิทธิและประสงค์ จะเรียกองค์สินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ หรือสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ดำเนินการเพื่อกำหนดค่าสินไหมทดแทน โดยพิจารณาร่วมกับผู้เสียหายหรือผู้แทน พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ผู้ที่เกี่ยวข้องและบุคคลที่ เห็นสมควร ให้เข้าร่วมพิจารณาแล้วรายงานให้ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์หรือผู้ แทนที่ได้รับมอบหมายทราบ (ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีคำสั่งที่ ๕๑๓/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเรียกค่าสินไหมทดแทน ตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑) เพื่อแจ้งให้พนักงานอัยการดำเนินการ ต่อไป ทั้งนี้ การพิจารณากำหนดค่าสินไหมทดแทนให้ผู้เสียหายดังกล่าวให้ดำเนินการโดยไม่ชักช้า

-การกำหนดค่าสินไหมให้ผู้พิจารณารวมถึงเหตุที่ได้รับความเสียหาย หรือได้รับอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ ชื่อเสียง ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด ตลอดจนความเสียหายอื่นที่สามารถคำนวณ เป็นเงินได้

หมวด ๔ การส่งกลับภูมิลำเนา

-การส่งผู้เสียหายกลับภูมิลำเนา ให้เจ้าหน้าที่คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้เสียหายและมีหน่วยงาน รองรับในภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้เสียหายกลับเข้าสู่กระบวนการค้ามนุษย์อีก การนำส่ง ผู้เสียหาย กลับสู่ภูมิลำเนาให้ประสานข้อมูลของผู้เสียหาย หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องถึงเหตุของการกระทำ ความผิดฐาน ค้ามนุษย์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการวางแผนทางการส่งผู้เสียหายกลับสู่ภูมิลำเนา และการให้ความช่วยเหลือต่อไป

-การส่งผู้เสียหายที่เป็นบุคคลต่างด้าว ที่ได้รับการฟื้นฟูจนมีสภาพร่างกาย จิตใจปกติ หรือไม่มีความ จำเป็นต้องอยู่ในราชอาณาจักร หรือไม่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว ให้เจ้าหน้าที่ ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งกลับประเทศภูมิลำเนา โดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงความปลอดภัย และสวัสดิภาพ

-กรณียังไม่ทราบประเทศภูมิลำเนาของผู้เสียหาย แต่มีเหตุอันควรเชื่อหรือพิสูจน์ได้ว่า ผู้เสียหายเคยมี ภูมิลำเนาอยู่ในประเทศใด ให้ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของประเทศนั้น เพื่อดำเนินการส่งกลับ

-การส่งผู้เสียหายที่เป็นบุคคลต่างด้าวกลับภูมิลำเนาให้เจ้าหน้าที่ประสานกับสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนการส่งกลับ

-การกำหนดระยะเวลาการให้ความช่วยเหลือผู้เสียหาย ให้เจ้าหน้าที่พิจารณาถึงสภาพร่างกาย จิตใจ สวัสดิภาพ ความปลอดภัยของผู้เสียหาย และการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ด้วย

๔ .การคุ้มครองสวัสดิภาพตามมาตรา ๓๕

๔.๑ การช่วยเหลือผู้เสียหายการเรียกองค์สินไหมทดแทน ตามมาตรา ๓๕

ผู้เสียหายมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์ โดยพนักงานอัยการเรียกค่าสินไหมทดแทน แทนผู้เสียหายตามที่ได้รับแจ้งจากปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมายตามคำสั่งกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่ ๕๑๓/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

การดำเนินการเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนให้ผู้เสียหาย ในกรณีที่ผู้เสียหายมีสิทธิและประสงค์ที่จะเรียกค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์ ให้กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการหรือสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดแล้วแต่กรณี ดำเนินการเพื่อกำหนดค่าสินไหมทดแทน โดยพิจารณาร่วมกับผู้เสียหายหรือผู้แทน พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ผู้ที่เกี่ยวข้องและบุคคลที่เห็นสมควรให้เข้าร่วมพิจารณา แล้วรายงานให้ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์หรือผู้แทนที่ได้รับมอบหมายทราบ เพื่อแจ้งให้พนักงานอัยการดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ การกำหนดค่าสินไหมทดแทนให้ผู้เสียหาย ดังกล่าวให้ดำเนินการโดยไม่ชักช้า

การกำหนดค่าสินไหมทดแทนให้ผู้เสียหายให้พิจารณารวมถึงเหตุที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับอันตราย แก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ ชื่อเสียง ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดตลอดจนความเสียหายอื่นใดที่สามารถคำนวณเป็นเงินได้

นอกจากนี้ ผู้เสียหายยังสามารถขอรับค่าตอบแทนความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำผิดทางอาญาของ ผู้อื่นโดยตนมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น ได้ที่กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพหรือสำนักงานยุติธรรมจังหวัดทุกจังหวัด สังกัดกระทรวงยุติธรรม ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๕๔

๕.การคุ้มครองความปลอดภัย ตามมาตรา ๓๖

ผู้เสียหายมีสิทธิได้รับความคุ้มครองความปลอดภัยระหว่างที่อยู่ในความดูแล ไม่ว่าจะพำนักอยู่ที่ใด ไม่ว่า ก่อน ขณะ หรือหลังการดำเนินคดี รวมถึงความปลอดภัยของบุคคลในครอบครัวของผู้เสียหายด้วย และสิทธิที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา ในกรณีที่ผู้เสียหายเข้ารับการคุ้มครองในสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ หรือหน่วยงานในสังกัดของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และมีเหตุอันน่าเชื่อว่าผู้เสียหายรวมถึงครอบครัวอาจไม่ได้รับความปลอดภัย ผู้อำนวยการสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ หรือหัวหน้าหน่วยงานนั้น หรือเลขานุการศูนย์ปฏิบัติการป้องกัน และปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัด ร้องขอต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ความคุ้มครองได้ตามความจำเป็น และหรือ ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยาน กรณีผู้เสียหายจำเป็นต้องเข้าสู่โปรแกรมคุ้มครองพยาน หากผู้เสียหายมีความประสงค์ขอรับการคุ้มครองพยาน สามารถติดต่อได้ที่สำนักงานคุ้มครองพยาน กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม หรือสำนักงานยุติธรรมจังหวัดทุกจังหวัด ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๕๖

๖.การพำนักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว และทำงานเป็นการชั่วคราว ได้ตามกฎหมาย ตามมาตรา ๓๗)

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด เพื่อการรักษาพยาบาล การบำบัดฟื้นฟูทางร่างกายและจิตใจ หรือการเรียกร้องสิทธิของผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถดำเนินการให้มีการ

ผ่อนผันให้ผู้เสียหายนั้นอยู่ในราชอาณาจักรได้เป็นการชั่วคราว ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และได้รับอนุญาตให้ทำงานเป็นการชั่วคราว ตามกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว โดยคำนึงถึงเหตุผลทางด้านมนุษยธรรมเป็นหลัก กระทรวงมหาดไทยได้ออกประกาศ เรื่อง การอนุญาตให้คนต่างด้าวบางจำพวกอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ สำหรับผู้เสียหายจากการกระทำผิดฐานค้ามนุษย์ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ โดยให้กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ส่งหลักฐานคนต่างด้าวที่พนักงานสอบสวนพิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์และหนังสือยินยอมของผู้เสียหายที่ สมัครใจยินยอมเข้ารับการช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพในหน่วยงานของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พร้อมทั้งเสนอระยะเวลาตามความเหมาะสมที่จะอนุญาต ให้ผู้เสียหายอยู่ในราชอาณาจักรได้ แต่ไม่ควรเกินหกเดือน ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทย พิจารณากำหนดระยะเวลา การอนุญาตและสามารถขยายระยะเวลาการอนุญาตได้จนกว่าการคุ้มครองสวัสดิภาพสิ้นสุดลง

สำนักทะเบียนกลาง กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือแจ้งเวียน ที่ มท ๐๓๐/๓๑ ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๕ เรื่อง การจัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวสำหรับคนต่างด้าวซึ่งเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นในท้องที่ที่สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ ตั้งอยู่ คือ จังหวัด เชียงราย พิชณุโลก นครราชสีมา ปทุมธานี นนทบุรี ระนอง สุราษฎร์ธานี และสงขลา ถือปฏิบัติ ดังนี้

๑) การจัดทำประวัติและบัตรประจำตัวให้กับคนต่างด้าวซึ่งเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ให้ใช้แนวทาง ปฏิบัติตามระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการสำรวจและจัดทำทะเบียนบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยอนุโลมกำหนดให้เลขบัตรประจำตัวประชาชนเป็นบุคคลประเภท ๐ กลุ่ม ๗๔ (เลขหลักแรก เป็นเลข ๐ ส่วนหลักที่หกและเจ็ดเป็นเลข ๗๔) โดยให้เพิ่มชื่อในทะเบียนประวัติ ทร. ๓๘ ก ของบ้านเลขที่ของสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพแห่งที่ให้การช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพเหยื่อการค้ามนุษย์รายนั้นๆ

๒) ให้เจ้าหน้าที่สถานคุ้มครองเป็นผู้ยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนอำเภอ หรือนายทะเบียนท้องถิ่นแทนคนต่างด้าวที่ เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดยนำตัวผู้เสียหายพร้อมหนังสือของกระทรวงมหาดไทย ที่กำหนดระยะเวลาการอนุญาตให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักร และหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องไปแสดงต่อนายทะเบียน เพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

๓) การแจ้งย้ายที่อยู่ผู้เสียหายตามทะเบียนประวัติคนต่างด้าวซึ่งเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ จะทำได้เฉพาะเมื่อเกิดเหตุจำเป็น และจะต้องเป็นการย้ายที่อยู่ระหว่างสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพเท่านั้น โดยต้องมีหนังสือแจ้งเหตุความจำเป็นดังกล่าวจากกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ และได้รับความเห็นชอบจาก ปลัดกระทรวงมหาดไทยแล้ว นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นจึงรับแจ้งย้ายได้

๔) การเคลื่อนย้ายคนต่างด้าวออกนอกเขตจังหวัดที่ได้จัดทำทะเบียนประวัติเพื่อการทำงานให้สามารถทำได้ เมื่อกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการได้รับอนุญาตจากปลัดกระทรวงมหาดไทย หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายในเขตกรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายในเขตท้องที่จังหวัดอื่น โดยให้เคลื่อนย้ายคนต่างด้าวเพื่อการทำงานได้เฉพาะในจังหวัดที่มีเขตติดต่อกับจังหวัดที่ได้จัดทำทะเบียนประวัติไว้ ภายใต้การกำกับดูแลของเจ้าหน้าที่กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ สำหรับการเคลื่อนย้ายคนต่างด้าวเพื่อดำเนินการดำเนินคดี การรักษาพยาบาล หรือเพื่อเหตุผลทางด้านมนุษยธรรม หรือกิจกรรมสาธารณอื่น ให้กระทำได้เมื่ออยู่ภายใต้การกำกับดูแลของเจ้าหน้าที่กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

ในกรณีที่ผู้เสียหายประสงค์จะทำงาน และกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการพิจารณาความเหมาะสมแล้ว ให้ดำเนินการดังนี้

๑) ส่งผู้เสียหายเข้ารับการตรวจสุขภาพตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ณ สถานพยาบาลของรัฐ

๒) สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพจัดหานายจ้าง/สถานประกอบการ แล้วให้นายจ้าง/สถานประกอบการ ยื่นแบบคำร้องขอจ้างแรงงานต่างด้าวที่เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์และอยู่ในความดูแลของสถานคุ้มครอง และพัฒนาอาชีพ

๓) พาผู้เสียหายไปรายงานตัวต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว (สำนักงานแรงงานจังหวัด) เพื่อขอรับใบอนุญาตทำงานตามเงื่อนไขที่อธิบดีกรมการจัดหางานกำหนดและไม่เกินระยะเวลาที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดประเภทงานให้คนต่างด้าวตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ซึ่งกำหนดประเภทงานให้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ทำได้ ๒ ประเภท คือ งานกรรมกร และงานรับใช้ในบ้าน

๔) ผู้เสียหายที่เป็นคนต่างด้าวและได้รับอนุญาตทำงานรับใช้ในบ้าน ให้เคลื่อนย้ายออกนอกเขตจังหวัดที่ได้รับอนุญาต เพื่อติดตามสามีหรือภรรยาของนายจ้างไปทำหน้าที่การงานที่รับผิดชอบได้ โดยนายจ้างสามีหรือภรรยาของนายจ้างและลูกจ้างจะต้องเดินทางไปด้วยกัน และต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ทุกครั้งที่มีการขอตรวจ

(๕) การเคลื่อนย้ายผู้เสียหายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เป็นพยานในศาลได้รับหมายเรียกจากพนักงานสอบสวน หรือเพื่อการรักษาพยาบาล หรือการบำบัดฟื้นฟูทางร่างกาย และจิตใจของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ กระทำได้โดยให้หน่วยงานของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ จัดเจ้าหน้าที่กำกับดูแลในการเดินทางไปดำเนินการดังกล่าว

(๖) เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการอนุญาตให้คนต่างด้าวอยู่ในราชอาณาจักร หรือสิ้นสุดการดำเนินการช่วยเหลือหรือคุ้มครองสวัสดิภาพ ให้กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ แจ้งสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง จำหน่ายคนต่างด้าวดังกล่าวออกจากฐานข้อมูลทะเบียนประวัติและเรียกบัตรประจำตัวคืน

๗. การส่งกลับประเทศที่เป็นถิ่นที่อยู่หรือภูมิลำเนา ตามมาตรา ๓๘

ผู้เสียหายจะได้รับการส่งกลับประเทศที่เป็นถิ่นที่อยู่หรือภูมิลำเนาอย่างปลอดภัย โดยไม่ชักช้า เว้นแต่จะได้รับการอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง หรือได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพจะดำเนินการสอบประวัติผู้เสียหายและดำเนินการตามกระบวนการเพื่อส่งกลับผู้เสียหายตามภูมิลำเนา ดังนี้

- ผู้เสียหายไทย สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพประสานส่งข้อมูลประวัติ และประเด็นสำคัญในการส่งผู้เสียหายกลับภูมิลำเนาให้หน่วยงานในท้องถิ่น (บ้านพักเด็กและครอบครัว) เพื่อสืบหาและประเมินความพร้อมของครอบครัว ก่อนส่งกลับผู้เสียหาย หรือส่งต่อผู้เสียหายเข้ารับการดูแล หรือฝึกอาชีพในหน่วยงานที่เหมาะสม

- ผู้เสียหายต่างชาติ สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพประสานส่งข้อมูลประวัติ ภาพถ่าย หรือเอกสารที่ประเทศภูมิลำเนาของผู้เสียหายต้องการ ให้สำนักป้องกันและแก้ไขปัญหากาการค้าหญิงและเด็ก กรมพัฒนาสังคม และสวัสดิการ เพื่อประสานประเทศต้นทางในการสืบหา ประเมินความพร้อมของครอบครัว และยืนยันสัญชาติ ในบางประเทศ เมื่อกระบวนการคุ้มครองและการให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ เสร็จสิ้น ประกอบกับประเทศต้นทางยืนยันการรับกลับ จึงส่งผู้เสียหายนั้นกลับประเทศภูมิลำเนาโดยช่องทางของรัฐ เจ้าหน้าที่สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพจะติดต่อประสานงานทั้งภายใน และภายนอกหน่วยงาน

เพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งกลับ เช่น จัดเตรียมเอกสารการเดินทาง และเอกสารประจำตัว โดยประสานกับกระทรวงมหาดไทย สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุล ทั้งนี้ สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพจะจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เสียหายก่อนกลับคืนสู่สังคม ตามความเหมาะสมกับประเภทของผู้เสียหาย และจะร่วมเดินทางในการส่งกลับผู้เสียหายทั้งชาวไทยและต่างชาติ โดยยึดถือหลักแห่งความปลอดภัย มีหน่วยงาน ในพื้นที่หรือประเทศต้นทางรองรับเพื่อดูแลหรือให้ความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการติดตามประเมินผล การกลับคืนสู่ครอบครัวของผู้เสียหาย เพื่อมิให้ผู้เสียหายต้องกลับมาตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ซ้ำอีก หรือมีส่วนร่วมในการค้ามนุษย์

๘. การช่วยเหลือผู้มีสัญชาติไทยและตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในต่างประเทศ ตามมาตรา ๓๙

ในกรณีที่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยตกเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ในต่างประเทศ ประสงค์จะกลับเข้ามาในประเทศไทย พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องตรวจสอบว่าผู้เสียหายนั้นมีสัญชาติไทยจริงหรือไม่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายภาคส่วนจะประสานงานกัน เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายนั้นกลับประเทศอย่างปลอดภัย ได้แก่

- สถานเอกอัครราชทูตไทย หรือสถานกงสุลใหญ่ประจำประเทศปลายทาง แจกจ่ายคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ กรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ เพื่อส่งต่อข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ ส่วนช่วยเหลือและคุ้มครองผู้ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์และกลุ่มเสี่ยงชาวไทย สำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาค้าหญิงและเด็ก กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

- ส่วนช่วยเหลือและคุ้มครองผู้ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์และกลุ่มเสี่ยงชาวไทย จัดเตรียมเจ้าหน้าที่พร้อมทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจในการรับตัวผู้เสียหาย ณ ท่าอากาศยาน เพื่อสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น ประเมินสภาพความปลอดภัย ความเสี่ยง และความต้องการ รวมทั้งวางแผนการช่วยเหลือ ในบางกรณีจะส่งผู้เสียหายเข้ารับการคุ้มครองในสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ

- สถานเอกอัครราชทูต หรือสถานกงสุลใหญ่ในประเทศปลายทาง จัดเตรียมเงินให้ผู้เสียหายยืมเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางกลับประเทศซึ่งผู้เสียหายไม่ต้องรับสภาพหนี้ เนื่องจากกระทรวงการต่างประเทศจะดำเนินการขอรับการสนับสนุนค่าเดินทางกลับประเทศไทยของผู้เสียหายจากเงินกองทุนเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

- กรณีเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้พำนักอยู่ในประเทศไทย สถานเอกอัครราชทูต หรือสถานกงสุลใหญ่ในประเทศปลายทาง ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๘ โดยส่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ให้ส่วนช่วยเหลือและคุ้มครองผู้ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์และกลุ่มเสี่ยงชาวไทย ประสานกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ตรวจสอบสถานะบุคคล และเมื่อได้รับแจ้งผลการยืนยันตัวบุคคลแล้ว จะดำเนินการ เช่นเดียวกับกรณีผู้เสียหายที่มีสัญชาติไทย

ทั้งนี้ เพื่อให้การปราบปรามการค้ามนุษย์มีประสิทธิภาพสูงสุด และคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้เสียหาย ส่วนช่วยเหลือและคุ้มครองผู้ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์และกลุ่มเสี่ยงชาวไทย อาจประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งกลับผู้เสียหายในประเทศปลายทางเพื่อขอข้อมูล รวมทั้งการดำเนินคดีในประเทศปลายทางเพิ่มเติม และจะให้ความช่วยเหลือด้านเงินทุนเพื่อผู้เสียหายสามารถประกอบอาชีพที่เหมาะสมและสุจริตต่อไป

๙. การไม่ถูกดำเนินคดีอาญาในความผิดที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับความผิดฐานค้ามนุษย์ ตามมาตรา ๔๑

ผู้เสียหายจะไม่ถูกดำเนินคดีในฐานะเข้ามา ออกไป หรืออยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ความผิดฐานแจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงาน ฐานปลอมหรือใช้ซึ่ง หนังสือเดินทาง ปลอมตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อ ชักชวน แนะนำตัว ติดตามหรือรับเร้าบุคคลเพื่อค้าประเวณีและเข้าไปมีสุขุมใน สถานการค้าประเวณีเพื่อค้าประเวณี และความผิดฐานเป็นคนต่างด้าวทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมาย ว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว พนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการจะแจ้งให้ผู้เสียหายทราบในสิทธิที่จะ เรียกร้องค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ และสิทธิที่จะได้รับความช่วยเหลือ ทางกฎหมาย รวมถึงสิทธิที่จะได้รับการยกเว้นไม่ถูกดำเนินคดีบางประการด้วย

๑๐. การช่วยเหลือจากเงินกองทุนเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ตามมาตรา ๔๓

ผู้เสียหายจะได้รับความช่วยเหลือจากเงินกองทุนเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ตามมาตรา ๓๓, ๓๖ และ ๓๙ นักสังคมสงเคราะห์ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายของสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ จะพิจารณาตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการบริหารกองทุนซึ่งมีหน้าที่พิจารณาอนุมัติการ จ่ายเงิน ดังนี้

- ค่าใช้จ่ายในการครองชีพ ไม่เกินวงเงินครั้งละ ๓,๐๐๐ บาท และจะช่วยเหลือได้ไม่เกิน ๓ ครั้ง/ราย/ปี

- ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ให้จ่ายเท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท และให้รวมถึงค่าใช้จ่าย เกี่ยวกับค่าพาหนะ ค่าอาหารระหว่างติดต่อกับรักษาพยาบาล ไม่เกินวงเงินครั้งละ ๒,๐๐๐ บาท และจะช่วยเหลือได้ ไม่เกิน ๓ ครั้ง/ราย/ปี

- ค่าใช้จ่ายในการบำบัดฟื้นฟูทางร่างกายและจิตใจ ให้จ่ายเท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท

- ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างที่ไม่สามารถประกอบการทำงานได้ตามปกติ ให้จ่ายในอัตราไม่เกิน ๒๐๐ บาท เป็นระยะเวลาไม่เกิน ๑ ปี นับแต่วันที่ไม่สามารถประกอบการทำงานได้ตามปกติ

- ค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือเป็นเครื่องอุปโภคบริโภค ไม่เกินวงเงินครั้งละ ๓,๐๐๐ บาท และจะช่วยเหลือได้ ไม่เกิน ๓ ครั้ง/ราย/ปี

- ค่าใช้จ่ายในการจัดหาที่พักตามความเหมาะสม

- ค่าใช้จ่ายในการศึกษาหรือฝึกอบรม

- ค่าใช้จ่ายในการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายหรือการดำเนินคดี เพื่อเรียกค่าสินไหมทดแทน หรือตามคำสั่งศาล

- ค่าใช้จ่ายในการส่งกลับไปยังประเทศเดิมหรือภูมิลำเนาของผู้เสียหายนั้น

- ค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือผู้เสียหายในต่างประเทศให้เดินทางกลับเข้ามาในราชอาณาจักรหรือถิ่นที่อยู่

- ค่าใช้จ่ายในการอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการอนุมัติเป็นการเฉพาะราย

กรณีที่ผู้เสียหายไม่ได้อยู่ในความคุ้มครองของสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ และมีภูมิลำเนาหรือ ถิ่นที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้เสียหายสามารถยื่นคำขอรับความช่วยเหลือจากเงินกองทุนนี้ได้ ณ สำนักงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์และเด็ก กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ สำหรับผู้เสียหายที่มี ภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในเขต จังหวัดอื่น ให้ยื่นคำขอ ณ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดนั้นๆ

๑๑. การคุ้มครองความเป็นส่วนตัว ตามมาตรา ๕๖

ผู้เสียหายมีสิทธิอย่างเต็มที่ในการได้รับความคุ้มครองความเป็นส่วนตัว ทั้งของตัวผู้เสียหายเองและครอบครัวของผู้เสียหาย เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต้องรักษาความลับของผู้เสียหาย และห้ามมิให้อนุญาต หรือจัดให้ผู้ใดดำเนินการในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ดังนี้

-บันทึกภาพ แพร่ภาพ พิมพ์รูป หรือบันทึกเสียง แพร่เสียง หรือสิ่งอื่นที่สามารถแสดงได้ว่าบุคคลใดเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์

-โฆษณาหรือเผยแพร่ข้อความ ซึ่งปรากฏในทางสอบสวนของพนักงานสอบสวน หรือในทางพิจารณาคดีของศาลที่ทำให้บุคคลอื่นรู้จักชื่อตัว ชื่อสกุลของผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ หรือบุคคลในครอบครัวผู้เสียหายนั้น ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็ นสื่อสารสนเทศประเภทใด

-โฆษณาหรือเผยแพร่ข้อความ ภาพหรือเสียง ไม่ว่าจะโดยสื่อสารสนเทศประเภทใด เปิดเผยแพร่ไว้ที่สถานที่อยู่ สถานที่ทำงาน หรือสถานศึกษาของบุคคลซึ่งเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ แม้ว่าการให้ข้อมูลจำเป็นต้องกระทำเพื่อประโยชน์ของทางราชการในการคุ้มครองหรือช่วยเหลือผู้เสียหาย หรือผู้เสียหายยินยอมโดยบริสุทธิ์ใจ แต่ต้องกระทำด้วยความระมัดระวังและคำนึงถึงสิทธิความเป็นส่วนตัวของผู้เสียหายเป็นสำคัญ ผู้ใดที่กระทำการละเมิดสิทธินี้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๑๒. การคุ้มครองผู้เสียหายตามกฎหมายอื่น

๑. สิทธิที่จะได้รับค่าตอบแทนผู้เสียหาย (พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและ ค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔)

หลักเกณฑ์ มีดังนี้

(๑) ต้องเป็นผู้เสียหายซึ่งได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิตหรือร่างกายหรือจิตใจ เนื่องจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่น โดยตนมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น

(๒) ความผิดที่กระทำต่อผู้เสียหายอันอาจขอรับค่าตอบแทนได้ต้องเป็นความผิดตามรายการที่ระบุไว้ท้ายพระราชบัญญัตินี้ กล่าวคือ ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาภาค ๒ ความผิด

ลักษณะ ๔ ความผิดเกี่ยวกับเพศ มาตรา ๒๗๖ ถึงมาตรา ๒๘๗

ลักษณะ ๑๐ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย

หมวด ๑ ความผิดต่อชีวิต มาตรา ๒๘๘ ถึงมาตรา ๒๙๔

หมวด ๒ ความผิดต่อร่างกาย มาตรา ๒๙๕ ถึงมาตรา ๓๐๐

หมวด ๓ ความผิดฐานทำให้แท้งลูก มาตรา ๓๐๑ ถึงมาตรา ๓๐๕

หมวด ๔ ความผิดฐานทอดทิ้งเด็ก คนป่วยเจ็บหรือคนชรา มาตรา ๓๐๖ ถึงมาตรา ๓๐๘

(๓) ค่าตอบแทน คือ เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ผู้เสียหายมีสิทธิได้รับ เพื่อตอบแทนความเสียหายที่เกิดขึ้นจากหรือเนื่องจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่น อันได้แก่

(๑) ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการรักษาพยาบาล รวมทั้งค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจ

(๒) ค่าตอบแทนในกรณีผู้เสียหายถึงแก่ความตาย จำนวนไม่เกินที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๓) ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างที่ไม่สามารถประกอบการทำงานได้ตามปกติ

(๔) ค่าตอบแทนความเสียหายอื่นตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง (๔) คณะกรรมการจะกำหนดให้ผู้เสียหายได้รับค่าตอบแทนเพียงใดหรือไม่ก็ได้ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์ และความร้ายแรงของการกระทำ ความผิดและสภาพความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับ รวมทั้งโอกาสที่ผู้เสียหาย จะได้รับการบรรเทาความเสียหาย โดยทางอื่นด้วย

วิธีการยื่นคำขอ

๑. ให้ผู้มีสิทธิยื่นคำขอต้องยื่นคำขอด้วยตนเองโดยแนบเอกสารและหลักฐาน โดยในกรณีที่ผู้มีสิทธิยื่นคำขอเป็นผู้เสียหาย ต้องแนบเอกสาร ดังนี้

(ก) บัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบัตรหรือหลักฐานแสดงตัวของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้พร้อมสำเนาจำนวน ๑ ชุด

(ข) สูติบัตร หรือหนังสือรับรองการเกิดที่ทางราชการออกให้ พร้อมสำเนา จำนวน ๑ ชุด กรณีผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์

(ค) ใบเปลี่ยนชื่อหรือนามสกุล พร้อมสำเนาจำนวน ๑ ชุด กรณีมีการเปลี่ยนชื่อหรือนามสกุล

(ง) สำเนาบันทึกประจำวันของสถานีตำรวจที่ได้มีการร้องทุกข์

๒. บุคคลอื่นจะยื่นคำขอแทนได้เฉพาะกรณีดังต่อไปนี้

(๒.๑) ผู้แทนโดยชอบธรรม กรณีผู้มีสิทธิยื่นคำขอเป็นผู้เยาว์

(๒.๒) ผู้อนุบาล กรณีผู้มีสิทธิยื่นคำขอเป็นผู้ไร้ความสามารถ

(๒.๓) ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน สามีหรือภรรยา หรือบุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นหนังสือ กรณีที่ผู้มีสิทธิยื่นคำขอมิเหตุจำเป็น ในกรณีดังต่อไปนี้

(ก) เจ็บป่วยจนไม่สามารถมายื่นคำขอด้วยตนเองได้

(ข) เป็นคนสูงอายุหรือเป็นบุคคลทุพพลภาพไม่สะดวกในการเดินทาง

(ค) เดินทางไปต่างประเทศโดยมีกิจธุระจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้และไม่อาจมายื่น

คำขอได้ภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๒๒

(ง) เหตุจำเป็นอย่างอื่นที่คณะกรรมการเห็นชอบกำหนดเป็นรายการณี

ในการยื่นคำขอแทน นอกจากผู้ยื่นคำขอต้องยื่นเอกสารและหลักฐานของผู้มีสิทธิยื่นคำขอตามแต่กรณีแล้ว ยังต้องแนบเอกสารและหลักฐานดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ในการยื่นคำขอแทนโดยผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาล

(ก) บัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ บัตรหรือหลักฐานแสดงตัวของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ของผู้ยื่นคำขอแทน พร้อมสำเนาจำนวน ๑ ชุด

(ข) เอกสารหรือหลักฐานเกี่ยวกับการมีอำนาจปกครองผู้เยาว์ พร้อมสำเนาจำนวน ๑ ชุด กรณีผู้มีสิทธิยื่นคำขอเป็นผู้เยาว์ (ถ้ามี)

(ค) สำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลที่ให้ผู้มีสิทธิยื่นคำขอเป็นผู้ไร้ความสามารถและแต่งตั้งผู้ยื่นคำขอแทนเป็นผู้อนุบาล (ถ้ามี)

(๒) ในการยื่นคำขอแทนโดยผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน สามีหรือภรรยา

(ก) บัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ บัตรหรือหลักฐานแสดงตัวของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ของผู้ยื่นคำขอแทน พร้อมสำเนาจำนวน ๑ ชุด

(ข) สำเนาทะเบียนสมรส กรณีผู้มีสิทธิยื่นคำขอเป็นสามีหรือภรรยา

(ค) สำเนาทะเบียนบ้านของผู้มีสิทธิยื่นคำขอและผู้ยื่นคำขอแทน

(ง) สำเนาเอกสารการรับรองบุตร (ถ้ามี)

(จ) เอกสารแสดงเหตุจำเป็นที่ทำให้ผู้มีสิทธิยื่นคำขอไม่สามารถมายื่นคำขอด้วยตนเอง

(๓) ในการยื่นคำขอแทนโดยผู้ได้รับการแต่งตั้งโดยหนังสือ

(ก) บัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ บัตรหรือหลักฐานแสดงตัวของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ของผู้ยื่นคำขอแทน พร้อมสำเนาจำนวน ๑ ชุด

(ข) เอกสารหรือหลักฐานแสดงเหตุจำเป็นที่ทำให้ผู้มีสิทธิยื่นคำขอไม่สามารถมายื่นคำขอด้วยตนเอง

(ค) หนังสือมอบอำนาจหรือหนังสือแต่งตั้งให้เป็นผู้ยื่นคำขอแทน

การอุทธรณ์

กรณีที่ยื่นคำขอไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับแจ้งคำวินิจฉัย คำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

การยื่นอุทธรณ์จะยื่นต่อสำนักงานหรือศาลจังหวัดที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเพื่อส่งให้แก่ศาลอุทธรณ์ก็ได้ และให้ถือว่าเป็นการยื่นอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์แล้ว

ในการวินิจฉัยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์มีอำนาจไต่สวนหลักฐานเพิ่มเติมโดยสืบพยานเอง หรืออาจแต่งตั้งให้ศาลชั้นต้นตามที่เห็นสมควรทำแทนก็ได้

กรณีที่ผู้เสียหายถึงแก่ความตายก่อนที่จะได้รับคำตอบแทน ให้สิทธิในการเรียกร้องและการรับคำตอบแทน ตกแก่ทายาทซึ่งได้รับความเสียหายของผู้เสียหายนั้น ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

การเรียกร้องหรือการได้มาซึ่งสิทธิหรือประโยชน์ตามกฎหมายนี้ ไม่เป็นการตัดสิทธิหรือประโยชน์ที่ผู้เสียหายหรือจำเลยจึงได้ตามกฎหมายอื่น

๒. สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองพยาน (พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๖)

พยานบุคคล หมายถึง บุคคลที่มาให้ข้อเท็จจริงด้วยการให้การต่อพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือเบิกความต่อศาล โดยการที่พยานเล่าเรื่อง หรือตอบคำถามของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ศาล และคู่ความเกี่ยวกับข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ที่พยานได้เห็น ได้ฟัง หรือได้ทราบมาก่อน

การคุ้มครองพยานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้กำหนดมาตรการไว้ ๒ มาตรการด้วยกัน ได้แก่

๑. มาตรการทั่วไปในการคุ้มครองพยานบุคคลที่ร้องขอ

- ตัวพยานเองหรือบุคคลอื่นซึ่งมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องมีสิทธิร้องขอให้เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าหน้าที่อื่น คุ้มครองพยานได้

- พนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจฟ้องคดี ศาลหรือสำนักงานคุ้มครองพยาน หากเห็นว่าพยานอาจไม่ได้รับความปลอดภัยหรือถูกข่มขู่ คุกคาม ก็สามารถจัดให้ใช้มาตรการทั่วไปในการคุ้มครองพยานได้ แต่ทั้งนี้ จะต้องได้รับความยินยอมจากพยานด้วย

ข้อสังเกต-สามี ภรรยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดานของพยานหรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพยาน ซึ่งมีผลต่อการที่พยานจะมาเป็นพยาน อาจไม่ได้รับความปลอดภัยและพยานได้ร้องขอให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง พิจารณานำมาตรการทั่วไปในการคุ้มครองพยานมาใช้บังคับแก่บุคคลดังกล่าวได้ตามความจำเป็นที่เห็นสมควร โดยบุคคลดังกล่าวจะต้องให้ความยินยอมด้วย

วิธีการคุ้มครองพยาน

วิธีการที่จะนำมาคุ้มครองพยานตามมาตรการทั่วไปนั้น หน่วยงานที่ให้ความคุ้มครองจะต้องดำเนินการ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมแก่สถานะและสภาพของพยาน ลักษณะและพฤติการณ์ความร้ายแรงของคดีอาญา พฤติการณ์การข่มขู่ คุกคามพยาน โดยมีวิธีการให้ความคุ้มครองพยานตามมาตรการทั่วไปหลายวิธี เช่น

- การประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจไปทำการติดตั้งตู้สายตรวจ (ตู้แดง) ที่พักอาศัยของพยาน
- การจัดให้พยานอยู่ในสถานที่ที่ปลอดภัย
- การปกปิดมิให้มีการเปิดเผยชื่อตัว ชื่อสกุล ที่อยู่ หรือข้อมูลอย่างอื่นที่สามารถระบุตัวพยานได้
- การจัดส่งเจ้าหน้าที่ไปอารักขาพยาน ณ ที่พำนักอาศัยหรือในวันที่พยานจะไปศาล โดยอาจใช้วิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายวิธีประกอบ

๒. มาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยาน

การคุ้มครองพยานตามมาตรการพิเศษได้กำหนดไว้ในหมวด ๒ ตั้งแต่มาตรา ๘-๑๒ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งมาตรการพิเศษมีเงื่อนไขในการคุ้มครอง คือ ใช้กับพยานเฉพาะกรณีที่กำหนดไว้ เนื่องจากเป็นคดีที่มีความสำคัญและมีความเสี่ยงสูงเป็นอย่างยิ่งว่าอาจเกิดภัยอันตรายร้ายแรงกับพยานได้จำเป็นต้องใช้วิธีการคุ้มครองที่เข้มงวดเป็นพิเศษไปจากมาตรการทั่วไป ทั้งนี้ พยานที่อาจได้รับการคุ้มครองตามมาตรการพิเศษได้ ต้องเป็นพยานเฉพาะในคดีอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๑) คดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต หรือกฎหมายศุลกากร

๒) คดีความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรตามประมวลกฎหมายอาญา

๓) คดีความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่อการอนาจาร เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น และความผิดฐานพรากเด็กและผู้เยาว์

ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี หรือความผิดเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการ

คำประเวณี ผู้ดูแลหรือผู้จัดการกิจการคำประเวณี หรือสถานการคำประเวณี หรือเป็นผู้ควบคุม ผู้กระทำการ คำประเวณีในสถานการคำประเวณี

๔) คดีความผิดเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรม ได้แก่ ความผิดฐานอั้งยี่และช่องโจรตามประมวลกฎหมาย อาญา และให้หมายความร่วมมือความผิดอื่นใดที่มีลักษณะเป็นการกระทำร่วมกันโดยกลุ่มอาชญากร ที่มีการวางแผนอย่างซับซ้อนและเป็นสัดส่วน

๕) คดีความผิดที่มีอัตราโทษอย่างต่ำให้จำคุกตั้งแต่สิบปีขึ้นไปหรือโทษสถานหนักกว่านั้น

๖) คดีซึ่งสำนักงานคุ้มครองพยานเห็นสมควรให้ความคุ้มครองพยาน

โดยเมื่อปรากฏชัดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าพยานจะไม่สามารถได้รับความปลอดภัย พยานหรือบุคคลอื่นใด ซึ่งมีประโยชน์เกี่ยวข้อง พนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญา หรือพนักงานผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา อาจยื่นคำร้องต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมหรือผู้ซึ่งได้รับ มอบหมายเอง ขอใช้มาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยาน ประการสำคัญตัวพยานเองต้องให้ความยินยอมด้วย

วิธีการคุ้มครองพยานตามมาตรการพิเศษ กฎหมายกำหนดให้สำนักงานคุ้มครองพยานดำเนินการ อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

๑) ย้ายที่อยู่หรือจัดที่พักอันเหมาะสม

๒) จ่ายค่าเลี้ยงชีพที่สมควรแก่พยานหรือบุคคลที่อยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของพยานเป็นระยะเวลา ไม่เกิน ๑ ปี เว้นแต่มีเหตุจำเป็นอาจขอขยายระยะเวลาครั้งละไม่เกิน ๓ เดือน แต่ไม่เกิน ๒ ปี ทั้งนี้ ให้เป็นไปตาม อัตราตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยค่าตอบแทนฯ ปี ๒๕๔๗

๓) ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล และหลักฐานที่สามารถ ระบุ พยาน รวมทั้ง การดำเนินการเพื่อกลับคืนสู่ฐานะเดิมตามคำขอของพยานด้วย

๔) ดำเนินการเพื่อให้มีอาชีพหรือให้มีการศึกษาอบรม หรือดำเนินการใดเพื่อให้พยานสามารถดำรงชีพ อยู่ได้ตามที่เหมาะสม

๕) ช่วยเหลือในการเรียกร้องสิทธิที่พยานพึงได้รับ

๖) ดำเนินการให้มีเจ้าหน้าที่คุ้มครองความปลอดภัยในระยะเวลาที่จำเป็น

๗) ดำเนินการอื่นใดให้พยานได้รับความช่วยเหลือหรือได้รับความคุ้มครองตามที่สมควร

การดำเนินการดังกล่าวถือเป็นความลับและห้ามมิให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเปิดเผยข้อมูล เว้นแต่จะได้รับ อนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

สำหรับการดำเนินการคุ้มครองปลอดภัยตามมาตรการพิเศษ ก็เช่นเดียวกับมาตรการทั่วไป กล่าวคือ พยานอาจร้องขอให้นำมาตรการพิเศษมาใช้คุ้มครองสามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดานของพยาน หรือบุคคลอื่น ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพยานซึ่งมีผลต่อการที่พยานจะมาเป็นพยาน โดยบุคคลดังกล่าวจะต้อง ให้ความยินยอม ในการเข้ารับการคุ้มครองด้วย

การอุทธรณ์คำสั่ง

กรณีและผู้ร้องขอได้รับทราบคำสั่งเกี่ยวกับการคุ้มครองพยาน ตามมาตรการทั่วไป มาตรการพิเศษ หรือ ค่าตอบแทนหรือค่าใช้จ่ายแก่พยาน และไม่พอใจคำสั่งดังกล่าว มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนั้นได้โดยยื่นคำร้องต่อ

ศาลยุติธรรมชั้นต้น ซึ่งมีใช้ศาลแขวงและมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่มีเขตอำนาจเหนือคดีนั้นหรือ ศาลทหารชั้นต้นที่มีเขตอำนาจเหนือคดีนั้น หรือที่บุคคลเหล่านั้นมีที่อยู่ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง นอกจากนี้ พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญาได้มีการกำหนดบทลงโทษแก่ผู้เปิดเผยความลับเกี่ยวกับพยาน รวมทั้งการเพิ่มโทษแก่ผู้กระทำความผิดอาญาต่อพยานและบุคคลใกล้ชิดไว้ด้วย (ดู มาตรา ๒๑ และ ๒๒)

๓. สิทธิประโยชน์ที่จะได้รับตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑

การดำเนินการให้ความช่วยเหลือแก่ลูกจ้างผู้ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ด้านแรงงานผู้เสียหายสามารถใช้สิทธิในการยื่นคำร้องเพื่อเรียกร้องสิทธิให้ได้รับเงินตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ เช่น ค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด ค่าล่วงเวลาในวันหยุด เป็นต้น

ทั้งนี้ กรณีนายจ้างปฏิบัติไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ พนักงานตรวจแรงงานสามารถดำเนินคดีอาญากับนายจ้างดังกล่าวได้

การเรียกร้องสิทธิประโยชน์ดังกล่าว ผู้เสียหายสามารถติดต่อขอคำปรึกษาหรือยื่นคำร้องกับพนักงานตรวจแรงงานของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ได้ดังนี้

๑) ส่วนกลาง ในกรุงเทพมหานคร ติดต่อกับที่

- กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน สำนักคุ้มครองแรงงาน กลุ่มงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการคุ้มครองแรงงาน หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๕ ๗๐๒๐, ๐ ๒๒๔๕ ๖๖๔๖

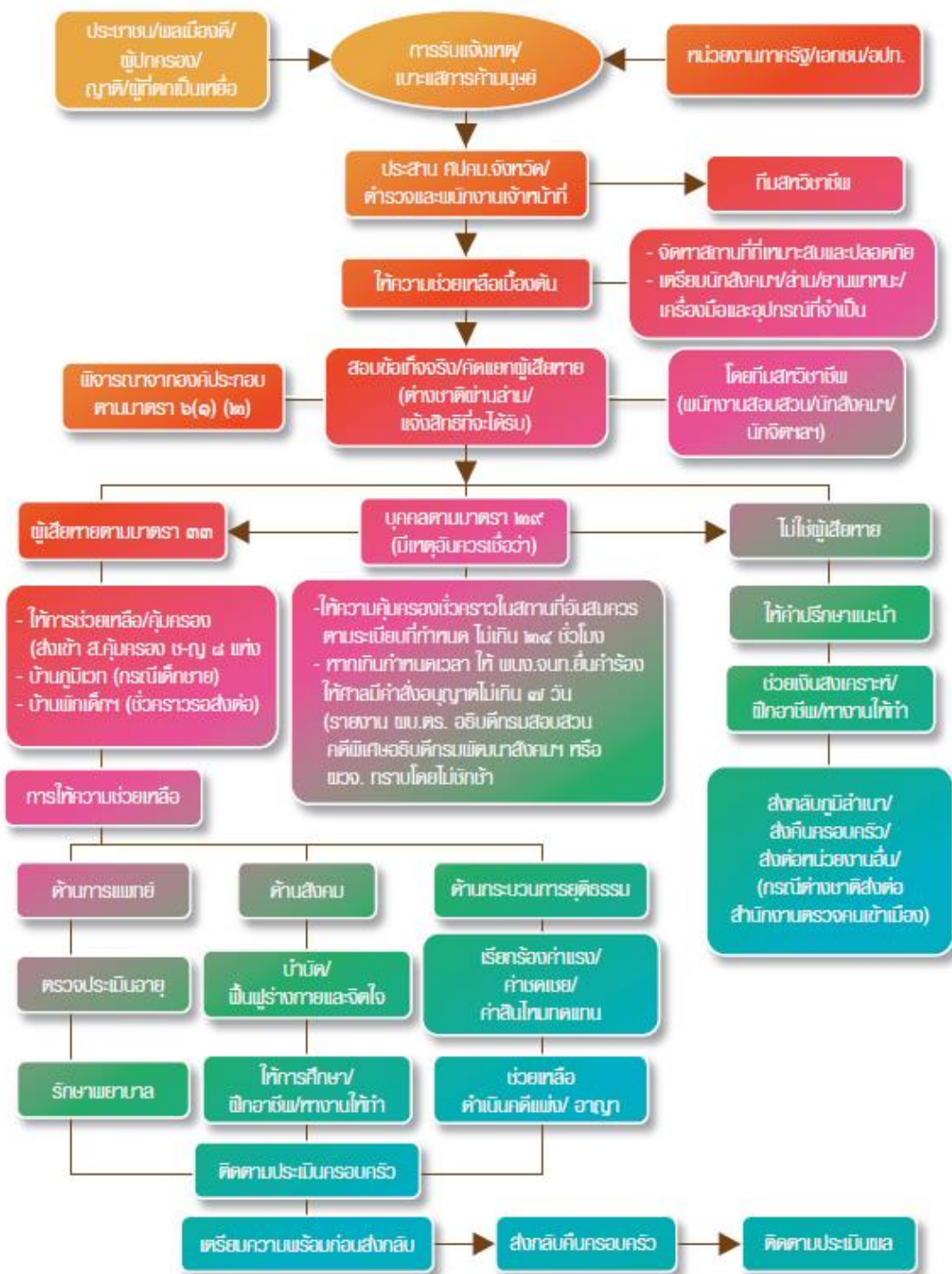
- กลุ่มงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานพื้นที่ทุกพื้นที่ ซึ่งมีอยู่ ๑๐ พื้นที่

๒) ส่วนภูมิภาค ติดต่อกับที่สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดทุกจังหวัด

ที่ตั้งและหมายเลขโทรศัพท์ของกลุ่มงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานพื้นที่ และสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด สามารถติดต่อสอบถามได้ที่สำนักคุ้มครองแรงงาน กลุ่มงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการคุ้มครองแรงงาน หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๕ ๗๐๒๐, ๐ ๒๒๔๕ ๖๖๔๖

๓) ศูนย์ Call Center กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน (๑๕๕๖)

ขั้นตอนการทำงานของทีมสหวิชาชีพ ในการคุ้มครองช่วยเหลือผู้ที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์

**บันทึกการรับตัวบุคคลเข้ารับการคุ้มครองชั่วคราว
ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๙**

เขียนที่ .....

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

วันนี้ เวลา ..... น. .... (หน่วยงานที่นำส่ง)..... ได้นำส่งบุคคล
ที่มีเหตุควรเชื่อได้ว่าเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ชื่อ .....
อายุ ..... ปี สัญชาติ ..... ภูมิลำเนา .....
เข้ารับการคุ้มครองในหน่วยงาน .....
ตั้งอยู่เลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ถนน ..... ตำบล .....
อำเภอ ..... จังหวัด ..... ซึ่งเป็นสถานที่ตามที่
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กำหนด เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม
และเพื่อคุ้มครองป้องกันภัยแก่ ..... ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม
การค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๙

หน่วยงานที่นำส่งจะดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงร่วมกับหน่วยงานที่รับตัวให้แล้วเสร็จ
ภายในยี่สิบสี่ชั่วโมง นับตั้งแต่วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... เวลา ..... น. และ
หากมีความจำเป็นต้องดำเนินการเกินกว่ากำหนดเวลายี่สิบสี่ชั่วโมง พนักงานเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่นำส่ง
อาจดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาล เมื่อศาลมีคำสั่งประการใดให้ส่งสำเนาคำสั่งแจ้งหน่วยงานที่รับตัวทราบ
และหากไม่มีคำสั่งศาลให้หน่วยงานนำส่งรับตัวกลับไปดำเนินการที่เหมาะสมต่อไป

จึงบันทึกไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ) ..... ผู้นำส่ง

(.....)

(ลงชื่อ) ..... ผู้รับตัว

(.....)

(ลงชื่อ) ..... พยาน

(.....)

(ลงชื่อ) ..... พยาน

(.....)

การ

Information Form on the Rights of Trafficking Victims Under Government Custodial Care

No. ....

Department of Social Development and Welfare

Date ..... Month ..... Year .....

I, Mr./Mrs./Miss/Master ..... age ..... ethnicity .....
nationality ..... ID card no./other document ..... is taken in government's
custody at(name of the shelter) ..... as service recipient under the
supervision of the Department of Social Development and Welfare

Under the protection of trafficking victim scheme stated in the Anti-Trafficking in Persons
Act B.E.255, the service recipient is entitled to the following rights;

1. The right to receive assistances as appropriate, on food, shelter, medical treatment, social and psychological recovery support and treatment, basic education, training, legal assistance, and safe return to country of origin
2. The right to ask for compensation for damages resulting from the being a victims of trafficking in persons
3. The right to be protected prior and after the court procedure with regard to the safety of recipient's family members
4. A permission to stay in the Kingdom temporarily will be granted and to work temporarily in accordance with the law will be considered.
5. Unless the Minister of Justice grants a permission in writing, the government official investigators are barred from filing criminal charges against trafficked persons on the offenses of 1) entering, leaving, or residing in the Kingdom without permission under the law on immigration, 2) giving false information to the official, 3) forging or using a forged travel document under the Penal Code, 4) violating the law on prevention and suppression of prostitution, particularly on contacting, persuading, introducing and soliciting a person for the purpose of prostitution assembling together in the place of prostitution for the purpose of prostitution, or 5) working without permission under the law on working of the alien.

I have been fully informed on through the translator and I understand the rights of trafficking victims and

I am willing to be protected according to the Thai government's scheme. I give my consent and agree to follow the shelter's regulations.

I don't want to be protected according to the Thai government's scheme. Reason (s)
.....

Signature: ..... (service recipient)

(.....)

Signature: .....(Official)

(.....)

Signature: ..... (witness)

(.....)

Signature: .....(witness/translator)

(.....)

๔. ขอรับเงินรางวัลและค่าตอบแทนในการนำจับและดำเนินคดีประกาศคณะกรรมการประสานและ
กำกับการทำงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

หน้า ๖

เล่ม ๑๓๓ ตอนพิเศษ ๕๐ ง ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

**ประกาศคณะกรรมการประสานและกำกับการทำงานป้องกัน
และปราบปรามการค้ามนุษย์**

เรื่อง กำหนดวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายเป็นเงินรางวัลและค่าตอบแทนในการนำจับและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์จากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๖ ของระเบียบคณะกรรมการประสานและกำกับการทำงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และอนุมัติการใช้เงินและทรัพย์สินของกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๒ คณะกรรมการประสานและกำกับการทำงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการประสานและกำกับการทำงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เรื่อง กำหนดวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายเป็นเงินรางวัลและค่าตอบแทนในการนำจับและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์จากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการประสานและกำกับการทำงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการประสานและกำกับการทำงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

“ผู้แจ้งความนำจับ” หมายความว่า ผู้แจ้งความหรือให้เบาะแสจับผู้ต้องหาหรือจำเลยต่อเจ้าพนักงานผู้รับแจ้งความตามประกาศนี้ จนเจ้าพนักงานจับกุมตัวผู้กระทำความผิด ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้

“เจ้าพนักงานสืบสวนหรือจับกุม” หมายความว่า เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจหน้าที่ในการสืบสวนจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

“พนักงานสอบสวน” หมายความว่า เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนผู้ต้องหาหรือจำเลยในความผิดฐานค้ามนุษย์ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

“เงินรางวัล” หมายความว่า เงินค่าใช้จ่ายที่จ่ายให้เจ้าพนักงานผู้สืบสวนหรือจับกุมและพนักงานสอบสวนผู้ต้องหาหรือจำเลยในความผิดฐานค้ามนุษย์อันเป็นการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ซึ่งไม่สามารถเบิกจ่ายจากเงินงบประมาณปกติได้

“ค่าตอบแทน” หมายความว่า เงินที่จ่ายให้แก่ผู้แจ้งความนำจับจนนำไปสู่การจับกุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยในความผิดฐานค้ำมนุษย์อันเป็นการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์จากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์

ข้อ ๔ ประกาศนี้ไม่ใช้การโฆษณาให้คำมั่นแก่บุคคลใดตามกฎหมาย แต่เป็นประกาศที่กำหนดไว้เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ของทางราชการในการพิจารณาจ่ายเงินรางวัลและค่าตอบแทนแก่ผู้แจ้งความนำจับหรือเจ้าพนักงานสืบสวนหรือจับกุมและพนักงานสอบสวนตามที่เห็นสมควรเท่านั้น

ข้อ ๕ การจ่ายเงินรางวัลและค่าตอบแทนตามประกาศนี้ ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จ่ายจากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์

ข้อ ๖ ผู้ขอรับหรือได้รับเงินสินบน เงินรางวัล หรือเงินอื่นในลักษณะเดียวกันตามกฎหมายหรือระเบียบอื่นในคดีความผิดฐานค้ำมนุษย์คดีเดียวกันนี้มาแล้ว ไม่มีสิทธิได้รับเงินรางวัลและค่าตอบแทนตามประกาศนี้ในกรณีตามวรรคหนึ่ง หากประสงค์จะใช้สิทธิตามประกาศนี้ให้แสดงหลักฐานการสละสิทธิที่ได้รับเงินสินบน เงินรางวัล หรือเงินอื่นในลักษณะเดียวกันตามกฎหมายหรือระเบียบอื่นในคดีความผิดฐานค้ำมนุษย์คดีเดียวกันนี้มาแล้วด้วย

ข้อ ๗ ถ้าคดีใดมีผู้แจ้งความนำจับหลายคน ให้จ่ายค่าตอบแทนโดยแบ่งเท่า ๆ กันทุกคนเว้นแต่จะมีหลักฐานตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น

ข้อ ๘ ผู้รับแจ้งความนำจับตามประกาศนี้ ได้แก่

(๑) ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือผู้อำนวยการกองต่อต้านการค้ำมนุษย์ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(๒) พนักงานสอบสวน หรือเจ้าพนักงานตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีขึ้นไป

(๓) ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอ

(๔) ผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารตั้งแต่ชั้นผู้บังคับกองพันหรือเทียบเท่าขึ้นไป นายทหารฝ่ายการสารวัตร หรือนายทหารสารวัตรสืบสวนสอบสวน สำหรับกรณีผู้กระทำผิดที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร

(๕) พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์

ข้อ ๙ เมื่อผู้รับแจ้งความนำจับได้รับแจ้งความนำจับตามข้อ ๘ แล้ว ให้จัดทำหลักฐานการรับแจ้งความ เป็นหนังสือตามแบบที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กำหนดหรือโดยระบุการกระทำผิด รายละเอียดเกี่ยวกับชื่อบุคคล (ถ้ามี) สถานที่ วันเวลาที่รับแจ้ง เสร็จแล้วลงลายมือชื่อตำแหน่งของผู้รับแจ้งความ ถ้าผู้แจ้งความนำจับประสงค์จะไม่เปิดเผยชื่อ ให้พิมพ์ลายนิ้วมือไว้เป็นหลักฐาน แต่ถ้าไม่ประสงค์จะปิดเป็นความลับให้เขียนชื่อที่อยู่ของผู้แจ้งความนำจับ และให้ผู้แจ้งความนำจับลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือไว้เป็นหลักฐานในหนังสือแจ้งความ แล้วทำสำเนา ๑ ชุดมอบให้ผู้แจ้งความนำจับไว้เป็นหลักฐาน เว้นแต่ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนจะแจ้งความนำจับด้วยวาจาต่อเจ้าพนักงานผู้รับแจ้งความนำจับก่อนและจัดทำหลักฐานการแจ้งความนำจับภายหลังการจับกุมได้

ข้อ ๑๐ ให้จ่ายเงินรางวัลหรือค่าตอบแทนตามอัตราเงินในแต่ละส่วน เมื่อการจับกุมผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นผลสำเร็จและพนักงานอัยการได้ฟ้องผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีความผิดฐานค้ามนุษย์นั้นแล้ว ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) คดีความผิดฐานค้ามนุษย์ ตามมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ ที่มีบทกำหนดโทษตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๒ หรือมาตรา ๕๓ คดีหนึ่งไม่เกินส่วนละหนึ่งแสนบาท

(๒) คดีความผิดฐานค้ามนุษย์ ตามมาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๙ ที่มีบทกำหนดโทษตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕๒ มาตรา ๕๓ หรือมาตรา ๕๔ คดีหนึ่งไม่เกินส่วนละห้าหมื่นบาท

(๓) คดีความผิดที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานค้ามนุษย์ที่มีบทกำหนดโทษตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕๕ หรือมาตรา ๕๖ คดีหนึ่งไม่เกินส่วนละสามหมื่นบาท

(๔) ในกรณีที่มีการจับกุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้ประกันตัวไปในชั้นพนักงานสอบสวนชั้นพนักงานอัยการ หรือในชั้นศาลแล้วหลบหนีไป ให้จ่ายเงินรางวัลหรือค่าตอบแทนแต่ละส่วนในอัตราไม่เกินร้อยละสามสิบของวงเงินประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น การพิจารณาจ่ายเงินรางวัลหรือค่าตอบแทนตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) หรือ (๓) ให้คำนึงถึงพฤติการณ์การกระทำความผิดและบทกำหนดโทษประกอบการพิจารณาจ่ายเงินรางวัลหรือค่าตอบแทนตามวรรคหนึ่ง (๔) ในกรณีที่ไม่มีกำหนดจำนวนเงินประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นไว้ หรือร้อยละสามสิบของวงเงินประกันตัวต่ำกว่าจำนวนเงินที่กำหนดไว้ใน (๑) (๒) หรือ (๓) แล้วแต่กรณี ให้จ่ายเงินรางวัลหรือค่าตอบแทนตามอัตราที่กำหนดใน (๑)(๒) หรือ (๓)

ข้อ ๑๑ ให้ผู้แจ้งความนำจับหรือเจ้าพนักงานผู้ทำการสืบสวนหรือจับกุมหรือพนักงานสอบสวนหรือผู้รับแจ้งความนำจับตามประกาศนี้ ยื่นคำร้องต่อบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นต่อปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์รองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือผู้อำนวยการกองต่อต้านการค้ามนุษย์ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(๒) ในส่วนภูมิภาค ให้ยื่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด หรือพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด

(๓) ข้าราชการทหาร ให้ยื่นต่อผู้บังคับการกรมหรือเทียบเท่าขึ้นไป

ข้อ ๑๒ การยื่นคำขอรับเงินรางวัลและค่าตอบแทน ให้ยื่นภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่จับกุมตัวได้และนำส่งพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลที่มีหน้าที่ดำเนินคดีกับผู้ต้องหาหรือผู้กระทำความผิดได้

ผู้มีสิทธิได้รับเงินรางวัลและค่าตอบแทนจะต้องขอรับเงินจากผู้รับคำร้องภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือ หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวให้เงินรางวัลและค่าตอบแทนดังกล่าวตกเป็นของกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

ข้อ ๑๓ คำขอรับเงินรางวัลและค่าตอบแทนให้จัดทำตามแบบที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กำหนด และแนบเอกสารต่าง ๆ ไปเพื่อประกอบการพิจารณา ดังนี้

(๑) สำเนาใบรับแจ้งความนำจับ

(๒) สำเนาบันทนาการจับกุมของเจ้าพนักงานสืบสวนหรือจับกุมและพนักงานสอบสวนที่ปรากฏเลขรับคดีอาญา

(๓) สำเนาคำฟ้องของพนักงานอัยการ หรือคำสั่งศาลที่มีหน้าที่ดำ เนินคดีกับผู้ต้องหาหรือจำเลยแล้วแต่กรณี

(๔) ข้อตกลงในการแบ่งเงินรางวัลและค่าตอบแทน (ถ้ามี)

(๕) หลักฐานการสละสิทธิที่ได้รับเงินสินบน เงินรางวัล หรือเงินอื่นในลักษณะเดียวกันตามกฎหมายหรือระเบียบอื่นในคดีความผิดฐานค้ามนุษย์คดีเดียวกันนี้ (ถ้ามี)

ข้อ ๑๔ ในกรณีที่ผู้แจ้งความนำจับหรือเจ้าพนักงานสืบสวนหรือจับกุมหรือพนักงานสอบสวนถึงแก่กรรมหรือมีความจำเป็นอื่นใดไม่สามารถยื่นคำขอรับเงินรางวัลหรือค่าตอบแทนได้ ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกหรือผู้มีส่วนได้เสียของผู้แจ้งความนำจับหรือของเจ้าพนักงานสืบสวนหรือจับกุมหรือของพนักงานสอบสวนเป็นผู้ดำเนินการแล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๕ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์มีอำนาจหน้าที่พิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินรางวัลและค่าตอบแทนให้เป็นไปตามประกาศนี้

ข้อ ๑๖ การพิจารณาจ่ายเงินรางวัลและค่าตอบแทนตามประกาศนี้ ไม่ถือเป็นข้อผูกพันกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือผู้รับแจ้งความ หรือคณะกรรมการ หรือกรรมการหรือคณะอนุกรรมการ ผู้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาจ่ายเงินรางวัลและค่าตอบแทนว่าจะต้องมีการจ่าย ให้เป็นไปตามที่ระบุไว้ในประกาศนี้เสมอไป

ในการพิจารณาการจ่ายเงินรางวัลและค่าตอบแทนนี้ให้ถือเป็นเด็ดขาดและเป็นที่สุดผู้ใดจะนำไปอุทธรณ์หรือฟ้องร้องอย่างใดไม่ได้

ข้อ ๑๗ ในกรณีที่มีปัญหาหรือข้อโต้แย้งสงสัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามประกาศนี้ หรือการอื่นใดที่มีได้ระบุไว้ในประกาศนี้ ให้ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๙

พลเรือเอก ณรงค์ พิพัฒนาศัย

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการประสานและกำกับการดำเนินงาน

ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

แบบฟอร์ม

- แบบการรับแจ้งความ
- แบบคำร้องขอรับเงินรางวัล
- แบบคำร้องขอรับเงินค่าตอบแทน

แบบการรับแจ้งความ

(ตามข้อ ๙ แห่งประกาศ ปกค. เรื่อง กำหนดวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายเป็นเงินรางวัลและค่าตอบแทนในการนำจับและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์จากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์)

เขียนที่.....
วันที่ .....เดือน..... พ.ศ..... เวลา .....นาฬิกา
ข้าพเจ้า..... ตำแหน่ง.....
สังกัด/ส่วนราชการ/หน่วยงาน.....กรม/กระทรวง.....จังหวัด.....
ได้รับแจ้งความจาก .....อายุ..... ปี ถิ่นบัตรประจำตัวประชาชนเลขที่.....
อยู่บ้านเลขที่..... หมู่บ้าน..... ถนน..... ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต .....จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....
เพื่อนำจับ .....หมายจับเลขที่.....
โดยมีพฤติการณ์การกระทำผิด ดังนี้.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ..... ผู้แจ้งความนำจับ
(.....)

ลงชื่อ .....ผู้รับแจ้งความนำจับ(ตามข้อ ๘)
(.....)

หมายเหตุ ๑. หากผู้แจ้งความประสงค์จะไม่เปิดเผยชื่อ ให้พิมพ์ลายนิ้วมือไว้เป็นหลักฐาน (ตามข้อ ๙)

๒. กรณีมีผู้แจ้งความนำจับหลายคนในคดีเดียวกัน ให้จ่ายค่าตอบแทนโดยแบ่งเท่าๆ กันทุกคน เว้นแต่จะมีหลักฐานตกลงไว้เป็นอย่างอื่น (ตามข้อ ๗ แนบหลักฐานประกอบ)

๓. ให้ผู้ขอรับหรือได้รับเงินสินบน เงินรางวัล หรือเงินอื่นในลักษณะเดียวกันตามกฎหมายหรือระเบียบอื่นในคดีความผิดฐานค้ำมนุษย์คดีเดียวกันนั้นแสดงหลักฐานการสละสิทธิ ที่ได้มานั้นมาเพื่อใช้สิทธิตามประกาศนี้ด้วย (ถ้ามี)

๔. ให้จ่ายเงินรางวัลหรือค่าตอบแทนตามอัตราวงเงินในแต่ละส่วน เมื่อการจับกุมผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นผลสำเร็จและพนักงานอัยการได้ฟ้องผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีความผิดฐานค้ำมนุษย์นั้นแล้ว (ตามข้อ ๑๐)

แบบคำร้องขอรับเงินรางวัล

ในการจับกุมและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์จากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์(ตามข้อ ๑๓ แห่งประกาศ ปกค. เรื่อง กำหนดวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายเป็นเงินรางวัลและค่าตอบแทนในการนำจับและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์จากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์)

เขียนที่.....

วันที่ยื่นคำร้อง .....เดือน..... พ.ศ. ....เวลา..... นาฬิกา

ข้าพเจ้า..... อายุ .....ปี ถิ่นบัตรประจำตัวประชาชนเลขที่.....
/ถิ่นบัตรประจำตัวข้าราชการตำรวจเลขที่ ..... บัตรหมดอายุ.....
อยู่บ้านเลขที่ ..... หมู่บ้าน..... ถนน..... ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต ..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....
ขอยื่นคำร้องขอรับเงินรางวัลจับกุมและดำเนินคดีกับ..... ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดี
ความผิดฐานค้ำมนุษย์ หมายเลขคดีที่(พนักงานอัยการสั่งฟ้อง) .....หรือหมายจับกรณีผู้ต้องหา
หรือจำเลยหลบหนีประกันตัวในชั้นพนักงานสอบสวน ชั้นพนักงานอัยการ หรือชั้นศาลเลขที่.....
กรณีดำเนินการแทน(ระบุชื่อ)ผู้มีสิทธิรับเงินรางวัล..... ในฐานะ..... (ตามข้อ ๑๔)
โดยยื่นต่อ(ตามข้อ ๑๑).....
พร้อมทั้งได้แนบเอกสารเพื่อประกอบการพิจารณา (ตามข้อ ๑๓) ดังนี้

(๑) สำเนาใบรับแจ้งความนำจับ

(๒) สำเนาบันทนาการจับกุมของเจ้าพนักงานสืบสวนหรือจับกุมและพนักงานสอบสวนที่ปรากฏเลขรับคดีอาญา

(๓) สำเนาคำฟ้องของพนักงานอัยการ หรือคำสั่งศาลที่มีหน้าที่ดำเนินคดีกับผู้ต้องหาหรือจำเลยแล้วแต่กรณี

(๔) ข้อตกลงในการแบ่งเงินรางวัล (ถ้ามี)

(๕) หลักฐานการสละสิทธิที่ได้รับเงินสินบน เงินรางวัล หรือเงินอื่นในลักษณะเดียวกันตามกฎหมายหรือระเบียบอื่น

ในคดีความผิดฐานค้ำมนุษย์คดีเดียวกันนี้ (ถ้ามี)

(ลงชื่อ) .....ผู้ยื่นคำร้อง (ลงชื่อ) .....ผู้ยื่นคำร้อง(ตามข้อ ๑๑)

(.....) (.....)

วันที่ ...../..... /.....

หมายเหตุ ๑. การยื่นคำขอรับเงินรางวัล ให้ยื่นภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่จับกุมตัวได้และนำส่งพนักงานสอบสวนพนักงานอัยการ หรือศาลที่มีหน้าที่ดำเนินคดีกับผู้ต้องหาหรือผู้กระทำความผิด จนถึงวันที่ผู้รับคำร้อง ได้ลงนามรับคำร้องเรียบร้อยแล้ว (ตามข้อ๑๒ว.๑)

๒. ผู้มีสิทธิได้รับเงินรางวัลจะต้องขอรับเงินจากผู้รับคำร้องภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือ หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวให้เงินรางวัลตกเป็นของกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์(ตามข้อ๑๒ว.๒)

๓. การพิจารณาการจ่ายเงินรางวัลนี้ให้ถือเป็นเด็ดขาดและเป็นที่สุด ผู้ใดจะนำไปอุทธรณ์หรือฟ้องร้องอย่างใดไม่ได้ (ตามข้อ๑๒)

แบบคำร้องขอรับเงินค่าตอบแทน

ในการจับกุมและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์จากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์(ตามข้อ ๑๓ แห่งประกาศ ปกค. เรื่อง กำหนดวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายเป็นเงินรางวัลและค่าตอบแทนในการนำจับและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์จากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์)

เขียนที่.....

วันที่ยื่นคำร้อง..... เดือน..... พ.ศ..... เวลา ..... นาฬิกา

ข้าพเจ้า..... อายุ ..... ปี ถือบัตรประจำตัวประชาชนเลขที่.....
/ถือบัตรประจำตัวข้าราชการตำรวจเลขที่ ..... บัตรหมุดอายุ.....
อยู่บ้านเลขที่ ..... หมู่บ้าน ..... ถนน ..... ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต..... จังหวัด ..... รหัสไปรษณีย์.....

ขอยื่นคำร้องขอรับเงินค่าตอบแทนนำจับและดำเนินคดีกับ .....ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดี
ความผิดฐานค้ำมนุษย์ หมายเลขคดีที่(พนักงานอัยการสั่งฟ้อง)..... หรือหมายจับกรณีผู้ต้องหา
หรือจำเลยหลบหนีประกันตัวในชั้นพนักงานสอบสวน ชั้นพนักงานอัยการ หรือชั้นศาลเลขที่.....
กรณีดำเนินการแทน(ระบุชื่อ)ผู้มีสิทธิรับเงินค่าตอบแทน .....ในฐานะ..... (ตามข้อ ๑๔)
โดยยื่นต่อ(ตามข้อ ๑๑).....

พร้อมทั้งได้แนบเอกสารประกอบพิจารณา (ตามข้อ ๑๓) ดังนี้

(๑) สำเนาใบรับแจ้งความนำจับ

(๒) สำเนาบันทนาการจับกุมของเจ้าพนักงานสืบสวนหรือจับกุมและพนักงานสอบสวนที่ปรากฏเลขรับคดีอาญา

(๓) สำเนาคำฟ้องของพนักงานอัยการ หรือคำสั่งศาลที่มีหน้าที่ดำเนินคดีกับผู้ต้องหาหรือจำเลยแล้วแต่กรณี

(๔) ข้อตกลงในการแบ่งเงินค่าตอบแทน (ถ้ามี)

(๕) หลักฐานการสละสิทธิที่ได้รับเงินสินบน เงินรางวัล หรือเงินอื่นในลักษณะเดียวกันตามกฎหมายหรือระเบียบ
อื่น

ในคดีความผิดฐานค้ำมนุษย์คดีเดียวกันนี้ (ถ้ามี)

(ลงชื่อ) .....ผู้ยื่นคำร้อง (ลงชื่อ) .....ผู้ยื่นคำร้อง(ตามข้อ๑๑)

(.....)

(.....)

วันที่...../...../.....

หมายเหตุ ๑. การยื่นคำขอรับเงินค่าตอบแทน ให้ยื่นภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่จับกุมตัวได้และนำส่ง
พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลที่มีหน้าที่ดำเนินคดีกับผู้ต้องหาหรือผู้กระทำความผิด จนถึงวันที่ผู้
รับคำร้องได้ลงนามรับคำร้องเรียบร้อยแล้ว (ตามข้อ๑๒ว.๑)

๒. ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าตอบแทนจะต้องขอรับเงินจากผู้รับคำร้องภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วัน
ได้รับแจ้งเป็นหนังสือ หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวให้เงินค่าตอบแทนตกเป็นของกองทุนเพื่อการป้องกันและ
ปราบปรามการค้ามนุษย์(ตามข้อ๑๒ว.๒)

๓. การพิจารณาการจ่ายเงินค่าตอบแทนนี้ให้ถือเป็นเด็ดขาดและเป็นที่สุด ผู้ใดจะนำไปอุทธรณ์หรือ
ฟ้องร้องอย่างใดไม่ได้(ตามข้อ๑๖)

๑.เงินรางวัล

เงินรางวัล หมายความว่า เงินค่าใช้จ่ายที่จ่ายให้เจ้าพนักงานผู้สืบสวนหรือจับกุมและพนักงานสอบสวนผู้ต้องหาหรือจำเลยในความผิดฐานค้ำมนุษย์อันเป็นการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ ซึ่งไม่สามารถเบิกจ่ายจากเงินงบประมาณปกติได้

ผู้มีสิทธิได้รับเงินรางวัล คือ

- เจ้าพนักงานผู้สืบสวนหรือจับกุมผู้ต้องหาหรือจำเลยในความผิดฐานค้ำมนุษย์ตามรายชื่อในสำเนาบันทนาการจับกุม
- พนักงานสอบสวนผู้ต้องหาหรือจำเลยในความผิดฐานค้ำมนุษย์ตามรายชื่อในสำเนากการสอบสวน
- เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง/เจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) ที่เข้าร่วมจับกุมหรือสอบสวนผู้ต้องหาหรือเลยในความผิดฐานค้ำมนุษย์ตามรายชื่อในสำเนาบันทึกจับกุมหรือสำเนารายงานการสอบสวน

เจ้าพนักงานสืบสวนหรือจับกุม หมายความว่า เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจหน้าที่ในการสืบสวนจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์

พนักงานสอบสวน หมายความว่า เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนผู้ต้องหาหรือจำเลยในความผิดฐานค้ำมนุษย์ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์

๒.เงินค่าตอบแทน

เงินค่าตอบแทน หมายความว่า เงินที่จ่ายให้แก่ผู้แจ้งความนำจับจนนำไปสู่การจับกุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยในความผิดฐานค้ำมนุษย์ อันเป็นการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์จากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์

ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าตอบแทน

- ผู้แจ้งความหรือให้เบาะแสในการนำจับ
- บุคคลทั่วไป ซึ่งมีใช้เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์

ผู้แจ้งความนำจับ หมายความว่า ผู้แจ้งความหรือให้เบาะแสนำจับผู้ต้องหาหรือจำเลยต่อเจ้าพนักงานผู้รับแจ้งความตามประกาศนี้ จนเจ้าพนักงานจับกุมตัวผู้กระทำความผิด ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้

ผู้รับแจ้งความนำจับ

- ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือผู้อำนวยการกองต่อต้านการค้ำมนุษย์ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- พนักงานสอบสวน หรือเจ้าพนักงานตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีขึ้นไป
- ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด นายอำเภอหรือปลัดอำเภอ
- ผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารตั้งแต่ชั้นผู้บังคับกองพันหรือเทียบเท่าขึ้นไปนายทหารฝ่ายการสารวัตร หรือนายทหารสารวัตรสืบสวนสอบสวน สำหรับกรณีผู้กระทำความผิดที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร
- พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์
- ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รองปลัดกระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือผู้อำนวยการกองต่อต้าน การค้ำมนุษย์ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

- พนักงานสอบสวน หรือเจ้าพนักงานตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีขึ้นไป
- ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอ
- ผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารตั้งแต่ชั้นผู้บังคับกองพันหรือเทียบเท่าขึ้นไป นายทหารฝ่ายการสารวัตร

หรือนายทหารสารวัตรสืบสวนสอบสวน สำหรับ กรณีผู้กระทำผิดที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร

- พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การค้ำมนุษย์

๓. สถานที่รับแจ้งความนำจับ

ในเขตกรุงเทพมหานคร

- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ในส่วนภูมิภาค

- ศาลากลางจังหวัด หรือสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด

ในหน่วยงานทางทหาร

- หน่วยงานทางการทหาร
- ตัวอย่างการเขียนแบบฟอร์มใบรับแจ้งความ
- แบบการรับแจ้งความ

๔. การยื่นแบบคำร้อง

๔.๑ สถานที่ยื่นคำร้องขอรับเงินรางวัลและค่าตอบแทน

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

กรุงเทพมหานคร ยื่นต่อ

- ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- รองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- ผู้อำนวยการกองต่อต้านการค้ำมนุษย์ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง

ของมนุษย์

ที่ตั้ง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ๑๐๓๔ ถนนกรุงเกษม แขวงมหานาค เขต

ป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

ส่วนภูมิภาค ยื่นต่อ

- ผู้ว่าราชการจังหวัด
- รองผู้ว่าราชการจังหวัด
- พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด

ที่ตั้ง ศาลากลางจังหวัด หรือสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัด

ข้าราชการทหาร ยื่นต่อ

- ผู้บังคับการกรมหรือเทียบเท่าขึ้นไป

๔.๒ กรณีมีผู้แจ้งเบาะแส

และประสงค์จะขอรับเงินค่าตอบแทนให้ยื่นเอกสาร ดังนี้

- ๑) แบบการรับแจ้งความ
- ๒) แบบคำร้องขอรับเงินรางวัล
- ๓) แบบคำร้องขอรับเงินค่าตอบแทน

๔) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนผู้ยื่นคำร้อง (รับรองสำเนาถูกต้องทุกฉบับ)

๕) บันทึกรับการจับกุมที่มีเลขคดีอาญา (รับรองสำเนาถูกต้องทุกฉบับ)

๖) คำฟ้องของอัยการ (รับรองสำเนาถูกต้องทุกฉบับ)

๗) รายงานการสอบสวน (รับรองสำเนาถูกต้องทุกฉบับ)

๘) ใบมอบฉันทะ/หนังสือ/บันทึก มอบหมายให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นผู้ยื่น

• คำร้องขอรับเงินรางวัล โดยผู้มอบหมาย ได้แก่ บุคคลที่เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดจับกุมทุกคนที่ปรากฏตามบันทึกรับการจับกุมและพนักงานสอบสวนทุกคนที่ปรากฏตามรายงานการสอบสวน พร้อมแนบสำเนาบัตรประจำตัวข้าราชการหรือบัตรประจำตัวประชาชน(รับรองสำเนาถูกต้อง)

๙) หลักฐานการสละสิทธิฯ (เฉพาะกรณีที่มีสิทธิได้รับเงินตามกฎหมายอื่น)

๑๐) หลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น หมายจับของศาล หมายขัง ฯลฯ

กรณีไม่มีผู้แจ้งเบาะแส และประสงค์จะขอรับเงินรางวัลไม่ต้องยื่นเอกสารแบบการรับแจ้งความและแบบคำร้องขอรับเงินค่าตอบแทน

กรณีมีผู้แจ้งเบาะแส แต่ผู้แจ้งเบาะแสดังกล่าวก่อนยื่นคำร้องขอรับเงินค่าตอบแทนให้ยื่นแบบคำร้องขอรับเงินค่าตอบแทน โดยให้ผู้ดำเนินการแทนเป็นผู้ยื่นและกรอกข้อมูลว่าดำเนินการแทนในฐานะใด พร้อมแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนผู้ยื่น(รับรองสำเนาถูกต้อง) รวมทั้งให้แสดงเอกสารอื่นใดที่ระบุว่าตนเป็นผู้มีสิทธิดำเนินการแทนผู้ตายตามกฎหมาย

มติคณะอนุกรรมการพิจารณากำหนดวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายเป็นเงินรางวัลและค่าตอบแทนในการนำจับและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์จากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

• มติคณะอนุกรรมการพิจารณากำหนดวงเงิน และรายการค่าใช้จ่ายเป็นเงินรางวัลและค่าตอบแทนในการนำจับและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์จากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ครั้งที่ ๔/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙ มีมติให้ขอเอกสารเพิ่มเติมเพื่อประกอบการพิจารณาดังนี้

๑. รายงานการสอบสวน

๒. หนังสือมอบอำนาจหรือมอบฉันทะการรับเงินเพื่อเป็นหลักฐานว่าเจ้าพนักงานสืบสวนหรือจับกุม และพนักงานสอบสวนได้มีการมอบอำนาจให้แก่ผู้ขอรับเงินรางวัลแทนตนเพื่อจะได้ทราบตัวผู้มีสิทธิรับเงินอย่างชัดเจน

• มติคณะอนุกรรมการพิจารณาพิจารณากำหนดวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายเป็นเงินรางวัลและค่าตอบแทนในการนำจับและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์ จากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ครั้งที่ ๓/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๐ มีมติ คือ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ให้มีหนังสือแจ้งจังหวัดขอเอกสารเพิ่มเติมจากประกาศ ปกค. กำหนด ได้แก่ รายงานการสอบสวน หนังสือมอบฉันทะ หรือหนังสือมอบอำนาจให้บุคคลที่มีชื่อในการจับกุม หรือพนักงานสอบสวน เป็นผู้ยื่นคำร้องขอรับเงินรางวัล ตามหนังสือที่ พม๐๒๐๕/ว๔๒๕๕ ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๑ เรื่อง เอกสารประกอบการขอรับเงินรางวัลและค่าตอบแทนในการนำจับและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์ จากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

• มติคณะอนุกรรมการพิจารณาพิจารณากำหนดวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายเป็นเงินรางวัลและค่าตอบแทนในการนำจับและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์จากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๑ มีมติในการกำหนดระยะเวลารับคำร้องฯ ตามประกาศคณะกรรมการประสานและกำกับการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ข้อ ๑๒) ดังนี้

๑) ในเขตกรุงเทพมหานคร กรณียื่นต่อปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือผู้อำนวยการกองต่อต้านการค้ามนุษย์ ให้นับจากวันที่ลงทะเบียนรับหนังสือ

๒) ในส่วนภูมิภาค กรณียื่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด หรือพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ให้นับจากวันที่ลงทะเบียนรับหนังสือโดยให้ลงเป็นวันที่รับคำร้องขอรับเงินรางวัลและค่าตอบแทนได้ลายมือชื่อของผู้รับคำร้องฯ ทุกครั้ง

๓) ข้าราชการทหาร กรณียื่นต่อผู้บังคับบัญชาการกรมหรือเทียบเท่าขึ้นไป ให้นับจากวันที่ลงทะเบียนรับหนังสือ โดยให้ลงเป็นวันที่รับคำร้องขอรับเงินรางวัลและค่าตอบแทนได้ลายมือชื่อของ ผู้รับคำร้องฯ ทุกครั้ง

ที่ ทม ๐๒๐๕๖๑๔ ๒๗๕

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๑๐๓๔ ถนนกรุงเกษม แขวงมหานาค
เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กทม. ๑๐๑๐๐

๗ เมษายน ๒๕๖๑

เรื่อง เอกสารประกอบการขอรับเงินรางวัลและค่าตอบแทนในการนำจับและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์จากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง ประกาศคณะกรรมการประสานและกำกับการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ปกค.) เรื่อง กำหนดวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายเป็นเงินรางวัลและค่าตอบแทนในการนำจับและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์จากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

ตามประกาศที่อ้างถึง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ขอเรียนว่า คณะอนุกรรมการพิจารณากำหนดวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายเป็นเงินรางวัลและค่าตอบแทนในการนำจับและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์จากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ในการประชุม ครั้งที่ ๘/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙ และครั้งที่ ๗/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๐ ได้มีมติให้ใช้เอกสารประกอบการขอรับเงินรางวัลและค่าตอบแทนฯ เพิ่มเติมจากประกาศ ปกค. ข้อ ๑๓ ดังนี้

๑. รายงานการสอบสวน พร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง

๒. หนังสือมอบอำนาจหรือมอบฉันทะหรือบันทึกข้อความ ระบุว่าให้ผู้ใดเป็นผู้ยื่นคำร้องขอรับเงินรางวัล โดยผู้ที่มีสิทธิได้รับเงินรางวัลตามรายชื่อผู้จับกุมในบันทึกการจับกุมและรายชื่อพนักงานสอบสวนในรายงานการสอบสวนทุกคนลงลายมือชื่อมอบอำนาจหรือมอบฉันทะหรือมอบหมาย พร้อมแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรข้าราชการ (รับรองสำเนาถูกต้อง)

ดังนั้น เพื่อให้การขอรับเงินรางวัลและค่าตอบแทนในการนำจับและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์ เป็นไปด้วยความถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของประกาศ ปกค. และมติของคณะอนุกรรมการฯ จึงขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งผู้ปฏิบัติงานและผู้ขอรับเงินรางวัลและค่าตอบแทนฯ ทราบ เพื่อดำเนินการให้ถูกต้องและเป็นไปด้วยความรวดเร็วต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวชัชณี กิจวารจิตต์)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สำนักงานปลัดกระทรวงฯ

กองต่อต้านการค้ามนุษย์

โทร. ๐ ๒๒๐๒ ๕๐๒๕ โทรสาร ๐ ๒๒๐๒ ๕๐๓๕

๔.๓ ยื่นคำร้องพร้อมเอกสารต่อเจ้าหน้าที่ผู้รับคำร้องภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่จับกุมตัวจำเลยได้ จนถึงวันที่ผู้รับคำร้อง ได้ลงนามรับคำร้องเรียบร้อยแล้ว

ยื่นคำร้องขอรับเงินรางวัลและค่าตอบแทน ให้ยื่นภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่จับกุมตัวได้และ นำส่งพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลที่มีหน้าที่ดำเนินคดีกับผู้ต้องหาหรือผู้กระทำความผิดจนถึง วันที่ผู้รับคำร้อง ได้ลงนามรับคำร้องเรียบร้อยแล้ว

๔.๔ ตัวอย่างการเขียนแบบฟอร์มขอรับเงินรางวัลและค่าตอบแทน

- แบบคำร้องขอรับเงินรางวัล
- แบบคำร้องขอรับเงินค่าตอบแทน

แบบคำร้องขอรับเงินรางวัล

ในการจับกุมและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์จากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ตามข้อ ๓๓ แห่งประกาศ ปกค. เรื่อง กำหนดวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายเป็นเงินรางวัลและค่าตอบแทนในการนำจับ และดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์จากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์)

เขียนที่ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเพชรบุรี

วันที่ยื่นคำร้อง _____ เดือน _____ พ.ศ. _____ เวลา _____ นาฬิกา

ข้าพเจ้า _____ พันตำรวจเอก จ. _____ อายุ _____ ปี กิตติบัตรประจำตัวประชาชนเลขที่ _____

/กิตติบัตรประจำตัวข้าราชการตำรวจเลขที่ _____ บัตรหมุดอายุ _____ ปี ภูมิลำเนา _____

อยู่บ้านเลขที่ _____ หมู่บ้าน _____ ถนน _____ ตำบล/แขวง _____ อำเภอ/เขต _____

จังหวัด _____ เพชรบุรี รหัสไปรษณีย์ _____

ขอยื่นคำร้องขอรับเงินรางวัลจับกุมและดำเนินคดีกับ _____ นาย ข. _____ ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดี

ความผิดฐานค้ำมนุษย์ หมายเลขคดีที่(พนักงานอัยการสั่งฟ้อง) _____ หรือหมายจับกรณีผู้ต้องหา

หรือจำเลยหลบหนีประกันตัวในชั้นพนักงานสอบสวน ชั้นพนักงานอัยการ หรือชั้นศาลเลขที่ _____

กรณีดำเนินการแทน(ระบุชื่อผู้มีสิทธิรับเงินรางวัล) _____ ในฐานะ _____ (ตามข้อ ๓๔)

โดยยื่นต่อ(ตามข้อ ๓๓) พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเพชรบุรี

พร้อมทั้งได้แนบเอกสารเพื่อประกอบการพิจารณา (ตามข้อ ๓๓) ดังนี้

- (๑) สำเนาใบรับแจ้งความนำจับ
- (๒) สำเนาบันทนาการจับกุมของเจ้าพนักงานสืบสวนหรือจับกุมและพนักงานสอบสวนที่ปรากฏเลขรับคดีอาญา
- (๓) สำเนาคำฟ้องของพนักงานอัยการ หรือคำสั่งศาลที่มีหน้าที่ดำเนินคดีกับผู้ต้องหาหรือจำเลยแล้วแต่กรณี
- (๔) ข้อตกลงในการแบ่งเงินรางวัล (ถ้ามี)
- (๕) หลักฐานการสละสิทธิที่ได้รับเงินสินบน เงินรางวัล หรือเงินอื่นในลักษณะเดียวกันตามกฎหมายหรือระเบียบอื่น ในคดีความผิดฐานค้ำมนุษย์คดีเดียวกันนี้ (ถ้ามี)

(ลงชื่อ) _____ จ. _____ ผู้ยื่นคำร้อง (ลงชื่อ) _____ จ. _____ ผู้ยื่นคำร้อง(ตามข้อ๓๓)

(_____)

(_____)

พัฒนาสังคมและความมั่นคง

ของมนุษย์จังหวัดเพชรบุรี

วันที่ ๓๐/มกราคม/๒๕๖๓

หมายเหตุ ๓. การยื่นคำขอรับเงินรางวัล ให้ยื่นภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ยื่นจับกุมตัวได้และนำส่งพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลที่มีหน้าที่ดำเนินคดีกับผู้ต้องหาหรือผู้กระทำความผิด จนถึงวันที่ผู้รับคำร้อง ได้ลงนามรับคำร้อง เรียบร้อยแล้ว (ตามข้อ๓๖.๑)

๒. ผู้มีสิทธิได้รับเงินรางวัลจะต้องขอรับเงินจากผู้รับคำร้องภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือ หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวให้เงินรางวัลตกเป็นของกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ตามข้อ๓๖.๒)

๓. การพิจารณาการจ่ายเงินรางวัลนี้ให้ถือเป็นเด็ดขาดและเป็นที่สุด ผู้ใดจะนำไปอุทธรณ์หรือฟ้องร้องอย่างใดไม่ได้ (ตามข้อ๓๖)

๕. การพิจารณาจ่ายเงินรางวัลและค่าตอบแทน

อัตรารางเงินในแต่ละส่วน

พิจารณาจ่ายเงินเมื่อมีการจับกุมผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ และพนักงานอัยการ

สั่งฟ้องผู้ต้องหา หรือจำเลยในความผิดฐานค้ำมนุษย์ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยพิจารณาจ่ายเงินตามอัตรารางเงินในแต่ละส่วนดังนี้

๑. คดีความผิดฐานค้ำมนุษย์ ตามมาตรา ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓ ที่มีบทกำหนดโทษตามมาตรา ๕๒ หรือ ๕๓ คดีหนึ่งจ่ายไม่เกิน ส่วนละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท

๒. คดีความผิดฐานค้ำมนุษย์ ตามมาตรา ๖, ๗, ๘, ๙ ที่มีบทกำหนดโทษตามมาตรา ๕๒, ๕๓ หรือ ๕๔ คดีหนึ่งจ่ายไม่เกิน ส่วนละ ๕๐,๐๐๐ บาท

๓. คดีความผิดที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานค้ำมนุษย์ ที่มีบทกำหนดโทษตามมาตรา ๕๕ หรือ ๕๖ คดีหนึ่งจ่ายไม่เกินส่วนละ ๓๐,๐๐๐ บาท

๔. ในกรณีที่มีการจับกุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย ที่ได้ประกันตัวไปในชั้นพนักงานสอบสวน/ชั้นพนักงานอัยการ หรือในชั้นศาลแล้วหลบหนีไป ให้จ่ายแต่ละส่วนในอัตราไม่เกินร้อยละ ๓๐ ของวงเงินประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น

- การพิจารณาจ่ายเงินรางวัลหรือค่าตอบแทน ตามข้อ ๑. – ข้อ ๓. ให้คำนึงถึงพฤติการณ์ การกระทำความผิดและบทกำหนดโทษประกอบกัน รวมไปถึงกรณีไม่มีการกำหนดจำนวนเงินประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นไว้

- การพิจารณาจ่ายเงินรางวัลและค่าตอบแทน ตามข้อ ๔. ในกรณีร้อยละ ๓๐ ของวงเงินประกันตัวต่ำกว่าจำนวนเงินที่กำหนดไว้ใน ข้อ ๑. – ข้อ ๓. แล้วแต่กรณีให้จ่ายเงินรางวัลหรือค่าตอบแทนตามอัตราที่กำหนดใน ข้อ ๑. – ข้อ ๓. ทั้งนี้ไม่เป็นข้อผูกพันผู้มีอำนาจหน้าที่จ่ายเงินรางวัลและค่าตอบแทน ว่าจะต้องมีการจ่ายตามที่ระบุไว้ในประกาศนี้เสมอไป ให้เป็นดุลพินิจของคณะกรรมการพิจารณากำหนดวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายเป็นเงินรางวัลและค่าตอบแทนในการนำจับและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์ จากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์และคณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์

๖. ขั้นตอนการรับเงินรางวัลและค่าตอบแทน

ผู้ขอรับเงินรางวัล คือ

- เจ้าพนักงานผู้ทำการสืบสวนหรือจับกุม
- พนักงานสอบสวนหรือผู้รับแจ้งความนำจับ

๖.๑ ผู้ขอรับเงินค่าตอบแทน คือ

• ผู้แจ้งความนำจับ ซึ่งมีได้เป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการ ค้ำมนุษย์

๖.๒ เอกสารประกอบในการรับเงินรางวัลและค่าตอบแทน

• สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนผู้ยื่นคำร้อง (พร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง) ผู้มีสิทธิได้รับเงินรางวัลและค่าตอบแทนจะต้องขอรับเงินจากผู้รับคำร้อง

๖.๓ ระยะเวลาการรับเงินรางวัลและค่าตอบแทน

• ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันได้รับแจ้งเป็นหนังสือ หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวให้เงินรางวัลและค่าตอบแทนดังกล่าวตกเป็นของกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์

แบบการรับแจ้งความ

(ตามข้อ ๔ แห่งประกาศ ปกค. เรื่อง กำหนดวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายเป็นเงินรางวัลและค่าตอบแทนในการนำจับ และดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์จากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์)

เขียนที่ ตำรวจภูธรเพชรบุรี

วันที่ ๓ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๐๐ นาฬิกา

ข้าพเจ้า พันตำรวจเอก จ. ตำแหน่ง รอง ผบ.ภ.จว.เพชรบุรี

สังกัด/ส่วนราชการ/หน่วยงาน ตำรวจภูธรเพชรบุรี

กรม/กระทรวง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จังหวัด เพชรบุรี

ได้รับแจ้งความจาก นาย ก. อายุ ๓๕ ปี ถือบัตรประจำตัวประชาชนเลขที่ ๓ ๒๓๔๕ ๖๗๘๙๐ ๑๒ ๓

อยู่บ้านเลขที่ ๓ หมู่บ้าน - ถนน - ตำบล/แขวง แก่งกระจาน

อำเภอ/เขต แก่งกระจาน จังหวัด เพชรบุรี รหัสไปรษณีย์ ๗๖๑๓๑๐

เพื่อนำจับ นาย ข. หมายเลขที่

โดยมีพฤติการณ์การกระทำความผิด ดังนี้ ด้วยเจ้าหน้าที่ตำรวจ ได้รับแจ้งจากนาย ก. ว่ามีบุคคลทำตัวเป็นนายหน้าจัดหาเด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี เพื่อให้บริการทางเพศแก่ลูกค้าที่ต้องการซื้อประเวณี อยู่ในตัวเมืองเพชรบุรี โดยติดต่อและจัดหาผ่านทางโทรศัพท์ โทรเลขชื่อผู้จัดหา คือ นาย ข.

ลงชื่อ ก. ผู้แจ้งความนำจับ

(นาย ก.)

ลงชื่อ จ. ผู้รับแจ้งความนำจับ(ตามข้อ ๔)

(พันตำรวจเอก จ.)

หมายเหตุ ๓. หากผู้แจ้งความประสงค์จะไม่เปิดเผยชื่อ ให้พิมพ์ลายนิ้วมือไว้เป็นหลักฐาน (ตามข้อ ๔)

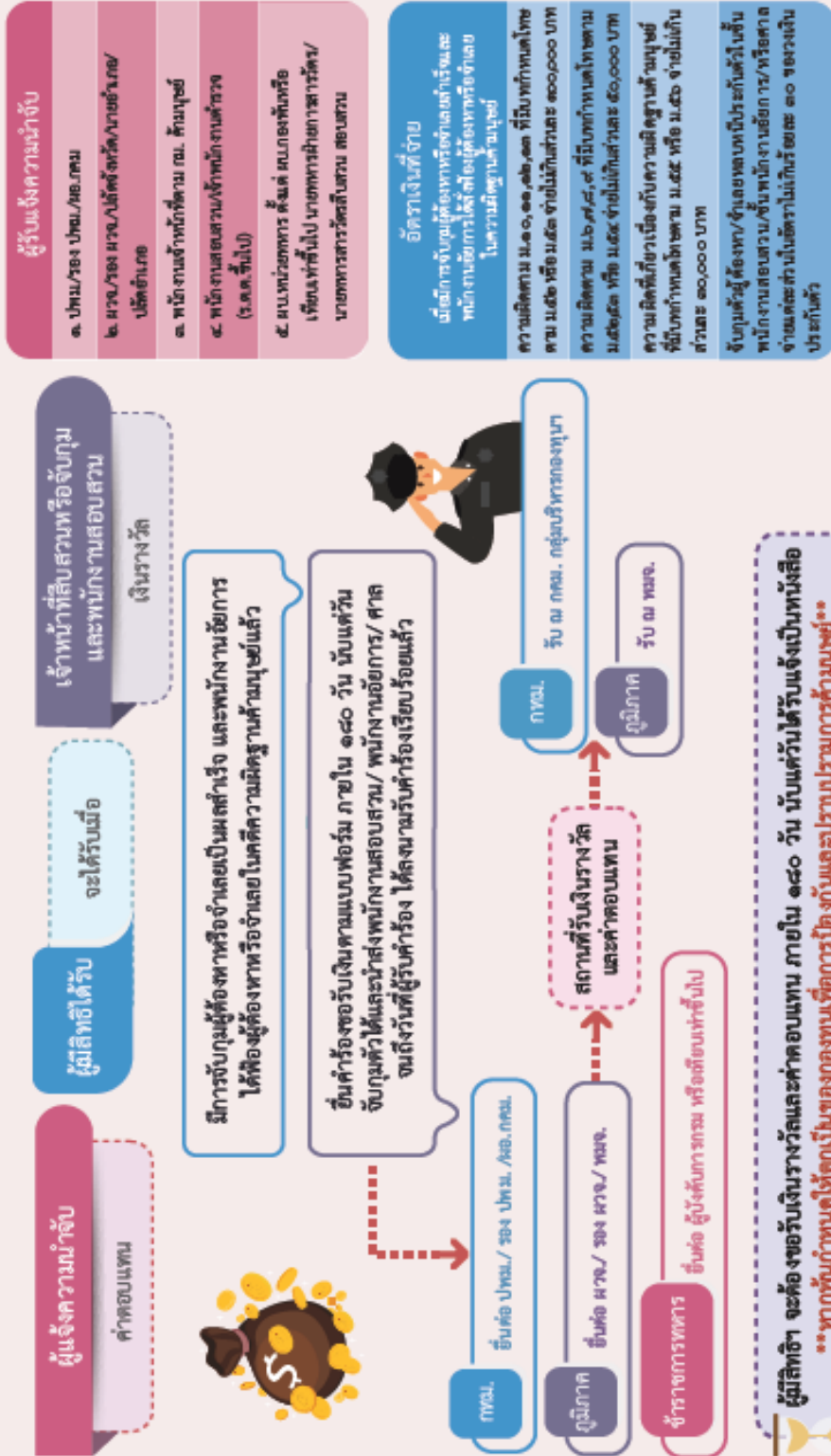
๒. กรณีมีผู้แจ้งความนำจับหลายคนในคดีเดียวกัน ให้จ่ายค่าตอบแทนโดยแบ่งเท่าๆ กันทุกคน เว้นแต่จะมีหลักฐานตกลงไว้เป็นอย่างอื่น (ตามข้อ ๗ แบบหลักฐานประกอบ)

๓. ให้ผู้ขอรับหรือได้รับเงินสินบน เงินรางวัล หรือเงินอื่นในลักษณะเดียวกันตามกฎหมายหรือระเบียบอื่นในคดีความผิดฐานค้ำมนุษย์คดีเดียวกันนั้นแสดงหลักฐานการสละสิทธิ ที่ได้มานั้นมาเพื่อใช้สิทธิตามประกาศนี้ด้วย (ถ้ามี)

๔. ให้จ่ายเงินรางวัลหรือค่าตอบแทนตามอัตราวงเงินในแต่ละส่วน เมื่อการจับกุมผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นผลสำเร็จ และพนักงานอัยการได้ฟ้องผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีความผิดฐานค้ำมนุษย์นั้น (ตามข้อ ๑๐)

นการนำจับและดำเนินคดี

ผู้มีสิทธิได้รับเงินรางวัลและค่าตอบแทนในการนำจับและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์

- ผู้รับแจ้งความนำจับ**
1. ปชต./วอจ. ปทท./คตทท
  2. ชาวต่างชาติซึ่งมีวีซ่าท่องเที่ยว/วีซ่าประเภทอื่น
  3. พนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ. ค้ำมนุษย์
  4. พนักงานสอบสวน/เจ้าพนักงานบังคับคดีตาม (พ.ร.บ. ช.ป.)
  5. ผู้ประกอบการ ตั้งแต่ หน่วยงานหรือเทียบเท่าที่ไม่ใช่ นายทหารฝ่ายภาษาหรือตำรวจ นายทหารสารวัตรสืบสวน สอบสวน

อัตราเงินที่จ่าย

เมื่อมีการจับกุมผู้ต้องหาหรือจำเลยสำเร็จและพนักงานอัยการได้ฟ้องผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีความผิดฐานค้ำมนุษย์

ความผิดตาม ม.๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓ ที่มีบทกำหนดโทษตาม ม.๕๖ หรือ ม.๕๗ จำไม่แก่ส่วนละ ๓๐๐,๐๐๐ บาท

ความผิดตาม ม.๖, ๗, ๘, ๙ ที่มีบทกำหนดโทษตาม ม.๕๖, ๕๗ หรือ ม.๕๘ จำไม่แก่ส่วนละ ๕๐,๐๐๐ บาท

ความผิดที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานค้ำมนุษย์ที่มีบทกำหนดโทษตาม ม.๕๕ หรือ ม.๕๖ จำไม่แก่ส่วนละ ๓๐,๐๐๐ บาท

จับกุมตัวผู้ต้องหา/จำเลยหลบหนีไปครั้งแรกในชั้นพนักงานสอบสวน/ชั้นพนักงานอัยการ/หรือศาล จำเลยจะดำเนินการติดตามในชั้นศาลไม่เกิน ๓๐ ของวงเงินประกันตัว

๗.หนังสือ งบประมาณ. ที่ ๐๐๑๐.๑๗/๓๐๑๘ ลง ๑๒ ก.ย.๒๕๖๐ เรื่องประกาศคณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อการ
สืบสวนและสอบสวนคดีอาญา เรื่องกำหนดรายการค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในการสนับสนุนและรวบรวม
พยานหลักฐาน ซึ่งทำให้หลักฐานในคดีมีคุณค่ามากขึ้น (ฉบับที่ ๒) ซึ่งสามารถนำค่าใช้จ่ายมาใช้ในคดี
ค้ำมนุษย์ได้

ภาคผนวก

รายชื่อคณะกรรมการจัดทำคู่มือการสอบสวน
คดีความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์

คณะกรรมการส่วนบังคับบัญชา

๑. พล.ต.ท. รอย อิงคไพโรจน์	ผู้ช่วย ผบ.ตร.	หัวหน้าคณะกรรมการ
๒. พล.ต.ท. สุรพงษ์ ชัยจันทร์	ผบช.กมค.	รองหัวหน้าคณะกรรมการ
๓. พล.ต.ต. ชนะชัย ลีประเสริฐ	รอง ผบช.กมค.	ผู้ช่วยหัวหน้าคณะกรรมการ
๔. พล.ต.ต. ปัญญา ปิ่นสุข	รอง ผบช.ก.	ผู้ช่วยหัวหน้าคณะกรรมการ
๕. พล.ต.ต. สยาม บุญสม	ผบก.ปคม.	ผู้ช่วยหัวหน้าคณะกรรมการ
๖. พล.ต.ต. นพพร ศุภพัฒน์	ผบก.สบส.	คณะกรรมการ/เลขานุการ

คณะกรรมการค้นคว้าวิจัย

๑. พ.ต.อ. ณรงค์ เทศวิบูลย์	รอง ผบก.ปคม.	คณะกรรมการ
๒. พ.ต.อ. ทนงศักดิ์ ปันไชย	ผกก.๑ บก.ปคม.	คณะกรรมการ
๓. พ.ต.อ. ดำรงค์ศักดิ์ อ่อนตา	ผกก.๒ บก.ปคม.	คณะกรรมการ
๔. พ.ต.อ. ณัฐภูมิ สุวรรณวัฒน์	ผกก.๓ บก.ปคม.	คณะกรรมการ
๕. พ.ต.อ. อัครเดช เกตุเอี่ยม	ผกก.๔ บก.ปคม.	คณะกรรมการ
๖. พ.ต.อ. กีก้อง ติศวัฒน์	ผกก.๕ บก.ปคม.	คณะกรรมการ
๗. พ.ต.อ. อติศร สุวรรณรักษ์	ผกก.๖ บก.ปคม.	คณะกรรมการ
๘. พ.ต.อ. หึง กัญญา แตนมะตาม	ผกก.(สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน บก.ปคม.	คณะกรรมการ
๙. พ.ต.อ. เสวก ประภาสะสูตร	ผกก.(สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน บก.ปคม.	คณะกรรมการ
๑๐. พ.ต.อ. ไตรรงค์ ชัยชนะ	ผกก.(สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน บก.ปคม.	คณะกรรมการ
๑๑. พ.ต.อ. พิชรณัย การินทร์	ผกก.(สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน บก.ปคม.	คณะกรรมการ
๑๒. พ.ต.อ. ชูศักดิ์ อภัยภักดิ์	ผกก.(สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน บก.ปคม.	คณะกรรมการ
๑๓. พ.ต.อ. จักราวุธ วัฒนศิริ	ผกก.(สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน บก.ปคม.	คณะกรรมการ
๑๔. พ.ต.อ. ธีรศักดิ์ บุญต่อ	ผกก.(สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน บก.ปคม.	คณะกรรมการ
๑๕. พ.ต.อ. หึง ธาธิดา อินทชัย	ผกก.อก.บก.ปคม.	คณะกรรมการ
๑๖. พ.ต.ท. เกรียงไกร ม่วงเขียว	สว.อก.บก.ปคม.	คณะกรรมการ
๑๗. ร.ต.อ. ธีรวัฒน์ สมศิริ	รอง สว.กก.๓ บก.ปคม.	คณะกรรมการ
๑๘. ร.ต.อ. หึง รพีพร แซ่ลี	รอง สว.สอบสวน กก.๖ บก.ปคม.	คณะกรรมการ
๑๙. ว่าที่ ร.ต.ต. ธีรวุฒิ วรรณโชติ	รอง สว.อก.บก.ปคม.	คณะกรรมการ

คณะกรรมการส่วนตรวจทาน

๑. ว่าที่ พ.ต.อ.โกศล ทองนพแก้ว	ผกก.กวช.๑ สบส.	คณะกรรมการ/ผู้ช่วยเลขานุการ
๒. พ.ต.ท.หญิง อัญญา สุขสาคร	รอง ผกก.กวช.๑ สบส.	คณะกรรมการ
๓. พ.ต.ท.หญิง รัสมิ์ สุมนมหาอุดม	รอง ผกก.กวช.๑ สบส.	คณะกรรมการ
๔. พ.ต.ท.หญิง พรนิภา อินทรเชียรศิริ	สว.กวช.๑ สบส.	คณะกรรมการ
๕. ร.ต.อ.ทรงกช เกิดนวก	รอง สว.กวช.๑ สบส.	คณะกรรมการ
๖. ว่าที่ ร.ต.ท.พศิน สิ้นไชย	รอง สว.กวช.๑ สบส.	คณะกรรมการ
๗. ส.ต.ท.หญิง จิตรลดา เดชครุฑ	ผบ.หมู่ กวช.๑ สบส.	คณะกรรมการ
๘. ส.ต.ท.หญิง ปรีดาภรณ์ ดุกสุกแก้ว	ผบ.หมู่ กวช.๑ สบส.	คณะกรรมการ

บรรณานุกรม

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, คู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์. กรุงเทพมหานคร : จัดพิมพ์โดยสำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าหญิงและเด็ก กรมพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, ๒๕๕๖

_____, คู่มือการปราบปรามการค้ามนุษย์และคุ้มครองช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์. กรุงเทพมหานคร : จัดพิมพ์โดยสำนักงานปลัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, ๒๕๖๐

_____, คำบรรยายหลักสูตรฝึกอบรมพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑. กรุงเทพมหานคร : จัดพิมพ์โดยสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุ, ๒๕๕๑

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, หลักกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชน, อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก. พิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่อง การค้าเด็ก การค้าประเวณี และสื่อลามก : จัดพิมพ์โดยสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ๒๕๖๑

_____, หลักกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับสนธิสัญญาด้วยสิทธิมนุษยชน. อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ. พิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ : จัดพิมพ์โดยสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, ๒๕๖๐

ชูศักดิ์ อภัยภักดิ์, เอกสารประกอบการบรรยายหัวข้อการดำเนินคดีค้ามนุษย์: กรุงเทพมหานคร , ๒๕๖๑

ไตรรงค์ ชัยชนะ , คู่มือการตรวจสอบเพื่อดำเนินการมาตรการทางปกครองตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์: กองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์, ๒๕๖๒

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ เรื่อง การอำนวยความสะดวกในคดีอาญา การทำสำนวนการสอบสวน และมาตรการควบคุม ตรวจสอบ เฝ้าระวังการสอบสวนคดีอาญา: กองกฎหมาย, ๒๕๕๖

ความรับผิดชอบทางอาญาเกี่ยวกับสื่อลามกอนาจารเด็ก: ศึกษากรณีสื่อลามกอนาจารเด็กเสมือน โดย นางสาวนัฐินี สุวินัย วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายอาญา คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คู่มือ

การวินิจฉัยความผิดฐานบังคับใช้แรงงานตามพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พ.ศ. ๒๕๖๒

(สำหรับเจ้าหน้าที่)

การขอรับเงินรางวัลและค่าตอบแทนในการนำจับและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๖๓

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒

พระราชบัญญัติควบคุมคนขอทาน พ.ศ. ๒๕๕๙

พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒

พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑

พระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๘

พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๖

พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙

พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗

พระราชกำหนดประมง พ.ศ. ๒๕๕๘

พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐

พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พ.ศ. ๒๕๖๒
